הלכה · שולחן ערוך · מפרשים

חמודי דניאל

רבי דניאל מהורודנה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

חמודי דניאל

רבי דניאל מהורודנה

מקור הטקסט: דיקטה · רישיון: CC BY-SA 4.0

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/חמודי-דניאל/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

הלכות מליחה 10
א 10
ב 11
ג 11
ד 12
ה 13
ו 13
ז 14
ח 14
ט 15
י 15
יא 16
יב 16
יג 17
יד 17
טו 17
טז 18
יז 18
יח 19
יט 19
כ 20
כא 20
כב 20
כג 21
כד 21
כה 21
כו 22
כז 23
כח 23
כט 23
ל 24
לא 24
לב 25
לג 26
לד 26
לה 26
לו 26
לז 27
לח 28
לט 28
מ 29
מא 29
מב 30
מג 30
מד 31
מה 31
מו 32
מז 33
מח 34
מט 36
נ 36
נא 37
נב 38
נג 38
נד 39
נה 39
נו 40
נז 40
נח 41
נט 41
הלכות בשר בחלב 42
א 42

ב 43
ג 43
ד 44
ה 44
ו 44
ז 45
ח 45
ט 46
י 47
יא 47
יב 47
יג 49
יד 50
טו 51
טז 51
יז 52
יח 52
יט 53
כ 53
כא 54
כב 54
כג 55
כד 56
כה 57
כו 57
כז 57
כח 58
כט 58
ל 59
לא 59
לב 60
לג 60
לד 61
לה 61
לו 62
לז 63
לח 63
לט 64
מ 65
מא 65
מב 66
מג 66
מד 67
מה 67
מו 68
הלכות תערובות 69
א 69
ב 69
ג 70
ד 71
ה 73
ו 74
ז 75
ח 76
ט 77
י 78
יא 78
יב 79
יג 79
יד 80
טו 81
טז 83
יז 83
יח 83

יט 84
כ 84
כא 86
כב 87
כג 88
כד 89
כה 89
כו 91
כז 92
כח 93
כט 93
ל 94
לא 95
לב 96
לג 96
לד 97
לה 98
לו 100
הלכות כלי ראשון 102
א 102
ב 109
ג 110
ד 110
ה 114
ו 115
ז 119
ח 119
הלכות תערובות - ב 120
א 120
ב 121
ג 125
ד 126
ה 126
ו 130
ז 131
ח 131
ט 132
י 132
יא 132
יב 133
יג 134
יד 135
טו 135
טז 136
יז 136
יח 137
יט 137
כ 138
כא 138
כב 138
כג 139
כד 140
כה 142
כו 143
כז 144
כח 145
כט 146
ל 146
לא 146
לב 147
לג 147
לד 148
לה 149
לו 149

לז 150

הקדמה והתנצלות בני המחבר

דרך מדבר קדמות ניתיי ונשרי ווי לן דמתנא חסורי מחסרא הכא תנא ושייר. ברכה למשמר היוצא הוראה לישראל דיעבד. יצא מנחם זה ינחמנו עוד. על כן עלינו לשבח מה דגמר וסבר לי' כי האי תנא קצת דרך גבר בעלמא בי גזא דרחמנא בתר עניא אזיל ואייתי זוזי מביתי' ועשינהו לעתירי. צנא מלא ספרא בעט ברזל ועופרת יותקו מילין לעטרת:

יען תקרא על גפי מרומי קרת:

נודה ביהודא ובישראל. במירד ולא בבעל. יען הנמצא איש אחד מני אלף כבודו למלל. כי אם יפלח חץ כבודו ועוד נכי רבפ"א מתיבין לי' ואמרין תא ואחוי ואיך מרובה מדת תשלומי כפל כפלים שבהעז מגדול מעלת ככוד תפארת של אבינו המאוה"ג החריף ובקי המפורסם צדיק ועניו דניאל הוא כס"ח:

בתורת ה' מעת ילדותו עד בואו בבלה. וד' אמות בלי הרהור חדושי תורה לא הלך. כי גמר חסיד מיום ועד לילה ולילה כיום אחת ארוכה ואחת קצרה ויהי ער לבו כלב הארי דומה הרב למלאך. ומי כמוהו מורה בשפה ברורה וסברא ישרה ומסיק שמעתתא אליבא דהלכתא באשר ה' ככו לעזרה ויותר שהי' חכם הרבה. כי יפלא מעיני העדה ויספיק עלימו ספיקא דאורייתא לחומרא שאינו נקוב בדרבנן. כי קאי אחד כרעא את מקורו הערה. שורש דבר נמצא ברגע קטן מיהר להציעה. אם אבן הוא נימוח לפי שכלו ובקיאותו ומי ימלל גבורתו כהדין בר אמוראי דנחת לימא רבא ים התלמוד. בשט נפש. ונפשו אותה ויעש חביות של שייפון וצלל במים אדירים והעלה מרגניתא טנא פלפלא חריפתא אף בעידן דכרך רפתא. ואם יאזור כגבר חלציו וישלוף חרבו ברק השנון. יפיץ ענן אורו. מי יעמוד נגדו אשר חכמתו ובינתו לעיני העמים. לטהר שרץ בק"ן טעמים להתיר אסורים ולטמא טהורים. ולטהר תמהי"ם כל אשר בבית יתמ"ה מגודל חריפותו' מה דמות הערכו לו. אברא סהדא במרומי גפי מרומי קרת הגדולים אשר בארי"ש מילולם. תבקע הארץ לקולם מופלגים וחכמים אומרים אם יחריש אדם בבקרי' על שן סלעים. מעשיו אינם מועילים כן בינות אדם לא יסתיר בדברי רבינו דניאל אים תבודות בים התלמוד והלכה תוספת נצמדות כי בה רצה להניח עיקר רוחב שכלו וגודל חריפיתו ופלפולו ויותר מה שכסוף מתיקות צוף אמרותיו טהורות בהוראותיו כפי שנתפרסם:

נופת תטופנה מתק צוף פלפולו בהויות דאביי ורבא ובשעה שפותח בדברי תורה נעשו הכל כחרשין פותחין בחרטה וצדיק יסוד עולם אדיבורא דידי' קא סמיך עני ורש תורך וגדול המעשה יותר מן העושה וביתו פתוח לרווחה. ועל פיו ישק כל הפורט יד. שם עניו"ת יהלכון להיות להם לעזר ולסעד לעשות כרצון איש דרכו בפת כהא לחמא עניא

די אכלו בשרא. יאכילנו בשר. עניא אזיל ואכיל קורצא בי' מלכא מאן מלכי רבנן ומה לנו להאריך בשבח המגיע לכספי"ם. כסיפא לן מלתא כדמסיים כולהו שבח. וחכם לכשי צה עדיו לבלום משתקין אותו יחשוב ה' לו עון. כי מגרעות נתן ואף כי אנחנו לא נצא ידי חיבת כיבוד בהעדפה אבל אשמים אנחנו וסרח על העודף. כי זה כל האדם יראה לעינים אשר הניח אחריו ברכה ספרים הרבה. אין קץ. לרוחב שכלי וגודל חריפותו באלה הדברים אשר על ארבעה עדים. און אין בה. ועולה לא נמצא בשפתיו אבל מי יתן ויוחק בספר מילין. ויפוצו מעיינותיו חוצה ללמד בני יהודא קשות. וכאשר אבינו ציה לפני מותו להדפיס אף שתים ושלש דלתות ואנחנו לא נדע מה נעשה. לצאת בגירעון כסף בפרוע פרעות. לקבוע בדפים אף מלה אחת כי אין מלה בלא פריעה. ואף כי דלתות שתים ושלשה המה נפלאו ממנו אכן אלהא די דניאל פלח לי' הי' עוזרינו וכל העם אשר התאוו תאוה לחזות בנועם וללחום לחם חמודות ולשתות בצמא מים היוצאים מבית לחם חמודות. הן המה המתנדבים בעם לאמר משכו וקחו לכם. ולקטו לכם אורות. להאיר עינינו באור ראיתיו ולהשביע בצחצחות נפש שוקקה לשמוע דבר ה' זו הלכה לכן קטני ונתעודד ולקטני מעט מזעיר מאיר תורתו. ולקיים מילי דאבות ולנחת רוח עשינו זאת. ולמלאות תאוות המשתוקקים וברורנו מעט מזעיר מהני תלת הלכתא. דנהוג עלמא בהני תלת הייני הלכות מליה בשר בחלב ותערובות קמא קמא אגב דזוטרי. הגדילו התערובת לאחור ונכלל בהן מעט מכלי ראשון ושמעו נא המורי"ם הולכי ב"ה"ם לא ידע דבר רע. ושמו נקרא עליו ואשר יקרא לו האדם זה שמו לעולם ספר חמודי דניאל ולו שם בשלשה טעמים לשבח. חדא על שם כבודו וכל חמדתו הי' בתורת ה'. ובמכתביו וכמעט כל ימיו הי' עסקיו בזאת ועוד אחרת דאחרח שמא כשמא עולה במספ"ק רבי דניאל בן יעקב ועוד בה שלישי' והי' לביאו"ר הכתוב ודניאל איש חמודות וזאת אנחנו כולנו בני איש אחד המיוחד אל לבינו נשים ותפלתינו אל חקינו תשוב. מי שחננו וזיכנו להדפיס האי ספרא דבי רב. הקל הקל תחילה היא יגמור בעדינו לעזרינו לדפוס שארי ספריו ואלהא דמאיר עינינו לבל נכשל בהלכה גל עיניני ונביטה. למאן דגני בבית אפל בבי סתווא בקייטא. ושמעתתא בעי צלותא דעתא. וזכות הספר יעמוד לנו ולזרעינו. ועל המסעיין לדבר מצוה אשר עמנו ועליהם יאמר לא יהא רעווא. מן קדמך מרן די בשמיא. לתת לכל או"א חייא וזרעייא ותמלא להם מבוקשייא ומשאלייא. ויבלו בטוב שנייא ויראו בנייא ובני בנייא עוסקים בתורה הנדרשת בי"ג מדייא. ותשדר לון משיח צדקייא ולבל נהיה כיתמייא. רק מרוחמים יהיו כי רחמיך המה רחמייא וזיל פייסינהו ליתמייא.

ועוונותם להתימייא. הלא כה דברי אגודייא. שלשה המה מטיבי לכת אחר הבחורייא כל נתח טוב להשביע צאן קידש עדרייא:

ממים היוצאים מבית קידש קודשייא:

הכ"ד הבאים על החתים נאום דובער בהרב המנוח מוהר"ר דניאל זללה"ה ונאום יעקב בהרב הנ"ל ונאום צבי הירש בהרב הנ"ל:

בכדי שלא להוציא הנייר חלק הצגנו שלשה גרגרים בראש אמיר

בפסוק בוקר וידע ה' את אשר לו ופרש"י אם יכולין אתם להפוך בוקר לערב כך וכו' י"ל ע"ד שאמרו חמדת הימים איתו קראת. ופרשו המפרשים שחמדוהו הימים בתחילה לא היו אלא ששת ימי בראשית וכל יום הי' כ"ת שעות י"ד שעות ביום וי"ד שעות בלילה והקב"ה בוחר בשביעית והיו ב' שעות בלילה קודש וב' שעות ביום ואמרו הימים הרי כולנו שוים ואין לנו מושל נתנו כל אחד ב' שעות של יום וב' שעות של לילה ונעשה מעל"ע אחד שלם כולו קודש ומושל על כל הימים. ולכך כתיב ששת ימים תעשה מלאכתך שהוא מיותר לא שמתחילה אלא היו רשאין לעשות מלאכה כל ו' ימי' אבל עכשיו ו' ימי' תעשה מלאכתך וביום הז' תשבות. וקרח לא הי' רוצה שיהי' מושל על ישראל כמ"ש כי כל העדה כולם קדושים ע"ש במפרשים דלכך שאל טלית שכולה תכלת ובית מלא ספרי' לכך אמר לו משה כי היום של עכשיו כבר עברה הלילה אבל ביקר אם יכולין אתם להפוך בקר לערב דהיינו שיהיה עוד לילה ב' שעות יותר שמע מיניה דלא בעינן מושל כי היום מתחילת הלילה כמ"ש ויהי ערב וכו' וק"ל:

בבבא בתרא האי מאן דיהיר אפי' אאנשי ביתי' לא מתקבל שנאמר גבר יהיר לא ינוה אפי' בנוה שלו הטעם י"ל כמ"ש נחות דרגא נסוב איתתא. וצ"ע אמאי לא בשוין. וי"ל כמ"ש ומעטרא לי' כם כסאסאה שבולתא נמצא כל אדם מחזיק א"ע במדרגה אחת יתירה ממש שהוא אבל את חבירו אינו מחזיק אלא כמו שהוא א"כ אם ישא בשוה לו תהי' היא במדרגה אתת יותר ממנ אבל אם נחית דרגא יהיו עיין וזהו באדם שאין לו גאוה אלא כדין מדרגה אחת אבל מי שיש לו הרבה גאוה אפילו אם ינחות דרגא תהי' היא הרבה יותר חשובה ממנו לכך אינו מקובל עליה שהיא חשובה הרבה יותר ממנו ודוק:

וירא והנה איל אחר תרגום בתר פתגפיא האילין דלכאורה היכי לקח אברהם את האיל הא כתיב כי תראה חמור אויבך תועה בשדה השב תשיבנו לו ושמא האיל מאיזה אדם הוא אלא שראה מתחילה שלא הי' כאן ובדרך נס ראה אחר הדברים האלה שיש כאן הבין שנזדמן כמ"ש שנברא בה"ש. דלכאורה אין לזה הבנה דמאי אשמעינן שהיה אחר כך אלא וודאי כמ"ש ודוחק לומר שהי' רחיק מהישוב הרבה עד שידע שהוא הפקר.

ומ"מ פירוש התרגום אינו מדוקדק בפסיק שכתוב תיבת אחר בתר איל ולא קודם וישא אברהם אפ עיניו אחר או וירא אחר אלא דבוודאי הנברא בה"ש אינו דומה בכל הענינים להנולדים וזהו איל אחר כמו שארי דברים שנבראו בה"ש שמסתמא משונים הם:

הלכות מליחה

א

מה שהעלה הש"ך בסימן ק"ה כל"ח שם דבדבר שמן ואפילו בכחוש שיש חשש וגזירה דדבר שמן צריך ס' החיטין והקרומין צריך ס' ובמקום הפסד קצת יש להתיר על ידי קליפה ובאיסור דאורייתא והוא כחוש אין להתיר אלא בהפסד מרובה ע"ש וכן משמע בש"ע סימן ס"ד שכתב שני טעמים להתיר מאחר דיש מתירין אפילו בלא קליפה וגם אין שייך לגזור משים חלב שמן ובסימן ק"ה לא כתב אלא הטעם דכחוש לחוד (וכן משמע בד"מ סימן ס"ד שכתב אעפ"י שנוהגין לשער כל מליחה גס יש לסמוך על הרמב"ם דאינו מצריך קליפה ע"ש) ומה שהביא הבי' הנל ראי' מת"ח ע"ש אין ראי' דבת"ח קאי על איסור דאורייתא כחוש וכתב שם בת"ח ובפרט באיסור דרבנן ע"ש. משמע דזה קיל טפי ועוד כתב שם ועוד כתב הרמב"ם דאם מלח החיטין והקרומין שהם דרבנן נוטלן אח"כ ושרי עכ"ל משמע דזה קיל עוד כתב הבית הילל וע"ש בב"י סי' ע' שכתב על לשון הרמב"ם הנ"ל לחד תירוצי יש להחמי' אבל מור"ם ז"ל מקיל בזה עכ"ל וליתא דלכל הג' תירוצי' שתירץ הב"י על הרמב"ם בסימן ע' בקרומי' יש להקל דלהתירוץ א' בוודאי יש חילוק בין חלב שענוש עליו כרת ולהתירוץ הב' נמי לא קאי אלא על מ"ש הרמב"ם אין מולחין חלבים עם בשר דמיירי בחלב גמור לתירוץ הזה אבל הא דכתב הרמב"ם אן מולחין הבשר עד שיסירו ממני החוטין והקרומין בוודאי איירי במליחת בשר ונא במליחת חלבים וכן להתירץ הג' לא קאי נמי אלא על אין מולחין חלבים עם בשר אבל אין מולחין הבשר עד שיסירו ממנו החיטין והקרומין בוודאי נוגעין בבשר ע"ש. ועוד אם איתן י"א קא על חיטין וקרומין א"כ אמאי כתב רמ"א ויש לסמוך על זה באיסור כחוש שאינו אלא מנהג לשער בס' אבל לא בא סור שמן הא י"א גופייהו לא מיירי אלא באיסור כחוש. וכן כתב בש"ך סימן ק"ה ס"ק כ"ז וס"ק ל"ח ע"ש וכן משמע בד"מ סימן ס"ד ס"ק י"ג דאפי' למאי שנהגו לשער כל מליחה בס' ולא מחלקינן בין כחוש לשמן יש להקל בחוטין וקרומין משים דלהרמב"ם א"צ אפילו קליפה ע"ש והיש"ש גורס גם בסימן ס"ד ברמ"א הפסד מרובה ע"ש בבנ"י סימן ס"ד ס"ק י"ט ובלה"פ סימן ס"ד ס"ק

כ"ו כתב וע"ש בסימן ק"ה שכתב בהדיא הפסד מרובה וכתב ב"ה דכן עיקר עכ"ל והט"ז והש"ך גורסין בהפסד קצת כמ"ש יכן גרס המ"י וע"ש:

ב

כתב בש"ע י"ד סימן ע"א סעיף ב' הטלפים מחתך אותם מעט למטה ומולחם ויניח מקום החתך למטה ע"ש וכתב בת"ח סימן ט"ו סעיף י"ד דבדיעבד אה לא הניח מקים החתך למטה כשר וכן הטוי"ד סימן ע"א לא הזכיר שיניח החתך למטה ע"ש והמ"י חלק עליו וכתב כיון שכתב הטור בסימן ס"ז וה"ה כל מקום שצריך לחתוך שיהא חתוכן לתחת. א"כ סמך עצמו כטור על זה וכמו דגבי חוטי דם אם לא הניח חתיכן למטה אסור אפי' בדיעבד ה"ה ברגלים ע"ש ולא ידעתי למה החמיר כ"כ הא הב"י פסק דבדעבד אפילו לא נחתכו כלל למטה כשר כמ"ש בסימן ס"ח סעיף ח' ע"ש גם מה שכתב דבחוטי דם בוודאי אסור אם לא הניח למטה לא ידעתי אמאי פשיטא לי כ"כ הא רוב הפוסקים לא הזכירו הרי"ף והרמב"ם והרא"ש ע"ש בטור סימן ס"ה ע"ש:

ג

בשר שנמלח על הספסל ואח"כ הדיחו המס ונפלו המים על אותן הציר אלא שיש ספק אם המים מרובים או כציר ואח"כ נפל בשר לאותו ציר. נראה דמותר דציר דרבנן וספק דרבנן לקולא כמ"ש בסימן ע' סעיף י' ספק ציר ספק מים מותר ע"ש ואע"ג דכתב שם הש"ך בס"ק מ"ט דבספק קרקע מחמירין וכן בשאר ספיקות ע"ש יותר נראה שם מה שמתרץ במנחת יעקב דלכך מחמירין בספק קרקע דהוי ספק חסרון ידיעה דלהש"ך קשה דאין לנו לגזור גזירות מדעתינו מה שלא נזכר בגמ'. (יעוד להש"ך גופא הוי כאן ספק אין כאן צור) וזה דומה למ"ש בסימן צ"ח סעיף ב' ע"ש בש"ך ס"ק ז' דאם נפל איסור דרבנן לתבשיל ויש ספק אם יש ששים מותר ע"ש. ואפילו ידוע שהמים מועטים יש מקום להקל. דהמ"ב התיר בשר שנפל לציר משים שהמנהג הוא שאחר הדחה מניחין איתן על הדף או על כלי מנוקב עד שיזוב מימיו שעל הבשר וא"כ נחלחלח הקרקע מאותן המים ואח"כ כשנוטף הציר קמא קמא בטיל ואין כח באותו ציר לאסור ע"ש במנחת יעקב סימן ו' ס"ק כ' שהביאו ע"ש ואע"ג דלכאורה לא כן דהאיך שייך לומר קמא קמא בטיל אדרבא כשניתוסף ציר נעשה אסור יותר ודמי למ"ש בסימן צ"ט סעיף י' דחוזר וניעור ולא מצינו שם חילוק בין איסור דאורייתא לדרבנן ואפילו במין במינו דהוי מדרבנן אמרינן שם כן כ"ש כאן דמיירי שיש לרוב ציר. דאל"כ לא הוי צריך המ"ב לומר דקמא קמא בטיל אפילו אי נפל בבת אחת בטיל (ודוחק לומר דמיירי דוקא במחצה על מחצה) ועוד דהמים נבלעין מעט מעט בקרקע והציר הוא מלמעלה. א"כ האיך שייך לומר קמא קמא

בטיל וע"ש בפר"ח סימן צ"ט ע"ש מ"מ אם נפלו עוד מים ואם נצטרף הרים הראשונים ואפשר שיהיו רוב מים ובטיל חורפייהו מותר (דוודאי לענין חורפי' אין חילוק בין נפלו המים בבת אחת תו לא כל שיש רוב מים בטיל חורפייהו) אבל אם לא מלחו במקום שזב המים אלא הניחהו על מקום אחר לא שייך זה:

ד

אם מלחי שומן והדיחו ואחר מעל"ע מלחו איתן עם בשר להוציא דמו הנה לכאורה היה נראה לומר דמה שאסרו בסימן ע' סעיף ו' אם נתן בשר שכבר פלט כל דמו וציוו היינו אם לא נמלח הבשר הראשין אבל אם נמלח המלח מעכב הדם מלבלוע בבשר כמ"ש סברא זו חילין דף ק"ב בתוספ' ד"ה דגים דרפו וע"ש במהרש"א שכתב דעיקר כוונת התוספ' דהדם מתייבש בתוך המלח ואינו יכול לצאת ע"ש ולא משמע כן בראש גם לשון התו' לא משמע כן ועוד כיון שנמחה המלח האיך נתייבש דכוונת התו' ע' שניהם דמה שבתוך המלח מתייבש ומה שנמחה המלח מונע כמ"ש בראש שם ע"ש מ"מ נראה דלא מהני דהא לפי מ"ש הש"ך בס"ק כ"ו דהדחה סותמת נקבי פליטה ע"כ מיירי רמ"א שלא הודח ואפ"ה אסיר וכ"כ בר"ן בהדיא וכן יש לזהר שלא להניח בשר שפלט כל דם וציר שבו בין שמלחו עליו בין שאין מלחו עליו אצל בשר מלוח שלא יצא מידי כל דמו ע"ש וכן מוכח ממ"ש בסימן ע"ה בט"ז ס"ק ה' דבצים כיון שאין להם ציר אם מלחו עם בשר אסירי' ע"ש וכ"כ שם בש"ך ס"ק י"ב ע"ש ורמ"א דמתיר שם ע"כ מטעם אחר וכן מוכח מדהוצרכו הפוסקים לתת טעם דאם מלח בני מעיי' עם בשר מותר משום דיש להם ציר ע"ש בב"י סימן ע"ה ובש"ך ס"ק י"ג ע"ש משמע דבלא ציר אסו' וכן מוכח מהא דדגים שמלחו עם בשר הדגים אסורים אע"ג דאכתי איכא מלח על הדגים ונראה דהמלח שעל הדגים לא כהק כרו כיון דדגים רפו קרמייהו לא עשו פעולה גדולה ועוד נראה דאם הוא בתוך זמן פליטת צירו אלא שהודח למאן דסבירא לי' הדחה אינה חותמת מ"מ אם נתנו שם בשר שנמלח צריך לחזור ולמלח כדי שיצא הציר דלא שייך למימר בי' כיון שפולט אינו בולע כמ"ש בש"ך ס"ק נ"ב ע"ש אם מלח הבשר הראשון אין צריך לחזור ולמלוח כיון דיש להבשר הזה ציר ונמלח עכשיו מהני כמו בבצים אם היה לבם צר ובבני מעיים ובדגים אם היה צירן נמשך היה מותר ע"ש ואם יש ספק אם הוא בתוך י"ב שעות אי אח"כ יש להקל דדם שמלחו דרבנן וספיקא דרבנן לקולא אבל אם יש ספק אם הוא לאחר מ"ע ל"ע היה נראה להחמיר אפילו בהפסד מרובה אע"ג דספק דרבנן לקולא מ"מ הא איכא פוסקים דאינו פולט ציר אלא י"ב שעות ובהפסד גדול יש לצרף דעת הש"ע דס"ל אפילו אחר שפלט כל דמו וצירו מותר ע"ש:

ה

בש"ע י"ד סימן ס"ד סעיף ט"ז וכלי שמדיחים בו חלבים אין מדיחין בו בשר היינו באותן המים עציו שהודחו החלבים כמו שמשמע שם ברש"י ור"ן אבל אם שפכו המים כתב במנחת יעקב כלל ג' ס"ק ו' בשם מ"ב דמותר אפילו לכתחילה לישרות הבשר בכלי עכו"ם ולא אמרינן בכה"ג דכל מידי דבעי הדחה חיישינן דילמא אכיל בלא הדחה כיון דנותן לתוך המים עכ"ל ופר"ח כתב בסי' ס"ט ס"ק ח' שכיון שהרגלו עצמם להדיח הכלי אחר שריית הבשר וכן אחר הדחה אחרונה וזה כמעט מן הדין אף בכלי מיוחד לכך משום שמניח בו בשר אח"כ להדיחו וצריך לשטוף הכלי שלא ישאר בו לחלוחית דם עכ"ל ואין דבריו נראים דמה אכפת לן אם ישאר דם דהשתא נמי כל המים מעורבים בדם:

ו

הדרא דכנתא שמלחו אותה ושכחי מעט חלב נראה שמצטרפין גם הפרש לבטל בס' כמו דמצטרפין עצמות ההיתר עם ההיתר אליבא דכ"ע כמ"ש בסימן צ"ט סעיף א' וכמו דמצטרפין קליפות של בצים של היתר עם ההיתר כמ"ש סימן פ"ו סעיף ה' וכ"ש פרש דיש בו לחלוחות ונבלע בו הטעם אפילו ע"י מליח' דהא אפילו בכלי שהיא קשה יכול מליחה להבליע כמ"ש בסימן ס"ט סעיף ט"ו ע"ש מיהו לפעמים אין הפרש מלא וצריך למעך חללו וע"כ במנח' יעק' סי' ט' ס"ק ט' בשם מהרא"ש דקורקובן שנמלח עם הפרש שבתוכו ונתבשל כך שצרי' ס' נגד הפרש שנבלע דם בפרש בשעת מליחה וכ"כ בסימן ע"א סעיף ג' ואם נמלח הראש שלם בלא נקיבת העצם הקרום והמוח אסורים וכתב הש"ך דהוי כנמלח בכלי שאינו מנוקב ע"ש משמע דמהני מליחת הראש למוח שבפנים ולפעמים מולחין הדקין עם הפרש שבהם ואח"כ נותנים אותן במים כדי שלא יסריח ושוהה שם מ"ע ל"ע וזה אין נכון לדעת מהרא"ש ובדעבד נראה דשרי דטעם הנכנס לתוך הפרש בוודאי נותן טעם לפגם הוא ולא עדיף ממ"ש בסימן צ"ה סעיף ד' דאם נתנו אפר בתוך המים אעפ"י ששומן דבוק בהן מותר דנותן טעם לפגם הוא ואפילו החולקי' שם נראה דמודו בפרש הסרוח ועוד דשומן אין מוחזק כ"כ בדם וכתב הש"ך בסימן ע"ה אם מלח החלחולית מצד פנים יחזור וימלחנה מצד תוך אפילו אחר מ"ע לעת ולא חיישינן דצד הפנימי יבלע מצד החיצון כיון ששומן אין מוחזק בדם וכ"כ שם הט"ז ע"ש א"כ כאן נמי לא חיישינן שיבלע הפרש מן הדם בשעת מליחת דמה לי צד החיצון שכבר פלט כל דמו וצירו או הפרש ועוד דהרבה פוסקים סוברים דמליחה א ני אוסר אלא כדי קליפה וכאן דהמעי גופה אין בו דם אין הדם שבשומן נבלע אלא במטי ולא בפר' כיון שאינו נבלע אלא כדי קליפה גם במנחת יעקב שם כתב על דברי מהרא"ש לכאורה היה נראה

להקל בקרקבן דנבלע בפרשא הוי ג"כ פרשא כמ"ש הש"ך והט"ז בסימן פ"ז לענין קיבה שנמלחה ויש לחלק קצת בין נבלע בו טעם בשר או שנבלע בו ממשו של אסו' דם גם יש להחמיר קצת מטעם שלא נמלח בפני' במקום המאכל עכ"ל וזה לא במעי' כיון דאין בהם דם אין סברא שיבלע ממשו של דם של שומן בתוך הפרש גם טעם השני לא שייך כאן דאין צריכין למלוח בפנים:

ז

בשר ששהה ג' ימים בלא מליחה וצלאהו בשפוד ואח"כ רוצים לצלותו בקדרה ביובש לכאורה נראה דמותר משים שכתב בתרומ' הדשן שאסור לבשלו אחר הצלייה דאפשר הבישול פועל יותר מהצלי' שהמים הרותחים מרככים את הדם שנתקשה ויפליט ויצא טפי מע"י צלי' עכ"ל וזה לא שייך כאן ונראה דזה דמי למ"ש בט"ז סימן ס"ט ס"ק ל"ב דאם מלחו לבשר ששהה ג' ימי' בכלי מנוקב ואח"כ מלחו בכלי שאינו מנוקב ע"ש וע"ש בנה"כ שמפקפק על זה לומר דפולט מעט מעט ע"ש וכן כאן בצלי' י"ל דפולט מעט מעט כמו בכלי חרס דאינו מהני הגעלה מהאי טעמא כמ"ש בטור סימן צ"ח ובדעבד מותר דלא גרע מבשלו אחר צלייי' דמותר בדעבד ואם מלחו בכלי מנוקב ואח"כ צלאו בקדרה נראה דאסור אפילו בדעבד:

ח

כתב בש"ע י"ד סימן ע"ט סעיף י"ב ואין להשהות בשר ג' ימים שמא ישכח ויבשל ע"ש הקשו האחרוני' מאי שנא מעוף ספק דמותר להשהות כיון דאינו משהה זמן מרובה ע"ש בכרתי ופלתי ובמנחת יעקב ע"ש ולא קשה מידי דוודאי כיון דכבר נעשה הענין מותר להשהות זמן מועט ולא מפסידינן לי' אבל לעשות לכתתילה כך ולבא לידי זה אסור כמ"ש בסימן צ"ה סעיף א' לענין נ"ט בר נ"ט ואפשר דמזה הטעם אמרו אין לשין את העיסה וכו' משמע דהלישה אסור ואפילו רוצה לאסור את הפת דאל"כ לימא אם לש את הפת בחלב אסור אלא דלכתחילה אין לשין שמא יאכל בחלב ע"ש וא"כ ה"נ לאחר שנשהה הבשר ג' ימים בשוגג אינו מחוייב לאכול תיכף אם יש לו איזה הפסד בזה כגון שצריך להבשר לשבת כיון דזמן מועט הוא יע"ש בא"ח סימן תקנ"א סעיף ט' ומצניעין מר"ח ואילך הסכין של שחיטה וכתב במ"א הטעם שמא יאכל וע"ש אע"ג דזמן מועט הוא אין לעשות כן לכתחילה ועוד י"ל דכל דבר שזמנו לאכול מיד כגון בשר ופת הוי זמן מיעט דידי' כזמן מרובה אבל גבי עוף דאפילו כשירה לפעמים אין אוכלין אותה זמן מרובה לכך בספק טרפה מותר דשמא לא יבא לידי אכילה ואת"ל יבא שמא לא ישכח לכך פת שאפה עם חלב אסור כמ"ש בי"ד סימן צ"ג אע"ג דכבר אפה וזמן מועט היא

מעוף וטריפה ובלא"ה אין מדמין גזירת חכמים זו לזו כמ"ש בחולין דף ק"ד בתוספת ד"ה ומנא תימרי':

ט

בט"ז ס"ק ל"ב וכן נראה אם מלחו אותו בשר ששהה ג' ימים עם שאר בשר שנמלח להוציא דמו דאסור דזה דומה לבשר שפלט כל דמו וצירו שנמלח עם בשר שנמלח להוציא דמו ע"ש וצ"ע בדין זה דהא כתב כט"ז שם דאם נמלח כדינו ונצלה מותר לבשלו משמע דע"י מליחה וצלייי' יצא כל הדם וא"כ יוצא ג"כ מהשק כל ממקום אחר ולא דמו לבשר שפלט כל דמו וצירו ע"ש בש"ך סימן ע' ס"ק ל' ודוחק לומר דסבר הט"ז כיון שנמלח ונצלה בוודאי מה שלא יצא במליחה וצלייי' לא יצא ע"י בישול לכך מותר לבשלו לכתחילה ע"ש בש"ך ס"ק נ"א ועוד דבבשר שנמלח והודח נמי להמחבר סימן ע' סעיף ו' מותר (ואע"ג דרמ"ז מחמיר שם מ"מ דהכא דהוא חומרת הגאונים יש לסמוך על המחבר):

י

כתב בש"ע י"ד סימן סיט סעיף ג' לא ימלח במלח דקה כקמח ואם רוצין לתת מלח הרבה על הבשר לכאורה נראה דמהני דהא אפילו יכנס המלח הסמוך לבשר לבשר ישאר עוד מלח על הבשר ויפלוט דם ונראה דלא מהני דראשון ראשון מהמלח שנתקרב לבשר נכנס לבשר ואינו פועל בו וכן משמע קצת ממ"ש רמ"א ואם אין מלח אחר רק מלח דק כקמח מותר למלוח בו ע"ש ואם היה זה תקנה גמורה לא היינו מתירין לעשות לכתחילה לעולם שלא כהוגן בשביל הפסד מעט מלח שיתן מעט מלח יותר על הבשר ונראה דבמקום שאין מלח גס מצוי וצריך למלוח במלח דק צריך ליתן מלח על הבשר שיהא עב קצת ואם יהיה דק הרבה לא יפעול המלח כלום מפני שהוא מעט דהא אפילו במלח בינינו בעינן שלא ישאר מקום פנוי בלי מלח כמ"ש בסעיף ד' יפזר עליו מלח שלא ישאר מקו' מבלי מלח והש"ע מיירי במלח בינוני כמ"ש בסעיף ג' לא ימלח במלח דקה ע"ש. ובט"ז שם ס"ק י"ב כתב כל מלח שאין גס יותר ממלח שעושין ממי הים הא כשר למליחה ע"ש ועכשיו נוהגין אפי' מלח שעושין ממי הים מיבשים אותי ושוחקין אותו ואפשר דאין כל מלח בעושין ממי הים שוה ואפשר שהמלח שכתב אי"ה היה דק יותר לכך נהגו לשחקו אך צריך ליזהר שע"י השחיקה נטחן מן המלח הרבה כקמח וכשמולח בכל המלח ביחד יש הרבה מקומות מן הבשר שנא בא עליו אלא המלח בדק כקמח:

יא

בש"ע י"ד סימן ק"ה סעיף ט' ולפי שאין אנו בקיאין בין כחוש לשמן נוהגין לשטר בכל מליחה בס' ע"ש נראה דעצמו' בין שבחתיכות האיסור בין בחתיכות ההיתר אין מצטרפין לשיעור ס' דהא עצמות הוי ככלי כמ"ש בט"ז סימן צ"ט ס"ק א' ומליחה אינו מבליע בכלי אלא כדי קליפה כמ"ש בסימן צ"א סעיף ה' ולא מצינו שחילקו הפוסקי' בכלי בין כחוש לשמן משמע מזה דאפילו איסור שמן אינו נבלע בכלי אלא כדי קליפה וכ"כ בספר משבצות זהב ס"ק י"ח ע"ש מ"ש על הש"ך וא"כ היכי נוכל לשער כל העצמות כיון דאינו נבלע בכולן אך בסימן ע"א סעיף ג' כתוב בקוליות ושאר עצמות שיש בהן מוח צריכין מליחה ומליחת כעצם מועיל למוח שבקרבו וא"צ לנקוב את העצם עכ"ל וא"כ מוכח מזה דמליחה מועיל לעצם ונכנס בתוך העצם כולו במוח שבפנים ומוציא הדם מן המוח ומוציא דרך העצם לחוץ דהא אין העצם נאסר מוכח מזה דמפליט כל הדם מן המוח דרך העצם וכ"ש שיכול להבליע האיסור בכל בע"ם דהא אנן קיילי"ן אין מליחה לכלים להפליט מן הכלים אבל להבליע בתוכו מהני וכיון דבקוליות וכו' להפליט מן העצ' כ"ש שיכול להבליע בכולו ונראה דאותן עצמות שבתוך הבשר או עצם הקוליות מיירי דעדיין היא לחה ורכה היא משאר כלים לכך מליחת הקוליות מהני למוח ויכול המלח להוציא הדם אח"כ מעצם הכוליות ולא הוי ככלי דוודאי אם היה המוח מונח בכלי עצם לא מהני מליחת הכלי למוח אבל אם כבר נתייבש עצם הקוליות לא מהני כלל מליחת הקוליות למוח:

יב

שומן שלא נמלח ובשלו אותו ואח"כ נתנו מן השומן למאכל א"צ אלא ששים נגד השומן אע"ג דשומן לטעמי' עבידא ואינו בטל בס' וכאן נעשה השומן נבילה תחלה כשבשלו אותו מ"מ אין צריך אלא ס' כמ"ש בסימן ס"ט סעיף ט' דאין צריך אלא ששים נגד המלח וכ"כ בסי' ק"ה סעיף י"ד ע"ש שכתב אע"ג דהמלח נעשה נבלה מ"מ אין הנאסר אוסר יותר מן האוסרו ע"ש וכ"ש אם לא נתבשל השומן תחילה כלל דלא נעשה מעולם נבלה כמ"ש בסימן ס"ט בש"ך ס"ק מ"ו ע"ש וע"ש בש"ך סימן ע"ה ס"ק ח' וצריך כאן לצנן התבשיל ולהסיר השומן כיון דנעשה נבילה מתחלה אם יכול להסירו צריך להסירו אפי' לא נתבש' השומן תחילה דהא אנן קיילי"ן דבשר שנתבש' בלא מליח' אותה החתיכה אסורה כמ"ש בסימן ס"ט סעיף י"א ע"ש ואפשר דכאן שנתערב השומן בכל התבשי' אעפ"י שיצננו התבשי' לא יקפא אלא השומן אבל הדם לא יקפא דאין דרך להקפות אלא שומן א"כ כל הדם ישאר בתבשיל ומאי מהני צינון ואפשר דמ"מ ערוב הדם נשאר

בשומן וכשיצננו יקפא השומן עם הדם שבו וצ"ע וע"ש בסימן ק"ו סעיף א' ובב"י שם ע"ש וע"ש בש"ך סימן ע"ה ס"ק ח' ע"ש והטעם הראשון אינו מספיק כמ"ש סימן צ"ח סעיף ד' אם נפל חלב לתבשי' צריך ליתן שם מים צוננין ע"ש ועל הטעם השני יש לסמוך מ"מ אם נעשה השומן תחילה נבילה יש להחמיר קצת:

יג

כתב במ' סימן ד' ס"ק ה' שמעתי באווזים שלמים שהודחו בתוך ג' ימים בעידן שלמים עם העור והורה להפשיט העור ולבשל והבשר יצלה כדין בשר ששהה ג' ימים בלא מליחה ועיין בשבת דף ק"ח דאמרו דבעור אית נקבים עכ"ל משמע לדיעה ראשונה לא מהני הדחת העור לבשר וצ"ע דהא כשמולחין האווזות שורין אותן במים עם העור ואפשר כיון ששורין אותם חצי שעה מתרכך הכל אבל כאן מיירי בהדחה בעלמא ע"ש בסימן ס"ט בט"ז ס"ק א' ובש"ך שם ס"ק א' ולפ"ז בערב שבת ובשעת הדחק נוהגין קצת שלא לשרות קודם מליחה אלא להדיח משום דשעת הדחק כדעבד דמי כמ"ש בט"ז סימן צ"א ס"ק ב' ובדעבד סגי בהדחה כמ"ש רמ"א היה צריך להפשיט העיר ואפשר דהם סומכים בדעבד על אותה דעה דטעם הדחה משום דם בעין ולא משום לרכך הבשר כמ"ש בש"ך ס"ק י"ד ע"ש בתורת חטאת כלל ה' סימן י':

יד

ע"ש במנחת יעקב ס"ק ט' דאם נמלח הקורקבן עם הפרש ונתבשל לך טרפה דהדם נכנס בשעת מליחה בפרש ולא שייך כבלעו כך פולטו כיון דאין לו דם של עצמו ע"ש ועוד דלא נמלח הקורקבן כי אם מצד אחד ע"ש בפרי מגדים סי' ס"ט במשבצות זהב ס"ק י"ג שהביאו וחלק עליו וסיים בצ"ע ע"ש בבל"י בסימן ס"ט ס"ק י"ט שהביאו ג"כ ע"ש וכל זה יש לזהר גם כן במוצאים לפעמים אחר הבישול מכה מליאה ליחה באמצע כאשר קרם לי

שמצאתי בלשון של בהמה כך דהדם נבלע בפרש שבתוך המכה ומ"מ אפשר כיון דחומרא בעלמא הוא אין לומר חתיכה נעשה נבילה באסור דבוק ואין צריך אלא ס' נגד הפרש ע"ש בש"ך סימן נ"ה ס"ק י"ג ובפרי מגדים שם:

טו

אם נפל הבשר למי הדחה באמצע מליחה ולא הודח ונמלח כך אע"ג דכתב בש"ך סימן ע' ס"ק מ"ג דדוקא בדם פליטה וזה מכל מקום לא גרע מהדחה קמייתא דאין מדיחין אחר השרייי' במים יפים ואפילו להמתין עד שיטפטף כתב בת"ח כלל ט"ו סעיף ב' ובש"ע סימן ס"ט סעיף ב' בהגה הטעם שלא ימס המלח אבל משום דם ליש קפידא והטעם

כמ"ש במנחת יעקב כלל ו' וס"ק כ"ג דמעורב במי' ע"ש הכא נמי לזה אפשר דמהני מאי שהוא מעורב במים דלא גרע מדם פליטה:

טז

חתיכת בשר שנפל לציר היוצא מחמת מליחה ונאסר מעט ממנה כדי קליפה או יותר ולא נודע מקומה בטל ברוב היקף החתיכה שהוא כשר אלא דיש לקלוף מעט באיזה מקים כדין יבש ביבש שנתבטל חד בתרי כמ"ש בסימן ק"ט סעיף א' בהגה שני ע"ש ולענין אם בעינן ס' ע"ש בש"ך סימן ס"ט ס"ק נ"ד נ"ח ובסימן ק"ס ס"ק ט' דדם שמלחו דרבנן ואין צורך לס' ע"ש בפרי מגדים סימן ס"ט הנ"ל ובחלב שנוטף על הכלי אעפ"י שיניחו עליו דבר רותח ויאסר כדי קליפה ולא שייך כ"כ ס' דתתאה גבר כמ"ש סימן ק"ה סעיף ג' בהגה אסור שהניח בכלי התר אמרינן תתאה גבר מ"מ כיון שישהנו ע שלא יהא ב"י ליכא אסורא בדעבד אבל בבשר לא שייך זה וע"ש בסימן צ"א סעיף ד' בהגה ובמקום שהבשר צריך קליפה ע"ש בט"ז ס"ק ד' שהקשה ע"ז מציר שנטף על הכלי אם כלי חרס צרך שבירה ע"ש:

יז

שמעתי מקצת נשים עושות לאחר שהדיחו הבשר מפזרים עליו מעט מלח ואומרות שמא לא הודחו יפה וימצא מעט מלח ויתלו במלח זה ואם ימצא ממלח ראשון בודאי יש להחמיר כיון שמונח בכלי שאינו מנוקב ע"ש בש"ך סימן ע' ס"ק כ"ד ובדעבד יש להתיר ע"י קליפ' כמ"ש בתורת חטאת כלל י"ד דין ד' בבשר ששהה במלחו סגי בקליפה ואפילו נאמר בכלי שאינו מנוקב צריך ס' בודאי יהיה ס' נגד מעט מלח שנשאר אחר הדחה ומ"מ קליפה בעי דמדינא אינו מבליע אלא כדי קליפה כמ"ש בסימן ק"ה ע"ש בש"ך ס"ק ט"ו וכן נוהגים שאין מבשלים הכרס ושאר בני מעיים שמנקרים מעליהם החלב ולא נשאר בכם שום שומן כשר בלא בשר דשמא יהא נראה קצת שמנויות על התבשי' ויתלי בזה ובפרט בדקין הסובבים את הכנתא עושות כן שמולחים אחר הדח' שהשומן שעליהם עשוי חתיכות וגם הם ארוכים הרבה ושמא ימצא מלח הראשון וכמדומה שלכך נוהגי' הנשים אחר הטבילה תיכף אוכלים דבר מה שאם ימצא דבר בין שיני' תתלה בזה וכן הוא במרדכי פרק קמא דחולין רמז תפ"ז תקפ"ח שרבינו יקר מכה בסכין בעץ אחר שחיטה קיד' שהצניעו ע"ש נראה דסבר דאין הסכין צריך בדיקה אחר שחיטה כדעת הרא"ה בבדק הבית דף ו' עמוד ב' אלא שהיה ירא שמא כשיבדקנו קידם שחיטה אחרת וכדומה ימצא פגים לכך עשה כן שיתלה בהכאת העץ ע"ש:

יח

פעם אחת מלחי בשר בכלי והיה מעט ציר ומים למטה וכשנטלו הבשר נמצא חלב בין חתיכות הבשר ולא נודע שמא היה החלב למטה במים ובציר ונכבש שם כמה ימים ואפשר שלא היה בבשר שהיה בתוך הציר ס' נגד החלב ע"ש בש"ך סימן ק"ה ס"ק א' דבשמן מפעפע חוץ לציר ומצרפינן הכל לס' ע"ש בפרי מגדים במשבצות הב ס"ק ב' ע"ש ועוד דהוי ספק כבוש שמא לא היה החלב בתוך הציר אלא למעלה וספק כבוש מותר כמ"ש בט"ז ס"ק ג' ע"ש ואף החולקים עליו בנה"כ ובפר"ח משום דאיתרע חזקתי' שכבר נשרה ע"ש אבל כאן ספק אם נשרה כלל רעותא דלא חזינן לא מחזקינן כמ"ש רש"י בחולין דף מ"ח ע"ב בד"ה לחברו אתמר ע"ש ואפילו נימא דגם למעלה מקרי כבושה כיון שהבשר מלוחלח הרבה ע"ש בבית לחם יהודא סימן ס"ט ס"ק י' ע"ש הלא אם נימא דזה מקרי כבושה כל הבשר בליחלוח זה וכל הבשר מצטרף לס' גם משו' מליחה כל הבשר מצטרף כמ"ש בש"ע י"ד סימן ק"ה סעיף ט' בהנה ואפילו נימא דאינו אוסר אלא כדי קליפה (דחלב מנרות אינו שמן כ"כ ודוחק דודאי שמן הוא) הא דאינו ידוע אותי המעט דנאסר כדי קליפה בטל ברוב דיש כמה חתיכות ואפי' בחתיכה אחת אם אינו ידוע המקום בטל ברוב כמ"ש בפר"ח סימן ק"י ס"ק י"ג בשם הר"ש מקינון דנחל איתן בטל ברוב אע"ג דסדנא דארעא חד הוא ועוד אפשר היה באותו בשר שהיה בתוך הציר ס' נגד החלב וא"כ אפי' היה החלב תוך הציר בטל בס' דגם הציר גופי' נמי מצרפינן לס' ועוד צ"ע ואין הפנאי מסכים כעת לעיין כל הצורך כי עש"ק סמוך לחשיכה הוא:

יט

בש"ע י"ד סימן ס"ח ע"ש בש"ר סוף ס"ק י"ג ומיהו בלאו הכי רוב הפוסקי' ע"ש במנחת יעקב כלל ו' בסי' ט"ו ס"ק ל"ד שכתב ומהאי טעמא אם בישלו הרגל אחר שנמלח עם טלפים ולא חתך קודם הבישול אף שאין ברגל ס' נגד מה שבטלפים מ"מ משערינן גם שאר הדברים שבקדרה וכהאי גוונא מצדד הרב עצמו להקל בדין זה ע"ש לקמן כלל ל"ז דין ב' ודוק עכ"ל וטעו' סופר הוא וצריך להיו' נ"ח דשם בדין ב' כתב כיון דרוב הפוסקים מתירים במליחה בקליפ' אם יש ס' בכל מה שנמלח ביחד שרי ולא אמרינן חתיכה נעשה נבילה להצריך ס' נגד כל החתיכה שהאסור דבוק בה ומ"מ אותה חתיכה שהאסור דבוק בה אסורה אם אין בה ס' נגד האסור דדלמא נמלחה לבדה ואסורה עכ"ל ונראה דה"ה כאן ברגלי' אותה הרגל אסורה דלמא הגביה אותה לבדה חוץ לרוטב או משום דאותה חתיכה מקבלת טעם יותר כמ"ש בפרי מגדים בסימן ע"ב במשבצות זהב ע"ש ס"ק י':

כ

בשר שהיה במלחו ושפכו עליו מי כבושה עם זיף נראה דאין המים חריפים בשביל מעט זיף שנמחה במים כמ"ש בש"ע י"ד סימן ע' סעיף ו' בסוף הגה דמעט מים מבטלים כח הציר ע"ש בש"ך ס"ק נ' ואם משום דטהור מליח וטמא תפל והטמא לח אסור כמ"ש סימן צ"א סעיף ה' בהגה שני' ע"ש במנחת יעק' כלל ו' ס"ק כ"ג דבשר עם מלחו שנפל למים ששרו בו בשר או שכר עם מים שנתערב והדיחו בו בשר מלוח בפסח מותר כיון דאין אסור הנדבק ואין האסור בעין אלא מעורב במים ע"ש ואפילו נימא שיש כאן קצת אסור בעין או משו' חזותא ע"ש בפר"ח סי' ק"ב ס"ק ה' ע"ש יש לצרף לזה דהא זיף נותן טעם לפגם כמ"ש בש"ע י"ד סימן צ"ה סעי' ד' ע"ש ע"ש בט"ז ס"ק ט"ו ובשא' אחרונים שכתבו דזיף הוי נותן טעם לפגם ע"ש בפרי מגדים במ"ז ס"ק ט"ו הנ"ל אעפ"י שיש לומר דדווקא כשהוא מעורב החלב עם האפר אין הכלב אוכל ממנו אבל כשנמחה בתבשי' מתפרד כל חלק מחברו ונשאר החלב בעין מ"מ במי כבוסה שאינו חם כל כך אינו מתפרד וצ"ע:

כא

בש"ע א"ח סימן שכ"א במ"א ס"ק ד' ואפילו ע"י עכו"ם אין להקל דליכא פסידא כ"כ דיכול

לאכול צלי ע"ש סימן ש"ז סעיף ס' עכ"ל ושומן בוודאי הפסד הוא דאינו ראוי לצלי ואפי' בשר הרבה ביד הקצב הפסד מרוב' דמי יקנה ממנו לצלי ואחר הצלי' אסור לבשלו א"כ אינו ראוי לכלום ע"ש בסי' ס"ט סעיף י"ב ע"ש אפילו אצל בעל הבית הכל לפי הענין לפעמים בבשר הרבה הוי הפסד מרובה כיון שאין ראוי לבישול ע"ש:

כב

בשר שהודח פעם אחת ונשרה במי הדחה מעת לעת אם אין המים כמו החתיכה יהא ס' אסור כמ"ש בש"ע י"ד סימן ס"ט סעיף ט' בהגה ע"ש סעיף ט"ו דמשמע דבעינן במים ס' כנגדו ובתור' חטאת כלל ו' סי' א' דין א' כתב במים ובבשר ע"ש ואין הפנאי מסכים לעיין בזה כעת אבל אם הוא פחות ממעת לעת כשר דאין מי הדחה עזים כציר לומר בכדי שירתיח הוי כבוש וע"ש במנחת יעקב סימן ו' ס"ק כ"ג שהדיחו בשר בפסח והיה מעט שכר בכלי דהדחה מבטל כח המלח והציר ע"ש ולא זכר שהיה הרבה מים בהדחה דמן הסתם מי הדחה אינם מועטים ובציר אפילו יש רוב מים מותר אלא דכאן יש מלח בעין אפשר דבעינן יותר וצ"ע:

כג

פעם אחת נפל צלי רותח לתוך מי הדחה אחרונה נרא' דמשום דבר חריף ליכא כאן שיבלע בבשר כמ"ש בש"ע י"ד סימן ס"ט סעיף ף ח' דמים מבטלים כח המלח ע"ש בת"ח כלל ו' ודין י' ובמ"י ס"ק כ"ג דהדיחן בפסח בכלי שהיה בו שכר ע"ש אלא משום דהצלי רותח ובלע כדי קליפ' כמ"ש בש"ך סימן צ"א ס"ק כ"ב ע"ש בסימן ס"ט ברמ"א דהבשר הוא שלשים כמו המלח וצריך עוד שלשים ע"ש וא"כ אם אין במי ההדחה כפלים כהבשר נאסרו המים שהמלח נמס בתוכה גם לחלוחת דם שעל הבשר מתערב בתוכה אך אם נפל תיכף כשהדיחו דעדיין לא נמס המלח כלל אפשר דלא נאסרו המים כיון דלא נתערב שעדיין המלח על הבשר והמלח אינו יכו' ליתן טעם תיכף במים כמ"ש דמי' מבטלי' כח המלח וצ"ע ועוד אם הדיח על הקא"ש שהוא כלי מנוקב עשוי ושרביטים ארוגים כמדומ' שאין המלח יכול לעבור בין הנקבים אלא המים עם הלחלוחית וכנגד זה יהיה במים ס' נגד לחלוחית לחוד ואפי' אם יש ספק אם יש ס' יש להקל דדם שמלחו דרבנן כמ"ש בסי' צ"ח במין במינו ונשפך ע"ש סע"ב ע"ש בט"ז ס"ק כ"ד ויש אומרי' דם הוי עיקר דאורייתא ולא אמרינן ספק דרבנן לקולא ע"ש בנקה"כ ובפרי מגדים ע"ש מכ"ש אם הדיחו ג' פעמים דלכאורה בהדחת ג' פעמי' את הבשר יש בוודאי ס' וצ"ע:

כד

ע"ש בש"ע י"ד סימן ק"ה סעיף י"ד. לכאורה נרא' דמותר לכתחיל' למלוח בו קדרה דאין כוונתו לבטל האסור אלא למלוח הקדר' וע"ש בב"י שכתב דאין לך שום קדרה שלא יהא בו כמה מאות כנגד המלח ע"ש בסימן פ"ד סעיף י"ג י"ד ע"ש בט"ז ס"ק י"ט ע"ש אך בפר"ח בק"ה ס"ק נ"ח כתב דדוקא בשעת הדחק מותר למלוח בו ע"ש בפרי מגדים סימן פ"ד בש"ד ס"ק ל"ג ובמ"ז ס"ק ט' ע"ש ולמלוח בשר בוודאי אסו' במלח זה חדא דמדינא מליח' אינו מבליע אלא כדי קליפה ואין בקליפה ס' ועוד דבכל הבשר נמי ליכא אלא ל' כמ"ש בסימן ס"ט סעיף ט' בהגה ע"ש מיהו אם יש ספק אם נבלע שום אסור במלח אפשר דיש לצרף מ"ש הש"ך סימן קט"ו ס"ק כ"ח דשמ' אין כאן שום אסור ע"ש ומות' ליתנם לתבשי' וצ"ע:

כה

מי הדחה ראשונ' שנפל לתבשי' אם יש במים שהדיחו הבשר שני פעמי' כנגד הבשר בוודאי יש ס' נגד דם ומלח שעליו דהא הבשר יש בו נגד הדם והמל' שעליו כמ"ש בש"ע י"ד סימן ס"ט סעיף ט' בהגה ובבישול גם הבשר מצטרף דנותן טעם בכולו אבל בהדחה כל הדם ומלח בא על המי' אבל הדחה שני' וג' אין אוסרים כלל דהא בדעבד אם לא הודח

אלא פעם אחד מותר אם בשלו וכן המים מותרים כמ"ש בהגה שם ע"ש ואם הדיחו ג' פעמים בכלי אחד אין מצטרפי' מים השנים וג' לבטל בס' כי מיד נעשו הראשונים נבילה דהא שלא בהפסד קיי"ן בלח בלח חנ"נ בצ"ב סעיף ף ד' בהגה וע"ש בסימן צ"ט בש"ך ס"ק ט"ו דבלא נודע יש מתירים ע"ש:

כו

אם מלחו בשר בכלי מנוקב ושמו את הכלי מנוקב על כלי אחר ששורים בו בשר והייתה רקנית

ונטף ציר לתוכה ואח"כ הניחו לתוך הכלי ששורים בו דקים ושומן והכלי מנוקב למעלה ונוטף עליהם נראה דהדקים והשומן אסורים משום דנשרו בתוך הציר בכלי שאינו מנוקב כמ"ש בש"ך סימן ע' ס"ק מ' ע"ש ובפרי מגדים שם כתב וכל זה תוך שיעור מליחה אבל חתיכ' טפיל' נפל לציר בכלי שאינו מנוקב שרי ע"י הדחה ומליחה דלא הוה מולח בכלי שאינו מנוקב דאין החתיכה מלוחה גם לא אכפ' לן מאי שנשרה בתוך הצי' וכן משמע בתור' חטאת בהדיא כלל ד' דין ג' ובמנחת יעקב אות ז' ומאי שהניח בצ"ע לא ידענא

דהאמת כן הוא וכדמוכח נמי בתור' חטאת כלל ד' דין ב' עכ"ל אין לזה טעם וריח דלענין נשרה בתוך הציר מ"ש נמלח ולא שהה או לא נמלחה כלל כיון דהטעם בכלי שאינו מנוקב כיון דאין לציר מקום לזוב בולע מהציר הרבה ולא דמי לכלי מנוקב שהציר יורד תיכף למטה א"כ מה לי זה או זה אם לא דנימא דאגב ציר ומלח הוא בולע יותר כמ"ש בסימן ס"ט סעיף ט' בהגה דאפי' לא הוש' רק בכלי שאינו מנוק' אסור ולא נזכרו סברו' אלו כאן ושפיר נסתפק בזה במנחת יעקב ומאי שנתקשה במנחת יעקב שם יש לומר דמיירי שנתערב' בין חתיכו' שנמלחו בכלי שאינו מנוק' תחיל' ועכשיו אינן בכלי שאינו מנוק' אלא במנוק' או שנתערבה בין החתיכות ולא נשרית בציר כי הציר למטה היא בכלי ע"ש עוד יש לאסור בנידן דידן שנשרה שם ג' רבע שעה ואפשר שהיא שעור כבישה שהיא כדי שיתן על האו' ויתחיל להרתיח כמ"ש בסימן ק"ה סעיף א' ודווקא בכלי מנוקב בעינן יום שלם כמ"ש בש"ך סימן ע' ס"ק ל"ו ובפר"ח שם ס"ק כ"ח ע"ש ובט"ז שם ס"ק י"ז הגיה שעור כבי ש' ע"ש ובפרט בדקין שאין בהם דם כלל ושומן אינו מוחזק כ"כ בדם יש להחמיר כמ"ש בסימן ע"ה סעיף ב' ע"ש בט"ז ובש"ך הטע' דמשריק שריק ע"ש ובוודאי כשמונחי' בציר בכלי שאינו מנוק' לא שייך משריק שריק ואעפ"י שהיה השומן על הדקים בוודאי לא מהני זה דרוב הדקים הם בלא שומן ומ"ש בש"ע סימן ע"ה סעיף

ב' בלא שומן שעליהם לרבותא קאמר ולרבותא קאמר אפילו עם בשר אחר וכ"ש אם שומן שעליהם שאין השומן מוחזק כ"כ בדם כמ"ש בש"ך שם ס"ק י"ח ע"ש:.

כז

בש"ע י"ד סימן ס"ט סעיף י"ח בהגה ואפילו לא שהה שיעור מליחה ע"ש הא דבעינן שיראה ציר בכלי דקודם לכן לא נתעורר הדם לצאת ולא אמרינן שפיר' ממקו' למקו' ואע"ג דבוודאי קודם שירא' הציר בכלי מתעורר הדם בחתיכה גופה ממקום למקום מ"מ ספק הוא לן אם נתעורר או לא ובספיקא לא מחמרינן כמ"ש בש"ך ס"ק ע"ה אבל אם נפלה חתיכה באמצע מליחה על הריצפה אפי' לא שהה רק מעט אסי' דתמיד מתעור' הדם לצא' מ"מ נראה דמידי ספיקא לא נפקא שמא באותו זמן מועט לא נתעורר הדם ולא פיר' ממקום למקום וצ"ע:

כח

שומן כשר שנפל לתוך מים ששרו בהם בשר או חלב או שאר לח מותר בהדחה ולא אמרינן איידי דרכיך בולע דא"כ היכי שורין שומן קודם מליחה ואפי' עם בשר נוהגים לשרותו ע"ש בט"ז סימן צ"א ס"ק י"ב ע"ש היטב ומ"מ ידיחו אותו יפה וישרו אותו להוציא הבלוע מתוכו דע"י שרי' נפיק יותר וידחקו אותו להוציא הבלוע אעפ"י שאין נוהגים לעשו' כן בשע' מליח' שם ימלחו ודם שמלחו דרבנן אך גם כאן יבשלו ודם שבשלו דרבנן אך שם כיון שעשה כתקנת חכמים לא הטרחוהו יותר כמ"ש במנ"י כלל ו' סי' י' ס"ק ט"ז ע"ש:

כט

בשר שנמלח והודח ואח"כ שכחו ושרו את הבשר עוד הפעם במי שרי' הראשונה ומלחו והי' י"ב שעות למליחה הראשונה אך הדיחו אותו אחר מליחה הראשונה הנה בודאי דמי השרי' אעפ"י שיש בהם דם הרבה מעורב במים כמ"ש בת"ח כלל ו' סימן י' ע"ש במנח' יעקב ס"ק כ"ג ע"ש מ"מ לא הוי אלא כדם פליט' ולא דם בעין דאל"כ גם בהדחה הראשונה יאסר משום דם בעין ובש"ע סי' ס"ט סעיף א' בהגה כתב שלא ימס המלח ע"ש משום דם בעין לא חייבינן ע"ש בט"ז סימן צ"א ס"ק י"ב שהביא ראי' ממי השריה שם בפילי חיישינן שאחר מליחה והדחה ישאר דם בבקעים ע"ש בש"ע ואפילו ציר מחשב דם פליטה כמ"ש בש"ך סימן ע' ס"ק מ"ג ע"ש ואפשר דזה גרע מציר דציר בא מפליט' אבל זה בא מדם בעין שעל הבשר וצ"ע מ"מ הוכחה הראשונ' קיימ' אך אם נימא הדחה סותמת נקבי הפליטה לא מהני מליחה אפי' לצי' שהוא דם פליט' ע"ש בט"ז סי' ע' ס"ק ט"ז ובש"ך שם ס"ק ל"א ובפר"ח ס"ק כ"ג שהסכים להט"ז ואפי' להש"ך מ"מ נראה

דודאי יש ס' נגד דם שבתוך המים אע"ג שכתב בש"ך סימן ס"ט ס"ק ט"ו דמן הסתם אין ס' בחתיכ' נגד דם בעליו משום שכולו דם אבל כאן מעורב במים ואפילו בספק אם יש ס' יש להתיר דדם שמלחו דרבנן וספיקא דרבנן לקולא אך עיקרו דאורייתא ע"ש בט"ז גבי אשה ששכח' אם מלחה ובנקודת הכסף שם דפליגי בזה אך קליפה מיהא בעי דהא דמשערינן במליחה בס' לחומרא ולא לקולא ע"ש בש"ך סימן ק"ה ס"ק ט"ו ובשאר מקומו' ולא אמרינן דנעשה כולה דם נבילי' ונצריך ס' נגד כל הדם דבלח בלח לא אמרינן חתיכה נעשית נבילה בהפסד מרובה כמ"ש בש"ע י"ד סימן צ"ב סעיף ד' בהגה ע"ש בש"ך ס"ק י"ד וגם במליחה לא אמרינן חתיכה נעשה נבילה בהפסד מרובה כמ"ש בש"ך שם ס"ק ט"ז ע"ש ומלבד כל זה נראה דלא כיון היה הבשר צריך אלא הדח' בנפלו אל מי השרי' וכל מידי דבעי הדחה מותר בדעבד בלא הדחה כמ"ש בט"ז סימן צ"א ס"ק א' דכל מידי דבעי הדחה מותר בדעבד בלא הדחה ואפשר שאין כל הדחות שוות וצ"ע בזה ע"ש בפ"מ סי' צ"א בט"ז ס"ק א' במשבצות זהב ס"ק א' שכתב נמי שאין כל הדחות שוות ע"ש:

ל

כלי חרס חדש שעשו כלי שרי' לבשר אפילו למ"ש בפר"ח סימן ק"ה ס"ק א' בד"ה איברא דכלי חרס חדא בולע תיכף אפי' בצונן ע"ש אפילו למהרש"ל דבעי חצי מעת לעת אין לעמוד על הדבר דלפעמים אין שופכים מהר ושוהה המים בתוכו מ"מ אם לאחר איזה שבועו' בשלו בו דבר היתר אעפ"י ששרו בו בשר באותו יום מקרי אינו בן יומו דלא בלע אלא בפעם ראשון אם לא שנשרה מעת לעת באותו יום ע"ש:

לא

בש"ע י"ד סימן ס"ט סעיף ד' בהגה אלא אם הוא תוך י"ב שעות שנמלח יחזור וימלח צד השני שלא נמלח עדיין ויבשלנו אח"כ ע"ש לכאורה מאי מהני שימלח צד השני הא מ"מ החלק שנשאר בלא מליחה שלא הפעיל בו כלום המלח הראשון לא ימלח עכשיו אלא מצד אחד אפילו נימא שלא הודח המלח הראשון מ"מ עכשיו אינו פוע' כלום כיון שעשה פעולתי והפליט דם דמלח שמלחו בו פעם אחד אסור למלוח בו פעם שנית ע"ש בש"ך ס"ק מ' וחטפ"י דכאן לא הפליט המלח אלא מחצי החתיכה הא לא חילקו אם מלחו חתיכה עבה או דקה מ"מ המלח עזב כל כיחו שם ואם יהיה החתיכה דקה יהיה מלוח ביותר ולמ"ש בש"ך שם ס"ק מ' דבדעבד שרי ניחא קצת אבל להט"ז דאפילו בהודח קשה וצ"ל דימלח עכשיו מב' צדדים ולא אמרינן דלא יפעול שבצד הנמלח כבר כלום לאותו חלק שלא נמלח כי לא יפעו' כלום דרך הבשר שנמלח כמ"ש בסימן ע"ה סעיף ב'

בהגה שני' גבי חלחוליו' ע"ש אלא דמי לעצם דמהני למוח שבתוכו כמ"ש בסימן ע"א סעי' צ' בהגה ומזה דנתי לבש' שנמצא נקר' בפנים בשעת מליחה דמהני מליחה אחר הקרישה אע"ג דהמלח בחוץ על אותן מקומות שכבר פלטו דמם ע"ש שהארכתי בזה במקום אחר וע"ש בפרי מגדים סימן ס"ט במשבצות זהב ס"ק י"ד שחקר ג"כ דבר זה אם צריך מליחה משני צדדי' ולא זכר מזה כלו' דשמא לא מהני המליחה שבצד הנמלח משום שאינו פוע' שם כלום לכך אין פעולתו הולכת למקום רחיק נמי ע"ש:

לב

בש"ע י"ד סימן ע"ב סעיף ב' ע"ש בט"ז ס"ק ד' ובש"ך ס"ק ה' מוכח דמליח' העוף אינו מוע' ללב דהוי אבר בפני עצמו ועוף שמלחו אותי עם לבו אחר ההדחה בכלי שאינו מנוקב ולא היה ציר כלל הוי כטהור מליח וטמא תפל דמותר ודם לא הוי כחוש לגמרי כמ"ש בט"ז סי' ק"ה ס"ק כ"ו והבאתי ראי' לזה ממ"ש בזבחים ד' כ"ו ע"א דלמא משום שמנונית ע"ש ברש"י ד"ה דלמא משום שמנונית ע"ש בש"ע י"ד סימן ע"ב סעיף ג' בהגה אפילו אין בו הרא' והרגלי' ע"ש בט"ז ס"ק ט' בעור אווז שהופשט ע"ש ותרנגול' שמינה הרבה שנטלו שומנ' ובשלו אות' שלימה עם לבה י"ל דאיכא ס' דהא אפי' בכחוש' הרבה שאין לה שומן כלל אמרו כן דהא סתם אמרו דאין עיף שלא יהא בו ס' נגד לבו וא"כ הרי היא ככחוש' ואפש' דבכחוש' הבשר הוא הרבה יותר אבל בזא' נתהפך הבשר לשומן ומדברי הט"ז הזה לא משמע כן דהא באווז שמינה מיירי וא"כ נימא שנתמעט בשרה והא דהביא הט"ז ראיה מתרנגולת ולא הביא מאווז כחושה ואין לומר דבאווז אפי' כחושה כל עורה הוי הרב' הלא גם לבה גדול יותר מתרנגולת וכל עוף שערו לפי ערכו ונראה דלאו דוקא נקט הט"ז תרנגול' ה"ה אווז כחוש' הרב' ודבריו צ"ע דאפילו יהא העור מעט מזער מצטרף לס' ומועי' ואם יחסרו מס' ואפי' מעט מזער אסור וא"כ בעינן עור' נמי וע"ש באחרונים שחלקי על הט"ז בזה רש"ל וע"ש במנח' יעק' כלל כ"ז ס"ק י"ד שכתב ע"ז צ"ע לדינ' ע"ש ולא ידעתי אם מטעם דאפי' מעט עור צריך לצרף או משום דהבשר נתמעט וע"ש בפרי מגדים שכתב דגם הט"ז לא התיר אלא ביש עוד צד קולא ע"ש ואפשר דבדין הראשון שכתבתי דמלחו עם לבו בכלי שאינו מנוקב אפי' את הלב נמי מ"מ כיון דיש פוסקי' דמליחה אינו אוסר אלא כדי קליפה ודם איסור כחוש הוא אלא שלפעמים יש בו שמנונית וספיקא הוא ודם שמלחו דרבנן וספיק' לקולא אלא שאנו מחמירים מקרי צד לקולא לדינים אלו וצ"ע ע"ש:

לג

אם מלחו בשר על הכלי שנשר' בו בשר והבשר הנשר' הי' בו למעלה מן המים ונפלה עליו טפות המליח כשר ע"ש בש"ך סימן ע' ס"ק מ' וכאן יש לציר מקום לזוב שהרי תיכף כשיבואו למי' מתבטל' הם באלף וע"ש במנחת יעקב כלל ו סימן ו' ס"ק ז' דדוקא אם נמלח הבשר ולא שהה שעור מליחה ונפל לציר בעינן שיהא לציר מקום לזוב אבל בשר שלא נמלך כלל אפילו נשרה בצים בכלי שאינו מנוקב שרי אף שהוא כתב כמסתפק שסיים וצ"ע בפרי מגדים בשפתי דעת סימן ע' ס"ק מ' כתב בפשיטות כן ע"ש:

לד

בש"ע י"ד סימן ס' סעיף מ"ט בהגה ע"ש ונראה מליחה דכבד וכחל מותר להשהות דודאי יצלנו אע"ג דהכבד מבשלים אחר הצלי' וניחוש שמא יבשלנו אחר הצלייי' כל מידי דבדעבד מותר לא חיישינן שמא ישכח כמ"ש בט"ז בי"ד סימן צ"א ס"ק א' אין אסור ברור אע"ג שעושה שמתקשה הדם בתוכו מ"מ אפשר לאכלו צלי ולא דמי למלי' בשר בכלי חלב שיש כאן אסור גמו' עכשיו ע"ש בט"ז סי' צ"א ס"ק א':

לה

אותו השומן היורד בין הערוג' שקורין יאצני"ק ויש בו קנים חלולים לבנים צריך לפתחם קודם מליחה ולמלוח גם בפנים כי אפשר דאינן כמו שומן דאינו מוחזק בדם כי אינן לבני' כמו שומן אלא פתיך עם אודם וע"ש בש"ך סימן ע"ה ס"ק ז' שכתב שני טעמים על שומן וכאן ליכא חיטי ע"ש בפרי מגדים סימן ע"ה ס"ק ט' בשפתי דעת ומ"ש במנחת יעקב כלל ט"ו ס"ק י' וכ"ט ומ"ה דדבר שלא היה פתיח אינו מזיק לו חלל נראה דוקא אינו פתוח לגמרי אבל כאן שפתוח בקצותיו לא מהני דאל"כ אף עופות היה יכיל לעשו' נקב וליקח הבני מעיי' וישאר כמו קנה חלול וגבי מעיים אמרו שאין צריך למלוח אלא בחוץ ולא בפנים שאין בו דם ע"ש בת"ה הארוך דף ע"ב ע"א משמע דמשום דבר חלול היה צריך מליחה גם בפנים:

לו

פעם אחד מלחו בשר עם מלח מעורב בגרופין שליש או רביע נראה דאסור דהא כתב בש"ע י"ד סי' מ"ט בש"ך ס"ק כ' דהת"ח ורש"ל איסרי' אעפ"י שסיים וכן נוהגים העולם כהב"ח ומשמע בש"ך אפילו לכתחילה אין מדקדקים דאי בדעבד אין זה שייך לעול' אלא להמורים גם לשין אין מדקדקים לא שייך אלא אין אוסרים ובאמת אין שום פוסק שיתיר לכתחילה ונכון לזהר וכ"כ בפרי מגדים דיש לזהר לכתחילה מ"מ כיון שנוהגים בלאו הכי שישאר מקים פנוי ובהצטרף לזה מקום הגרופין יהיה הרבה פנוי דודאי גם הב"ח

מודה לזה דאם ישאר מקום פנוי הרבה בלתי מלח יהי' באותו מקום נאכל מחמת מלחי וזה מעכב בדעבד כמ"ש באי"ה כלל ראשון דין ז' ומיהו אף אם אין המלח מכסהו בכל מקום מותר בדעבד כרשב"א רק שלא יהא הבשר ראוי לאכילה עם אותו מלח עכ"ל:
ואם לא שהה עדיין שעור מליח' יש להדי' את הבשר ולחזור למולחו במלח יפה דאסו' למלוח בעוד שהמלח והדם עליו כמ"ש בסימן ע' סעיף א' בש"ך ס"ק ב' ע"ש ולהדחה סותמת נקבי הפליטה לא חיישינן בעוד שיש בו דם של עצמו עדיין כמ"ש בט"ז סי' ע' ס"ק ט"ז ואם כבר שהה שיעור מליח' (דכל שכן) דחיישינן שהמלח השני יבליע דם וציר שעל הבשר (דהא עכשיו אין החתיכה טרודה לפלוט דם) ע"ש בט"ז סימן ע' סו' ס"ק ב' ובסימן ס"ט בש"ך ס"ק ל"ד דגם אחר כך יש דם על הבשר ואם ידיח יסתמו נקבי הפליט' להש"ך סימן ע' ס"ק ל"א ובסימן ס"ט ס"ק כ"ב ע"ש הכא נמי חיישינן שיבלע המקום שנמלח כהוגן מהמקום שלא נמלח אלא ידיחנו מעט דבזה לא יסתמו נקבי הפליטה כמ"ש בש"ך סימן ט' ס"ק ל"ט ע"ש ויחזור וימלחנו ונכון שלא ימלחנו על אותו כלי שמלח בראשונה כי הוא מלוחלח בדם ומלח וכ"ש אם הוא מיוחד למליחת בשר ויבלע המקום שנמלח כהוגן משם דאפשר דיש שם דם בעין מן הבשר שמולחים עליו ובדם בעין לא אמרינן נן שים דבר כבולעו כך פולטו או איידי דטרוד למפלט לא בלעי ועוד שמא נמלח כל הבשר כהוגן מתחיל' ולמה נלכלך אותו בדם שיבלע ונימא כבולעו וכו' דכל זה לכתחילה אסור כמ"ש בסימן ע' סעיף ו' בש"ע ע"ש אלא ימלחנו על מקום נקי:

לז

לפעמים נמצא עוף נפוח והעור רחוק מן הבשר ורוח ביניהם וכשנוקבי' יוצא הרוח ונופח הטור על הבשר וכל האברים הם בריאים ושלמים בודאי אין לאסור את העוף אלא מפני שבודאי העוף חולה צריך לשאול אם פרכסה גם בשעת מליחה אסור למלוח על העור דדוקא כשהעור מדובק בתולדה מותר למלוח עליו כמ"ש בפר"ח בקונטר' אחרון סימ' ע"ז על הנשים שמפרידות העור מן העוף ע"ש ובלאו הכי צ"ע היכי מולחים העוף על העיר הא בעיר אין דם כמ"ש בט"ז סימן כ"ג ס"ק ז' והוי כמו מולח הכרכשתא על צד פנימי בסימן ע"ה סעיף א' בהגה שני' ע"ש בשאר פוסקים שיש חולקים על הט"ז ויש מיישבי' דבריו ע"ש וכ"ש כשהוא נפרד מן הבשר בודאי אינו מועיל כמו מולח על הציר וע"ש בדרכי משה סימן ס"ח סוף ס"ק ט' דמותר למלוח על הנוצות אע"ג דהנוצות כשיתלחלחו נעשה כמו כיסוי על הבשר ובשלומא בשער המלח יורד למטה וצ"ע:

לח

בש"ע י"ד סימן ס"ט סעיף י"ח בהגה עד שנראה ציר בכלי ע"ש אפשר דזה דווקא בתחילת המליחה כל זמן שלא נרא' ציר בכלי לא פעל המלח עדיין בבשר כלום אבל באמצע מליחה פולטת מיד מעט מעט ואם הושם בכלי שאינו מנוקב או נפל על הקרקע נאסר כיון דפולט תמיד ואין מקום לזוב פורש ממקום למקום וצ"ע:

לט

בש"ע י"ד סימן ס"ט סוף סע"ט בהג' אסור למלוח בו פעם שנית ע"ש וכ"ש מלח של הערינג שיבשו אסור למלוח בו בשר שהפליטו דם מן הדגים ותשש כחו גם נשרה המלח כמה ימים בציר ותש' כחו ע"ש במגן אברה' סימן תע"ג ס"ק י"ד דבטל מרירו' בכבישה וע"ש בש"ך ס"ק ע"ש ומי יודע ענייני הטבעי' שמא מלח זה שבולע בו הרבה טעמי' אחרים אינו בכוחו כל כך ע"ש בשבת (דף ק"ח ריש עמוד ב' ברש"י ד"ה ואלו הן ומתיש את כחו מהיות מי מלח עזים עכ"ל הכא נמי אע"ג דסתם דגים אין בהם שמנונית מ"מ אפשר דטעם הדגים והציר הנכנס במלח מתיש כחו ובשביל סכנה ע"ש בסי' ע' בט"ז ס"ק ג' ע"ש בש"ך ס"ק ט"ז דאין בזה סכנה וכמדומה שמוכרים המלח של הערינג בזול מפני שצריך לתת ממנו הרב' בתבשי' שאין בו כחו ואפי' בדעבד יש לאסרו אם מלחו בשר להוציא דמו דגרע ממלח שמלחו בו בשר להוציא דמו כיון שנכבש מעל"ע בציר ע"ש וכן בסליסר' אעפ"י שהוא מלוח כיון שמעורב בו מינים אחרים אפילו בדעבד אסור וכ"כ במקום אחר ונראה דאין חלוק במלח אם הפליט דם או ציר כל שעש' איזה פעולה תשש כחו ואעפ"י שאין דם הרבה בדגים ע"ש בש"ך סימן ע' ס"ק ט"ו דפולט כל דמו וצירו קידם שיפלוט העוף דמו עכ"ל וחזינן דלא תשש כח המלח אנא לאחר שהפלי' כל דם הבשר דאל"כ לא משכחת מליחה כשרה דבמעט שהפלי' תשש כח המלח ולא יפל ט יותר אלא ודאי שיש שיעור לתשישו' כח המלח דרך משל כדי שיעו' מליח' הבשר א"כ אעפ"י שהפליט מן הדג דמו וצירו עדיין לא תשש כחו דאין בזה כשיעור פליט' דם מן הבשר וא"כ מותר למלוח באותו מלח של הערינג בשר ודוחק לומר כל שעושה המלח פעולתו הן שישהה זמן רב או מועט תשש כחו דאטו המלח בר דעת הוא נראה דלאו מידי הוא אלא כל שהמלח מתחיל לעשות פעולתו מתחיל חשישתו מעט מעט כפי הפעולה ומ"מ המליחה כשרה דלאחר שהתחיל להפליט בעודו בכוחו וכו' לגמור מעט מעט אפילו אם יוחלש כחו מעט מעט אבל מלח של הערינג שהוחלש כחו מעט ועכשיו רוצים למלוח בו בשר תחיל' הפעולה לא יעשה אפי' לא הוחל' אלא מעט מזעיר והוא ידוע למבינים וע"ש בש"ך סימן צ"א ס"ק י"א שכתב דבשר כשר שמלחהו המלח לעולם

בתוקפו דהא לא הפליט דבר וכו' דבכותח לא פסק כח המלח שלא פלט כלום עכ"ל שם לא פולט ציר נמי בפרט להש"ך דסבר בסימן ע' ס"ק ל"א דהדחה סותם נקבי הפליטה ואינו פולט ציר ע"ש על כל פנים זה מוכח מכאן דלא אמרינן בשבי' שבלוע במלח הרבה טעמים אחרים תשש כחו שהרי כשמלחו בו בשר כשר בכלי שאינו מנוקב או כותח יש במלח טעמים אחרים ודוחק לומר דכוונת הש"ך דמלח חשש כחו רק דהבשר והכותח חריפים דזה כבר דיבר בו הש"ך וסתרו ע"ש:

מ

בש"ע י"ד סימן ס"ט בש"ך ס"ק כ"ו ע"ש אבל אם לא נתנש' יחזור וימלח וישהה שיעו' מליח' אח"כ ואין השהיות מצטרפים כמ"ש בש"ך ס"ק י"א ע"ש בפ"מ שפיר' דברי הש"ך דאין מצטרפים דרתיחה ראשונה בטלה לה אבל בפר"ח פיר' משום דמיירי דבתחיל' לא שהה כלל אבל אם שהה מצטרפים השהיו' ע"ש בבנ"י ובל"ח דנרא' שפירשו מ"ש הש"ך שיעור מליח' אחר ההפשר בצירוף השהיה ראשונה קאמ' ובודאי דהדח' באמצע מליחה אינו מבט' רתיחה הראשונה יותר מקריש' ולפרי מגדי' נראה דה"ה אם מלח במלח אחר אחר ההפשר או אחר ההדחה נמי לא מצטרפים השהיות דמאי שנא וצ"ע עוד קצת בזה כי אין פנאי מסכים כעת לעיין כל הצורך ע"ש:

מא

אם נפל כלי על הכלי מנוקב שמולחים עליו בשר ונתלחלח הכלי וציר זה אוסר הכלי כמ"ש י"ד סימן צ"א סעיף ה' בהגה שלישית ע"ש מ"מ כיון שאין הלחלוחית אוסר את הכלי המנוקב גופה כמ"ש בסימן ס"ט סעי' י"ז ע"ש כל שכן שאינו אוס' כלי אחר ואפי' למ"ש רמ"א שם דלכתחילה יש ליזהר מ"מ כיון דבדעבד כשר ע"ש וזה הוי דעבד לאסו' כלי אחר דמה לי לאסור כלי אחר או לאסור את התבשי' וע"ש והטעם אפשר כיון שאין במשקה טופח על מנת להטפיח לא חשוב משק' ע"ש בגיטין דף ט"ו ע"א ובשאר מקומו' ומזה נראה דמ"ש בבית לחם יהודא סימן ס"ט ס"ק י' ובסימן ק"ה סוף ס"ק א' דבשר שלא נמלח שנשרה במי' שנקרשו מעל"ע אסור משום הלחלוחות ע"ש אם אין בלחלוחת טופח על מנת להטפיח כשר ומ"מ בכלי ראשון שיש בו משקה אסור אפי' אין בו כדי להטפיח אם נתלחל' כלי כש' בו קש' הדבר להקל ע"ש במ"א סי' רנ"ז ס"ק י"ד דנעשה כלי שני ע"ש ואפשר דשם משום דנתנו התבשי' לכלי צונן ונצטנן התבשי' לכך אעפ"י שהחזירוהו הוי כלי שני אבל אם עירו התבשיל מכלי ראשון ונשאר שם לחלוחית הוי כלי ראשון אבל בט"ז סי' צ"ב ס"ק ל' בד"ה ושוב ראיתי מבואר דאפי' בקדרה אמרי' כן ומשמע אפי' נשאר לחלוחית דומיא דהכא שכת' תרומת הדשן דודאי יש עלי' לחלוחית

ע"ש מדלא כת' הט"ז גבי קדרה דוקא אם היא נגובה משמע אפי' דומיא דכף והטעם דלא אסרינן כלי מניקב אעפ"י שהצי' יור' עליו המי' דאינו שוהה עליו והוי כמו ניער וכסה תיכף דאינו בולע תיכף אפי' באותה דכלי ראשון ע"ש בסי' צ"ב סע"ב ע"ש ולפ"ז אם עירו אסור רותח על כלי מנוקב נמי לא נאס' הכלי דמשום הלחלוחי' הנשא' לא נאס' דלא מקלינן ברותח ע"י האור כמ"ש לעיל ע"ש לא נאס' הכלי דהוי כלי שני לאחר שנח אלא דא"כ לא מצינו לעול' עירו אסור כדי קליפה דהא אין בו כח לאסור אלא ברגע הראשונה כשבא על הכלי דלאח' שנח הוי כלי שני ואפשר דכל הדברי' אינם נעשי' בחיש ומהר א"כ אפי' לאחר שנח אינו מצטנן תיכף ומיד א"כ יש בעירוי על כלי שאינו מנוקב שהות יותר להתבלע ומ"מ נרא' דאין הטעם גבי מליח בכלי מנוקב משום שאינו שיהה להתבלע דא"כ למה להו לומר הטעם משום משרק שרק ע"ש בט"ז סימן ס"ט ס"ק מ"ב ובש"ך שם ס"ק ס"ט ובט"ז שם ס"ק מ"ב ע"ש הא הציר הוא כמי' ואינו סמוך ועב כדם ואינו שוהה אלא ודאי דוקא משום דשריק ואינו מתבלע אבל מים רותחים מתבלעים וצ"ע לחלק בין זה לניער וכיסה ואפשר דציר עב ממים ושוהה מעט לכך הוצרכו לטעם זה וצ"ע עוד בדבר זה כי אין הפנאי מסכים לעיין כל הצורך:

מב

בשך בי"ד סימן ס"ט ס"ק ו' ע"ש ובאו"ה מסיים שם והיינו לכתחילה ע"ש במנחת יעקב שהביאו הת"ח והש"ך לא הביאו זה וכן הפר"ח לא הביא זה וכת' במ"י שם דוקא לאחר בישול אבל קודם בישול אפשר דיחזור וידיח וימלח ע"ש ונראה דהדין עמה' דהרי עינינו רואות בשר יבש אם יפזרו עליו מלח חצי שעה או שליש שעה וחלק ל' מן השעה לא יטיף אפי' טפה אחת ובודאי נשאר הדם בבשר דומה לזה כתב בסימן צ"א סעיף ה' ואם הם יבשי' ע"ש דמלוח יבש אינו פועל כלום וע"ש במ"א סימן תמ"ז סוף ס"ק ט"ז דבמליחה יש להחמיר כדי שירתיח ע"ש דאפילו בדעבד אוסר וע"ש סעיף ו' דאינו מפליט בצונן אפי' שהה זמן מרובה אפי' בקערה אינו אוסר דעבד ע"ש במ"א ס"ק ל"ב ע"ש:

מג

כתב בת"ח כלל ו' סימן ו' דין י' בשר שנמלח ונפל למי שריית בשר ע"ש במנחת יעקב ס"ק כ"ג דמות' ולא דמי לגוזלא דנפ' לכדא דכמכא דהכמנא הוא דבר עב ונדבק מאי שאין כן אסר צלו' לפ"ז אפי' בחלב ממש נמי מותר עוד תירץ דשם האסור בעין אכל כאן הדם נתערב במים ויש להחמי' כתרוץ השני ע"ש במנ"י כלל כ"ב ס"ק ג' עכ"ל ע"ש ומ"מ אם רוטב של מאכ' שלבנו בחלב אפי' לתרוץ השני מותר דמאי שנא דם שנתערב במים או זה ע"ש:

מד

ושומן שנקר' באמצע ומלחהו וכל שעת מליח' היה נקר' באמצ' והודח ושהה זמן רב אם מותר לחזור ולמולחו ולא חיישינן שמה שנמל' כבר יבלע ממה שנמלח עכשיו לכאור' למאי דאמרי' גבי חלחולי דהוי כאלו לא נמלח כלל ואפי' הכי מיתר לחזו' ולמולחו הכא נמי כיון אע"ג דלא שייך כאן משריק שריק בחדא חתיכ' כמ"ש במקום אחר בחלחולי' נמי לא שייך אלא דאיכ' למימר ממה נפשך אם נימ' דבחלחולי' הוי כאלו לא נמלח כלל על כרחך הטעם דדרך החלחולית שאין בה ד' אינו יכו' לפעו' כלום א"כ גם נתן אין המלח יכו' לפעו' דרך המקו' שכב' נמלח ויצא דמו להוציא הדם מבפני' ממקום שהיה כבר נקר' ואם נימא דהמלח יכו' לפעו' דרך מקום שכבר יצא דמו א"כ אין ראי' מחלחולי' כלל דשאני התם שכבר נמלח מצד אחד ואפי' בבשר מקלינן בנמלח מצד אחד ע"ש בסימן ס"ט סעיף ד' וכאן בשומן שאינו מוחזק כל כך בד' מקלינן יות' ע"ש במקו' אח' שכתבתי בעניני' אלו ואפשר דאפי' אותם הפוסקים דסברי דיכי" לפעו' דרך החלחולי' מ"מ באותו סברא דשירי דאינו דאינו מוחזק כל כך בדם אינו אוס' לא פליגי על הפוסקים אחרים דסברי הכי ע"ש:

מה

ע"ש בפרי מגדים סימן ס"ט במ"ז ס"ק כ"ג שהקשה אמאי לא אמרינן בנמל' מצד אחד דיחזו' וימלח ויניח הצד שלא נמלח תחלה למט' דאין דם מפעפע למעל' ע"ש וכ"כ בתפארת למשה ע"ש ולי נראה דכל חתיכה יש לה ד' פנים וא"כ ממה נפשך אם לא נמלח תחלה אלא הצד העליון לחוד ובודאי פעל המלח למט' בעומק אך מי יודע אם פע' בכל המקומו' בשוה שמא במקו' אחד פעל יותר בעומק שהי' שם מלח יותר וכדומ' וא"כ אחר שימלח יהיה הצד שלא נמלח מקודם בשוה להצד שנמלח כבר והוי כמו דגי' ועופו' שמולח' זה בצד זה דאסורי' כמ"ש סימן ע' סעיף ב' ע"ש בהגה ואם מלח בתחיל' ג' צדדי' כ"ש דאסור' שנפלט מהצדדין ובאמצע דאותו צד שלא נמל' לא נפלט ויהי' עכשיו זה בצד זה ובלאו הכי ליכא חתיכת בשר שיהיו שטח' שוה במכוון אלא יש בה מקומות גבוהים ועמוקים ואם מלח אפי' לצד העליון לחוד לא נפלט מכל המקומות בשו' אלא מהצד הגבוה לא נפל' אלא בשוה לצד העומק וממקו' העומק נפלט בעומק יותר וא"כ עכשיו יהיה המקום שלא נפלט תחילה ממקוה הגבוה שוה למקום שנפלט כבר ממקום העומ' וכוון המל' פוע' מכל המקומו' בשוה גם לא כל המקומות שוים אי אפשר לעמוד על הדבר והא דכתב בסי' ע' דאם הדגים מונחי' על העופות מותרי' בשני חתיכות שאנו רואי' אנו יכולים לכוין שלא יהא אלא למעל' דוקא ולא מן הצד ע"ש:

מו

כתב בש"ע י"ד סימן ס"ט סעיף א' ואם נשתה' הבשר בשרייתו מע"לע ע"ש בתורת חטאת כלל ו' סימן ג' דין א' שכתב בשם או"ה דאין צרך ס' נגד כל הבשר אלא כנגד דם שעליו משום דהדחה קמייתא אינו מוציא דם ואין לחוש אלא למעט דם שעליו ע"ש בתורת חטאת שחלק עליו דע"י שריי' מע"לע מוציא דם מכל החתיכ' ע"ש במנחת יעקב ס"ק ג' דלהאו"ה אם נשרה במי' כמו הבש' מותר דבבש' גופה בודאי איכא ל' חלקים נגד הדם שעליו ע"ש בש"ע י"ד סימן ס"ט סעיף ט' בהגה ע"ש ולפ"ז אם נפל מי השרוי' לקדרה צריך לשער כמה בשר הוא וא"כ הדם חלק ל' ממנו וכמה מים יש בו במי הפרייה וא"כ שיש בכל המים דם חלק ל' מן הבשר ואח"כ צריך לשער כמה מים נפל לקדרה וכמה דם יש בו לפי ערך ולא אמרינן חתיכה נעשה נבילה וצריך לשער נגד כל המים דבדבר לח לא אמרינן חתיכה נעשה נבילה בהפסד מרובה כמ"ש בש"ע י"ד סימן צ"ב סעיף ד' ע"ש בש"ך ובט"ז ע"ש וכן משמע מדברי האו"ה דלא אמרינן בכאן חתיכה נעשה נבילה דאי הוי אמרינן בכאן חתיכה נעשה נבילה א"כ אמאי מהני בס' נגד הדם שעליו הא בחצי שעה נמס כל הדם שעל פני הבשר ונתערב במים וא"כ נעשו כל המים נבילה וא"כ כשנשרה הבשר במים נאסר הבשר דהא הבליעה באה בסוף מעל"ע כמ"ש בש"ע או"ח סימן תמ"ז סעיף ה' ע"ש במ"א ס"ק ט"ז ע"ש ואפש' דהאו"ה סבר דבלח בלח לא אמרי' חתיכה נעשה נבילה אפי' בלא הפסד מרובה ע"ש בש"ע י"ד סימן צ"ב סעיף ד' בט"ז שם ס"ק ט"ו מ"ש בשם רש"ל להתיר אפילו בלא הפסד מרובה וכ"ש כאן דדם שבשלו הוי דרבנן שיש להקל יותר כמ"ש בפר"ח סימן צ"ח בענין תנוק שהשליך דם לקדרה שיש להקל בספיקו ע"ש הטע' דדם שבשלו דרבנן ותפאר' למשה כאן כתב דסתמ' דמלת' איכא במי שריי' ס' נגד הדם המלוכלך ע"ש ולא ידעתי מנא לי' הא גם בכאן באו"ה מבוא' דאינו כן וגם בתורת חטאת לא נחלק עליו בזה ע"ש בספר ת"ח כלל ו' דין י' כתב כתב האגור בשר שנמלח ונפל למים שנתאדמו מפני שהדיחו בהן בשר אפי' אין במים ס' נגד הדם ע"ש דמשמע דאין ליתן כלל לזה דלפעמים יש הרבה בשר ומעט מים ולפעמים להיפך ולפעמי' שורין באותן המים עצמם בשר אחר ג"כ אלא דגם מ"ש במנחת יעקב דהדם הוא חלק ל' מן הבשר צ"ע דבאו"ה כתב דאינו כן שכתב שם כלל ב' דין ה' אפי' אין בבשר אלא אחד מהשליש מהמים שהיינו שלש חלקי' מים ואחד בשר מותר אם לא שרו בו אותו בשר לבד ע"ש בהגהות או"ה שבסוף הספר שכתב שהיינו ג' חלקים כו' וקצת ראי' לזה מדהתיר מהר"ם ביש ס' ואין דרך כלל ליתן יותר מים מג' רבע או כהאי גוונא ע"ש משמע מזה אין בדם אלא חלק ט"ו מהבשר ע"ש אלא דאין מהאו"ה ראי'

דכ"כ דגם בבשר שנמלח ונתבש' בלא הדח' אחרונה כתב בכלל י"א דין א' דלפעמים אין בחתיכה עצמה ל' נגד דם ומלח שעלי' ע"ש בת"ח כלל ו' סימן א' במנחת יעקב שם ס"ק ד' שכתב דדברי האו"ה סותרים זה את זה ע"ש וגם לפי הסברא נראה שיותר הוא דם ומלח שעל הבשר לאחר מליחה מדם בעין שעל פני הבשר קודם מליחה וכיון דאפילו שם יש בחתיכה עצמה ל' נגד דם ומלח שעלי' כ"ש כאן וגם הראי' שהביא שם בהגהות אינו כלום דהא באמ' בעינן ס' נגד כל הבשר כמו שמסיק שם בת"ח ע"ש במנח' יעק' כלל ו' סימן ג' ס"ק ג' שכתב וע"ש בהגה' ש"ד בשם מהר"מ הצריך במים ס' נגד כל החתיכות וא"כ ע"כ הא דכתב מהר"מ דביש ס' במים מותר עכ"ל ע"כ אין כוונתו כמ"ש בהגהת שם דאין דרך כלל ליתן מים מג' רבע' ע"ש דא"כ לא יהיה מים אלא שלש פעמים נגד הבשר ואנן ס' פעמים נגד הבשר ולפ"ז להמנח' יעקב אם יש במים ב' פעמים כמו הבשר המים מותרים לגמרי ולהאו"ה אם יש במים ד' פעמים כמו הבשר נמי מותרין ולהתפארת למשה לעולם מי הדחה מותרין וזה דוחק דודאי מן הסתם מי הדחה אסורין כמ"ש לעיל ע"ש ואעפ"י שאפילו יש במים הרבה כנגד הבשר מ"מ בוודאי יש במים מראה דם ע"ש בפר"ח סימן ק"ב ס"ק ה' בענין חזותא בשאר חסירין אי מלתא היא או לא ע"ש ולכאורה נראה דאין ליתן שיעור לדבר דהא אם יהי' חתיכה עבה נאמר דהדם והמלח הוא חלק ל' ממנה ואם יחתכו אותה לחתיכות הרבה והרי כל שטחי' הראשונו' קיימו' אלא שנתוספו בה עוד שטחות הרבה נאמר נמי דהדם והמלח הוא חלק ל' ממנה וזה בוודאי אינו נראה ונראה דחכמים שערו דאין לך כל חתיכה שבעולם שלא יהי' הדם חלק ל' ממנה ובאמת בחתיכ' עבה אין בדם חלק ל' ממנה ואעפ"י שנמצא לפעמים חתיכה רחבה ודקה עד מאוד שלפי הנראה יש בדם יותר מחלק שלשים ממנה כמ"ש בת"ח כלל ו' סימן א' במנח' יעק' ס"ק ד' דדברי האו"ה סתרי אהדדי ע"ש יש לומר על זה דבחתיכה דקה אין כ"כ דם נבל' במלחו וגם אין כל כך דם על פני' כמו בחתיכה עבה ולפ"ז יש לומר דכל החתיכות שוות דאין בדם אלא חלק ל' ממנה בחתיכה עבה יש יותר דם נבלע במלח וגם על פני החתיכה יש יותר דם וזה אין שייך לומר אלא בהדחה אחרונה אבל בהדחה ראשונה לא שייך לומר כן דהדם לעולם בשוה הוא בין בחתיכה עבה או דקה כמ"ש בש"ע י"ד סימן ס"ט סעיף א' ע"ש בש"ך ס"ק ג' ע"ש:

מז

כתב בש"ע י"ד סימן ס"ח סעיף ח' פרסות הרגל שנמלחו בקליפתן ע"ש ולא נזכר בשום אחד מדברי האחרונ' שיהי' צריך כדי קליפ' ממה שחוץ להטלפי' לרמ"א ע"ש והטע' כמ"ש בש"ע י"ד בסימן ס"ט סעי' י"ח ע"ש בט"ז ס"ק מ"ה ע"ש ואעפ"י שיש לומר

דבחתיכה אחת גרע טפי כמ"ש בתורת חטא' כלל ו' סימן כ' דין י"ב ע"ש במנחת יעקב ס"ק כ"ב ע"ש או משום דאי אפשר לצמצם בחתיכה כמ"ש במנחת יעקב שם ע"ש או אם מונחין על צידן דלא שייך הטע' דאין דם מפעפע למעלה כמ"ש בש"ע י"ד סימן ע' סעיף ב' ומ"מ נראה דאין להחמיר הואיל ויש פוסקים המתירין אף מה שבתוך הטלפי' מקליפ' כמ"ש סברא זו בש"ך שם ס"ק י"ב ומ"מ אם לא הסיר הטלפי' עד לאחר שנחרכו באש כיון דעכשיו אין נזהרין ושוהין על האש הרבה והוי קרוב לצלי' דהא עכשיו חורכין באש אחר המליחה לכך אינן נזהרין אם שוהין באש הרבה לכך צריך להסיר כדי קליפה או כדי נטילה נמי כדין צלי אוסר כרי קליפה ע"ש בש"ע י"ד סימן ק"ס סעיף ד' וה' ע"ש ואעפ"י שאנו נוהגי' לאסור בצלי עד ס' ע"ש בש"ע י"ד סימן ק"ה סעיף ד' ה' בהגה ע"ש מ"מ כאן אפשר דלא הוי כצלי ממש גם אפשר דאין ברגל שמנונית כ"כ ומוקמינן לי' אדינא דסגי בכדי נטיל' ואני רגיל לומ' להסיר כל האבר שאצל הקליפה אלא שצריך לשער אם יש בזה כדי נטילה ע"ש ומ"ש בש"ע י"ד סימן ס"ח סעיף ז' המשימין רגלי הבהמה על האש ע"ש ע"כ מיירי שאיני שוהה על האש הרבה דאי שוהה על האש הרבה א"כ מסתרך הדם הרבה ואינו יוצא ע"י מליחה כמ"ש בטור י"ד סי' ס"ח ע"ש:

מח

כתב בש"ע י"ד סימן ס"ט סעיף י"ד בשר ששהה ג' ימים בלא מליחה ע"ש בש"ך ס"ק נ"ה ונרא' דאסור למלוח כולן יחד דהא ההיא חתיכה ששהתה ג' ימים בלא מליחה תבלע עוד עכשיו דם חדש משא' החתיכו' כמ"ש בט"ז שם ס"ק ל"ב ואעפ"י שתבטל גם עכשיו ברובא מ"מ הוי מבט' אסור לכתחילה דמבט' עכשיו את דם האד' ואוכל אותו ואע"ג דאפשר לומר שאין כוונתו לבטל את האסור אלא למלוח את הבשר מ"מ כיון דאפשר לו להרחיק מעט בין כל חתיכה וחתיכה ולא הרחיק הוי כמבטל את האסו' דאפשר דלא שרינן בזה אלא במקום דאי אפשר לתקן בענין אחר כגון גבי דבש בסימן פ"ד סעיף י"ג ע"ש בט"ז ובש"ך דאי אפשר לאכול הדבש אא"כ יסננו ואפילו נכרי אינו אוכל כך וכן חטים על כרחך צריך לטחון ולאפות ע"ש בפרי מגדים בש"ע י"ד סימן פ"ד סעיף י"נ וסעיף י"ד ע"ש ואפילו להרא"ש דסבר דלאחר שנתבטל חד בתרי נעשה היתר גמור ע"ש בש"ע י"ד סימן ק"ט סעיף ב' בהגה ע"ש בש"ע א"ח סימן תמ"ב סעיף ד' ע"ש במ"א ס"ק י"א מ"מ כאן בוודאי הוי מבטל אסור שהרי בוודאי מבטל הוא את דם החדש ואוכל אותו ובפרי מגדים כאן בש"ע י"ד סי' ס"ט בשפתי דעת ס"ק נ"ה התיר למלוח כולו כאחד ע"ש ולא נהירא גם מה שחלק שם אם מרבה עליהן עד ס' או אם מבשלן כל אחד בפני עצמו ע"ש ולא ידעתי האי חלוק' כלל דהא אפינו חתיכה שבלעה בוודאי דם של אחר

ויתבטלה חד בתרי או חתיכת האסור בעצמו שנתבטל חד בתרי ומוסיף עליו עד ששים ומבשלו מותר כמ"ש בש"ע י"ד סימן ק"ט סעיף ב' ע"ש ועיקר טעמא דכל היכי דיש בו בלאו הכי דם של עצמו לא חיישינן לדם אחר ע"ש וזה דוחק וכי בשביל שיש בו אסור מועט נוכל להסיף בו אסור אחר. ועוד דאפי' נתבשל בס' אינו היתר גמור דא"כ אמאי בשר ששהה ג' ימים בטל ברוב הא הוי דבר שיש לו מתירין לבשלו בס' אלא וודאי דדבר שיש לו מתירין לא הוי אלא אם יהי' לו היתר בלא ביטו' אבל אם ההיתר הוא ע"י בטו' מה לי בטול ברוב או חד בתרי ואין לומ' דמ"מ יבשלם בס' ויהי' קל יותר זה אינו דמה לו חד בטו' או תרי בטולין א"כ ה"נ מה לי אם נתבט' דם של עצמו מכח חד בתרי בטל או מחמת ס' ואם יבשלם עם ס' יבט' דם של עצמו מחמת ס' ודם של אחר מחמת חד בתרי בטל ואם יבשלם בלא ס' יבטלו שניהם מחמת חד בתרי בטל והכל חדא ונראה דבש' ששהה ג' ימי' בלא מליח' שנתערב חד בתרי אפי' נמלחו כולן יחד תחילה לא אמרינן דנאסרו כמו אם נתבשלו שלו כולן יחד קודם שנודע התערובות דנאסרו כמ"ש בש"ע י"ד סימן ק"ט סעיף ב' ע"ש בש"ך ס"ק י"ב דהא כאן לא נאסרו שאר החתיכות ממנה דבדידהו אמרינן איידי דטריד למפלט לא בלע וכבולעו כך פולטו ע"ש בש"ע י"ד סי' ס"ט סע' י"ב ע"ש בט"ז ס"ק ל"ב ע"ש אלא היא מקבלת עוד דם מהן ובטלה בהן כמו בתחיל' ואין בה עכשיו חומרא יותר ממעיקרא דהא אי לאו חומרת הגאוני' היתה גם היא גם עכשיו מותרת כמו אחרות אבל חתיכ' שלא שהתה ג' ימים שנתערבה בין אותן ששהו ג' ימים ונמלחו כולן יחד אפי' אחר שנודע התערובת אסור דנאסרו כולן ממנה כמ"ש בש"ע י"ד סימן ק"ט סעיף ב' ולהרא"ש שם אפשר דמות' דכיון דנתבטל' בהן חזרה להיו' כמוהו בין לקולא בין לחומרא דכלל הוא אחר הרבי' להטות וכן חתיכ' שלא נמלח' שנתערב' בין חתיכות המלוחו' דבטיל' להט"ז בש"ע י"ד ס סימן ס"ט ס"ק ל"ה ע"ש אם מלחו אפי' אחר שנודע התערוב' אסור ולהרא' מותר ע"ש בש"ך ס"ק נ"ח נראה דלאו דווקא להשליך אחד מהן אלא אם היה צולה אחד מהן נמי מותר ע"ש בשר ששה' ג' ימים בלא מליחה ע"ש ולכאורה הא אית לי' תקנתא לבשלו בס' דמה שיצא נתבט' בס' ומה שלא יצא הוי דם האברים שלא פיר' וצריך לומר דאסור לעשות כן דהוי מבטל אסור לכתחילה ולא אמרינן דאין כוונתו אלא לבש' הבשר מזה ראי' למ"ש לעיל דלא אמרינן אלא דווקא היכי דאי אפשר בענין אחר ע"ש דא"כ כל בשר שבעולם יהא מותר לבשלו בס' בלא מליחה להש"ע דמתיר שם סעיף י"א ע"ש והרי אפי' במקום שאין מלח מצוי

צריך לצלות את הבש' עד שיזו' כל דמו כמ"ש בש"ע י"ד סי' ס"ט סעי' כ"א ע"ש ולא תקנו שיבשל בס' ע"ש:

מט

כתב בש"ע י"ד סימן ע"ה סעיף א' בהנה יחזיר וימלחנו מבחוץ ע"ש בש"ך ס"ק ו' נראה דהא דצריך הדחה שנית היינו אם לא נזכר תיכף בענין שיש לחו' שנתייבש בפנים לכך צריך להפוך אותן ולהדיח צד החצון אבל אין צריך להדיח את המלח מצד הפנימי דאדרב' יותר טוב הוא אם נמלח משני צדדין דהא שומן צריך מליח' משני צדדי' כמ"ש בש"ך ס"ק ז' ע"ש ועוד דכשידיח את המלח מצד הפנימי יסתמו נקבי הפליטה וחיישינן יותר שיבלע צד הפנימי מצד החיצון אע"ג דבדעבד לא חיישי' לזה כמו אם שהה יום אחד כלה זמן פליטת צירו כמ"ש בש"ך שם ס"ק י"א ע"ש וכ"כ בפר"ח סימן ע"ה ס"ק י' דבין הדיחו או לא הדיחו יחזור וימלחנו ע"ש וכ"כ בפרי מגדים שם במשבצות זהב ס"ק ד' ע"ש או אפשר דלכך קאמר יחזור וידיחנו משום דסתמ' כשמלח צד פנימי מסתמא כך הודח וא"כ צד החיצון לא הודח כלל לכך צריך להדיח עכשיו צד החיצון אבל אין צריך להדיח את המלח מצד הפנימי אלא לאחר שישה' שיעו' מליחה ידיח מבפנים ומבחוץ דוודאי גם המלח שבצד הפנימי אסור הוא דשמא הפליט הוא ג"כ קצת דם ע"ש ולא חיישינן שמלח השני יבלע מה שהפליט המלח הראשון כמ"ש בש"ע י"ד סי' ע' בהגה ע"ש דלכתחיל' אסור למלוח פעם שני ע"ש מ"מ כאן לא חיישינן לזה חדא דהמלח הראשון לא הפליט כלום לדעת קצת פוסקי' כמ"ש בפר"ח שם ס"ק ח' בשם הב"ח שכ' כן בשם הגהת ש"ד ע"ש ואפי' נימא שמלח הפנימי הפליט קצת דם כמו דמשמע בש"ך שם ס"ק ז' שכתב דאף לכתחיל' אין צריך למלוח בצד הפנימי ע"ש דמשמע קצת דמליחה הפנימית מהני ע"ש מ"מ הכא לא חיישינן לזה דהא אינו מולח בצד הפנימי אלא בצד החיצון ע"ש:

נ

כתב בש"ע י"ד סימן ע"ה סעיף א' בהג' ואם מלח החלחולי' מצד פנים ולא מצד חוץ הוי כאלו לא נמלח כלל ואם נתבשל' כך טרפ' ע"ש במנח' יעקב כלל ו' סימן ט"ו דין י"ג ס"ק כ"ד שכתב דווקא בחלחולית הדין כן ולא בשאר דקי' וכן משמע בש"ע ע"ש בפרי מגדים ט י"ד סימן ע"ה במשבצות זהב ס"ק ד' שתמה עליו מה בין חלחולי' לשא' דקין אלא עיק' החלוק הוא דסתם חלחולי' יש עליו שומן וסת' דקין אין עליהן שומן ע"ש דגם זה דוחק דמאי פסקא דמן הדקין נוטלין כל השומן ומן החלחולין אין נוטלין ועוד דגם לשון רמ"א לא משמע כן שכת' אם יש עליו שומן מבחוץ ואפי' הכי כתב חלחולי'

דווקא ע"ש ולכאורה היה נראה לומר דדווקא בחלחולי' אסור שיש בהו גידין מלאים דם נמי אבל בדקין אין בהן אלא שומן לחוד כמ"ש באו"ה שם ועוד דהחלחולי' היא עבה גם השומן רב עי' ואין המלח שעל החלחולי' יכול להפליט הדם דרך החלחולית מכל השומן שיש עלי' אבל עור הדקין הוא דק מאוד ואין השומן רב עליהן לכך יכו' המלח שעל הדקין להפליט הדם מכל השומן שעליהן וצ"ע לדינא ע"ש וע"ש בפרי מגדי' על י"ד סימן ע"ה במשבצו' זהב ס"ק ד' שהביא הרבה אחרונים דסבירא להו דאפי' בחלחולית אם נמלח צד הפנימי לחוד ונתכש' כך מותר בהפסד מרובה ולצורך סעודת מצוה ע"ש והנה אע"ג דרבים חולקים עליהם ע"ש מ"מ בדקין אפשר דנוכל לסמוך עליהן להתיר בהפסד מרובה ע"ש:

נא

כתב בש"ע י"ד סימן ע' סעיף ו' בהגה אך אם שהה שיעור מליחה ע"ש לכאורה כאן סגי בקליפה לכולי עלמא דהא להת"ח זה מותר ולרש"ל בכל מקום סני בקליפה כמ"ש שם בש"ך ס"ק מ"ו ע"ש בש"ע י"ד סימן נ"ד סעיף ג' בהגה שם אלא משום דכאן גם הת"ח מסופק קצת ביה ע"ש גם דברי רש"ל בש"ך ס"ק מ"ו לא סלקי לדינ' כלל ע"ש בדברי האחרונים כי כולם חלקו עליו ע"ש מ"מ לעת הצורך יש להקל כאן בקליפה יותר כיון דמ"מ אין אסור זה ברור כ"כ ובהפסד מרובה מתיר רמ"א כאן גם הא דמשערינן בציר בס' הוא חומרא בעלמא משום סרח שמנונית כמ"ש בת"ח כלל ו' סי' ל"ח דין ה' ע"ש ויש להק' קצת במקום צורך בקליפה בעלמא ע"ש בש"ך ס"ק מ' שכתב דבאין לציר מקום לזוב לעול' אסור ע"ש בט"ז ס"ק י"ז דלא משמע כן וע"ש במנחת יעקב ובשא' דברי האחרונים ע"ש כתב בש"ע י"ד סימן ע' ואם נגע בתוך זמן זה ע"ש בט"ז ס"ק ט"ז ע"ש ונראה דאם נימא דהדחה סותמת נקבי הפליטה שנפתח אח"כ כשמולחין אותו א"כ אם הדיחוהו בתוך י"ב שעות אפילו שהה אח"כ יום או יומיים מהני מליחה אח"כ אבל אם נאמר דאין הדחה סותמת כלל לא מהני אלא בתוך י"ב שעות ולכאור' נרא' לומר דהדחה סותמת נקבי הפליטה אלא שנפתח אח"כ דהא בתוך שעור מליחה בוודאי אין הדח' סותמ' נקבי הפליט' ובוודאי דלא מהני אלא אם כן מלחו אחר כך כמ"ש ע"ש וע"ש בת"ח כלל ו' סימן ו' דין ה' ס"ק י"ד במנחת יעקב שכתב בשם הראב"ד דאף לאחר הדחה כל זמן פליטת צירו אמרינן ע"ג דיפלוט ציר דידה יפלו' ג"כ מה שבלע ע"ש משמע מלשון זה דאף לאחר הדחה בעינן שלא ישהה הרבה ואפש' דלאו דווקא קאמר וכוונתו על קודם הדחה:

נב

כתב בש"ע י"ד סימן ס"ט סעיף י"ח בשר שנמלח בכלי שאינו מנוק' ע"ש בט"ז ובש"ך ע"ש ונראה אם מלחו בש' כשר בכלי שאינו מנוק' ומצאו כבד מלוח תחתיו או בשר שאינו מלוח הבשר העליון כשר דדם אינו מפעפע למעל' כמ"ש בש"ע כאן ובסימן ע' בהגה ע"ש בט"ז ובש"ך ובש"ע י"ד סימן ק"ה סעיף א' ובהגה ע"ש בש"ך ס"ק א' ופרי מגדים ס"ק א' שם ע"ש:

נג

כתב בש"ע י"ד סימן ע"ו סעיף ב' בהגה רק שיצלנו תחיל' כדי שיהא ראוי לאכיל' דהוי כחצי צלייתו ע"ש ביש"ש פרק כל הבשר סימן ע"ב שכתב שזהו כדעת הר"ן שכתב כמאכל בן דרוסאי ובאמת במאכ' דרוסאי איכא דעות דסברי דהוא שליש בשיל כמ"ש בש"ע י"ד סימן קי"ג סעיף ח' ע"ש במ"א סימן רנ"ד ס"ק ח' ע"ש ונרא' דלא תלי זה בזה דלא כיש"ש שכתב דהרא"ש ורש"י שכתבו עד חצי צלייתו סברי כהר"ן דכמאכ' בן דרוסאי סגי ע"ש דהא רש"י סבירא לי' בהדיא דכמאכ' בן דרוסאי הוא שלי' בישו' כמ"ש בטור י"ד סימן קי"ג ע"ש בג"י שכתב כן בשם רש"י בהדי' ע"ש וגם הטור שכתב בסו' סימן ס"ט כחצי צלייתו ע"ש כתב בסימן קי"ג דכמאכל בן דרוסאי הוא שליש בשו' ע"ש ודוחק לומר דהטו' מספק' ליה בלשון כמאכל בן דרוסאי אם הוא שליש בשו' או חצי בשו' ע"ש אלא וודאי דהפוסקים שכתבו כאן חצי צלי תו לא תלו הדבר במאכל בן דרוסאי דלא נזכר כאן בגמרא השעור כמאכל בן דרוסאי אלא תנא שעור אחר ששערו כך דבחצי צליתו יצא כל דמו והר"ן שכתב כמאכל בן דרוסאי אפשר דסבר דכמאכל בן דרוסאי הוא חצי בשולו לכך נקט האי לישנא ומ"מ בב"י כאן בסימן ע"ו הביא דעה אחת דסגי כמאכל בן דרוסאי שהוא שליש בשול ע"ש כן בהגהת או"ה שער ח' סימן י' כתב מאכל בן דרוסאי אינו אלא שליש ע"ש ובוודאי כוונתו דאם נצלה כך מותר לבשלו ע"ש לכן נרא' דאעפ"י שאין להקל בשלי' בשול דהא כל הפוסקים כתבו חצי צלייתו ומ"מ כיון דקשה הדבר לשער חצי צלייתו דאעפ"י שהוא נראה חצי צליתו אין אנו בקיאין בדבר מ"מ אם נראה לנו שהוא כחצי צליתו ונתבשל כך יש להקל דמ"מ אפי' ליכא כאן חצי צליתו יש לסמוך על הפוסקי' שכתבו דסני בשלי' צליתו כמ"ש לעיל ע"ש וגם הר"ן בעצמו שכ' בחולין פ' כל הבשר דבעינן כמאכל בן דרוסאי כ' בשבת פ"א דכמאכל בן דרוסאי הוא שליש בשול ע"ש אעפ"י שיש לומר שבשבת העתיק דברי רש"י כמנהגו וליה לא סבירא ליה אלא הוא חצי בשול מ"מ דוחק הוא לומר כן שהעתיק דברי רש"י ואם היה חולק עליהן בוודאי היה כותב ובת"ח כלל ו' סי' ע' דין ט' כתב ובאו"ה כתב

דכל צלי יצלה לכתחילה כחצי צלייתו כדי שיזוב דמו ואז מותר לבשלו אח"כ ולא כמו הר"מ דמצריך מליחה אם רוצה לבשלו אח"כ ע"ש ולשון לכתחילה לפשר לפרשו משום דבדעבד אפילו בשליש בשולו סגי או אפשר לפרשו דאפילו לכתחילה מותר לעשות כן לאפוקי מהר"מ דמצריך מליחה קא משמע לן דאין צריך לחוש לזה אפילו לכתחילה ודוחק קצת ונראה דצריך להיות כך דכל צלי יצלה כחצי צלייתו כדי שיזוב דמו ואז מותר לבשלו לכתחילה אח"כ וכן הוא בהדיא באו"ה כלל ו' סימן ח' דין י' ע"ש ומ"מ נראה כיון דדם שבשלו דרבנן יש לסמוך להקל כמ"ש לעיל ע"ש וכל שכן בדם הכבד שיש א מרים דהוא דרבנן כמ"ש בב"י סימן ע"ג ע"ש בטור ובב"י ע"ש במנחת יעקב כלל ו' סימן כ"ד ס"ק ב' ע"ש:

נד

בש"ך סי' ס"ח ס"ק י"ג ע"ש ואם נחתכו הרגלים רק שנמלחו בכלי שאינו מנוקב ועמדו על טלפיהן על מקום שנחתכו תליא פלוגתא זו דלהאו"ה אינו אסור אלא למטה מעט מה שבתוך הציר ולמהרא"י בהגה' ש"ד כולו אסור ע"ש בש"ך סימן ס"ח ס"ק י"ג דרוב כפוסקים לא מקילינן אלא שם דבלאו הכי רוב הפוסקים סברי דאין המנע' מעכב את הדם מלצאת ע"ש בש"ך סימן ס"ח ס"ק י"ג אבל אם עמדו כך על הקרקע בוודאי אין לאסו' אלא שלמטה כמ"ש בש"ך סימן ע':

נה

כתב בש"ע י"ד סימן ס"ט סעיף י"ג ואם שרו אותה במים תוך הג' ימים ע"ש במנחת יעקב כלל ו' סימן ד' ס"ק ה' באווזים שהודחו תוך ג' ימים עם הטור דאינו מועיל אלא לעור ולא לבשר שבפנים אך מפני שאמרן בשבת פרק שמונה שרצים דף ק"ח ע"א דעור אית בי' נקבי ע"ש אפשר דמהני ולפי דבריו כ"ש דלא מהני אם הדיחו הראש שלם למוח שבפנים והדבר תמוה דמאי שנא ממוח שבשאר עצמות שמכוסין נמי בבשר ובעצם ומהני להו הדחה ואע"ג דלענין מליחה יש חלוק ביניהו ע"ש בש"ך סימן ע"א ס"ק י' דלא שייך חלוק זה כאן ועל כל פנים משמע שם דרמליחה מהני למוח שבפנים דאי לא מהני א"כ לא נמלח המוח כלל ואמאי יאסור ע"ש וכ"כ שם סעיף ג' דבנקובת הקרום סגי ע"ש משמע דהוי כאבר אחד א"כ מנא לן דמשתנה לענין שרי' זו וכן לענין שרי' שקודם מליח' יש דעות שהוא כדי לרכך הבשר בפנים ע"ש בפרי מגדים בפתיחה להלכות מליח' ע"ש ואעפ"י כן לא נזכר שום רמיזה בסימן ע"א שלא יועיל שרית הראש כשהוא שלם למוח שבפנים אלא מטעם המליחה נעו שם ע"ש בב"י ונראה דהמנחת יעקב מיירי שלא נפתח כלל אבל אם נפתח אין סברא כלל אע"ג דאכתי איכא למימר שלא הודח אלא מצד אחד

מ"מ אין סברא לכך כתב באיוזת שלמים ע"ש ואי חכיו דנפתח מה לי אם הן שלמים או לא וכן נראה שהבין בפרי מגדים שהביאו בתחילת סימן ס"ט בשפתי דעת שכתב אפילו יש נקבים בעור הא לא הודח אנא מצד אחד ע"ש ואפילו בלא נפתח הדבר תמוה מאד עור האווז כבשר הוא והוי כחתיכה עבה דלכך מהני מליחה על גבי העור וכמו שמדיחין את הבשר אפילו יש עליו שומן הרבה ולא אמרינן דמבשר שתחת השומן לא הודח ואין לומר דעור שאני דא"כ היה לו לאסור גם כשומן שתחת העור ולפי דבריו בכל דבר שיש לו עור כגון הראש וגדיים ותרנגולים לא מהני להו שרי' ע"ש בש"ע י"ד סימן ס"ח סעיף ה' וסעיף ו' ע"ש עוד יש צד היתר בשרית הראש דהא הנחירים הוי כנקובים וכן המוח יוצא דרך חוט השדרה לצד הצואר כמ"ש בש"ע י"ד סימן ס"ח סעיף א' וסעיף ב' ע"ש מיהו ללשון שבפנים לא מהני הדחת הראש דהלשון הוא אבר בפני עצמו ויש שם חלל וצריך לפתוח פיו שיכנס שם המים אע"ג דלמטה לצד הצואר הלשון הוא מחובר לבשר ונעשה כאבר אחד לא מהני הדחת מקום אחד לחוד ודומה לזה מצינו במליחה שאם הסיר העור מן העוף והפריד בין עור לבשר לא מהני מליחה על גבי העור ע"ש בקונט' אחרון של הפ"ח מ"ש בית הלל בסי' ע"ז ע"ש:

נו

בש"ע י"ד סימן ס"ט סעיף י"ג בשר שנמלח ספק אם נמלח תוך ג' ימים מיתר ע"ש לכאורה נראה דדווקא אם כבר נמלח דהוי השתא דרבנן דהא דם שמלחו דרבנן אע"ג דעקרו דאורייתא מ"מ כיון דהוא חומרת הגאונים לא מחמרינן אבל אם הוא קודם מליחה אפשר הוא דאסור למלחו ולעשותו דרבנן ובכרתי פלתי כתב הטעם משום דמוקמינן הבהמה בחזקת חי ואמרינן השתא הוא דנשחטה ע"ש א"כ אפילו הוא קודם מליחה מותר ואם הוא אחר מליחה וידעו אימת נשחט אלא שאין יודעין אימת נמלח דהשתא ליכא למימר דמוקמינן הבהמה בחזקת חי דהא יודעין אימת נשחט ואדרבה איכא למימר השתא נמלח וכן אם אין יודעין אימת נשחט ואימת נמלח דליכא למימר דמוקמינן הבהמה בחזקת חי אדרבה נימא השתא נמלח מ"מ כיין דכבר נמלח הוי דרבנן ומותר כמ"ש:

נז

בש"ע י"ד סימן פ"ז סעיף ט' עור הקיבה לפעמים מולחין אותו ומייבשין אותו ע"ש נראה דה"ה בלא מליחה דכמו דנעשה כעץ לענין בשר ה"ה לענין דם ועוד דהא הקיבה א"צ מליחה כלל כמ"ש בסימן ע"ה ע"ש ובוודאי מירי דליכא שומן דאם היה שומן היה אסור משום בשר אלא וודאי דאורחא דמלתא קאמר דדרך למולחו וכ"כ בש"ך סימן ק"ד ס"ק כ"א אבל בארצות אלו אפילו ימצא בשר יבש מותר ע"ש ובוודאי דהנכרים אין

מולחין ע"ש ובפרי מגדים כתב כ"ן אבל בשר יבש כעץ אסור וה"ה עור הקיבה בבישול דמתרכך וה"ה ע"י שרי' מענ"פ יש להחמיר ע"ש וצ"ע דבש"ך סימן קי"ד ס"ק כ"א משמע דאפילו בשר יבש ע"י בשול מותר ואפשר דהתם מיירי בחוטים שהם דקים והוי כעור הקיבה וצ"ע:

נח

בט"ז סימן צ"א ס"ק י"ב וי"א אפילו צונני' זהו דעת הרא"ש שפירש כן מעשה דגוזל שנפל לכדא דכמכא וכתב מהרא"י דחי אין אוסר בו פילי ע"ש ונראה דאותו עצם שיש בבשר אחורים שהוא מלא נקבים ואחר שנמלח והודח נפל למי שריית בשר ושהה שם מותר אע"ג דיש בו נקבים ובוודאי נכנס שם דם ואי אפשר להדיח שם ואיכא למימר אפילו מאן דמתיר בחי ואפילו אית ביה פילי מודה כאן דדווקא בפילי דאפשר להדיח שם סבר דמותר אבל כאן אי אפשר להדיח דהא בתחילה קידם מליחה נמי שורין אותו ואפילו הכי מותר וכמ"ש בט"ז ונראה דאפילו החולקים דסברי בחי דאית בי' פילי אסור מותר דטעמייהו כמ"ש במ"י סימן כ"ב ס"ק ז' דיש חלוק בין אסור בעין ובין דם מעורב עם מים שאינו נבלה ע"ש וכאן הא אח"כ נמי נשרה עם דם מעורב עם מים ובפר"ח כתב דדם שאני דמשריק שריק ואינו מסתבך כשאר אסורים ואף אם נכנס דרך הפילי יוצא ע"י הדחה היטב שנכנס המים ג"כ בפילי ומוציאים את הדם לתוך משא"כ בשאר אסורין:

נט

בש"**ע** י"ד סימן ע' וי"א שכל מעל"ע לאחר שנמלח פולט ציר ואם נגע תוך זמן זה לבשר שנמלח ולא שהה עדיין שעור מליחה אינו נאסר ע"ש וע"ש בט"ז שכתב דהדחה אינה סותמת נקבי הפליטה ע"ש ונראה דלאותן הסוברים דהדחה אינה סותמ' נקבי הפליטה אפילו נמלח מזמן רב ואח"כ מלחו אותו עם שאר בשר מותר דהא דאמרינן דאינו פולט ציר אלא י"ב שעות היינו אם לא הודח דפולט ציר תמיד אמרינן דאינו פולט אלא י"ב שעות אבל אם הודח דאינו פולט א"כ נשאר הציר בתוכו ואפילו אחר זמן כשנמלח יצא הציר דהא וודאי כשהודח אינו יוצא עוד ציר כמ"ש בצ"צ דלכך נקטו הפוסקים והודח משום דכשהודח אינו יוצא עוד ציר ולא אמרינן איידי דטריד לא בלע ע"ש ואפשר דאם שהה ג' ימים אחר שהודח נתקשה הציר בתוכו ולא יצא עוד כמ"ש בט"ז סימן כ"ט דבשר ששהה ג' ימים בלא מליחה ומלחו עם שאר בשר דנאסר הבשר ששהה ג' ימים ע"ש משמע דאינו פולט אפילו ציר ע"ש ואע"ג דכאן נמלח והודח פעם אחת הא בבשר ששהה ג' ימים בלא מליחה אפילו הודח פעם אחת אם שהה אחר הדחה שלשה ימים

אסיר ע"ש ואע"ג דכאן יש לומר כיון שנמלח הבשר אינו מתקשה לעולם מ"מ מנא לן לומר כן:
בעזר הנותן סליחה סיימנו הלכות מליחה:

הלכות בשר בחלב

א

אם חתכו בצל בסכין של בשר ונתנו בתבשיל של חלב בכלי שני בט"ז בא"ח סימן שי"ח ס"ק ח' וס"ק י"ד משמע דבצלים ותבלין מתבשלים אפילו בכלי שני בס"ק ח' כתב הט"ז הטעם משים דרכיך דאין אנו בקיאין איזה דבר מקרי רכיך ובס"ק י"ד כתב הטעם כיון שהם חריפי' ממהרים להתבשל ע"ש וא"כ כ"ש דמבליע ומפליט דיותר בקל מבליע ומפליט מבישול כמבואר בפוסקים וכן דבר האפוי או נצלה דכתב הש"ע בסימן שי"ח סעיף ה' ואסור ליתן פת אפילו בכלי שני ויש מתירין בכלי שני עכ"ל ע"ש לדיעה הראשונה מתבשל אפילו בכלי שני משום דרכיך כמ"ש במ"א ס"ק י"ח ע"ש וע"ש בב"י ה"ה אם נפל איסור צלוי או אפוי לכלי שני אסור וכן כתב בי"ד סימן ס"ט דאם לא הדיחו הבשר באחרונה אפילו לא הושם אלא בכלי שני הכל אסיר דמאחר שיש שם מלח וציר אפילו בכלי שני מבשל עכ"ל וע"ש בט"ז ס"ק נ"ג ובש"ך ס"ק כ"ג ל"ז ע"ש אך בי"ד סימן ק"ז בש"ך ס"ק א' ובט"ז ס"ק ד' כתב דבכלי שני לא נאסרו הדגים ע"ש משמע אעפ"י שכבר נתבשלו הדגים וכ"ש שהם חמין בעצמם אין מפליטין צ"ל דהלכה לא החמירו רמ"א וט"ז בסימן שי"ח אלא לכתחילה כמ"ש ברמ"א סע"ה ונהגו ליזהר לכתחיל' שלא ליתן פת אפי' בכלי שני ע"ש וכן בסעיף ט' כתב רמ"א והמחמיר תבוא עליו ברכה ע"ש אבל בשאר איסורין דהוי דעבד לא מ"מ נראה דלענין להבליע ולהפליט מהני מליחה ואפילו בכלי שני כמ"ש רמ"א בי"ד סימן ס"ט סעיף ט' ע"ש וכמ"ש במנחת יעקב כלל א' ס"ק ח' ע"ש דמחלק עוד בין מלח שנמלח בו בשר שנחלש כחו דזה מהני אפילו בכלי שני ובין מלח שלא נמלח בו ע"ש ואפשר דבאפוי וצלוי נמי מהני בכלי שני לענין להבליע ולהפליט אפילו בשאר איסורין במהרי"ל כתב בסימן פ"ט וזבוב ודבורה בכלי שני לא ידענא מאי תבעי לך כיון דקיימל"ן כר"י דכלי שני אינו מבליע ואינו מפליט מ"ש זבוב משאר איסורין ואי דאגב רוככי' קא מדמית לה למלחא דלאיכא דאמרי אפי' בכלי שני בשל נראה דה"מ לענין איסור שבת וכן לחוש לדברי הרא"מ אבל לא לענין טעם דתלוי בבליעה ופליטה אע"ג דאשכחנא אפכא בכלי חרס ושאר מילי האי כטבעי' והאי כטבעיה עכ"ל לפ"ז ה"ה באפוי והצלוי אע"ג דנתבשל אינו מפליט ומתורץ בזה מ"ש

בסי' ק"ז דבכלי שני לא נאסרו הדגי' מ"מ בובר מליח יש להחמיר כמ"ש בי"ד בסי' ס"ט סעי' ט' ע"ש וכמ"ש בת"ח כלל א' אע"ג דבכלי שני אינו מבשל מ"מ כיון שהוא נמלח גרע טפי דהרי הוא רותח קצת מחמת מליחה ובקל נתבשל עכ"ל וה"ה בשאר דבר חריף כמ"ש בש"ך סימן ס"ט ס"ק נ"ח וע"ש בש"ך סימן קי"ב ס"ק כ"ד ובמנחת יעקב כלל ע"ה ס"ק י"ג שכתבו דפת לא מבשל בכלי שני ואפשר שזהו טעם של הגהת ש"ד שאוסר שם מ"ש דסבר פת דרך מבשל בכלי שני ע"ש ומשמע שם בש"ך ובמנחת יעקב דאינו נותן טעם כלל בכלי שני ע"ש:

ב

כתב בט"ז סימן צ"ה ס"ק י"ג אם עירה מכלי של בשר על כלי של חלב ושניהם בני יומן אסיר הטעם שאנו חושבין קילוח הערוי כאלו הוא בכלי שמערה ממנו וע"כ הוא אוסר את הכלי שמערה עליו כיון שגם הוא בן יומו עכ"ל ובמנחת יעקב כלל נ"ז ס"ק נ"ג הקשה עליו הא קייל"ן דניצוק אינו חיבור ע"ש לענין איסור ע"ש ונראה דוודאי לא נתכוין הט"ז לאסור מדינא דא"כ גם הכלי העליון היה אסור משום ניצוק אלא כיון שהניצוק מחברם דומה כאלו התחתון הוא בעליון אע"ג דבשאר ניצוק לא נהגו כן וכיון דדין זה חומרא בעלמא הוא והאחרונים הקילו בזה הש"ך בס"ק ה' והפר"ח בס"ק י"ז ושאר אחרונים הבו דלא לוסיף עליה ואין לאסור אלא במקלח מכלי של בשר על של חלב להדיא אבל אם שניהם שפותים על הכירה ונשפך מא' על הכירה והלך תחת השני אע"ג דהכירה חמה אין להחמיר דלא שייך בזה טעם הט"ז וכן שמעתי דאם עבר על אחד לילה אחד סומכים על ר"ת כמ"ש בסימן ק"ג סעיף ד' וכ"ש אם יש ספק בזה דמותר דאפילו בספק דרבין אמרינן ספיקא לקולא כל שכן בזה דהוא חומרא בעלמא או אם נפל על קדירה עם תבשיל של בשר דיש ספק דלמא אינו מפעפע לפנים כמ"ש בש"ך סימן צ"ד ס"ק ב' ע"ש:

ג

כתב בש"ך סימן צ"ה ס"ק י"ח דאפילו במערה מכלי של איסור על כלי של היתר אין לאסור רק הכלי שבא קלוח העירוי עליו עכ"ל ולכאורה הא בת"ח מסיים שם כמדומה לי שלא נהגו להקל בכה"ג אמנם לעת הצורך או בהפסד מרובה יש לסמוך עליו עכ"ל ודוחק לומר דקאי על הדינין שהזכיר תחילה ולא על אותו הדין האחרון ועוד דמנא ליה להש"ך זה ואפשר משים שפסק כאן רמ"א אם עירה מים שאינן לא של בשר ולא של חלב על כלים של בשר וכלים של חלב יחדיו מותרין ע"ש ובאו"ה הטעם משום זה כמ"ש בד"מ סימן צ"ה ודווקא קלוח ראשון שיורד מכלי ראשון אבל לאחר שהורידו על הכלי

לומר שפליטת אותם המים יוצא מכלי אחד ויבליע בכלי אחר זהו לא אמרינן דמיד שנחו המים על הכלי הוי כלי שני ושוב אין מבליע עכ"ל משמע דסבר כן להקל ומ"ש הש"ך בסי' צ"ב ס"ק ל"ד דלא אמרינן שנתקרר כיון שנזחל על גבי הכירה ע"ש שם מיירי שהקדירה החמה היא שפותה אצל האש כמ"ש בת"ה הואי' והיה הקילוח נוזל והולך מתוך הרתיחה העומדת אצל האש כל טפה וטפה אחרונה אינה מנחת את הראשונה להתקרר דהא דכלי שני אינו מבשל משום דאינו עומד אצל האש הולך ומתקרר משמע דאם עוד כח האש שולט שם אינו, מתקרר עכ"ל אלא דהש"ך לא הסכים לסברת האו"ה בס"ק ב' ע"ש ולא התיר אלא מטעם נותן טעם בר נ"ט ובכלי של איסור אסור ע"ש ולאו"ה אפילו בכלי של איסור מותר וא"כ האיך הביא הש"ך כאן בס"ק י"ח דברי האו"ה סתם וצ"ל דשם גרע דמערה על שניהם יחד וע"ש בט"ז סימן ס"ח ס"ק ט' ובש"ך שם ס"ק ל"ה ע"ש:

ד

כתב הש"ך בסימן צ"ה ס"ק ה' ודוחק גדול לומר דכאן לא קאמר אלא דהמאכל מותר לערותן בכלי שלהן אבל הכלי אסור עכ"ל משמע דפשיטא ליה דאפילו למאי דהחמיר רמ"א אם עירה מכלי של בשר על של חלב ושניהן בני יומן לא אסר אלא הכלי התחתון אבל המאכל שעירה מותר ולפי טעם הט"ז בס"ק י"ג היה נראה דגם המאכל אסור אלא משום דחומרא הוא אפשר שיש לסמוך על הש"ך בזה:

ה

כתב הפר"ח סימן צ"ה ס"ק ז' מסתברא שאף לכתחילה מותר לבשלם בכלי של בשר ע"ד ליתנן בכלי של חלב דלא דייק לישנא דש"ס דקתני עלו דעבד אל לאכלם בכותח אבל ליתנו בכלי שלהן ע"ש ולא משמע כן בב"י שכתב אבל בעל התרומות כתב דקטניות שבישול בקדרה חולבת מותר לכתחילה לערותן בקדר' של בשר ואפי' הקדיר' בת יומא עכ"ל ואם כדברי הפר"ח אין ראיה כלל מבטל התרומות גם הד"מ הקשה שם על הב"י ולוא הקשה זה גם הפרישה ודרישה תירץ קושית הד"מ שהוכיח שדעת בעל התרומות דלכתחיל' מותר לבשלו בקדרה של בשר לתנו בכלי של חלב ע"ש ואי כהפר"ח אכתי מאי מייתי הב"י ראיה מבעל התרומה אלא וודאי דמדמי לה לאוכלו בכותח:

ו

בש"ע סימן צ"ה אם עירה מכלי על כלי בשר וחלב יחד ואפילו שומן דבק בהן מותר עכ"ל נראה דאם היה כלי של בשר מלוכלך בחלב ועירה עליו מים רותחין אסו' הכלי

דלא שייך בזה טעם של האו"ה שכתב מיד שנחו המים על הכלי הוי כלי שני ושוב אין מבליע בכלי אחר ע"ש:

ז

כתב בש"ע י"ד סימן צ"ה סעיף א' אבל אם היה דבר חריף כגון שבשלו דברים חריפים בקדר' של בשר אפילו אינו בן יומא אם אוכלו בחלב אסור אפילו דעבד כ"ל נראה דווקא בזה דדבר חריף כמו שכתב בש"ך סי' צ"ו ס"ק א' ע"ש מפליט עיקר הטעם הבלועה בקדרה ונבלע בו ולא הוי נ"ט בר נ"ט כמ"ש רש"י בחולין דף קי"א גבי צנון שחתכו בסכין של בשר אסור לאוכלו בחלב ע"ש משמע משום דמפליט עיקר הטעם הוי טעם ראשון בצנון אבל אם בשלו דבר שאינו חריף בקדרה ואח"כ שמו לדבר חריף מותר דכיון דכבר איקלש הטעם בתבשיל אין ראוי לחוש עליו שם חדש כמו שכתב שטעם זה על נ"ט בר נ"ט ואף על גב שהדבר חריף מפליט עיקר הטעם מהתבשיל לא מהני כיון דבתבשיל גופי ליכא אלא מעט טעם דהא מה דאמרינן דגים שעלו בקערה של בשר מותר לאכול בחלב אין הטע' משו' דהדגי' נותנין טעם בחלב אפי' לבשלם בחלב מותר ואפילו היו נמחים כל הדגים בחלב עד שנשאר כל טעם הדגים בחלב מותר א"כ מה לי דבר חריף או לא ודומה לזה כתב בסימן ק"ג סעיף ב' דאם יש נ"ט בר נ"ט דהתיר' אע"ג דבשלו אח"כ בקדרה דבר שהאיסור נותן בו טעם לשבח מותר ע"ש משמע דבטעם שלישי לא מהני מה שנותן בו טעם לשבח ועוד דסתמא כתבו שם משמע אפילו נותן בו טעם לשבח משום שהוא דבר חריף נמי מותר ע"ש:

ח

טפת חלב שנפלה על קדרה של בשר כנגד הרוטב והיה שם ששים רק שלא עירה הקדרה בפעם אחת אלא מעט מעט ועירה באותו צד שנפלה הטפה וא"כ איכא למימר דבסוף העירוי לא היה ס' ונאסר כמ"ש בסימן ק"ז ע"ש וכמ"ש רמ"א בסימן צ"ב סעיף ו' אם בשלו בקדרה תבשיל אחר דינו כחו בפעם הראשון עכ"ל משמע דבתבשיל אחר נמי בעינן ס' כמו בטעם הראשון וכמ"ש שם בש"ך ס"ק כ"ז ע"ש וא"כ ה"נ איכא למימר שנשאר מעט בדופן הקדרה ופלטה לבסוף כשלא היה ס' ולפי מ"ש הט"ז בס"ק י"ז דמדינא הקדרה מותרת אלא שלכתחילה אסורי' להשתמ' בה בשר אין להחמיר בזה כלל דכיון דהקדרה מותר' ממה יאסור בסוף העירוי ועוד איכא כאן כמה ספיקי שמא אינו מפעפע כלל לפנים כמ"ש בט"ז ס"ק י"ז ע"ש ואת"ל מפעפע שמא מפעפע הכל בפעם ראשון ולא נשאר כלום בקדרה ואת"ל נשאר שמא מעט עד שיש ס' וע"ש בש"ך ס"ק כ"ז וע"ש בש"ך סימן צ"ח ס"ק ח' שכתב דהא דלא ידעינן כמה נפיק לא חשבינן לספק ע"ש מ"מ כאן

אפשר לצרף להקל דבס"ס אינו מזיק כ"כ מה שהוא חסרון ידיעה כמ"ש בש"ך סימן נ"ג ס"ק ט"ו ע"ש ועוד דכאן אין כלל מי שיודע כמה נפיק מן החלב בתבשיל הראשון וכמה פליט עכשיו וא"כ אפילו לסברת הר"נ שכתב שם דכל אחד ישער במה שנראה בעינו אפשר דלא שייך כאן ומ"ש בש"ך סימן צ"ב ס"ק כ' דאפי' נפלה טפה נגד הריקן אם עירה בצד שנפלה הטיפה ויש בתבשיל ס' מותר בדעבד אלא דלכתחילה אסור לערות באותו צד דאין מבטלין איסור להתחילה ע"ש צ"ע ואפשר דמיירי דמער' הכל בפעם אחת וא"כ לעול' יש ס' וע"ש בש"ך סימן צ"ד ס"ק ב' דמייתי גם מטעם ס"ס כמ"ש:

ט

אם בשלו בשר עוף בקדרה ויש ספק אם נפל לתוכו חלב מותר דספיקא דרבנן לקולא כמ"ש בש"ך סימן צ"ח ס"ק ד' ודווקא אם אין הקדרה בן יומא מבשר ואם בשלו בקדרה זו בשר בתוך מעת לעת לנפילת החלב אסור דהוי ספיקי דאורייתא אבל אחר מעת לעת אפשר שמותר לבשל בה בשר ע"ש בש"ך סימן ק"י בדיני ס"ס ס"ק י"ט דכאן נמי הוי ספ' בקדרה עצמה דהקדרה היתה מותר' לגמרי ויש ספק אם יש בה איסור כלל א"כ דמי לאיסור דאוריית' שנפל לב' קדרות ואינו ידוע לאיזה ויש בקדרה רוב אך לא דמי כ"כ דשם לא היה מעולם בקדרה זו איסור דאוריית' אבל כאן בתוך מטת לעת היה אסור לבשל בקדרה בשר מדאורייתא וא"כ י"ל דמקרי מצד אחר בא לו שהוא מדרבנן וע"ש בפר"ח שכתב בספק טרפה שנתבשלה בכלים אסורין אחר מטת לעת וכתב הטעם שהרי סכלים בתוך מעל"ע נאסרו מחמת ספיקא דאורייתא ואח"כ אנו באין להתירן מצד אחר בכה"ג לא נדונם בספיקא דרבנן עכ"ל מ"מ והכא לא נקרא על הקדרה איסור אפילו בתוך מעת לעת דהא לכל הדברים הוי ספיקא דרבנן אם יש בה בליטה מפגם בשר בחלב אלא בשר היה אסור לבשל בה וכן אין לתחוב בבשר עוף שיש בו ספק אף של בשר בן יומא ואם תחבו אם אין ס' הכל אסור ואם יש ס' התבשיל מותר ודין הכף כדין הקדרה כמ"ש ואם בשלו בשר עוף בקדרה של חלב ויש ספק אם הקדרה בן יומו או לא התבשיל מותר דהוי ספיקי דרבנן והקדרה אסורה ויער' לקדרה אחרת של בשר אפילו בן יומו מבשר דהא ליכא כאן איסור דאוריי' דדגי' שעלו בקער' של בשר מותר לאכלן בחלב אלא שאנו מחמירין לכתחילה כמ"ש בסי' צ"ה וכ"ש לשומו בכלי של אחד מהן אפילו שניהן בן יומו ודרך עירוי אין קפידה כ"כ כמ"ש בש"ך בסימן צ"ה ס"ק ה' ואם חממו בשר עוף בקדרה של חלב בן יומו וספק אם היה היד סולדת בו גם הקדרה מותר:

י

בש"ך סימן צ"ד ס"ק ד' ונראה דמה"ט כתב הטור ב' פעמים ע"ש לפי מ"ש בש"ך ס"ק כ"ב דלהב"י נעשו המים נבילה היכא שהיה הקדרה בלוע מבשר בחלב ע"ש א"כ הכא אפילו תחב כמה פעמים נעשה נבילה וכן מ"ש בש"ך ס"ק כ"ג שהיה בלועין כולן מחלב להבית יוסף אפילו ידועה כמה בשר בחלב נבלע בבצלים נעשו כל הבצלים נבילה כמו המים:

יא

בט"ז סימן צ"ז ס"ק א' מזה נראה לי דמדוכה ע"ש וכ"כ במ"א סימן תס"ז ס"ק מ"ה ביין לבן שהוכה' המראה דאסור לתקנו בחלב שמא יבא לשתותו עם בשר וע"ש נראה דה"ה במים ומלח הרבה [דמועט אפילו פת מותר ע"ש] מי שאין לו שני כלים מיוחדים ע"ש בט"ז סימן צ"ה ס"ק י"ח אך צ"ע דמנא להו ללמוד זה מפת דהא בגמרא לא נזכר איסור זה אלא בפת ואין ללמוד מפת לשאר דברים כמ"ש בש"ך סימן פ"ח ס"ק ב' ע"ש ואע"ג דלהעלות על השלחן לא גזרו בשאר איסורין אלא בפת ובבשר בחלב גזרו בכל הדברים משמע דבבשר בחלב דמי כל הדברים לפת מ"מ י"ל דלהעלות על השולחן הוא גזירה קרובה דיש למגז' טפי דלמא אתי למיכל גזרו אפי' בשאר דברים אבל זה לא הוי גזירה קרובה כ"כ ולא גזרו אלא בפת ע"ש בפר"ח שחולק נמי על הט"ז ע"ש ס"ק א' בפר"ח הנ"ל וע"ש בחולין דף קי"ב ע"א דאף במלח וחומץ חיישינן ואפשר לכתחילה דווקא אפילו נפל לתוכו וודאי וכן לפירש הרמב"ם שם הוי וודאי ואפשר דבאמת להרמב"ם אפילו דעבד אסור אלא דבעל האבעי' דלא ידע בעי אפי' על לכתחילה אבל לפי מאי שהשיב לו אפילו דעבד אסור עוד היה נראה במעט מלח וחומץ דלא ידע בעל האבעיא אם חיישינן שמא יפול ואסור לבשר אלא דהשיב לו אסור דמשמע אפילו להניח ימעט פת מותר ללוש לכתחילה בחלב ע"ש וכל משקה שדרך לשתותו בצמא ועושים ממנו הרבה כגון קוואס אסיר לעשותו חלב או בשר וכן כתב במ"א סימן תס"ז ס"ק מ"ה בד"ה כתב בצמח צדק ואם הוא משקה חמוץ אסור לעשותו אפילו בכלי של אחד מהם דיהיה כבוש כמבושל גמי נ"ט בר נ"ט ולא נותן טעם לפגם בשביל שאינו בן יומו ואם יבשלנו עם הפוכו אסיר אפילו בדעבד ואעפ"י דפת שאפאו עם הצלי מותר לאוכלו לבדו כמ"ש בש"ע י"ד סימן צ"ז ס"ג שם הטעם לכתחילה חיישינן לריחא ולא בדעבד ע"ש בב"י כאן ובסימן ק"ח ובפר"ח שם.

יב

בש"ע ואם היה דבר מועט ע"ש מדברי רש"י נרא' שצרי' לאכלו מיד שכת' מעט מותר ללוש דאכי' ליה מיד בבת אחת ולא משהי לי' דלינשי שנילוש בחלב עכ"ל וכ"כ בהשגת

ש"ד בלחם משנה שאופין לכבוד שבת מותר הטעם משום דדבר מועט הוא ונאכל מהר בשבת עכ"ל ולא הזכיר הטעם משום דמשונה משאר פת ע"ש בד"מ לכך נראה דצרי' לאוכלו בו ביום ועי' בהל' מליחה סי' ז' ע"ש וצ"ע אם היה הרבה פת דאסור אם מותר לאכול ממנו מעט כדי סעודה והשאר ימכור לנכרים ומלשון הגמרא והפוסקים שכתבו כל הפת אסיר משמע דאסו' ובסי' נ"ז סעי' כ' שכתב בש"ע אם רבים הנדרסי' אסור להשהות' ע"ש נראה דאם רוצה למכור לכולם לנכרי ולהשאר אחד מותר מדינא דגמרא וצ"ע ובספר כרתי פלתי כתב בשם אביו זקנו שצוה לחלק הפת לבעלי בתי' הרבה לכל אחד דבר מועט עכ"ל ונראה דאין לסמוך על זה דהא אמרו בחולין דף נ"ג ההוא שרקפא דספק דרוסות חנקינהו ושדנהו בנהרא ופריך ולשהנהו י"ב חודש אתו בהו לידי תקל' ופרש"י איידי דהוי בהו טובא לא מצי לאזדהורי בהו ואתי למיכל חד מנייהו עכ"ל וכן פסק בש"ע לחלק בין רבים לאחד ואמאי לזבננהו לישראל אחד אחד או יתן להם במתנה וכן משמע כאן דאמרו כל הפת אסיר' משמע דאין לו תקנה ואם חממו מים בקדרה של בשר ולשו בו פת אע"ג דלכתחילה אסור לאוכלו עם חל' כמ"ש רמ"א סי' צ"ה סעי' א' מ"מ לאוכלו עם בשר מות' דהא אינו נאסר הפת לגמרי הוי דעבד ודעבד לא אסרינן אפי' נתן הפת לחלב כמ"ש רמ"א ובפסחים ד' כ' אמרו מ"ש שמן תרומה טמא ראוי להדליק יין נמי ראוי לזילוף בחדש והא ראוי לישנו אתי בי' לידי תקל' שמן נמי אתי בי' לידי תקלה דרמי לי' בכלי מאוס יין נמי רמי לי' בכלי מאיס לזילוף קבעי לי' בכלי מאוס רמי לי' ע"ש ולפי הכרתי מאי מקשה שמן נמי הא ראוי לחלקו לכל א' מעט וי"ל דעדיפי משני ולכאור' לפי המסקנא דמשני דיין לא מצי למרמי בכלי מאוס לא צריך לשנויי בחדא דאפי' בישן איכא תקלה ולפי הכרתי אתי שפיר דמשום זה אין תקלה דיכול לחלקו לכל אחד מעט לכך איצטרך לתירוץ של הגמרא בחדא וכן מוכח שם דאמר שם אמר ר' ישמעאל אני אכריע בחדש תשפך ובישן תעשה זילוף ע"ש ור' ישמעאל חייש לתקל' ואפ"ה מתי' בישן וצ"ל דיכול לחלקו ודוחק דא"כ הוי ליה לאומרא להזכיר דצריך לחלק ואפשר דזילוף אינו משתהה כ"כ כמו הדלקה ועוד נראה דר' ישמעאל מיירי שיש לו מעט יין דהא רישא דקאמר בשדה תשפך חבל דחיי' אפילו לשהיה מועטת ע"כ הא דקאמר בבית תעשה זילוף במעט מיירי דבהרבה בוודאי ישתהה יותר משדה להבית לבית ע"ש:

במ"א סי' תמ"ז ס"ק מ"ה יין לבן שהוכהה מראיתו ע"ש ונראה דלא חיישינן שמא יבוא לאוכלו בפסח כמ"ש בסי' תס"ז עי' א' בדגן שנטבע בנהר דמותר למוכרו לישראל אפילו הרבה אם מודיעו ע"ש בט"ז ס"ק א' שכתב בשם רש"ל דחיישינן שמא יאכלנו בפסח

ולא קיילי"ן כן ע"ש וכן בסי' תס"ו סעי' ד' אסור לאוכלו אלא ירקדנו וישמרנו עד אחר הפסח ולא חיישינן שמא יאכל וכן בסי' תס"ז סעי' ב' ברמ"א וכן בסי' תמ"ב סעי' ה' בגבינות ובמ"א שם בחומץ ובדבש לא אסרו שם אלא באכילה ולא כתבו שאסור לעשות כן שמא יאכל ע"ש וכ"ש אם יתן היין בכלי חמץ בוודאי בדילי מיני' אבל מ"ש הצ"צ שמא ישתה עם בשר נראה דחיישינן לזה כמ"ש בשבת ד' י"ד שמא יאכל דברים טמאים ושדי משקין דתרומה לפומיה ע"ש ולכאור' נראה דפת שנילוש עם חלב מותר למכור לנכרי אפילו שלם ולא חיישינן שמא ימכרנו לישראל דהוי ס"ס שמא לא ימכרנו ואת"ל ימכרנו שמא לא יאכל עם בשר וכמ"ש במ"א סי' תס"ז ס"ק ב' ע"ש ואפש' דהכי לא הוי ס"ס כ"כ דדרך הוא לאכול הפת עם כל דבר ואם נתערב חלב בעיסה אם מותר להוסיף מים וקמח לבטל בס' נראה מדברי המ"א סי' תמ"ז ס"ק ה' דאסור שכתב שכוונתו לתקן היין ע"ש אבל כאן אין תיקון וע"ש במ"א סי' תס"ז ס"ק ד' וע"ש בש"ע י"ד סי' ק"ט סע"ב ואין בו משום מבטל איסור כיון שכל אחד בפני עצמו מותר ע"ש ואם אפה הרבה פת בחלב אם מותר למכור לנכרי ולשייר לו מעט כדי אכילה אחת נראה דאסור וכן משמע מדקדוק לשון הגמרא שאמרו ואם לש כל הפת כולה אסור והוא כפל לשון ע"ש בזבחים ד' צ"ה ובב"מ דצ"א ובפסחי' אלא לאוריי דכולו אסו' כמ"ש בט"ז סי' ש"פ ס"ק א' דצריך שיבטל רשו' לכל אח' ולא מהני לכולכ' דרובו ככולי ולכ' אנו אומרי' מלוך על כל העול' כולו בכבודך ע"ש:

יג

בש"ע י"ד סי' ק"ט סעי"ב יבש ביבש שנתבטל חד בתרי ונתבשל אסור ומותר להוסיף עד שיעור ס' ואין בו משים מבטל איסור ע"ש לפ"ז אם אפה מעט פת עם חלב בענין שהיה הפת אסור כמ"ש בס' צ"ז מותר להוסיף קמח ומים עד ס' אעפ"י שעכשיו יהיה הפת מרובה ויהיה מותר לאוכלו בחל' דנתבטל בס' ואין בזה משום מבטל איסור דכל אחד בפני עצמו מותר ואפי' היה פת הרבה עם חלב הרבה אפשר דמותר להוסיף עד ס' ואין בזה מבטל איסור דהא לא מבטל שים איסור ואין כאן איסור דהחלב הוא היתר גם הפת אלא דהחכמים אסרוהו משו' גזיר' ועוד דיכול לאפות הפת בשינוי דמות' ונראה דלא דמי כלל דשם כיון דנתבטל חד בתרי ביבש דאפילו יאכלם כל אחד בפני עצמו יאכל האסור אלא שהתורה התירתה אבל כאן עכשיו אין שום איסור אלא עכשיו הוא רוצה לבטל ולבא לידי איסור וע"ש במ"א סי' תמ"ז ס"ק מ"ה ובסי' תס"ז ס"ק ד' ע"ש:

יד

כתב בש"ע י"ד סי' צ"ה סע"א וכן אם הי' הכלי שנצלו בו אי שנתבשלה לפגם נוהגין היתר לכתחילה לאוכלו עם המין השני ע"ש אבל לכתחילה אסור לבשלן בכלי של חלב שאינו בן יומו לאוכלו עם בשר כ"כ באו"ה שכתב ומיהו אם נתבשלו הגצים או הירקות בכלי ש"ב שאינו בן יומו וכן דג שנצלה בשפוד של בשר שאינו ב"י מותר לכתחילה לתנם בחלב אליבא דכ"ע ואעפ"י שהוא לכתחילה גמור וכן אם הוחמו בדעבד מים נקיים בקדרה נקייה של בשר שאין ב"י מותר ללוש אותן לכתחילה בשל חלב או איפכא עכ"ל וכ"כ שם אח"כ מעשה בבשר שלא הודח הדחה אחרונה ונפל ליורה מתחת ולא היה ס' נגד הבשר אלא נגד המלח והשיב שלא נאסר היורה כיון שהי' ס' נגד המלח ואחר מעל"ע חממו בה מים ולשו בהן מותר לאכול הפת אפילו בחלב אעפ"י שלא היה ס' נגד הבשר מ"מ אין במים כי חם נ"ט בר נ"ט ומאחר שהוחמו כבר היה מותר ללוש בהן אפי' לכתחילה ולאכלו בחלב אבל אם היתה ב"י היה אסור לאוכלה בחלב אפי' בדעבד פירו' לאחר שנאפה דהוי כבצים שנתבשלו בקדרה של בשר ב"י שאנו אוסרין לכתחלה לתנן בחלב עכ"ל וכ"כ בכלל ל"ג לכתחילה וודאי אסור ללוש במים שהוחמו ככלי של א"י אפילו לא נשתמש בו הא"י במעת לעת בוודאי דאין מתירין נ"ט לפגם של גוים במים גרידא אבל בכה"ג בשל הית' היכי שנתחממו כבר ודאי מותר ללוש בהן לכתחילה לאכול בהן הפוכו עכ"ל ואין לומר דלא כתב האו"ה דעבד אלא במים דאפי' אחר שנתחממו הוי לכתחיל' כיון שלא לש בהן וכמ"ש בש"ע סי' קכ"ב סעי' ו' אבל בתבשיל אחר שנתבשל הוי יותר דעבד מותר אפי' לכתחילה לבשל דאין נראה לחלק לכתחיל' לבשל בין מים או תבשיל דדוקא אחר שהוחמו שייך לומר דבמים אין פסידא והוי לכתחיל' כמ"ש בסי' צ"ה סע"ג או שאר טעמים אבל לכתחילה לבשל מה לי תבשיל או מים ועוד דהא רש"ל מחמיר אפי' נתבשלו כבר בקדרה של בשר אינו ב"י כמ"ש בט"ז אלא שאנו סומכין על רמ"א די לנו שנסמוך על מה שמתיר רמ"א בפירוש דהיינו בנתבשלו כבר אבל לבשל לכתחילה אפשר דמודה רמ"א לרש"ל ולכאורה היה נראה דמותר לכתחילה להחם מים בקדירה של בשר ב"י וללוש בו פת לאוכלו עם שר ולא חיישינן שמא ישכח ויאכלנו עם חלב דהא אפילו יאכלנו עם חלב ליכא איסור בזה בדיעבד וכמ"ש בט"ז סי' צ"א ס"ק ח' וס"ק ז' ע"ש ואפש' דחשש' זו דפת שמ' יאכלנו עם חלב הוא חמור דהא בסי' ב' סע"ב גבי מומר אוכל נבלות לתאבון דאסור ליתן לו לכתחילה לשחוט על סמך שיבדקנו בסוף כיון דאסור בדעבד כמ"ש בט"ז שם ס"ק ד' ע"ש ואפ"ה אם נתן לו מותר לאכול משחיטתו ולא אסרינן לגמרי משום שמ' ישכח ובפת הנילוש עם בשר אסו' לגררו שמא

ישכח ויאכלנו עם חלב אלא ודאי דחששא זו קרובה היא וחמורה יותר לכך נוכל לומר דאפילו היכי דבדעבד מותר אסור לעשות לכתחילה דודאי יאכלנו עם חלב:

טו

אם נתערבה קדרה של בשר בתוך כלי חלב וידוע שבשלו בה חלב אך אין יודעין אם היתה בן יומו כשבשלו בה חלב כל הכלי חלב מותרין ואפ' התבשיל הראשון של חלב כשר כמ"ש בסי' קכ"ב סע"ז כשם שסתם כליהם של עכו"ם אינן בן יומן כך סתם כלים שלנו ע"ש והטעם משים ס"ס ע"ש וכת' בט"ז שם ס"ק ד' דאם בשל דבר חריף אסור ע"ש ולכאור' היה נראה דאפי' דבר חריף מותר כיון דאיכא ספק דלמא הי' התבשיל הראשון בו לפגם דודאי אפי' בתבשיל חריף איכ' כמה דברי' בו לפגם אלא דאינו בן יומו לא הוי לפגם ובספק מותר כמ"ש בסימן צ"ו סע"א ומה"ט כתבו בסי' קכ"ב דאם הניחו כלי ביד נכרי ושהה מעל"ע מותר מטע' ס"ס כמ"ש בש"ך שם ס"ק ח' ומשמע דהכלי כשר לכל מילי ואפי' לדבר חריף דהא לא כתבו הפוסקים שם דיזהר שלא יבשל בקדרה דבר חרי ע"ש ואע"ג דבדבר חריף לא הוי ס"ס וצ"ל כמ"ש דספק א' מהני ואם נתערבה קדרה של בשר בתוך כלים של חלב ואינו ידוע אם נשתמשו בה שום דבר לחלב לכאורה נראה דגם הקדרה זאת מותרת לאחר שהיית מעל"ע כמו בהניח כלי' ביד נכרי דמות' משום דהעמד הכלי על חזקתי ואימ' לא נשתמשו בו ואת"ל נשתמשו הוי לי' פגומה כמ"ש בש"ך שם וכמ"ש בסי' צ"ה סע"ג וע"ש ובמנ"י סי' נ"ח ס"ק כ"ט ע"ש:

טז

כתב בש"ע י"ד סי' צ"ה דגים שנתבשלו והמנהג לאסור לכתחילה ע"ש נראה אם מים בקדרה חולב' ואח"כ לקחו המים מן הקדרה ובשלו באותן מים ירקות בקדרה אחרת חולבת שאינה בת יומא מותר לאכול הירקות עם בשר דהא כת' בראי"ש בשם סה"ת דאפי' נימא נצלו לא אבל נתבשלו מותר דאיכא ג' נותן טעם החלב בקדרה והקדרה במים והמים בירק וגמגם בדבר דאיכא למיחש שיש לחוש לפי שהירק והקטניות נוגעים בקדרה ובולעים מן הקדרה עצמה עכ"ל וכאן לא שייך זה ובודאי איכא ג' נותני טעמים וע"ש בש"ך סי' צ"ד ס"ק ט"ו דבג' נותני טעמים לכו"ע שרי וכ"ש אם לא בשלו הירקות בהן אלא עירו המים על הירקות דמותר דהא כ' הרא"ש דעלו מותר אע"ג דבלטו כדי קליפה בבליעה מועטת התירו נ"ט בר נ"ט ע"ש וה"נ הוי בליעה מועטת אעפ"י שיש לומר שיש חילוק בין אם לכתחילה לא קיבל אלא מעט דליכא במים שום טעם כלל אבל הכא קבלו המים טעם כמ"ש הרא"ש שם אבל נתבשלו ונבלע כל טעם הבשר שהיה בלוע בקדרה אסיר לאוכלו בכותח עכ"ל אע"ג דהשתא לא נבלע אלא כדי קליפה מ"מ

טעם ממש הוא מ"מ אפשר שיש להקל וכן אם נבלע בשר בקדר' כדי קליפה כגון שעירו לתוכו רותח ואח"כ בשלו בו ירקות אעפ"י שלא היה בו ס' נגד קליפת הקדרה כמ"ש בש"ך סי' ס"ט ס"ק ס"ה ע"ש אפ"ה מותר לאכול עם חלב דבליעה מועטת היא ולכאורה קשה על הרא"ש היכי כת' דבבשו' הוי ג' נותני טעמים הא בודאי בירקות נבלע מן המים גופייהו וכשאוכל הירקות עם בשר אוכל המים גופייהו דהוי טעם שני (ודוחק לומר דכוונתו שינגבו הירקו' קוד' דא"כ הוי לפר') וצ"ל כיון דבליעה מועטת היא לא גזרו וא"כ מוכח מזה דבבליעה מועטת לא גזרו לעולם:

יז

אם בשלו ירקות או קטניות עם בשר ותחבו לתוכה כף של בשר ואח"כ תחבו הכף לחלב ויש ס' נגד הכף הכף אסור והחלב אעפ"י שהיה שיורי מאכל על הרף ונשאר בחלב א"צ להתירה כמ"ש בט"ז סי' צ"ו ס"ק ה' ובש"ך סי' צ"ד ס"ק כ"א ע"ש ואין לחלק דדווקא התם שנחתכו הבצלים בסכין דלא נבלע בבצלים אלא טעם של סכין אבל כאן בלעו הירקות גוף הבשר דהא למ"ד אפשר לסוחטו מותר גם זה מותר כמ"ש בש"ע סי' צ"ב סע"ד כזית חלב שנבלע בחתיכה ע"ש וכן בחולין דף ק"ח גבי טפת חלב שנפלה על החתיכה אעפ"י שנבלע גוף החלב בחתיכה אמרו שם דלמ"ד אפש' לסוחטו מותר יותר וכן אם בשלו הירקות תחילה עם חלב אעפ"י שנבלע גוף החלב בהן א"צ להסירן אלא שיש אחרונים חולקים על הט"ז דמנא לן שנסחט מהבצלים לגמרי ע"ש בב"י סי' ק"ו שכ' דחיישינן שמא נשאר כדי נתינת טעם ע"ש מ"מ בבצלים אפש' לסמוך על הט"ז ומהר"ם דאיכא ס"ס שמא לא היה מעולם טעם בבצלים כמ"ש בסי' צ"ו סע"א או שיטעמנו ולא יהא בו טעם בשר ע"ש ואת"ל היה בו טעם שמא נסחט ממנו ולא נשאר כדי נתינת טעם וגם איכא ב' לשונות ברש"י אי מיירי דווקא בסכין שאינו מקונח או אפי' במקונח ע"ש בפר"ח סי' צ"ו ס"ק א' ע"ש גם איכא דעות דדוקא בבן יומו אסור וגם איכא דעות דסברי אפשר לסוחטו מותר ואפי' אותה חתיכה מותר לכך יש להקל קצת אבל אלו הירקות שבלעו בודאי הרבה מגוף הבשר דודאי צריך להסירם כיון דאנן פסקינן דאפשר לסוחטו אסור א"כ חיישינן שמא נשאר בהם כדי נתינת טעם

אבל תחב הכף למאכל עב שאי אפשר להסיר מותר כמ"ש בסימן ק"ד סעיף א' ע"ש:

יח

כתב בש"ע י"ד סי' פ"ז סע"ג ובשר חיה ועוף אפי' בחל' טהורה מותר בבישול ובהנאה ע"ש נראה דמותר לבשל בשר לנכרי בקדרה של חלב שאינו בן יומו דכל שאינו אסור אלא מדרבנן לא גזרו בבישול ובהנאה ע"ש בש"ך ס"ק ב' אע"ג דאסרו שם מפני מראית

עין ע"ש סע"ד ברמ"א כאן ליכא מראית עין דמי יודע אם הוא קדרה של חלב או של בשר ואפי' באותן שהן אסורים אפי' דעבד מדרבנן לא גזרו בבישול ובהנאה כ"ש בזה דאינו אלא לכתחילה מ"מ נראה דיש להחמיר דהא כתב רמ"א סעיף ו' דאסיר לחתות האש תחת קדרות של נכרי אע"ג דסתם כלי נכרי אינו ב"י ואם היו מבשלים בו איזה דבר מותר ואפ"ה אסור לחתות וכתב שם בש"ך ס"ק י"ח דה"ה שא' דברים ע"ש אע"ג דדבר המתבשל בו מותר כמ"ש סי' קי"ג סע"ב ע"ש אפ"ה אסרו לחתות ע"ש ואפשר משום דמתחילה היה חלב גמור החמירו בו קצת:

יט

אם בשלו עגולים מעיסה ואח"כ שפכו חלב לתוך הקדרה רותחת כנהוג ואח"כ נמצא בתוך עגול אחד חתיכה אחת בשר ואין בעגול לבדו ס' נגד הבשר נראה דאמרי' חתיכה נעשה נבילה וצריך ס' נגד כל העיג' כמו בכל אסור דבוק דלא בעינן שיהא דבוק בתולד' כמ"ש בט"ז סי' צ"ב ס"ק י"ב ע"ש וכאן אין הרוטב יכול לבא בכל צד וחיישינן שמא נשאר העגול הזה לבדו בסוף הרוטב או הוציאו לבדו כמ"ש בט"ז שם הטעם בכל אסיר דבוק וצריך ס' נגד כולו מדאורייתא דלא ידעינן כמה חלב בלע וכל החלב נעשה נבילה מדאוריית' אעפ"י שיש לומר דלא בלע חלב אלא לפי ערך שיש חלב בקדרה דרך משל שיש ג' חלקים תבשיל וחלק א' חלב נמצא שאין חלב בעגי' אלא רביע מ"מ גם התבשיל והעגי' גופיה נעשה נבילה אע"ג דהיתר הוא מ"מ זה הוי מדרבנן כמ"ש בפר"ח סי' צ"ד ס"ק כ' בפיסקא המתחלת ועדיין נשאר לי לבר' ע"ש וכן לטעם שכתבו גבי אסור דבוק שממהר לבלוע יותר ע"ש בטור י"ד סי' ע"ב גבי לב עוף ע"ש שייך גם כאן ואע"ג דכאן לא היה אסור מעולם דכשעשו העגולים ונתבשלו היו עדיין היתר ולא נאסרו אלא כששפכו לתוכן חלב לא דמו לבצלים הבלועים מבשר ובשלם בחלב דאפי' הבצלים מותרים כמ"ש בט"ז סי' צ"ו ס"ק ה' ע"ש דשם לא הוי אלא אם אסו' בלוע ונסחט לגמרי ונעש' אסו' אלא דבדבר אסור כיון שנקרא עליו שם אסיר לא יחזור להתירו כמ"ש בש"ע י"ד סי' ק"ו ובטור שם אבל כאן לא נקרא שם אסור עליו אבל כאן שנשאר ממשות הבשר בתוך העגול לא שייך דבר זה ע"ש במ"ח סי' תמ"ז ס"ק ל"ח דאף בבצלים לא נסחט לגמרי אלא דבטל בס' ע"ש וכאן לא שייך זה כי אין בעגול ס' נגד הבשר שבתוכו:

כ

קדרה של בשר עם מים והקדרה בת יומא ונשפך חלב בחוץ על הקדרה אסיר הכל אפי' להש"ע דמתיר קערות של בשר שהודחו ביורה חולבת בסי' צ"ה סע"ג היינו דסבר דאין מתערבין פליטת הבשר והחלב בלי אמצעות המים ע"ש בב"י אבל כשבא בליעת החלב

לדופן הקדרה נאסר שם בטעם הבשר המובלע בקד' וכן בליב' טעם הבשר המובלע בקדר' נאסר משום חלב ואח"כ באים שניהם למים ואוסרים אותם א"א כלל לבא כל טעם בפני עצמו למים כיון שכבר נתערבו בדופן הקדרה וזה פשוט:

כא

אם נתנו שומן בכלי שני ותחבו בו כף של חלב להט"ז בסי' צ"ה ס"ק י"ב מותר ולרש"ל יש לאסו' וע"ש בט"ז סי' ק"ה ס"ק ד' והכא שאני שהשומן נתמחה בתוך המים והוי כרוטב של בשר כמ"ש בישו"ש סי' ס"ד אכן אם יש באחד שיורי מאכל אין בנו כח להתיר לכתחילה משום דהשיורי מאכל יתמחו בתוך המים ויהיו המי' נחשבי' כאלו

הן גופה רוטב של בשר שהוא כלי שני ויבלע בכלי עכ"ל. בש"ע י"ד סי' צ"ה סע"ב בהגה וכן אם היה הכלי שנצלו בו או שנתבשלו לפגם ע"ש אבל לכתחילה אסור לבשל אפילו בכלי שאינו ב"י כדי לאוכלו עם המין השני כך מפורש באו"ה כלל ל"ד דין ו' שכתב וכן אם הוחמו בדעבד מים נקיים בקדרה נקיה בל בשר שאינו ב"י מותר ללוש אותן לכתחילה לשל חלב או אפכא עכ"ל ומ"ש שם למטה ס"ק ב' דאין להתיר נותן טעם לפגם לכתחילה שעדיין לא התחי' הנאתן שהרי לא הוחמו לשתיה אלא לאפות ולענין זה הוי לכתחילה מהרא"י ז"ל סי' נ"ח עכ"ל אין לו ענין לכאן דשם מיירי שהוחמו המים בקדרה של נכרים שאינו ב"י כמ"ש בש"ע ס' קכ"ב סעיף ו' בהגה ע"ש ואפשר דכוונתו לתרץ למה להאו"ה להתיר מכח שני טעמים דהוי נ"ט לפגם וגם נ"ט בנ"ט ולא התיר משום נותן טעם לפגם לחוד לכך כתב שזה אסור לכתחילה:

מ"ש רמ"א בסי' צ"ה סעיף ג' אבל אם עירה מים רותחים שאינן של בשר ולא של חלב על כלים של בשר ושל חלב ביחד ע"ש באחרונים דפליגי על רמ"א אבל אם היה ספק אם היו רותחים או לא מותר דהו כעין ס"ס שמא לא היו רותחים ושמא קיי"ן כרמ"א וע"ש בש"ך שסבר קצת כרמ"א גם במנחת יעקב כתב דבהפסד מרובה מותר ע"ש כלל סי' נ"ז נ"ח במנחת יעקב ס"ק כ"ב כ"ג ע"ש:

כב

פעם אחת היה חלב חמוץ בקדרה למטה ובשר מלוח בקדרה למעלה והקדרה של בשר היה שבור ונטף לתוך החלב ואינו ידוע אם היה ס' נרא' דמותר דבלא בישול אינו אסור אלא מדרבנן וספיקא דרבנן לקולא כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ח סע"ב גבי נשפך מין במינו ע"ש בט"ז סי' ק"ה ס"ק ג' דמייתי ראיה מנשפך לספק כבוש בבשר בחלב ע"ש בפר"ח סי' צ"ח ס"ק ט' אם קטן או נכרי נתן דם בקדרה ואינו ידוע כמה נתן אם יש ס' מותר דדם שבשלו דרבנן ע"ש בסי' צ"ח בש"ך ס"ק ז' ע"ש בש"ך ע"ש בפר"ח הנ"ל שהסכים להש"ך

ואפי' הט"ז שמחמיר כרמ"א שם בסי' צ"ח סוף ס"ק ה' ע"ש נרא' דמודה בהא דהא גבי ספק כבוש לא גזרי' בבשר בחלב אטו בישול שהוא דאוריי' כמ"ש בסי' ק"ש סע"א בהגה אלא ודאי דווקא דרך בישול שהוא דאורייתא גזרינן אפילו בבשר עוף דבקל יטעו בין בשר לבשר כמ"ש בט"ז סי' פ"ז ס"ק ה' ע"ש אבל בכבוש לא גזרינן מיהו אסור לבשל את החלב דיחזור לאסור דאורייתא ע"ש בס' פרי מגדים סי' ק"ה במשבצות זהב סוף ס"ק ב' בשם הגהת או"ה דחתיכה כבושה אסור לבשלה ע"ש והקדרה פשיטא דמותר' דמוקמינן לה אחזקת כשרות כמ"ש בש"ך סי' ק"ז ס"ק ב' ובסי' קכ"ב ס"ק ח' ובט"ז שם ס"ק ח' העמד היורה על חזקתה ע"ש מיהו ביומו אסור לבשל דיחזור לספק דאורייתא אלא ישהנה עד שתהא לאחר יומא דאז אפי' יבשל ספק דרבנן הוא ואפי' לאותן הסוברים דספק אסור תורה שנתבשל בכלי לא מהני שישהנה מעת לעת ותהיה ספיקא דרבנן דכיון דהאסור מצד עצמו דאוריית' אלא שמצד אח' בא לו שהוא דרבנן כמ"ש בש"ך בסי' ק"י בדיני ס"ס ס"ק י"ט ובספר תורת השלמים בדיני ס"ס ס"ק ל"ח ובבית לחם יהודא בדיני ס"ס ס"ק כ"ד ע"ש דכאן לא היה מעולם אסור דאורייתא כיון דלא נתבשל בקדרה זו בעודה בת יומא והייתה ראויה הקדרה זו לכבישה להניח בה מאכלים ומשקים קרים דמותרים מן התורה ע"ש:

כג

פעם אחת לשו עיסה לבשל' בחלב ומצאו בה פירור קטן של בשר שפררו בשר מבושל שם אם מותר לבשלו עם חלב דשמא יש בה עוד פרורין וחצי שיעור אסיר מן התורה ולומר שהוא בטל בעיסה ואפשר דבדוחק יכולים לבר' והפירור בעיסה הוי כמו יבש בלח דאינו בטל ע"ש בש"ע י"ד סי' ק"ד בט"ז ס"ק א' ובש"ך ס"ק ג' ע"ש נראה דלא חיישינן שמא נפל יותר דאפי' אם ימצא ג' פרורי בשר לא חיישינן ליותר כמ"ש בש"ע א"ח סי' תס"ז במגן אברהם ס"ק י"ב ע"ש ובחק יעקב שם ס"ק כ"ה חלק על המ"א דאפי' באתי מעלמא חיישינן ע"ש ומה שהבי' ראי' ממצא ג' הרי זה שכונת קברו' ע"ש אפש' דאין ראי' דשם אמרינן מסתמא עשאהו לבה"ק לכך חיישינן ליות' נמי כיון שעשאוהו בית הקברו' דרך לקבור שם הרבה ולא שייך כך הכא ומ"מ באחד לכ"ע לא חיישינן ליותר כמ"ש בש"ע י"ד סי' פ"ד סעי' ט' ע"ש אך אם

אין קפידא כלל לבשלו בקדרה של חלב נכון לבשל העיסה בקדר' של בש' שמא נשארו מפירור זה פרורין קטנים וחצי שיעור דאסור מן התורה אין לו שיעור ע"ש בש"ע א"ח סי' תמ"ז סע"ד בהגה אבל דבר שיש מתירין לא היי כמ"ש בש"ך סי' צ"ט ס"ק כ"ב דמותר

לכתחילה ליתן מן המים לתבשיל ע"ש אע"ג דיכו' לאכו' בלא בש' ע"ש בש"ך סי' ס"ט ס"ק נ"ו ע"ש הכא נמי כאן לחלב לא נאסר מעולם ע"ש:

כד

פעם אחת טגנו קרעפליך עם מעט חמאה בסקאווראדע של בשר שאינו ב"י דהיינו שבעי"ט לא טגנו בו עם שומן אבל בשאר הימים בכל יום טגנו בו לתינוקות עם שומן ולא היתה נקייה אם היה חמאה כ"כ שנחשוב לבישול מותר הכל דוודאי יש ס' בכל הקרעפליך נגד השומן הדבוק כמ"ש במנחת יעקב סי' נ"ז נ"ח ס"ק י"א י"ח בשם או"ה ע"ש ומ"מ צריך לשאול אם היה הכלי מלא דאם אינו מלא הוי כמי הדחה שכתב שם במנ"י דודאי ליכא ס' והטעם דאינו מלא דאם לא כן מאי שנא מי הדחה מתבשל דעל ידי נענוע הכלי נוגע בכל הדפנות ליכא ס' ואפשר שיש לזה דין פשטידא דהוי בין לקולא בין לחומר' כמ"ש בש"ע י"ד סי' ע"ח סע"א בהג' וצ"ע כי אנחנו לא נדע ענין הפשטידא ומאיזה טעם הוא כבישול וע"ש באו"ה סי' ט"ו דין ה' ואפי' יש מעט חמאה והוי כאפיה או צלייה מ"מ כיון שמה שבעין על הסקאוורדע הוא שומן מפעפע בכולו וסגי בס' כמ"ש בש"ע י"ד סי' ק"ה סע"ה ע"ש אלא דמ"מ נאסר כדי נטילה להש"ע וע"ש בש"ך ס"ק ט"ו שיש שאין מצריכים נטילה ע"ש בט"ז סי' צ"ד ס"ק י"ג דכנגד שמנונית הסכין יש ס' בכדי קליפה ע"ש וא"כ הכא נמי נגד שמנונית שיש על הכלי יש ס' בכדי קליפה באותם שנגעו בכלי ואפשר דבכלי זו דבוק שמנונית יותר מעל הסכין דבסכין אינו נדבוק שמנונית אלא דרך חתיכה אבל בכלי זו היה שומן ונרתחבו ונדבק בו יותר ומ"מ לענין צירוף ס' אפשר דלא מצרפינן לכולה דאין הבלוע יוצא מחתיכה לחתיכה אפילו בדבר שמן לקולא רק לחומרא דלכך בסי' ק"ה בסע"ט גבי מליחה בעינן בכל חתיכה ס':

ע"ש בט"ז בסי' ק"ה ס"ק כ"ב ואפשר דעכ"פ בכל חתיכה יהיה ס' נגד הדבוק בכלי ואע"ג דצריך נמי נטילה או קליפה בטלים הם חד בתרי באמצעים שאין נוגעים בכלי דהם מותרים בוודאי אם הוא באותו ענין דהאמצעים הם יותר מהנוגעים בכלי דכיון דלא נאסרו אלא כדי נטילה או קליפה לא הוי חתיכה הראויה להתכבד אע"ג דבשר בחלב הוי אסורה מחמת עצמה והוי חתיכה הראויה להתכבד ע"ש בש"ך סי' ק"ה ס"ק י"ז ועוד אפשר דקרעפי' אחת לבדה לא הוי חתיכה הראויה להתכבד דאין דרך לכבד באחת ועוד דהעיסה שעל הבשר אין אסורה מחמת עצמה הוא מחמת שבלוע בה בשר בחלב ולא הוי חתיכה הראויה להתכבד ומעט מזער בשר שיש בכפלי העיסה בודאי אין ראוי להתכבד אלא כל היכי דבטל חד בתרי צריך לאוכלה כדין יבש ביבש דבטל חד בתרי כמ"ש סי' ק"ט סע"א דאדם אחד אסור לאוכלם ע"ש וכן מ"ש בסי' ק"ז בש"ך ס"ק א' בט"ז דמעט

הדגים שנאסרו בטלים חד בתרי צריך לאכלם כדין חד בתרי מ"מ צריך לשער כמה היה דבוק בסקאוורדע וגודל החתיכות יש בכל חתיכה הנוגעת בכלי ס' בה לבדה ע"ש:

כה

בש"ע י"ד סי' צ"ד ס"ה בהגה ע"ש ובש"ך ס"ק י"ח ובט"ז ס"ק ח' ע"ש נראה דהוא הדין אם שניהם אינם בני יומן אם אין ס' נגד הכף אין לאוכלו לא עם בשר ולא עם חלב דהוי לכתחילה ואין טעם כלל לחלק בין אם היה הקדרה בת יומא שאסור לאוכלה במינה או שאינה בת יומא ואדרבה גרע טפי דכשהקדרה ב"י הוי קצת כדעבד דהא אם היה חלב בקדרה ותחבו כף שאינה ב"י בוודאי לא היו איסרים את המאכל דהוי דעבד אפי' נתנו חלב אח"כ בקדרה הוי דעבד אם לא שנתן במזיד לא מקרי דעבד ע"ש בסי' צ"ט סע"ה ואע"ג דהכא קיל הרבה מאסור דרבנן מ"מ במזיד לא מקרי לכתחילה וצ"ע וכן מ"ש בסי' צ"ה סעיף ג' בהגה והמים נוהגים בהם אסור ע"ש ה"ה בשניהם אינם בני יומן דאין טעם לחלק בין זה לזה דהא מ"מ יש בהם פגם בשר בחלב:

כו

פעם אחת נמצא מעט שומן חי בתבשיל של חלב דבוודאי היה יותר אלא שנימוך בתוך התבשיל

דדרך שומן חי כשנתבשל נחסר הרבה ואעפ"י שעכשיו יש ס' שמא מתחילה לא היה והשומן שנימוח נשאר בתוך התבשיל ולא שייך כאן לומר אטו דאסורא נצטמק דהתירא לא נצטמק דהשומן נשאר בעין בקדרה ולא שייך לומר לא מחזקינן אסורא לומר שהיה יותר כמ"ש ברש"י בחולין ד' מ"ח ע"ב בד"ה לחבירו איתמר ע"ש דכאן ודאי היה יותר ע"ש בספר תורת השלמים בשאלה ט"ז בעצם חלול שנמצא בתבשיל של חלב חיישינן שמא היה מוח ונימוך בתוך התבשיל ע"ש כ"ש בנידן דידן לכן יש לצנן התבשיל וליקח מלמעלה השומן ולשער אם יש בו ס' דהא בלאו הכי צריך לצנן כמ"ש בש"ע י"ד בסי' צ"ח סעיף ד' ברמ"א ע"ש גם כיון דנוכל לעמוד על הדבר אם יש ס' או לא לא סמכינן על סברא דלא מחזקינן אסורא אלא דאפי' יהיה ס' לאחר שנקלט השומן מן התבשיל צונן קשה הדבר להקל דשמא היה עוד יותר ונתערב בתבשיל דאינו מוכרח שיקרש כל השומן ויהיה צף למעלה צ"ע אם יש לסמוך שכל השומן נקרש וצף למעלה ונשער בס' וצ"ע ע"ש:

כז

בט"ז בש"ע י"ד סי' צ' בט"ז ס"ק י' ע"ש נראה דה"ה לטגן בלא בשר ובלא מים נמי אסור לכתחילה דהא טיגון דינו כבישול כמ"ש בסע"ב בהגה והוא הדין לטגן אפי' בלא בשר

ע"ש בש"ך ס"ק ט"ו גם אין טעם לחלק דהא עיקר הגזירה שמא יבא לבשלו עם בשר או יבשל בקדרה בשר ע"ש בב"י ובשאר פוסקים ואלו החששות ישנן בטיגן כמו בבישול עם מים וכן משמע קצת ברמ"א לעי' שכתב ואפילו נתייבש הכחל ע"ש וקאי על בישול וטיגון ונתייבש לכאורה שוה לנצלה דהא אם נתייבש אפי' בשלו עם בשר מותר בדעבד כמ"ש רמ"א לעיל דנתייבש כל החלב שבו ע"ש בפוסקים מיהו מדלא הביא הט"ז זה לראיה דאחר הצליה לא יבשלנו משמע

קצת דיבוש לא הוי כצליה וצ"ע עוד בדין זה כי אין הפנאי מסכים כעת לעיין כל הצורך:

כח

בט"ז בש"ע י"ד סי' צ"ד ס"ק י"ד ע"ש ואם היה אורז או דוחן עב וסמוך בקערה של בשר ועירו עליו חלב צונן לכאורה אם נימא דהוי כלי ראשון ממש נאסרה הקערה אבל באו"ה כלל ל"ו דין ז' מדמי לה לעירוי ובספר פרי מגדים בט"ז כאן כתב שהוא פחות מעירוי ע"ש שהביא בשם מנחת יעקב שאינו אלא מבליע ומפליט ולא מבשל ומותר בהנאה דמבליע ומפליט בב"ח מדרבנן ע"ש בסי' צ"ה סע"ג בהגה דעירוי אינו מפליט מזה לזה וחלקי עליו בש"ך וט"ז ושאר אחרונים ע"ש ה"נ אפש' דאין בו כח להבליע מצונן לצונן דהא החלב והקערה צוננים הם אלא שנתחממו מהתבשיל גם דעת האו"ה והט"ז דוקא במקום שיש דוחקא הוי ככלי ראשון והב"ח מיקל יותר ע"ש אך לרש"ל בט"ז סי' צ"ה ס"ק י"ב דאפילו בכלי שני חיישי שיתמחה בתוך המים והיו נחשבים כגוף האסור ה"נ החלב הנבלע באורז יאסור את הקערה וצ"ע ומ"ש פ"מ שם ממ"ש באו"ה כלל ל' דין ה' ע"ש אין ראיה דשם בכבוש מירי אבל ע"י רתיחות האור אין ראיה משם ע"ש עוד כתב באו"ה כלל ל"ו דין ג' אם עירה תבשיל של בשר ע"י כף של חלב בן יומא אעפ"י שהכף והתבשיל אסורים הקערה מותרת ואפילו התבשיל חריף דאין כאן עירוי מכלי ראשון ובכלי שני אין בישול לענין אסור אפילו לדבר חריף עכ"ל וע"ש בט"ז סי' צ"ב ס"ק ל' שהאריך בזה ולא הביאו ע"ש:

כט

בש"ע י"ד סי' צ"ב סע"ה טיפת חלב שנפלה על הקדרה ע"ש ולכאורה נראה דאם הוא מין במינו אפילו ידוע שאין ס' בקדרה נגד הטיפה מותר כל שידוע שיש רוב בקדרה כיון שספק הוא אם יפעפע לפנים הוי כמ"ש בסי' קי"א סע"ג ד' ע"ש ומה לי שיש ספק אם נפל לקדר' זו או זו או אם נפל לקדר' או לא נפל כלל גם יש לצרף לזה דהא אין כל הטפה אסור דמן הדין אין צריך אלא לפי ערך איסור שיש בה כגון שבשלו בקדרות אסור בשר טרפה והתבשיל הוא ששה חלקים כנגד הבשר נמצא שאין בכל חלק מהתבשיל אלא

חלק ששי מהבשר וכדומה דהא הבשר נתן טעם בכל הקדירה בשוה רק אם הבשר שמן הרבה יש לחוש לאסור בעין שהוא השומן הצף למעל' וכדומה וחתיכה נעשה נבילה בשאר אסורים דרבנן וכאן שיש ספק אם נכנס לקדרה הוי ספק אם נפל אסור דרבנן לתוך התבשיל ע"ש בפר"ח סימן צ"ח ס"ק ט' ע"ש בש"ע י"ד סימן צ"ב בט"ז ס"ק כ"ד אלא לפי שיעור המדומע במים ע"ש משמע דהא דאסרינן טפה שנפלה על הקדרה אינו כמו הקדרה שבשלו בו בשר לא יבשלו חלב ואם בשל בנ"ט דזהו אם בשלו בקדרה בשר מקודם דנכנס טעם הבשר בקדרה ומהקדרה לחלב אבל כאן הוי כמו שנפלה הטפה ממש לחלב לכך לא הוי מים אלו נ"ט בר נ"ט ופשיטא שלא יהיה הקדרה עכשיו בן יומא מחלב דהא החלב נתן טעם בקדרה והקדרה במים והמים בקדרה ועדיין כולו היתר ע"ש במ"א סי' תנ"ג ס"ק א' אלא אם נכנס הטפה למים הוי כמו שנפלה למים עצמה וכן אם נימא דאינה נכנס לפני' אין על התבשיל אפי' הדין של קדרה שבשל בה בשר לא יבשל חלב דהא משמע בכל הסימן דאם אינו מפעפע לפנים לא נאסר התבשיל כלל ואמאי עכ"פ נתבשל בקדרה של בשר אלא ודאי דלא הוי כן ע"ש:

ל

אם לקחו בכף של חלב שומן ונתנו בתבשיל של ירקות המתבשלים בקדרה של בשר אעפ"י שיש ס' נגד הכף או

שאין בן יומא גם יש ס' נגד השומן מ"מ הכף אסור משים שהאסור דבוק בה וממהרת לבלוע כמ"ש בט"ז סי' ע"ב ס"ק י' ע"ש בתורת חטאת סי' כ"ה דין א' ע"ש ואין לומר דהשומן נמס בקדרה כמ"ש בש"ך סי' ס"ט ס"ק ל"ה דאינו נמס כל כך מהרה כמו המלח מן הבשר ויש לו שהות לבלוע ע"ש בספר פרי מגדים סימן ע"ב במשבצות זהב ס"ק י' שכתב הטעם באסור דבוק דממהר לבלוע ע"ש בט"ז סי' צ"ב ס"ק י"ב ע"ש בש"ך סימן ע"ב ס"ק י"ח ע"ש:

לא

בש"ע י"ד סי' צ"ד סע"ה בהגה ונוהגים להחמיר ע"ש בש"ך ס"ק י"ח ונרא' דאם תחבו כף של בשר שאינו בן יומא בקדרה של חלב ב"י ואין ס' הכף אסור והמאכל אין להקפיד כ"כ לאכול המאכל עם חלב אם יש קפידא קצת בזה דהא רש"ל מיקל בתחיבת כף שהוא באקראי אפי' הכף בן יומא והקדרה אינה בת יומא לאכלה עם מין הקדרה כמ"ש בט"ז סי' צ"ה ס"ק ד' ע"ש אעפ"י שהוא נ"ט בר נ"ט גמור ע"ש:

לב

אם בשלו דבר חריף בקדרה של חלב ונמצא בו עצם אם העצם כבר נתבשל או נמלח קבל טעם כמו כלי כמ"ש בט"ז סי' צ"ט ס"ק א' ובש"ך שם ס"ק ג' וא"כ אפי' הוא אינו ב"י אוסר בדבר חריף אפי' נתבשל כבר מאיזה ימים וכן בנמצא עצם מבשר טריפה בדבר חריף של בשר ובמליחה אפשר דאין צריך לשער אלא כנגד קליפת העצם דאינו בולע יותר מכדי קליפה אפי' בדבר שמן כמ"ש בספ' פר מגדים סי' צ"א בשפתי דעת ס"ק י"ח ע"ש ואפי' בדבר שאינו חריף ואינו ידוע אימת נתבשל צ"ע אם אמרי' בזה סתם כלים אינן בני יומן משום ס"ס שמא אינן בני יומן ושמא השתמש בדבר הפוגם וכאן החשש שמא נתבשל עם הבשר והבשר אין בו פגם מכל מקום שמא נתבשל עם איזה תבשיל שנותן עכשיו טעם לפגם בתבשיל הזה ודוחק ואם יש ספק אם העצם מבשר שנתבשל או מבשר חי הוי ס"ס שמא מבשר חי ושמא אינן ב"י ואפי' בדבר חריף אפש' להקל בספק אם מבשר חי או לא כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ו סע"א בהגה אם יש ספק אם נחתך ע"ש בש"ך ס"ק י"ב ובט"ז ס"ק ח' ואפשר דשם יש להקל טפי משום דאמרינן אפי' נחתך סתם סכין אינו ב"י משום ס"ס שמא נשתמש בו בדבר שפוגם אפי' בדבר חריף אבל כאן לא שייך ס"ס זו כ"כ כמ"ש דבשר בודאי אינו פוגם אלא דעל התבשיל אפשר דלא מחזקינן כלל שמא נתבשל עם עוד איזה תבשיל דאפי' לאסורא לא מחזקי' רעותא דלא חזינן כמ"ש ברש"י בחולין פר' אלו טרפות ד' מ"ח ע"ב גבי ניקב סמפון אחד לחבירו וכ"ש לקולא דלא מחזקינן לתבשיל אחר אלא לא מחזקינן אלא שנתבשל הבשר עם מים ולא הוי ס"ס כלל ואפשר כיון דדרך הוא על פי הרוב שלא לבשל עם מים לבד אלא עם איזה תבשיל א"כ הוי כודאי שנתבשל עם עוד איזה דבר ולא הוי זה אחזוקי רעותא ושפיר יש לספק שמא היה לפגם בתבשיל הזה שמבשלים עכשיו וצ"ע כעת ע"ש:

לג

ואם נמצא כף של בשר בקערה של חלב ואינו ידוע אם נאכל בכף או לאחר כך הושם שם בודאי בכלי שני שרבו המתירים כמ"ש בש"ע י"ד סי' ק"ה סע"ב ע"ש בש"ך ובט"ז ס"ק ד' בספיקא יש להתיר ועוד דאם לא נמצא על השולחן שאכלו עליו אלא במקום אחר אפי' בכלי ראשון יש להתיר דאמרי' כאן נמצא כאן היה ע"ש במ"א סי' תס"ז ס"ק י"ח ע"ש אבל אם נמצא על השלחן הוי מזמן לזמן דמחזקינן רעותא ע"ש במנ"י סי' נ"ז נ"ח ס"ק כ"ט שכתב אם מצא כלי בשר בתוך כלי חלב אפי' דרך להדיח בכלי ראשון לא מחזקינן אסורא לומר שהודחו עמהן מא' אלא אחרי' אח"כ הונח ע"י אדם עכ"ל ולא חילק בין נמצא במקום שהודח או במקום אחר ואפשר דדוקא במקום שאין צריך שום

מעשה כמו בחטה בפסח מחזקינן ממקום למקום חבל כאן צריך לומר שנעשה מעשה בכלי זה שהודחה בין כלי בשר לא מחזקינן שנעשה בה מעשה וצ"ע ואם נמצא הכף בכלי שני בוודאי מחזקינן שמא תחבו

הכף גם לקדרה דמכלי לכלי בוודאי לא מחזקינן אסורא כמ"ש במ"א סי' תס"ז ס"ק ט"ז במעשה דמהר"מ מלובלין ובאחד שחתך מצות דדוקא אם נמצא על המצה שנשתרה בידו חיישינן אבל אם נמצא על מצות אחרות הוי ממקום למקום ולא מחזקינן אסירא ואינו אסיר אלא אותה המצה וכולם מותרים ע"ש:

לד

קדרה של בשר שנתערב בין קדרות של חלב ובשלו בו חלב אעפ"י שידוע התבשיל האחרון של בשר שבשלו בו כיון דאינו ידוע התבשיל של חלב שבשלו בו תחילה שייך לומר סתם כלים אינן ב"י משום ס"ס שמא לא היה ב"י בשעה שבשלו בו חלב ראשון ואת"ל שהיה ב"י שמא היה לפגם כיון דאינו ידוע איזה תבשיל של חלב בשלו בו תחילה שמא היה איזה תבשיל שהיה בו תבשיל של בשר האחרון לפגם ומותר:

לה

אם העמידו קדרה מלאה שומן אווז בקערה ושפכו מעט חלב בקער' עד שנשרה שולי הקדרה ומעט מדופניו בחלב וספק אם נשרו בו מעל"ע להט"ז בסי' ק"ה א' דכבוש בכלי אינו מבליע אלא כדי קליפה א"כ הקדרה אסירה והשומן מותר אלא דלא קיימ"ל כהט"ז כמ"ש בפרי מגדים שם שכל האחרונים חולקים עליו וכן למ"ש בט"ז שם ס"ק ב' דספק כבוש מותר אפי' בשאר אסורים נמי אפי' הקדרה והקער' מותרים אלא דכ' פר"מ דהאחרונים חולקים עליו בזה ומטעם שכתב רמ"א דספק כבוש בשר בחלב מותר לא מהני דודאי לא יאכלו השומן עד שיבשלו אותו וכתב בהגהת אסור והיתר הארוך סי' ל' דין ד' דאסור לבשלו שיעבור עכשיו על האסור בשול אפי' לא יאכלנו והביאו בפר"מ סי' ק"ה במשבצות זהב ס"ק א' ע"ש עוד יש לזה היתר דבשר עוף בחלב דרבנן וספיקא לקולא כמ"ש בש"ך סי' צ"ח ס"ק ד' ע"ש ואפי' להט"ז שם ס"ק ה' דמחמיר הלא להט"ז כל ספק כבוש מותר ואם כן לכולי עלמא מותר כמ"ש בש"ך סי' נ"ד ס"ק ט' דזה מקרי לכ"ע ע"ש אלא דאין לסמוך על זה כיון דיש שומן הרבה והוא מונח לזמן רחיק לפסח בוודאי ישכחו ויערבו השומן הזה עם שומן בשר בהמה ע"י בישול וכדומה כי א"א ליזהר לאוכלו לבדו אלא דיש היתר ממ"ש בש"ך סי' ק"ה ס"ק א' דחוץ לכבישה מותר אע"ג דכתב שם דבדבר שמן אסיר וכ' הש"ך בסי' צ"ב ס"ק ג' דחלב מקרי אסור שמן ע"ש הלא באו"ה הארוך כלל ל' דין ד' מבואר בהדיא דבחלב מותר מאי שחוץ לכבישה ע"ש

וא"כ או דסבר האו"ה דארוך דחל' לא מקרי אסור שמן או דחולק על הש"ך ובמנ"י כלל ו' סי' כ"ב ס"ק ט"ז חולק על הש"ך ופסק דאפי' בדבר שמן מותר מאי שחוץ לציר לכן צוויתי מאי שחוץ לכבישה לאוכלו אפי' עם בשר בהמה בצירף דעת הט"ז שמוק' בכל ענין דאינו מבליע אלא כדי קליפה וספק כבוש מותר כמ"ש לעיל ומאי שבתוך הכבישה שהוא מעט ויכולים ליזהר ציוויתי שלא לאוכלו עם בשר בהמה ושלא לבשלו בקדרה ב"י מבשר בהמה וכן שלא לבשל בכלי שבשלו בו חלב זה בתוך מעל"ע בשר בהמה והקדרה והקערה אסורים ולהניחה עד אחר מעל"ע דלא יהיה אלא ספק דרבנן ע"ש בבית לחם יהודא בקונטר' הספיקות ס"ק כ"ד פלוגתת הפוסקים בזה כיון שעכשיו הוא דאוריית' אלא שמצד אח' בא לו שהוא מדרבנן ואין לומר דכאן לעולם לא היה אסור דאורייתא דהא לא היו ב"י מבשול הבשר וא"כ לא יאסרו אלא מדרבנן י"ל דזהו אם רוצים לבשל בו חלב ליכא אלא אסור דרבנן אבל

כאן אחר מעל"ע בודאי בשלו בו בשר ולבשל היה ספיקא דאוריית' דשמא נכבשו בו מעל"ע חלב וי"ל כיון דחלב ע"י כבישה לא הוי אלא מדרבנן וכשיבשלו בו יהא אחר מעת לעת א"כ לא יהיה בקדרה ספק אסיר דאוריית' כלל ע"ש:

לו

אם בשלו בשר עם פת בתנור א' וסתמו התנור לערך ה' שעות הפת מותר אלא שאין לאכלו בחלב דמה שהבשר מכוסה ברוטב לא מהני כמ"ש בד"מ בשם אסור והיתר דאם משח הכיסוי בשומן או לשו בשומן לא מהני ע"ש וכן כאן הרוטב נעשה שמן וכן כל הפוסקי' שהזכירו בישול לא מיירי דווקא שהבשר חוץ לרוטב דא"כ הוי להו להזכיר בפירושן דהא סתם בישול לא הוי הכי ובשביל תנור גדול לבד נמי אין להתיר כיון שהוא סתום ע"ש בש"ך סי' ק"ח ס"ק ט"ז ובפר"מ שם בשפתי דעת ע"ש ומ"מ אין לאסור את הפת לגמרי כמ"ש בש"ך שם ס"ק ט' זה מיירי דווקא תחת טרפי' דחמיר מריחא אבל לא בתנור אחד כן מבואר בת"ח סי' ל"ה דין ה' ובמנ"י שם ס"ק כ' וכן מבואר מלשון רמ"א כאן שכת' וה"ה אם אפו כה"ג פת עם בשר אסור לאוכלו עם חלב ע"ש משמע דווקא בכהאי גוונא וכן מדכתיב דין זה אצל טרסיד ולא לעי' בדינא ריחא והפר"ח חולק על הש"ך והטו' כת' כאן הטעם שרוב פעמים יוצא השמנונית לחוץ ונוגע בפת ע"ש והיינו בפשטידא וכדומה שאופין בלא כלי דבהכי מיירי כל הפוסקי' דבכלי דין בישו' יש לו כמ"ש בש"ך סי' ט"ו דבצלי קדר' נמי דינא הכי ואינהו לא מיירי בבישול דא"כ נפשוט מינייהו דבשול אסור אבל בקדרה אומרים דבתנור סתום אין דרך כלל שירתיח ויצא לחוץ ע"י רתיחו' כיון דהחום הוא מכל הצדדים וחמין הטמונים לשבת יוכיחו דאם היה

יוצא לחוץ ע"י רתיחה לא היה נשאר לעולם כלום ואפי' אם היה ספיקא באסור דרבנן בזה שאינו אלא גזירה שמא יבא לאכלו עם בשר ספיקא לקולא ועוד אפי' זב לא יגע אלא בככרות העומדת אצל הקדרה דהא יכול לבלע שם כל הרוטב ואם אינו ידוע איזה ככר היה אצל הקדר' חד בתרי בטל גם הרוט' אפש' דבטל בס' בככר גופי' דהא אין צריך לשער נגד כל הרוט' אלא לפי ערך הבשר ולפי ערך הרוט' משערינן כמה בשר נבלע ברוט' זה שנשפך גם כדי קליפ' אפש' דלא צריך דהא רוט' הוא וע"י חמימו' נבלע בכולו ע"ש בש"ך סי' ק"ה ס"ק ט"ו ורוטב יש לו פעפוע כמו דבר שמן גם כיון שאסרו לאכל בחלב איכא גזירה טובא שמא יעבור ויאכל בחלב ושמא דווק' אותו המועט שנגע בו הרוט' יאכל בחל' ואפי' יאכל בחל' ליכא אסור דאורייתא דהא לא יבשל הפת עם חלב ע"ש בחולין ד' ק"ד ע"א בגמרא ובתוספת ד"ה ומנא חמרי וע"ש בש"ך סי' צ"ד הרב' חלוקי דינים ופלוגתת בדין זה דהגהות אסו"ה מתיר בס"ס ע"ש ומ"מ אם הקדרה עומדת אצל הככרות בענין שאם יזוב בוודאי תחת הככרו' יש להחמיר ולמכו' הככרו' הסמוכו' לקדר' לנכרי ובשביל ריחא בוודאי אין לאסור כמ"ש במ"א סי' תמ"ז ס"ק ד' דדווקא בחמים הטמונים לשבת שיש להם ריח חזק ע"ש ועוד דיש בכל הככרות ס' נגד הבשר שבקדרה ולא בעינן נגד כל התבשיל דהא כולו עדיין היתר הוא ולא אמרינן חתיכה נעשה נבילה ועוד דהא הש"ע מתיר בבישול לגמרי ע"ש בש"ע י"ד ק"ח סע"ב במה דברים אמורים בצלי אבל בבישול ע"ש וכ"כ במנחת יעקב ס"ק הנ"ל דמשום ריחא אף דאסור לאוכלו בכותח מותר לאוכלו לבדו ע"ש:

לז

בש"ע י"ד סי' צ"ה סע"ב בהגה ודווקא לאכול עם חלב ובשר עצמו משמע דבכלי מות' אפי' לבשלו אחר כך בכלי של הפכו אלא שאסור לאכלו לא עם בשר ולא עם חלב כמ"ש לעיל בסי' צ"ד סע"ה דהא המאכל הוי כמו הקדרה דלשם ואפי' הש"ך דפליג שם מודה כאן דהא אפי' היכא דהמאכל בלוע מפגם בשר בחלב אסור לאוכלו עם שניהם כמ"ש בסי' צ"ד בש"ך ס"ק י"ח וכן משמע בהגהת או"ה הארוך סי' ל"ד דאפי' לבשלם מותר ע"ש:

לח

כחל ששהה ג' ימים מותר לצלותו דלא מצינן לומר שנתקשה חלבו בתוכו ולא יצא ועוד אפילו נתקשה הא חלב שלא פירש מותר כמ"ש ברש"י בחולין דף ק"ט עמוד ב' ברש"י ד"ה הא קמ"ל קריעה בעלמא קאמר ליה או שתי וערב לפי שהחלב הנוטף יוצא למטה ומשיצא והרי היא חלב לא חזר ולא בעי שתי וערב אלא לקדרה דהתם ודאי צריך כולו

מתחילה לפי שכשהיא יוצא הרי הוא חלב גמור וחוזר ומתבשל עמו עכ"ל ועוד הא כתב בש"ע י"ד סי' צ' סע"א וכחל שלא קרעו וכ"ש אם צלאו אע"ג שיש בו גומו' מלאו' חלב ע"ש בב"י וכאן נמי דעבד הוא אם נאסור אותו אפילו לצלי דמאי שנא צלאו ונאסר אותו לאכילה או כך ע"ש בב"י כי רבו שם הפרושים אך לבשלו עם בשר אפשר דלא מהני קריעה שתי וערב וטיחה בכותל אם נימא שהחלב מתקשה בתוכו אך לא נזכר סברא זו בשום ספר ועוד דטיחה בכותל נמי לא להוציא חלב הבלוע בבשרו הוא אלא הכניס בגומות וראיה לזה מ"ש בד"מ שם ס"ק א' דמה שאנו נוהגי' לחתכו שתי וער' לכמה חתיכות על פני כולו עדיף משתי וערב וכו' דעי"כ כל הגומות נפתחות עכ"ל ואם טיחה בכותל לדחוק ולהוציא את החלב המובלע בבשר בודאי דלא מהני שום חתיכה לזה אך בגמרא לא משמע קצת הכי בחולין דף ק"ט עמוד ב' זה כנוס במעיו וזה אינו כנוס במעיו וכתב רש"י בד"ה זה כנוס במעיו אלא מובלע בבשר הוא ע"ש ואפשר כל זמן שלא יצא מן הגומות לחוץ נמי לאו חלב הוא אך לשון רש"י שכתב מובלע בבשר משמע בבשר גופיה הוא מובלע ולא בגומות ע"ש:

לט

אם עירבו מעט חלב במים ואח"כ נפל מזה מעטעל בשר שהיה נמלח להכשירו לכאורה יש להכשיר כמ"ש במנ"י כלל ו' סי' ו' ס"ק כ"ג דהיכי דאין האיסור בעין ואינו דבר המודבק מותר ע"ש אך נראה דכל זה דוקא אם נפל הרבה והדיח את הבשר עד שלא נשאר במליחתו ובחריפתו אבל מעט מזעיר שנפל על מקום אחד בשביל זה לא נתבטל החריפות אפי' ממקום הזה לבד כיון שהוא מלוח מכל צדדין דהא אפי' אם בתחילה לא נמלח המקום הזה כשר כמ"ש בש"ך סי' ס"ט ס"ק כ' ע"ש ולא אמרינן דישאר במקום הזה הדם אנא ודאי דמליחת כל הצדדים מועיל גם למקו' הזה אע"ג שיש לחלק דש' אין דב' המקרר אבל כאן יש דבר המקר' י"ל דיותר פועל המלח שבכל צדדיו ם אלא אם יש ס' בחתיכה נגד מעט החלב שיש בו דהא כולו היתר הוא ולא נעשה נבילה כמ"ש בט"ז סי' צ ו ס"ק ה' כל החתיכ' מותר' אלא כדי קליפ' או נטיל' אסור ע"ש בסי' ק"ה סע"ט ואם חל' מקרי אסו' שמן ע"ש בש"ך סי' צ"ב ס"ק ג' ובט"ז שם ס"ק ג' מ"מ כאן שהוא מעורב במים הרבה בודאי נראה דלאו שמן הוא ואפש' דאין צריך דלמעלה כדי קליפתו הוא מצננו אע"ג שאינו יכול לצננו הרב' בעומק מ"מ מעט במקו' שנשפך יכול לצננן ואפש' דאינו יכול כלל וצ"ע:

מ

בש"ע י"ד סי' צ"ג ואם לקחו ע"ש ואם הניחו כף של בשר על קדרה של חלב רותחת או אפכא ולא בא הכף לתבשיל כלל רק נתלחלח קצת מחמת הזיעה ובודאי לא לגזר שינטף מהכף לקדרה (כמ"ש בסי' צ"ב סע"ז בהגה טיפה הנופלת ע"ש) הכף אסור והקדרה אפשר דלא דמי לכיסוי שסתום מכל צד אבל הכא פתוח הוא אך אם נאמר שהזיעה כמשקה ממש הוי כאלו תוחבו בתוכו וממ"ש בסי' צ"ב סע"ח ואוסרתה ולא כתב דגם הקדרה נאסרה שמע מיניה דאין הזיעה עושה פעולה אלא שנבלע בעליון ולא הוי כרוטב ממש לערוב שניהם יחד וכן מוכח באו"ה כלל ל"א דין י"ז שכתב על האי דינא דמחבת ואעפ"י שלא נגעו דופני הקדרה בשולי המחבת אבל אם נוגע חיישי' שמא עלה פעם אחת רתיחת התבשיל ע"ש והיינו לאסור הקדר' והתבשיל נמי דדוחק לומר דלא מחמת זיעה בלבד אסור אלא שמא נגע דאין דרכו אלא לחד' דינים ועוד אפי' בכיסוי משמע דלא נאסר הקדרה אלא משום שמא עלה פעם אחת רתיחת הקדרה ולא מחמת זיעה ע"ש בט"ז סי' צ"ב ס"ק כ"ח דהזיעה הוא תמיד וליכא לספוקי שמא לא היה פעם אחת זיעה ובפר"ח סי' צ"ב ס"ק כ"ג גבי נפלה נגד הריקן כת' דוקא בקדרה מגולה ההבל עולה עד למעלה והוי כאילו כלה מליאה ובס"ק ל"ג תירץ בזה קושית הט"ז בס"ק כ"ח כמ"ש לעיל דההב' הוא תמיד והביא ראי' נכונה דהא כיסה מיד מהני ואמאי לא חיישי' שמא לא עלה תיכף הרתיחה ונאסרה אותה חתיכה ע"ש בש"ך סי' צ"ב ס"ק ג' שדחק עצמו דמחמת הבל ובאסור לח נאסרה כל אותה חתיכה ולא בדבר גוש ע"ש ולא אמרי' דמחמת ההבל הוי כאלו נפלה ברוטב עכ"ל:

מא

כתב באו"ה כלל כ"ר דין ח' ומיהו ברוטב של בשר שנפל לחלב צריך ס' נגד כולה דהוי שם בשר על כל המים ועו' כמ"ש המרדכי פר' כל הבשר דקיימ"ל כמאן דאמר משערינן כאלו המים בשר ולא כמאן דאמר במה דבלעי מיא וא"כ היי חתיכה גופא דאסורה וסברה הוא דאי אפשר לעמוד על השיעור כמה בלע וכן בתחיבת כף של בשר וכל כהאי גוונא והוא הדין לח בלח היתר בהיתר צריך כמו כן ס' נגד דימוע ראשון כגון רביעית חלב שנפל לה' רביעית מים צריך ס' נגד המדומע וכן כתב בכלל ל"א דין ט"ו ע"ש מלשונו משמע קצת דלא משערינן לפי ערך כגון אם הבש' חלק אחד ממ' של המים ונפל מן המים לחלב צריך ס' נגד כל המים ולא סגי בס' נגד חלק אחד ממ' מן המים ואי אפשר לומר כן דבמרדכי פר' כל הבשר בסי' תרצ"ז כתב בהדיא אפכא דאין צריך לשער אלא נגד חלק אחד ממ' אי לא אמרינן חתיכה נעשה נבילה הכא בהיתר לכולי עלמא לא נעשה

נבילה וכן כתב באו"ה עצמו בכלל ל"א דין ג' והביאו בט"ז סי' צ"ב ס"ק כ"ד והארכתי בדבר זה במקום אחר אלא דכוונתי דאפשר דלא בלעו המים כדי שיעור כל הבשר וא"כ אפי' לפי ערך אין צריך לשער או אם נפלו כל המים אין צריך לשער נגד כל הבשר אלא לפי מאי דמשערינן באומד יפה כמה בלע וכמ"ש דבכולי קדרה משערינן דלא ידעינן כמה בלע כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ג סע"א ובסי' צ"ח סמ"ה ע"ש בב"י וזהו שכת' דא"א לעמוד על השעור כמה בלע וכן בתחיבת כף של בשר ע"ש פירוש דצריך לשער נגד כל הכף דלא ידעינן כמה בלע ולכך כתב וה"ה דאין צריך אלא נגד הדימוע הראשון ע"ש משמע דגם ברישא הדין כן וא"ש בכלל א' דין ט"ו ולא סגי לפי לסור המדומע בו ע"ש קאי על החלוקה השניה שכתב שם דהרוטב נאסר ע"י נפילת אסור עכ"ל:

מב

בש"ע י"ד סי' צ"ד סע"ה ע"ש בט"ז ס"ק ה' וע"ש במנ"י סי' נ"ז ס"ק כ"ז דנטל"פ אסור לכתחיל' ע"ש נראה דה"ה אם שניהם אינן בני יומן כל שאין ס' נגד הכף אסור לאכול לא עם חלב ולא עם בשר וטפי היה נרא' להתיר עם הקדרה ב"י והכף אינה בת יומא לאוכלה במין הקדרה דהוי קצת כמו תחבו למין הקדרה עצמה או חלב או בשר דודאי אינו מזיק כף שאינה בת יומא ואפילו הכי אסור כל שכן אם שניהם אינן בני יומן:

מג

כתב באו"ה כלל ל"א דין י"ב דהמימי חלב אם נפל על גבי בשר אסור מיהא מדרבנן ואם אין בו ספיקא יש להחמיר אבל הנסיובי הוי ספיקא דאורייתא ע"ש וצ"ע אם נפל חלב על בשר ויש בו בודאי ס' נגד החלב והנסיובי אלו היה מפרדים אותם מן המימי חלב אלא שספק הוא אם יש בו ס' נגד כולו אם נימא דמשערים לפי ערך החלב והוי חלב ומימי חלב הוי ספיקא דרבנן ולקולא או כל זמן שהוא עם החלב הוי הכל דאורייתא והא דאמרו טפת חלב שנפלה על החתיכה אם יש בה נותן טעם ע"ש בחולין דף ק"ח ע"א אפשר דכוונתם על החלב לבד וכן בכל מקום שנזכר ס' בענין זה ודוחק קצת הוא דלא לשתמיט חד מהפוסקים לאשמעינן זה אלא הכל כתבו סתמא משמע דנגד כולו בעינן או אפשר דכיון דמ"מ מדרבנן צריך ס' נגד כולו לכך סתמו אך מ"מ גבי טיפת חלב שנפלה על החתיכה דבאסור דרבנן לא אמרי' חתיכה נעשה נבילה כמ"ש בפר"ח סי' צ"ב ס"ק י"ז לקצת פוסקי' א"כ אמאי אמר גבי חתיכה דנעשה נבילה ולא פרשו דדוקא אם אין ס' נגד החלב לבד ע"ש:

מד

פעם אחת טמנו כלי חרס שפיה צר עם מעט חמאה עם יי"ש בתוכה ופיה סתום בתוך ככר לחם אחד בשעת אפיה לרפואה נראה אעפ"י דשני קדרות מותרות כמ"ש סי' צ"ב סע"ח מכל מקום מכלי למאכל מבליע כמ"ש סי' ק"ה סעיף ג' בהגה וסע"ד בהגה ע"ש והכא גרע טפי דשם מיירי בכלי שבלע אסור ואין כאן אסור בעין אבל כאן האסור בעין שמעב' הכלי נפלט תמיד וע"ש בש"ך סי' ק"ה ס"ק כ"ג דבדבר שמן מכלי לאוכל אפשר דאוסר כולו וע"ש בפ"מ שכת' דאפי' בשמן סגי כדי קליפה או נטילה מ"מ הכא אפשר גרע טפי שיש אסור שמן חמאה בעין בעבר השני כמ"ש לעיל אלא אם יש ס' באותו ככר נגד החמאה מותר הפת אפילו לאוכלו עם בשר אע"ג דבאפיה אינו אוסר אלא כדי נטילה כמ"ש בש"ע או"ח סי' (רש"א) סע"ה הכא שיש אסור שמן צלול בעבר השני גרע טפי אבל שאר הככרות אינם נאסרים מחמת ריחא דהא הכלי מכוסה ואפי' לא היה מכוסה אלא בבצק סגי כמ"ש סי' ק"א ע"ש אע"ג דודאי מפעפע לתוך הבצק מ"מ אין הבצק אוסר בריחא ולא אמרינן דכאן הוי נ"ט בר נ"ט דהחמאה נותן טעם בכלי והכלי בלחם וכולו היתר כיון שיש בעין בעבר השני גרע טפי ע"ש בט"ז סי' צ"ב ס"ק כ"ד ע"ש בש"ך ס"ק ג' דחמאה הוי אסור שמן ע"ש ואם יש ס' בככר נגד החמאה אפי' הכי צריך קליפה או נטילה דהבצק לח הוא קודם אפיה ורותח ובלע כדי נטילה כמ"ש בש"ך סי' ק"ה ס"ק כ"ג ובשאר מקומות אע"ג שכתבתי מחמת שיש בעין בעבר השני צריך ס' אין זה ודאי אלא ספק ושמא לא בעינן ס' ואינו אוסר אלא כדי נטילה או קליפה ולא מהני ס' ואם כל הככר בולע אסור לאוכלו אפי' לבדו אבל אם לא נאסר אלא כדי קליפה או נטילה הוי פת מועט ומותר לאכלו לבדו כמ"ש בסי' צ"ד ועוד דכל קליפות לא חמירו כ"כ אפילו יאכלם בחלב ע"ש בסי' צ"א סע"ד בהגה ע"ש בב"י ע"ש בש"ך סי' ק"ח ס"ק ע"ש בפ"מ דבדבר חריף איירי וכאן יש יי"ש חריף טפי ולכתחילה אסור מיהו כיון שמכוסה בבצק עב הרבה אפשר דלא חיישינן:

מה

אבל אם טמנו כלי זכוכית פלעשיל אם יי"ש וחמאה בככר לחם ואפו כיון דאינו בולע כלל כמ"ש בבל"י בסי' קכ"א סוף ס"ק י' דדווקא בפסח מחמרינן אבל בשאר אסורין המנהג שאין לחוש כלל וכ"כ הכה"ג עכ"ל א"כ אינו מפליט לתוך הלחם כלל אך נראה אעפ"י שאינו מפליט מצדדים מ"מ מפליט מלמעלה דהא מכוסה הפה מלמעלה בבצק או בדבר אחר הבולע ומפלי' ולא בזכוכית ואפי' יש כיסוי של זכוכית כיון שאינו גוש א' עם הפלעשיל בודאי לא עדיף מכלי עץ שהם גוש אחד והבליעה הולכת בהם לכן

יש לאסור אותו הככר אבל שאר הככרות אעפ"י שזה הככר נוגע בהם ודבר שמן יוצא מחתיכה לחתיכה בלא רוטב ע"ש בסי' ק"ה סע"ז ובש"ך סי' צ"ח ס"ק ב' ג' ע"ש מ"מ הכא אי מפעפע בטל בס' דאפי' בשני ככרות יש ס' נגד החמאה דכולו היתר הוא ואין צריך ס' אלא נגד החמאה גם משום ריחא ליכא כאן דמכוסה בבצק כמ"ש בסי' ק"ח דאה אחד מכוסה בבצק מותר גם בריחא בטל בס' במקום הפסד מרובה כמ"ש בסי' ק"ח ע"ש אותו הככר שמונח בו הפלעשיל אם אין בו ס' נגד החמאה אסור לאכול אפי' במלח אעפ"י שהיה נראה להתיר דיש בו שינוי מקום עמידת הפלעשיל שיש בו כמו גומא ע"ש בסי' צ"ו סע"א ע"ש מ"מ אין זה שינוי גמור ובודאי חתכו הלחם לשנים באמצע כשלקחו הפלעשיל ונשאר מעט גומא כאן ומעט כאן וכשיחתכו בג' חתיכות לא יהיה הגומא ולכתוב תיבת חלב על הלחם בכל מקום צ"ע אם מהני ע"ש במ"א שכתבתי מזה:

מו

עצם שנמצא בתבשיל אם ידוע שנתבשל תחילה העצם עם הבשר שעליו אם נמצא בתבשיל של חלב לכאורה יש ס"ס שמא קודם מעל"ע נתבשל ושמא נותן טעם לפגם כמו דאמרי' בסתם כלים אינם בני יומן מהאי טעמא בש"ע י"ד סי' קכ"ב סע"ו ע"ש בש"ך ס"ק ד' ע"ש הכא נמי האי עצם כלי הוא אלא דאין בו ספק נטל"פ שהרי נתבשל עם הבשר שעליו ליכא אלא ספק ב"י ודוחק לומר דאכתי יש ספק שמא נתבשל עם איזה תבשיל שמקלקל בזה התבשיל כגון מאכל חמוץ וכדומה אך אם יש ספק אם נתבש' כלל אלא חי נתפר' הוי ס"ס שמ' לא נתבש' ושמא אינו ב"י וכן אם נמצא בתבשי' של בשר הוי ס"ס שמא מבשר כשר ושמא אינו ב"י אך ספק שמא חי נתפרק לכאור' אין דרך עצם להתפרק אלא לאחר הבשול והכל לפי העצם כי יש עצמות שנתפרקים חיים ויש דוקא אחר הבשול וע"ש בתורת השלמים בשו"ת סי' ט"ז בעצם חלול שנפל לתבשיל בלא פלפל אלא שמא היה בתוכו מוח ונפל לתבשיל אבל משום העצם גופיה לא אסור שמא לא היה הניכר אם נתבשל כלל והיה העצם שיכול להתפרק חי. אך כיין דהא דלא חיישינן למוח משום כל הטומאות כשעת כמ"ש בתשובה שם אינו דבר ברור אלא דמספיקא לא מחזקינן אסורא כשיצטרף עוד לזה עוד ס"ס של העצם גופה אפשר דלא מהני ס"ס כיון דאיכא ספק במוח נמי וצ"ע בזה ע"ש ואם נמצא העצם במאכל חריף במאכל של בשר איכא לאשכוחי ס"ס שמא מבשר כשר ושמא לא נתבשל כלל אבל בתבשיל של חלב ליכא ספק ספיקא כלל אלא ספק שמא לא נתבשל ע"ש בש"ע י"ד סי' צ"ט סעיף ב' ובט"ז ובש"ך שם ועי' בספר אחר כתבתי עוד מזה:

בעזר אשר באהלו שליו. סיימנו הלכות בשר בחלב

הלכות תערובות

א

בש"ך סי' ק"ט ס"ק י"ב ואם רוצה לבשלן ע"ש נראה להש"ך אפי' נתערב אחד בהרבה ונתבשלו מקצתן בקדרה א' ומקצתן בקדרה א' ולא נודע עד אחר הבשול אסור אע"ג דיש בכל קדרה רוב נגד האיסור מ"מ כיון שקודם שנודע לא נתבטל כלל כיון דשני הקדרות של היתר שניהן אסורות כמ"ש בסי' קי"א סע"ה ע"ש אבל אם מקצת נתבשל ומקצת לא נתבשל שניהן מותרת כיון דאפילו מה שנתבש' אינו אסור אלא מדרבנן דהא איכא רוב ממינו א"כ תלינן שהאסור במה שלא נתבשל ומה שלא נתבשל מותר דהא בטל חד בתרי כמ"ש בסי' ק"ה סע"ה אבל אם יש באח' כדי לבטל האסור שתיהן מותרת ע"ש דהא להש"ך שכתב דקודם שנודע לא נתבטל א"כ הוי כאלו נפל עכשיו האיסור וכן אם מקצת נמלח ומקצת לא נמלח שניהן מותרת דתלינן דהאיסור הוא במה שלא נמלח כיון דאם נשאר במה שנמלח נמי ליכא אלא אסורא דרבנן דהא איכא רוב ממינו וא"ל דזהו אם נימא דמליחה בס' א"כ איכא רוב ממינו אבל אם נימא דאינו אוסר אלא כדי קליפה א"כ ליכא רוב ובאמת הא דמצרכינן ס' במליחה הוא לחומרא אבל קליפ' צריך כמ"ש סי' ק"ה סע"ט י"ל דעל זה איכא ס"ס שמא אין כאן איסור כלל שמא האיסור במה שלא נמלח ואת"ל במה שנמלח שמא לא נגע בכל החתיכות אלא במעט באופן שכל מה שנאסרו יבטלו ברוב כמ"ש בסי' ק"ה סע"ט וצ"ע בכל מ"ש ואם תערב חד בתרי ונתבשל מקצת בקדר' א' ומקצת בקדר' א' ויש ס' ברוט' בכל קדר' נגד האיסו' אעפ"י שאין רוב ממינו נגד האיסור הכל מות' דהרוט' מות' דהא יש ס' והחתיכו' הוי עלייהו די יבש ביב' כמ"ש בש"ך ס"ק ד' ע"ש:

ב

בש"ע י"ד בש"ך סי' צ"ד ס"ק ח' לדעת הרב סי' צ"ה סע"ג אפי' לא היה בקדרה אלא מים אם היה הקדרה ב"י ונבלע מתחילה על ידי גוף הבשר הכף אסור ע"ש משמע מדברי הש"ך דקאי איש במאכל ס' וכן משמע מדכת' הכף אסור ואי אין ס' הכל אסיר לדעת רמ"א וקש' א"כ אמאי אסור הכף הא נ"ט בר נ"ט הוא וכמ"ש רמ"א בסע"ה קדרה שבשלו בה ירקות או מים שיש ס' הכל שרי ע"ש בדרכי משה וכ"כ במ"א סי' תנ"ב ס"ק ח' ע"ש ומאי ראי' מייתי הש"ך מסי' צ"ה שם לא נזכר כלל דביש ס' יהי' אסור ואדרב' שם על כרחך מיירי באין ס' כמ"ש ואפילו מ"ש רמ"א בסע"ה ונוהגין לאכל המאכל כמין הכלי שהוא בן יומו ולאסור הכלי שהוא בן יומו כתב שם הש"ך וקאי אחלוקה הראשונה ולא

קאי איש במאכל ס' ע"ש משמע דאפי' מנהג אין שם לאסור הכף ואפשר מצד המנהג אסור ע"ש בפר"ח כאן ובסי' צ"ד ע"ש ואפשר שט"ס הוא בש"ך וצ"ל הכל אסור וקאי אאין בו ס' וכן לקמן צ"ל הכל וכן משמע בש"ך לקמן ס"ק י"ח שכתב כמ"ש בסק"ח ע"ש משמע דהפירוש בסק"ח הוא כמ"ש ע"ש:

ג

בש"ע י"ד סי' ק"ט יבש ביבש שנתבט' חד בתרי אם בשלו כולן כאחד ע"ש בש"ך ס"ק י"ב וצ"ע אם נתערב חד בתרי ונאכל א' מהם ואח"כ נודע כיון שעיקר הביטול בו בשעת הידיעה ועכשיו ליכא רובא וא"כ דילמא של איסור נשאר וליכא רובא והוי ספק דאורייתא דקודם שנודע לא נתבטל כלל ואע"ג דבסי' ק"י סע"ז תלינן שהאיסור נאכל שם לענין חתיכה הראויה להתכבד דל הוי אלא מדרבנן תלינן מספיקא אבל כאן הוי ספק דאוריי' וכ"כ בספר פר"מ בשם ספר פ"ת בסי' ק"א גבי תרנגולת בנוצתה דאם לא נודע עד אחר שהסירו הנוצה לא בטיל דעיקר הביטול בשעת הידיעה ע"ש וע"ש בספר מנ"י סי' צ"ט ס"ק י"ח ע"ש וע"ש בב"י (ואם נימא דמה שאינו בטל קודם הידיעה הוא דרבנן אפשר שיש להקל כאן דהוי ספיקי דרבנן ששמא נאכל האיסו') ומ"ש המנ"י מהב"י ותשו' רשב"א לא ידעתי דאינהו מיירי שנתבשלו כל הג' קודם שנודע התערובת דאפי' נימא דקודם שנודע לא נתבטל כלל מדאורייתא מ"מ ליכא עכשיו אלא איסור דרבנן דמדאורייתא ברובא בטל מין במינו אפילו בבישול אבל הש"ך מיירי שנתבשל מקצת בקדרה זו ומקצת בזו דליכא רוב בכל קדרה נגד האיסור א"כ הוי ספיקי דאורייתא ואפי' יש רוב בכל קדרה מ"מ כיון שקודם שנודע לא נתבטל כלל א"כ עכשיו שניהם אסורין אע"ג דעכשיו הוא מדרבנן דהא יש רוב בכל קדרה מ"מ אין כאן ספק כלל כיון דשני הקדרות של היתר כמ"ש בסי' קי"א סע"ה ומ"ש המ"י ואף אם נאמר דהוא רק ספק הוי רק ספק דרבנן ע"ש לא ידעתי כיון דשני הקדרות של היתר ולפי מ"ש אינו מוכח מהב"י ותשובת רשב"א דקודם שנודע בטל מן התורה אלא מדרבנן בעינן ידיעה דאינהו לא מיירי מזה כלל אלא דמ"ש דהוי איסור דרבנן משום דמין במינו ברובא בטל כמ"ש ואם נתערב ב' בו' ונאכלו ב' ונשארו ד' צ"ע אם זה הוי ס"ס שמא אין כאן איסור כלל שמא נאכלו שניהם של איסור וא"ת לא נאכלו שניהם שמא נאכל א' ונשאר א' ויבטל דאינו מתהפך גם י"ל תיכף שמא נשארו ב' של איסו' ע"ש בש"ך סי' קפ"ז ס"ק כ"ב ע"ש וכן אם פירשו כמה חתיכות קודם שנודע התערובת ונשארו ואין במה שנשאר לבטל האסור צ"ע דאפשר כמו בחתיכות הראויה להתכבד אמרי' סבר' זאת לקול' דכל דפרי' מרובה

פריש ומיתר' והאיסו' נשאר כ"ש דאמרי' כאן סברא זאת לחומרא דכל דפרי' מרובא פרי' והאיסו' נשא' ואין כאן שיעו' לבטלו:

ד

בש"ע י"ד סי' ק"א סע"י אם נחתכה חתיכה אחת ע"ש ברא"ש פר' גיד הנשה ובתשובת הרשב"א סי' שכ"ה שהביאו ראי' לדין זה ממ"ש בזבחים דף ע"ד חבית של תרומה שנתערבה במאה חבית ונתפתחה אחת מהן נוטל ממנו כדי דמוע ושותה אבל האחרות אסורות ואפי' נתרסקו רובן לא תלינן לומר דאסורא ברובא איתא דהא אמרו שם חבית של תרומה שנתערבה במא' וחמשים חבית ונפתחו מאה מהם נוטל מהן דמוע ושותה והשאר אסורה ולא אמרינן איסורא ברובא איתא ופירש שם בתשובת הרשב"א ולא אמרי' בתוך רובא דפצועים הוא כיון שהכל לפנינו עכ"ל לכאורה נראה דדוקא אם לא נחתכו כל כך שיכול האיסור לבטל בהן דלכך לא מצינו למתלי דהאיסור נחתך דמאי חזית לאסור אלו כמ"ש בש"ך סי' קי"א ס"ק י"א ע"ש אבל אם נחתכו כל כך שיכול האיסור לבטל בהן מותר דתלינן דהאיסור נחתך כמ"ש בסי' קי"א סע"ה דאם יש בקדרה אחד כדי לבטל תלינן דהאיסור נפל לתוכה וא"ל דדמי למ"ש שם סע"ו דאם נפל איסור ואינו ידוע לאיזה נפל ואחר כך נפל איסור וידוע לאיזה נפל דלא תלינן לומר למקום שנפל האיסור האחרון נפל גס הראשין ע"ש והטעם כיון שנאסר פעם אחת לא יוציאו אותה מחזקתה בשביל האיסור שנפל באחרונה ע"ש בב"י הכא נמי נימא כאן ולא דמי למ"ש שם בסע"ה דלא נאסר מעולם נרא' דלא דמי דשם עיקר ההיתר הוא בשעת נפיל' לומר שנפל בזו וכיון דעד עכשיו לא היה לן שום סברא לומר דנפלה בזו אלא היה לנו ספק ועכשיו בשביל שנפל איסור לתוך קדרה וידוע לאיזה נפל נימא דעכשיו תלינן למפרע דגם הראשונה לקדרה זו נפל זה אין סברא אבל כאן דההיתר הוא בשעת שנחתך שיש ספק שמא האיסור נחתך ובטל למה לא נתלי שהאיסור נחתך כיון שאין אנו אוסרין את שום דבר דאין לומר דהטעם דכיון שנאסר פעם אחת אין אנו יכולין להתירו משים ספק דא"כ אם נפל אחד לים נמי לא נתלי בו גם אין לומר דהכא אפילו נחתך כל כך שיכול האיסור לבטל בהן אסור כמ"ש בסימן ק"א בט"ז ס"ק י"ד דכל שנשתנה מקדמותו מן הרוב הוא דהוי כמו כל דפריש מרובה קא פריש ע"ש נראה דהאי סברא לא מהני אלא לעשות ספק דלא נימא דודאי אסורא ברובא איתא מהני האי סברא לומר דיש סברא בהיפך נמי לומר דכל שנשתנה מן הרוב הוא דאין לומר דבסברא זו אמרינן בודאי מה שנשתנה מן הרוב הוא דא"כ בנפל אחד לים או נאכל נמי נימא דודאי הוא מן הרוב וגם כאן למה הוצרכו הפוסקים להתיר אותן שנחתכו מטעם ממ"נ ולא התירו כפשוטו

דודאי מן הרוב נחתך ועוד דאמאי צריך ליטול מהן כדי דמוע כיון דהן ודאי מן ההיתר ועוד דהא לא נפרש כלל מן התערובת אלא נחתך במקומו ולכך כתב דהוי כמו כל דפ' ולא ממש א"א ודאי דלא מהני האי סברא אלא לעשותו ספק כמ"ש ולכך דקדקו בגמר' לומ' ונחתכו מאה אבל אם נחתכו יותר ממאה היו אפי' הנשארים מותרין דתרומה עולה בק"א ולפ"ז אם נתערב יבש ביבש מין שלא במינו בפחות מס' ואינה חתיכה הראוי' להתכבד ואח"כ נפל אחד מן התערובת למינה ונתבטל שם ברוב מותר גם התערוב' שלא במינו דתלינן דהאיסו' נפל וכן אם נפל ונתער' בשאינו מינו אלא שבתערוב' השני יש ס' מות' גם התערוב' הראשון כיון דאין אוסרי' שום דבר ובזבחים דף ע"ד בתוס' ד"ה ונפלה אחת מהן לים לא משמע קצת הכי שכתבו דוק' נפל' אבל איתא בעולם לא דהא ר' אליעזר אית לי' סאה שהגביה היא סאה שנפלה ומדמע כתרומה ודאי ואפ"ה אינה מתיר את הראשונות ור' אליעזר קאמ' דמדמע' בין אם נפלה לפחו' ממא' דאסור התערובת אי אם נפל' למא' דמות' ואפ"ה מין התערוב' הראשון מותר אע"ג דכאן היה אפשר לומר דהאיסו' הוא שנפל ונתבטל וכן כאן סתמו כל הפוסקי' וכתבו אפי' נחתך הרוב ולא חלקו אם נחתכו כל כך שהאיסו' יכו' לבט' בהן או לא וע"ש בספ' מנח"י סי' מ' ס"ק ט"ו שכתב אע"ג דבנפל אחר מכן לים תלינן דאסיר נפל כמ"ש בסי' ק"י סעיף ז' ע"ש שאני התם שנאבד מן העולם ואי אתה דן אלא על אלו שהם לפנינו אמרינן שהם מן הרוב משא"כ כאן ששניהם לפנינו א"כ מפני מה נאמר שזו שנחתך היא מן האסור אדרבה י"ל שמן הרוב נחתך והאיסור המועט לא נשתנה עכ"ל ולפ"ז י"ל דסברא זאת שמן הרוב נשתנה מהני לעשותו ודאי והא דמתירין כשנפל אחד לים דשם אין אנו דנין עליו כלל אלא על אלו ואמרינן עלייהו שהמה מן הרוב ודוחק כמ"ש וצ"ע. ומ"מ נראה אם נתערבה תרנגולת אחת טרפה בין הרבה כשרות ולא נודע התערובת עד שהסירו הנוצה מכמה תרנגולת ויש באותן שלא הסירו מהן הנוצה כדי לבטל האיסו' הכל מותר אע"ג דהידיעה היא אחר שהסירו הנוצה וקודם הידיעה לא נתבטלו ואם היו מסירין הנוצה מכל התרנגולות קודם הידיעה היו כולם אסורין כמ"ש מ"מ כאן תלינן שמהאיסור לא הסירו הנוצה ונתבטל דשעת הידיעה היא כשעת הנפילה ובשעת הנפילה בודאי תלינן לקולא כמ"ש בסי' קי"א סע"ה ועוד כיון דעכשיו בשעת ידיעה יש לנו ספק אם האיסור הוא חתיכה הראוים להתכבד או לא דספק הוא אם הסירו הנוצה מן האיסור או לא וספק אם האיסור חתיכה הראויה להתכבד מותר כמ"ש סע"א ע"ש וכיון דכאן בשעת נפילה היה בודאי אינה ראוי' להתכבד אלא דאין אנו הולכין אחר שעת נפיל' כיון דלא נודע ולא נתבטל אלא אחר שעת ידיעה ובשעת ידיעה הוא ספק אם היא ראויה

להתכבד בודאי מותר הוא ועוד דהא כאן איכא למימר דאותן שנשתנו מן הרוב כמו כל דפריש מרובא פריש והאיסור לא נשתנה ובטל וכאן לא נקרא שם איסור על התערובת ודמי שפיר לשעת נפילה דתלינן דנפל באותן שיש בהן כדי לבטל כמ"ש בסי' ק"י ולא דמי למ"ש שם סע"ו דכיון דנאסר פעם אחת אין אנו יכולים להתיר מספק דכאן לא נאסר ואם הסירו הנוצה מהרוב קידם הידיעה ולא נשאר אלא ב' שאין האיסור יכול לבטל בהן אותן שלא הסירו הנוצה מותרין ממ"נ כמו נתרסק אחד מהן ואותן שהסירו אסורין דלא מהני סברא דהוי כל דפריש אלא לעשותו ספק כמ"ש ואי הוי אמרי' דמהני לעשות ודאי היו אותן שהסירו מותרין ואותן שלא הסירו אסורין ואם היו כאן כמה תרנגולת של הסירו מהן הנוצה וכמה שהסירו מהן הנוצה ונתערבה תרנגולת אחת טרפה ואינה ידוע אם הטרפה הייתה בנוצתה ונתערבה בין אותן שלא הסירו מהם הנוצה או שהייתה בלא נוצה ונתערבה בין אותן שהסירו מהן הנוצה בודאי מותר דזה סכין בשעת נפילה הוא ובודאי תלינן שנפל למקום שנתבטל כמ"ש בסי' קי"א סע"ה ועוד דהוי ספק אם החתיכה היתה ראויה להתכבד או לא דתלינן לקולא כמ"ש סעיף ח' ע"ש:

ה

כתב בספר פר"מ בסי' פ"א חתיכה חמאה גדולה שראוי' להתכבד או כלי גדול מלא חמאה אינו בטל ע"ש אבל חתיכות שומן נראה דבטל כמ"ש גבי שומן הכנת' דלא עבידי אינשי דאכלי שומן בעיניה ע"ש בב"י אבל כלי מלא שומן שנתער' אפשר דחשיב ואפשר דבטל דאינו דבר שבמנין דאין דרך למכור כלים עם שומן במנין ואעפ"י שמונין משקל הליטרות מ"מ אין כל ליטרא בפני עצמו ואינו ניכר בחתיכה שומן אם יש בה ליטרא או לא ולא דמי לשאר דבר שבמנין וצ"ע ואם היה כאן במקום א' ב' חתיכות ובמקום אחר ג' חתיכות וידוע שנתערב כאן חתיכה אחת של איסו' ואינו ידוע אם נתער' במקו' שיש ב' חתיכות או במקו' שיש ג' נראה דהג' חתיכות מותרו' דהא נתבטל בהן והב' אסורות ולא תלינן שנתער' בהג' כיון שיש כאן ספק דאוריית' דהא לא נתבטל ואפש' דאדרב' אמרי' שהאסור נתערב בכל הג' חתיכות דמה לי שמונח במקו' א' בשני מקומו' וכולן מותרין ולא דמי לאיסו' שנפ' בקדר' ונתבשל דלא תלינן שנפל לאותה קדרה שיש בה כדי לבטל אלא דוקא באיסור דרבנן דשם אם נפל לאותה קדרה אין הקדר' האחרת מצטרפת לזה כלל אבל כאן כל הג' חתיכו' חד הוא וע"ש בסי' קי"א סע"ה וסט"ז ע"ש בב"י ואם עשו עיסה עם ביצה אחת ועוד עיסה עם ג' בצים ונמצא דם בקליפה אחת כולן מותרין דעיסה שיש בה ג' בצים בודאי מותר ועיסה שיש בה ביצה אחת מותרת משום ס"ס שמא לא

היה הדם במקום האוסרו את"ל במקום האוסר שמא נתערב בתוך הג' בצים ונתבטל כמ"ש בש"ך סי' ס"ו ס"ק י' ע"ש:

בש"ע י"ד סי' ק"א סע"ג ואעפ"י שאחר שנתערב' הסירו הנוצה ע"ש לכאורה נראה דסמ"ק לשטתו דסבר יבש ביבש שנתערב ונודע מותר לבשלן כולן יחד דנעשה כולו היתר כמ"ש בב"י סי' ק"ט ע"ש אבל הש"ע דפס' בסי' ק"ט סע"ב כהרשב"א משמע דלא נעשה כולו היתר א"כ אמאי פסק הכא דמותר ונראה דגם הרשב"א מודה דאינו חוזר וניעור לאחר שנתבטל והא דאסר שם בנתבשל היינו משום דהרשב"א סבר דאפי' לא נתבשל אסור לאכול כולם כאחת אלא דוקא כל אחד בפני עצמו וכשנתבשל הרי נכנס טעם האסור בכולו ע"ש בב"י וכן נראה דהא הרשב"א גופיה סבר כסמ"ק דכתב דחתיכה גדולה אינה ראויה להתכבד שאין דרך להניח כולה בפני אורח א' אלא ראוי' ובינונית עכ"ל וא"כ אכתי כשתחתך לחתיכות ראוית יאסר ואין לומר דכוונתו דיאכלנה כך גדולה או שיחתכנה לחתיכות קטנות דא"כ ה"ל לפרש דצריך לעשות דווקא כך אלא ודאי דסבר כסמ"ק אע"ג דהרשב"א סבר דאסור לבשל אלא ודאי כמ"ש ע"ש:

1

בש"ע י"ד סי' ק"י סע"ה אבל ליקח מכאן ואילך אסור אפי' חתיכה שאינה ראויה להתכבד ע"ש ונראה דאם לקחו כל החתיכו' שאינן ראוי' להתכבד קודם שנודע התערובת אעפ"י שנעשה שם קביעות כיון שלקחו כל החתיכות מכל הבהמות למקום אחד כגון הבני מעיים כמ"ש בפר"ח ס"ק כ"ח מ"מ כיון שהוא בבי' שאין שם רבים ואין שם חתיכה הראוי' להתכבד לא גזרי' ובלאו הכי דין זה דאסור ליקח אפי' חתיכה שאינה ראויה להתכבד הוא חומר' בעלמ' אב' לפי מ"ש הט"ז ס"ק ה' דכיון דיש חתיכו' מאותו בהמה הראוי' להתכבד ואסורות גם שאינן ראויו' אסורו' ע"ש הטע' גם זה אסור ע"ש:

ע"ש סע"ז אם נפל אחד לים ע"ש וצ"ע אם נטרף אחד כגון שנתבשל עם הטריפ' אי תלינן ביה דהא לא מקלקלינן לי' ולא דמי למ"ש בסי' קי"א סע"ו אבל אם נפל איסור לתוך אחת מהן ואינו ידוע לאיזה נפל ואח"כ נפל איסו' לתוך אחת וידוע לא תלינן דשם לא תלינן למפר' וכן בסי' ק"צ סעי' נ"א אם לא בדקה מיד אעפ"י שמצאה עצמה טמאה לא תלינן בה ע"ש דשם נמי תלינן למפרע הוא י"ל בשביל שראתה עכשיו ראתה נמי קודם אבל כאן אמרי' שאותה שהיית' טריפה נטרפה כמו אם נאבדה ואפשר דגם שם היינו יכולין לומר שהאסורה נאסרה והטמאה נטמאה ואפ"ה לא אמרינן א"כ ה"ה כאן גם צ"ע בההוא דסי' קי"א סע"ו אם נפל איסור לתוך קדרה אחת ואינו ידוע דשניהן אסורות אם נאבד קדרה אחת אם אמרי' שהאסורה נאבדה כמו כאן (וכן בסי' ק"צ אם מתה אחת

מהן) דלכאורה לפי מ"ש שם בב"י הטעם דלא תלינן באיסור שנפל בסוף משום שכיון דבשעה שנפל לא נודע באיזו נפל ומחמת כן נאסרו לא יוציא שום א' מהן מחזקתה בשביל האיסו' שנפל באחרונה עכ"ל וא"כ אפי' נאבד א' מהן נמי אע"ג דכאן חתיכה הראויה להתכבד אעפ"י שנאסר ככר תלינן באותו שנפל אין לדמות גזירת חכמים זו לזו וא"כ איכא למימר דהכא גבי חתיכ' הראוי' להתכבד אם נטרפ' אחת מהן נמי תלינן ואין ראיה מסי' קי"א סע"ו דשם אפי' בנאבדה לא תלינן:

ז

אם נתערב' קדר' של בשר בתוך כלי חלב וידוע שבשלו בה בה חלב אך אין יודעים אם היתה בן יומא כשבשלו בה חלב כל הכלי חלב מותרין ואפילו התבשיל הראשון של חלב כשר כמ"ש בסי' קנ"ב סע"ז כשם שסת' כליה' של א"י אינן ב"י כך סתם כלים שלנו ע"ש והטעם משום ס"ס ע"ש וכתב בט"ז שם ס"ק ד' דאם בשל דבר חריף אסור ע"ש ולכאורה היה נראה דאפי' דבר חריף מותר כיון דאיכא ספק דלמא היה התבשיל הראשון בו לפגם דודאי אפילו בתבשיל חריף איכא כמה דברים בו לפגם אלא דאינו בן יומו לא הוי לפגם ובספק מותר כמ"ש בסי' צ"ו סע"א ע"ש ומה"ט כתבו בסי' קכ"ב דאם הניחו כלי ביד א"י ושהה מעל"ע מותר מטעם ס"ס כמ"ש בש"ך שם ס"ק ח' ומשמע דהכלי כשר לכל מילי ואפי' לדבר חריף דהא לא כתבו הפוסקים שם דיזהר שלא יבשל בקדרה דבר חריף ע"ש ואע"ג דבדבר חריף לא הוי ס"ס וצ"ל כמ"ש דספ' א' מהני ואם נתערב' קדר' של בשר בתוך כלים של חלב ואינו ידוע אם נשתמשו בה שום דבר של חל' לכאור' נרא' דגם הקדר' הזאת מותרת לאחר שהיית מעל"ע כמו בהניח כלים ביד א"י דמות' משו' דהעמד הכלי על חזקתי ואימר לא נשתמשו בו ואת"ל נשתמשו הוי ליה פגומה כמ"ש בש"ך שם וכמ"ש בסי' צ"ה סע"ג וע"ש במנ"י סי' נ"ח ס"ק כ"ט ע"ש בש"ע י"ד סי' קי"ח סע"י דלא חיישינן שמא החליף והכשילו ע"ש ואם היו עומדים הרבה קדרות כשרות ואחד מהם גדול והשאר קטני' וא"י מבשל בשר טריפה וישראל עומד אצלו וכשהחזיר ישראל פניו ראה שהגיס הא"י את הקדירה הגדולה בכף שלו והיה ס' מי חיישינן שמא הגיס הקטנים נמי וליכא ס' דהא כאן חזינן דמכוין להכשילו ולא מרתת דהא הגיס את הגדולה אם לא הי' הכף בת יומא אלא ממין במינו עם הקטנים לכאורה י"ל דאינו אסור אלא מדרבנן דמדאוריית' ברובא בטיל וספיקא דרבנן לקול' ע"ש בש"ך סי' ס"ו ס"ק י' ובט"ז ס"ק ה' דלא מהני דהוי ספק אחד בגוף וספק א' בתערובת (התירים אלו שייכי ג"כ בישראל שיש לו ספק אם הגיס בכף של אסור את הקדר' והי' רוב היתר כנגד הכף ולא ס' ומ"מ הכלים ישהה מעל"ע כמ"ש בש"ך סי' קי"ז ס"ק ב' ע"ש במהרי' אם שייך

טעמים שלו כאן ע"ש) אך י"ל דמוקמינן להקטנים בחזקת היתר כמ"ש בט"ז סי' ק"ה ס"ק ג' ואפי' החולקי' עליו בנקה"כ ופר"ח ושאר אחרוני' היינו משו' דריע חזקתי' דהא חזינן דנשרה בו אסור אלא דלא ידעינן אם היה כל מעל"ע ע"ש אבל הכא לא איתרע חזקת קדרות הקטנים כלל וריעותא דלא חזינן לא מחזקינן כמ"ש ברש"י בחולין דף מ"ח ע"ב בד"ה לחבירו אתמר ע"ש בפר"מ בסי' ק"ה ס"ק ג' במשבצות זהב מ"ש בזה ע"ש ובדבר שיש לו הנאה לנכרי ודאי החליף להנאתו לכך אסור וע"ש בפר"ח סי' קי"ח ס"ק ל"ו שכתב בש' מהרי"ט דחיישי' שמא החליף להכשילו וחלק עליו דלא חיישי' לזה אפי' אי ליכא טורח כלל ע"ש זה טעם לזה דעל כל פנים ספק הוא דבשלומא בשביל הנאתו קרוב לודאי ובספק מות' כמ"ש מ"מ בכותים שכוונתם להכשיל לישראל ומפסידים משלהם להכשיל ויותר חביב הוא להם מחיבת ניסוך שבזמן הגמר' לא הייתי מיקל בזה כלל עוד יש לצרף לזה מ"ש בהגה' ד"ש סי' מ"ט בד"ה מעשה בא לפני רש"י בכף של אסור שהיה ספק אם היא בת יומא והגיסו בה קדרה כשרה ולא היה ס' והתיר שמא לא הייתם בת יומא ואפי' בת יומא י"ל אע"ג דאמרו רבנן בכולי מנא משערינן היינו משום דלא ידעינן כמה נפיק אבל ודאי שלא יפלוט אסור כשיעור כולא ואפי' יפלוט כשיעור כולא אפשר שאפילו בפחות מס' אין נותן טעם תדע דבשר שמן נותן טע' יותר מבשר כחוש ועוד דהא סמכי' אקפילא אם אומר דליכא טעם אפי' בפחות מס' אלא שהחמירו רבנן בס' היכא דליכא קפילא או במין במינו משום דיש אסורים דנוהגים טע' עד ס' אבל יותר מס' ליכא שום אסור דיתן טעם הלכך הכא אע"ג דליכא ס' שמא לא נותן טע' ואפי' נותן טעם שמא אינו ב"י עכ"ל והכא נמי בקדרות הקטנים שמא לא הגיס ואפי' הגי' שמא לא נתן טעם אע"ג דליכא ס' ועוד שמא לא תחב אלא מעט מן הכף דאיכא ס' אפי' בקטנים ועוד דליכא חומרא כ"כ אלא בקדרה הראשונה שהגי' אבל בשני' איכא למימר שמא לא נשאר שום איסור בכף מראשונה כמ"ש בש"ך סי' צ"ד ס"ק ד' דספיקא הוא שמא נשאר א"כ איכא ס"ס שמא לא נשאר ושמא לא הגי' ועוד אפילו נשאר חנ"נ בשאר אסורים דרבנן ושמא לא הגי' ועוד מודה שנודע האיסור יש דיעות דלא אמרינן חתיכה נעשה נבילה כמ"ש בש"ך סי' צ"ט ס"ק ט"ו ואע"ג דהקדרה הראשונה נאסרה בטלה חד בתרי דהא כל קדרה מובדל בפני עצמו וע"ש בסי' ק"ט סע"א כיצד יתנהגו במין במינו יבש ביבש שנתערב ע"ש:

ח

בש"ע י"ד כי' צ"ב סע"א אבל אם לא הספיק לסלקו וכו' ע"ש בפר"ח ס"ק א' שהקשה אמאי סגי בס' ניחוש דילמא בלע ופלט הרבה כמה פעמים דאיכא שיעורא טובא טפי

מכזית בשר ועוד דכי משערינן לא הוי לן לשעורי אלא החלב המותר לא כל החלב שהרי מעורב בתוכו החלב שנעשה נבילה ושמא י"ל דלא דייקינן כולי האי במין במינו דמדאורייתא ברובא בטיל עכ"ל מזה יש להקל ג"כ קצת בהגיס בכף אסו' או של חלב לבש' והגביה מעט תבשיל בכף והחזיר לקדר' דנעשה בכל פעם נבילה ונצטרך ס' כנגד כולם דבמין במינו לא דייקינן כולי האי אע"ג דבכזית בשר ספק הוא אי בלע ופלט כמה זמנין וכאן ודאי הא גם כאן ספק אם נשאר בכף שים דבר מבליעה ראשונה כמ"ש בש"ך סי' צ"ד ס"ק ד' ע"ש וגבי כף נמי מה שנעשה נבילה מין במינו הוא עם התבשיל שבקדרה ע"ש במקום אחר שהארכתי הרבה בדין זה:

ט

חבית דנים מלוחים הערינג שנמצא בהם דג טמא מלוח נראה דודאי נמלח ביחד דאין מולחים את ההערינג אלא בחבית ולא קודם לכן דהטעם שכתב בש"ע י"ד סי' פ"ג סע"ה בהגה דאין דרך למולחם עמהם ע"ש בש"ך ס"ק י' ובבית יוסף בד"ה כתב בהגהת ש"ד ע"ש משום דהערינג מובאים ממרחק והטמאים ניצודים פה עכ"ל זהו כשמונחין על השלחן או בעריבה ביחד דאמרינן כאן הניחו את הטמא אבל כל מה שבחבית בודאי נמלח בפעם אחד מ"מ בודאי בשעה שנמלח היה ס' נגד הדג טמא ויש לנהוג כמ"ש רמ"א בסי' ק"ה סע"ט בהגה ע"ש ויש ליטול השורות שסביבות הדג טמא הנוגעים בו ולמכור לנכרי והשאר שרי ואפי' נמצא בשולי החבית שאין עכשיו ס' כנגדו מותר דהא עכשיו פלט כבר כל צירו והוי כמו נתערבו אחר מליחתן דהא בשעה שנמלח ופלט ציר בטל בס' ע"ש בסי' פ"ג בש"ך ס"ק י"ח ע"ש וכן אם נמצא בעריבה שמוכרים עם מעט הערינג והוא שלו יהא שם ציר או מים כמ"ש רמ"א ואם רואה וכו' ע"ש ואפי' נמצא בחבית מלאה צריך לשער באיזה מקום מונח הדג טמא דאם מונח באמצע החבית שלא יהא נשרה בציר שבחבית בין אם היא מונחת על ארכה על הארץ בין עומדת דנרא' דאין הדגי' מתהפכי' בחביות ממקו' למקו' אלא כל א' מונח על מקומו אשר הונח מתחיל' כי מונחים בדוחק גדול בחביות הכל מותר כמ"ש לעיל רק השורות שסביבותיו אבל אם נמצא בשולי החבית דנשרה בציר כשהחביות עומד' או נמצא אצל הדופן דנשרה כשהחביו' שוכבת והציר מתפשט בכל תחתית החניות צריך לראות שיהא ציר הרב' עד שיהא בציר ובהערינג שמונחים בתוך הציר ס' כנגדו דאין מה שחוץ לציר מצטרף לבטל ע"ש בט"ז סי' פ"ג ס"ק ו' ובש"ך סי' ק"ה ס"ק א' דאין מפעפע למעלה מן הציר וסתם דגים מלוחים לית בהו שמנונית שיפעפעו למעלה מן הציר כמ"ש בסי' פ"ג ברמ"א הנ"ל ע"ש ואע"ג דאנו משערים בכל מליח' בס' בין לקולא בין לחומרא כמ"ש בסי' ק"ה

סעיף ט' בהגה ע"ש א"כ הכא אמאי לא נצרף אותם שלמעלה מן הציר אע"ג דליכא בהו ציר מ"מ הא נמלח הכל ביחד ומפעפע גם בהו מטעם מליחה אפי' בלא ציר ע"ש בספ' פר"מ בסי' ק"ה בשפתי דעת ס"ק א' ע"ש נראה דהא דמשערינן במליחה בששים אפי' לקולא משום שסומכים על אותם פוסקים דסברי דמליחה אינו אוסר אפי' בדבר שמן אלא כדי קליפה כמ"ש רמ"א בסי' ק"ה סע"ט אבל הכא מה שבתוך הציר מפעפע בכול' כמו בבישול וכ"ש בציר ומעל"ע ובמליח' יש פוסקים רבים דאינו מפעפע מחת כם לחתיכה ואפילו באותה חתיכה שמקצתה בציר כתב בש"ך סי' ק"ה ס"ק א' דאינו מפעפע למעלה ע"ש אבל אם יש ציר הרבה עד שיש ס' לא חיישי' שמא במשך הזמן וטלטולים רבים שטלטלו את החבית שמא נתהפך באיז' אופן עד שהי' הדג טמא במעט ציר שלא היה ס' נגדו מעט זמן עד כדי שיתן על האור ויתחיל להרתיח דציר חריף הוא עד מאוד דאחזוקי אסורא לא מחזקינן וריעותא דלא חזינן לא מחזקינן כמ"ש רש"י בחולין ד' מ"ח ע"ב בד"ה לחבירו אתמר וכ"כ בש"ע י"ד סי' ק"ז סע"א בהגה ויש מתירין בכל ענין דלא מחזקינן אסור לומר דנשאר האסור בלא ס' וכן עיקר עכ"ל ע"ש בט"ז ס"ק א' ובש"ך ס"ק א"ב וכאן אפי' החביות כשר' דשם דרך הוא ע"י עירוי להיו' האיסור נשאר בלא ס' אלא דספיקא הוא אבל כאן למה לן להחזיק רעותא לומר שנתהפך באופן דליכא ס' ועוד בדרך רחוק ימצא זה שלא יהא כל הציר במקום אחד דהציר כמו מים הוא ולא יתפרד אלא כולו במקום א' הוא ולא יתחלק לשני חלקים וכשר הוא אבל כל ההערינג הנוגעים לדג הטמא צריך למוכרם לנכרי ע"ש בסי' ק"ה סע"ב ברמ"א כיצד נוהגים אם יש ספק כמה נגעו וע"ש בש"ך ס"ק ל"ה וכאן נרא' דהדגי' בדוחק בחביו' ולא יגעו אלא לסביבותיהם והשאר כשרים הם ע"ש:

י

בש"ע י"ד סי' ס"ט בש"ך ס"ק ל"ה ע"ש מזה נראה כף שאינו בן יומא מדבר רותח רק הייתה לחה מחלב צונן קר ותחבוה לקדר' של בשר רותח לא אמרי' נמי אסור דבוק אלא הלחות בטל בס' והכף אינו בן יומו לאסור ע"ש בש"ך סי' ק"ג ס"ק ט"ז ע"ש בש"ע י"ד סי' צ"ב סע"ב אבל אם ניער ע"ש מזה נראה דלפעמים כשמבשלים בשר הבשר עולה למעלה כמו בריאה ותחבוה בכף של חלב מותר אם לא נשתהה כלל אלא תיכף תחבוהו צ"ע ע"ש:

יא

בש"ע י"ד סי' ק"ח בש"ך ס"ק י"ב דלא עדיף מבליעת אסור עצמו ואפי' האסור שמן דלקולא לא אמרי' דמשעפע מחתיכה לצרף הכל לס' אלא לחומרא דשאר החתיכות

נאסרות כמ"ש באו"ה ע"ש ז"ל ונהי נמי שתחשב האפיה כצליה מ"מ הלא אף בצליה עצמו לא אמרי' לקולא אפי' חלב הבליע מפעפע מחתיכה לחתיכה כדאיתא לעיל בתשובת בשר וחלב שנמלח יחד וצריך בכל חתיכה ס' נגדו משום דלא ידעינן לאיזה צד נתפשט החלב אף הכא לא ידעינן לאיזה צד נתפשט הריח עכ"ל ובזה מתורץ מה שהקשה הט"ז בסי' ק"ה ס"ק כ"ב ע"ש בנקה"כ שתירץ כן מסברת עצמו ובאמת דין גמור הוא ובלאו הכי לא קשה קושיית הט"ז שם דהש"ע מספקא ליה הלכה כמאן ופסק הכא לחומרא והכא לחומרא ע"ש:

יב

בש"ע י"ד סי' ס"ו בש"ך ס"ק י' ואפי' נתערב רק בא' ע"ש הוא הדין עוף ספק טרפה ונתערב חד בחד איכא ס"ס זו שמא כשרה היא ושמא הכשרה היא יותר גדולה ובטלה ברוב ובמנ"י כלל ו' סי' ס"ב ס"ק ט"ו חולק על הש"ך וכתב דהש"ך לשיטתו שכתב בסי' ק"ז דלא בעינן כפל אלא ברוב כל דהוא סגי אבל לפי מ"ש בכלל ו' סי' נ' ס"ק ו' דבעינן רוב הנראה לעינים דהיינו כפל איסור עכ"ל ולא ידעתי כוונתו הא איהו כתב בכלל נ' סוף ס"ק ו' דמדאורייתא ברובא כל שהוא סגי אלא דמדרבנן צריך רוב הנרא' לעיני' ע"ש וכאן מדרבנן אפי' רוב הנרא' לעינים לא מהני דהא בעינן ס' אפי' במין במינו מדרבנן וספק אחד בגוף וספק א' בתערובת לא מהני כמ"ש בש"ך קודם לזה ובט"ז ס"ק ה' ע"ש אלא דכיון דאין בו איסור תורה סמכינן אמאן דאמר דם בציס מדרבנן וכיון דספק אם היה במקום האוסר לכך ספיקא דרבנן לקולא א"כ מה חומרא יש בשביל דבעינן מדרבנן רוב הנראה לעינים ובפר"ח סי' ק"ט ס"ק ד' פסק דברובא כל שהוא סגי ע"ש ומ"ש בש"ך סי' ק"ט ס"ק ו' בהנך תרי ע"ש לאו דוקא אלא אפי' אחת גדולה אחת קטנה ואינו ידוע איזו אסורה נמי בטיל ברובא אלא משום דחיישינן שמא הגדולה אסורה כמ"ש בפר"ח שם ע"ש מ"מ ספיקא הוי ונחשב לס"ס וא"כ הכא גבי עוף אע"ג דודאי יש בו אסור מדרבנן אפי' היה ודאי רובא דהיתרא דספק אחד בגוף וספק בתערובות לא הוי ספק ספיקא מ"מ איסור דאורייתא אין כאן אפילו חד בחד מטעם ספק ספיקא כמ"ש הש"ך דמדאורייתא ס"ס מעליא הוי:

יג

בש"ך סי' ק"ג ס"ק ח' וגם נ"ל שצריך לשהות הכלים עד שלא יהיו בני יומן ע"ש לפ"ז בכל מקום דמתירין כלי על ידי ס"ס צריך לשהות עד שלא יהיה בני יומן דהא י"א דאין מתירין ס"ס בדבר שיש לו מתירין ע"ש בסי' ק"י סע"ח ובש"ך שם ס"ק נ"ו דדוקא בב' תערובת אין מתירין ע"ש וע"ש בט"ז ס"ק י"א ע"ש ומ"מ בההיא שכתב בט"ז סי' צ"ה

ס"ק י"א גבי קערה חולבת בין כלי של בשר ע"ש יש להתיר מיד דכתב במנ"י סי' נ"ז ס"ק כ"ט היתרים אחרים דלא מחזקינן איסור ואמרינן שלא הודח כלל יחד או משום דסתם כלים אינן בני יומן ע"ש ולכאורה היה נראה לומר דלא הוי דבר שיש לו מתירין כיון שאין לו מתירין לדבר חריף דהא דבר חריף אפי' אינו בן יומו אסור וכמ"ש סי' ק"ב סע"ד אבל אם נשאר לאחד לעולם אסור לא הוי דבר שיש לו מתירין ע"ש ואפי' נימא דדבר חריף נמי מדינא מותר וחומרא בעלמא (ונראה דלא אמרי' כן דהא גבי בשר ששהה שלשה ימים בלא מליחה אסור בבישול לעולם ואפ"ה צריכי הפוסקים ליתן טעם דלא הוי דבר שיש לו מתירין משום דלצלי לא נאסר לעולם או משום שאין איסורו מחמת עצמו ע"ש וצ"ל דשם הטעם משום דעיקר הנאסר הוא המבשל ולא הותר לן או דשם מיירי דווקא שהתבשיל הוא של המבשל וצ"ע) כמ"ש בט"ז סי' צ"ו ס"ק ח' ע"ש מ"מ אם יבשל דבר חריף כמו קורט של חלחית בוודאי אסור ואין לומר דיש איזה חילוק בין ב' בני אדם לשאר דברים דהא בתרומת הדשן סי' ק"ע למד לבשר ששהה שלשה ימים בלא מליחה דלא הוי דבר שיש לו מתירין מהא דיבמות דף פ"ב דתרומה לא הוי דבר שיש לו מתירין דממה נפשך אי לכהן משרי שרי אי לישראל מיסר אסור וכתב על זה אע"ג דאפש' דיש לחלק מ"מ נרא' דכיון דטעמא משום דבר שיש לו מתירין וההיא אינו אלא מדרבנן לא דייקינן כולי האי להחמיר עכ"ל וההיא דסע"ד דאם ישאר לאחד לעולם אסור לא הוי דבר שיש לו מתירין נמי למד מההיא דיבמות ע"ש בב"י א"כ בודאי גם כאן אמרינן כן דכיון דנשאר לדבר אחד לעולם אסור לא הוי דבר שיש לו מתירין ולפי מ"ש במ"א סי' שי"ח ס"ק ב' דההיא דסע"ד מיירי דווקא שנתערב אחר השבת אבל אם נתערב בשבת אסור אפילו למבשל הואיל וחל עליו אסור משום דבר שיש לו מתירין א"כ גם כאן בנתערבו כלים נמי לדבר חריף אסור אפי' בו ביום הואיל והוי דבר שיש לו מתירין לגבי שאר דברים וכן בההיא בסי' קכ"ב סע"ט אם נשתהה ביד נכרי לא מהני כיון דהוי דבר שיש לו מתירין דהא יכול לשהות אצלו מעת לעת ע"ש:

יד

כתב בש"ע י"ד סי' צ"ה ואם עירה דכלי ראשון על כלי חל' דינו ככלי ראשון ואיסר אם היה בן יומו אבל אם עירה מים רותחין שאינן של בשר ולא של חלב על כלים של בשר ושל חלב יחד ואפי' שומן דבוק בהן הכל שרי דאין עירוי ככלי ראשון ממש שיעשה שהכלים שמערה עליהם יבלעו זה מזה ע"ש וע"ש בט"ז ובש"ך שאוסרין בזה ע"ש ונרא' דאפי' לדברי הט"ז והש"ך אם יש במים שמערה עליהם ששים נגד מה שדבוק באחד מהן מותר אע"פ שבתחיל' העירוי ליכא ששי' ואיכא למימר שמבליע תיכף מזה לזה לא

אמרינן ככי אלא כיון במערה בלי הפסק הוי כאילו מערה בבת אחת כמ"ש בר"ן פר' כל הבשר וחמירא דהיתרא לגו מיא דאסורא בשנפל בבת אחת שהוא בנותן טעם אי נמי במערה ואינו מפסיק דכבת אחת דמי אבל שלא בבת אחת ראשון ראשון בטל ע"ש וכן משמע ממ"ש בסי' צ"ג דאם ניער וכיסה מיד הכל מצטרף לבטל טעם החלב ע"ש אע"ג דנפלה הטיפה על חתיכה אחת חוץ לרוטב אפיה אמרי' דלא בלע תיכף אלא כשנתוסף היתר אחר אמרינן דמבטל ה"ה הכא כשניתוסף היתר אחר מבטל דמה לי שתוחב את האיסור לתוך ההיתר או שמוסיף היתר אחר מלמעלה דודאי אינו יכול לנער תיכף כמו שמערה תיכף ובש"ך סי' ק"ה כתב דאם עירה תבשיל עם זבוב לקערה ונפל שם הזבוב תחילה דנאסר כדי קליפה כדין חם לתוך צונן דאין שייך לזבוב היוצא מן הרותח להיות ככלי שני ע"ש משמע אעפ"י שמערה את התבשיל תיכף ויש ששים אפ"ה אסיר אלא ודאי דדוקא לענין חתיכה נעשה נבילה אמרי' כן דאינו אסור אלא משום דנקרא עליו שם איסור וכיון דמערה בלי הפסק לא נקרא עליו שם איסור אבל לענין בליעה לא מהני זה דכיון דבלע תיכף נאסר מיד:

טו

אם בשלו גרופין שיש בהם מילבין הרבה בקדרה ואחר כך לקחו כף והגיסו בה את הקדר' ותחבו הכף לקדרה אחרת ולא קינחו את הכף קודם שתחבו בקורה הכשרה והקדר' האסורה היתה רכה הרבה שהיה בה מים רבים לכאורה יש להתיר דהוי ס"ס שמא נימוח בקדרה האסורה ושמא לא נדבק בכף כלום כמ"ש בש"ע י"ד סי' פ"ו סע"ט ע"ש אבל במאכל עב יש להחמיר דודאי נדבק המאכל בכף וכיון שיש הרבה מילבין קרוב לודאי שיש מילבין בכף נמי וצ"ע עוד בדין זה אם נפל עצם לתוך התבשיל א"צ לשער ס' נגדו אפילו לא נמלח דאין בעצמות דם כמ"ש בש"ך סי' ע"א ס"ק ט' נראה דאם יש ס' נגד המוח שבעצמות אף המוח עצמו מותר עכ"ל אבל נגד העצמות א"צ ס' וכן משמע ברמ"א סע"ג שכתב הקוליות ושאר עצמות שיש בהן מוח צריכין מליחה עכ"ל משמע אם אין בהם מוח א"צ מליחה וכן מבואר בסי' צ"ט סע"א דעצמות האיסור מצטרפין להיתר אע"ג דבוודאי בשר האיסור והעצמות לא נמלחו ולאסרו משום דם ונרא' דגם ציר אין בעצמות דאל"כ אמאי א"צ ס' נגד עצמות האיסור אך קשה א"כ אמאי מותר למלוח עצמות עם בשר ואפילו עם שאר בשר דעם בשר שעל העצם גופה אפי' לכתחילה מותר כמ"ש סי' ט"ו ע"ש ובפר"ח סי' ע"א ס"ק י' ע"ש הא כיון שאין בהם ציר אין אומרים כבלעו כך פלטו כמ"ש בט"ז סי' ע"ה ס"ק ו' ע"ש ובש"ך סי' ע"ה ס"ק י"ג ע"ש ובט"ז סי' צ"ט ס"ק א' כתב דיש בהן לחלוחית ובפר"ח שם כתב דאפי' לחלוחית אין בהם ע"ש והר"ן פרק גיד הנשה

כתב דיש בהן לחלוחית אלא דאין בהן בנותן טעם ע"ש אעפ"י דהר"ן מיירי ברכין מ"מ סברא זאת נוכל לומ' בקשין ג"כ וע"ש בכרתי ופלתי שמתרץ כן קושית הפר"ח ע"ש בסי' צ"ט ס"ק א' ואפש' דלכך מותר למולחן עם בשר כיון דיש בהן לחלוחית והא דמצטרפין קליפי בצים לבטל האיסור אעפ"י דאין בהן לחלוחית ע"ש בכרתי ופלתי סי' צ"ט ס"ק א' דמיישב ע"ש ולפ"ז נראה דכ"ש דמותר אם מלח בצים בלא קליפ' קשה עם בשר דמות' בדעבד דיש בהן לחלוחית יותר מעצמות ואפשר דהלחלוחית שבעצמות הוא מין בשר אבל בבצים אינו מין בשר כלל מ"מ אם לא נגמר אלא החלמון דהוי מין בשר כמ"ש בסי' פ"ז סע"ה ע"ש מותר וכ"כ בפר"ח סי' ע"ה ס"ק י"א ע"ש וקש' על הפר"ח דבסי' צ"ט ס"ק א' כתב דאין בעצמות לחלוחית כלל ובסי' ע"א ס"ק י' כתב דמותר למולחן עם בכר ובסי' ע"ה ס"ק י"א כתב דילפינן מליחה מבשר וחלב ולפי דבריו בסי' צ"ט ס"ק א' היה מוהר לבשל עצמו' בחלב וכ"ש אם בישל דלא נאסר התבשיל בדעבד ובסי' פ"ז ס"ק כ' כתב דבעצמות איכא אסורא בין לבשל ובין לאכול ע"ש ועוד דנרא' דהא דאסור לבשל עצמות בחלב ולאכול חומרא הוא אבל לקולא ודאי דלא נימא סברא זאת דהוי בשר וא"כ לפי הפר"ח דילפינן מליחה מבשר וחלב אמאי מותר למלוח עצמות עם בשר ודוחק לומר דבסי' ע"א מיירי דיש בעצמות מוח והוי עצמות והמוח מין א' לכן מותר למולחן עם בשר דמאי מהני המוח לעצמות ועוד דהמנהג למלוח עצמות שאין בהן מוח נמי עם בשר וג"כ הש"ך בסי' פ"ז ס"ק כ"ב דהאוכלם פטור אבל איסורא איכא ע"ש וקשה המאי בעצמות איסור מותר המאכל ואדרבה העצמות של איסור מצטרפין להית' ודו"ל דבסי' פ"ז מיירי ברכין דא"כ אפי' חיובא יהיה וכן קשה בסי' ק' סע"ב ירך שנתבשל עם גידו אין הגיד אוסר ע"ש הא כיון דנתבשל נמלח תחילה ואמאי לא נאסר הגיד משום דם וצ"ל נמי משום דיש בו לחלוחית מעט ונראה דגם הגיד מצטרף עם ההיתר לבטל את השומן כמו העצמות ע"ש ואפשר דלכך מותר למלוח עצמות עם בשר דכיון שהם חלקים אמרינן דם משריק שריק כמ"ש בש"ך סי' ע"ה ס"ק י"ג ע"ש ואעפ"י דבבני מעים לא התיר רמ"א אלא בדעבד היינו עם שאר בשר ובאמת בעצמות ג פה עם שאר בשר אסור לכתחילה כמ"ש בת"ח סי' ט"ו ע"ש ובש"ע סי' ע"א סע"ג ע"ש ועצמו' דמי לכלי מנוקב דמותר לאכול בה רותח להש"ע בסי' ס"ט סעיף י"ז משו' דמשריק שריק אך רמ"א אסר שם ודמי לסכין שחתך בה בשר שלא שהה שיעור מליחה בסי' ס"ט סעי' כ"ו ע"ש בט"ז ס"ק נ"ג ובש"ך ס"ק פ"ח ובסכין מותר לכתחילה אך עם העצם מובלע בבשר לא ידעתי האיך שייך משריק שריק ושמעתי דעצמות שיע ולא בלע כמ"ש בש"ך סי' ע"ב ס"ק ג' ע"ש

ואפשר דמ"מ כיון שיש בבשר דם לפלוט הדם נפלט דרך הבשר ושייך משריק שריק ע"ש בחולין דף קי"ב בתוספת ד"ה ודגים רפו ע"ש:

טז

פעם אחת נפל רוטב של בשר מעט לתוך קדרה גדולה של דגים ורוטב וציויתי לערבו יפה עד שיתבטל הטעם בס' דהא לאו איסור הוא דנימא אין מבטלים אסור לכתחיל' ועוד דאפי' אם באיסור לא היה צריך לערבו דנתערב עם הרוטב הכא צריך לערבו כי אם יטעום מלמעל' יטעו' טעם בש' וחמירא סכנתא ע"ש בט"ז סי' צ"ג ס"ק ו' בד"ה אלא הדבר ברור דכאן מיירי הרמב"ם ובדברי האחרונים דלשם ע"ש בט"ז סי' קט"ז ס"ק ב' דמשמע דדג בבשר אינו בטיל בס' אבל הפר"ח ס"ק ד' בד"ה מסתברא כתב דבטל ובפרט האידנא שנשתנו הטבעים כמ"ש במ"א סי' קע"ג ס"ק א':

יז

אם תחבו כף טרפה בת יומא ולא היה ס' אך שיש ספק אם היה חם כשר שמא היה צונן ואת"ל חם שמא לא נתנה טעם דאינו מוכח שיתן טעם אפי' בפחות מס' כמ"ש בהגהת ש"ד בסי' מ"ט בד"ה מעשה בא לפני רש"י ע"ש וכאן יש חילוק בין ב' הספיקות דאם הוא צונן אפי' אם יחמו ויחזירו ויתרבו כף אחרת טרפה לא הוי נתוסף האסור ונצריך ס' כנגד ב' הכפות דצונן לא נותן טעם כלל אבל אם הוא חם אלא שלא נתן טעם כשנתוסף האסור אסור גם אם עברה לילה אחת על הכף יש לצרף דעת האומרים דבלילה אחת נפגם הטעם כמ"ש בטור י"ד סי' ק"ג ע"ש בב"י וע"ש בהגהת ש"ד הנ"ל דגם רש"י מסתפק אם הוציאו הכף עם מרק מכלי ראשון עם מקרי הכף כלי ראשון או לו ע"ש בט"ז בי"ד סי' צ"ב ס"ק נ' שמסתפק נמי בזה ע"ש:

יח

בש"ך סי' ק"ט ס"ק י"ב ואם רוצה לבשלן ע"ש ובספ' מ"י חילק עליו דעתה שנודע האיסור עכשיו דין יבש ביבש הוי מה לי אם הן בקדרה א' אי בב' קדרו' וכן מ"ש דלא נודע הוי מן התורה ובראש משמע דלא נודע הוי מדרבנן ע"ש ובספר פר"מ כתב דסברת הש"ך הוא דכל שלא נודע אין לו ביטול כלל מן התירה והלכך כשבשל עם מם נאסר המים דשאינו מינו מן התורה אסור ואף לאחר שנודע דהחתיכות מבטלין מ"מ הרוטב נשאר באיסור ונבלע בחתיכות ולא שייך לומר ספק דרבנן לקולא ע"ש ולפ"ז אם נמלחו מקצתן בפני עצמן ומקצתן בפני עצמן מותר דהא הוי מין במינו דרוטב שהוא פליטת הבשר הוי מין במינו עם הבשר כמ"ש בפר"ח סי' צ"ח דלדידן דאזלינן בתר טעמא הוי רוטב פליטת הבשר מין במינו עם הבשר ודוקא אם היה רוב בכל אחד אבל אם נמלחו שתים

בפני עצמן הוי איסור דאורייתא בט"ז סי' קי"א ס"ק ע"ט אם אין ידוע אם נגע בכולן כולן אסורות ע"ש וצ"ע דהא שם מיירי בחלב דהוי מין בשאינו מינו כמ"ש בט"ז סי' צ"ח ס"ק א' ע"ש וי"ל דבסי' קי"א מיירי נמי בבשר שמן דהא סתמא כתבו שם ועוד שכ' שם ואם הבש' שנמל' עמו הוא שמן ע"ש ובשמן הוי מין במינו כמ"ש בש"ך סי' צ"ח ס"ק א' ע"ש מ"מ י"ל דבסי' ק"ם מיירי שאין בכל חתיכה רוב נגד האיסור ועוד דשם א"א לערבם דאפי' אם יבשלם אפש' דלא יסחוט האיסו' לגמרי דאפש' לסחטו אסור אלא דהט"ז לשטתו דסב' א"צ לערבן:

יט

בש"ע י"ד סי' ק"ט סע"ב ואם רצה לבשלן יחד ואין שם ס' מותר להרבות עליהן כדי שיעור ס' ולבשלן ע"ש נראה דוקא לבשלן אבל למלחן אסור אפי' יש ס' דהא מה שמשערין במליחה בס' הוא מחמת חומרא והעיק' דמשערין במליחה כדי קליפה או כדי נטילה וא"כ כולן נאסרין כדי קליפה ואסור לאוכלם דהא הוי כמו שאוכל כולם ביחד דליכא למימר בכל חדא שמא לא זו היא שאסורה ואם יש כ"כ עד שבודאי אותן שנאסרו כדי קליפה בטלין ברוב באחרים מותר וצריך לאכול כ"כ עד שלא יאכל בודאי את הנאסרין ומ"ש רמ"א במקו' הפסד יש לסמוך אמקילין נראה דהיינו הפסד קצת דהא בת"ח ובד"מ מתיר אפילו בלא הפסד:

כ

כתב בפר"ח סי' ק"ב ס"ק ח' דכלי חלב שנתערב בכלים של בשר אינו בטל דמצינן למיקם אטעמא למטעמא קפילא וה"ל כאיסור הניכר שאין לו בטול ע"ש וכ"כ בסי' ק"ט ס"ק ד' דהא דיבש ביבש בשאינו מינו בטל בס' דוקא בדלא ידוע ולא מנכר האסו' וליכא למיקם אטעמא דאסורא אבל אי איכא למיקם אטעמא כגון חתיכה שבלועה מחלב שנאסרה ונתערבה עם חתיכות אחרות או כלי חולבת שנחערב' בכלים של בשר כיון דאיכא למיקם אטעמא דאסורא וה"ל כאיסור הניכר שאין לו בטול ועוד שכשיאכל אותה חתיכה של איסור ירגיש החל' בפיו ע"ש וצ"ע דהא בט"ז דף ע"ד אמרו אלו אסורין ואוסרין בכל שהן וקא חשיב שם בשר בחל' דהיינו חתיכה של בשר שנאסרה מחלב ע"ש ואמרו שם בגמרא האי תנא מאי קא חשיב אי אסורי הנאה קא חשיב לתני חמץ בפסח ומשני האי תנא תרתי אית לי' אסורי הנאה ודבר שבמנין ואסורי הנאה ע"ש משמע דוקא חתיכה גדולה מבשר וחלב אינה בטלה או חמץ בפסח משום דאסורי הנאה היא ולדברי הפר"ח אין לו בטול כלל דהא איכא למיקם אטעמא למטעמיה קפילא ועוד כשיאכל יטעום בשר בחל' וקושיא הראשונ' י"ל דמיירי דליכא קפילא כמ"ש בחולין דף צ"ו אי ליכא קפילא

בס' ע"ש ה"נ אי ליכא קפילא בטל ברוב אבל קושיא השניה קשה וכן בסי' ס"ט סעיף י"ד בשר ששהה ג' ימים בלא מליחה ונתערב באחרות או נתבשל בלא מניחה לא כתב הפר"ח כלים ע"ש וכן בסי' ק"א בחתיכה הראויה להתכבד כתב שם בש"ע בשר בחלב ע"ש ולא כתב שם כפר"ח כלום ע"ש ובמשנה שם חשיב חתיכת דג טמא דהוי חתיכה הראויה להתכבד ע"ש אע"ג דבודאי חתיכת דג טמא אינן שוין בטעמא עם דג טהור ובדוחק י"ל דבבש' בחלב מיירי שנסחט ממנה החל' לגמרי אפ"ה אסורא דהא אפשר לסוחטו אסור כמ"ש בסי' צ"ב ע"ש וא"כ ליכא למיקם אטעמא או כגון כחל שבלע חלב אחר דאסור משום בשר בחלב כמו בשר אחר שנתערב בכחל שנצלה בחלבו ע"ש בסי' צ' וגבי חמץ אפשר שלא נתחמץ אלא מעט שאינו נכר או דככר מצה בלע משקה חמוצה דהוי טעם אחד עם חמץ וגבי דם שנתערב כגון כבד שבלע דם אחר דכבד נמי טעם דם יש בו או שחתיכה בשר בלע דם דגים וגבי חתיכת דג טמא צ"ל דהוי טעם אחד עם דג טהור ע"ש וכל זה דוחק דה"ל לפר' ומדכתבו בגמרא וכל הפוסקים סתם משמע דמיירי בכל ענין וכן קש' על הש"ך בסי' צ"ב אאשה כיון דאפש' למיקם עלה דמילתא לא נכנס הכל בספק שהרי יוודע הדבר ע"י שיטעום העכו"ם כל חתיכ' וחתיכ' ע"ש וע"ש ברמ"א שכתב וכן נוהגין ע"ש א"כ היכי מצינו חתיכה שנאסר משום בשר בחלב שיתבטל ברוב הא איכא למיקם עלה דמלתא וכן חמץ או דם כמ"ש וע"ש בפר"ח סי' ק"ב ס"ח שהביא באמת ראיה מכאן לדין שלו דכל דאפש' לברר אינו בטל ע"ש ומ"ש בש"ך דאם לא נודע על איזה חתיכה נפלה לא שייך לומר חתיכה נעשה נבילה לכאורה לא משמע הכי בחולין דף ק' בתוספת ד"ה בשקדם שהביא ראיה לפירוש רבינו אפרים מההוא זיתא דתרבא דנפל לדקולא דבשרא ע"ש וכ"כ שם ברא"ש ובתורת הבית ע"ש שדחו ראיה זו ולא כתבו כפשוטו דלא נודע על איזה חתיכ' נפלה משמע קצת דסברו דאפי' לא נודע נעשה נבילה ולכאורה היה נרא' לומ' דמ"ש בע"ז דבש' בחלב דוקא דבר שבמנין אינו בטל אבל חתיכה קטנה בטל היינו להיתר הנאה אבל באכילה אסירה דכשיאכל יטעום טעם בו"ח וחמץ ומיירי דליכא קפילא דאי איכא קיילא אפי' בהנאה אסור דהוי אסור הניכר ובזה היה נרא' ליישב מ"ש רש"י שם אבל חמץ פרוסה בפסח הואיל ואין דרכו למנות בטל ומשליך א' מהן לנהר והשאר משליך לכלבו ע"ש והרא"ש הקש' עליו ולמאי דבעי רש"י לאסרו באכילה ה"ה דאסור בהנאה ע"ש דבאמת גם דעת רש"י דחמץ בפסח בטל אפי' לאכילה אלא דכאן אי אפשר לאכלו דהא יטעום טעם חמץ מ"מ דעת הרא"ש דחמץ בפסח בטל ומותר אפי' באכילה ע"ש וכן בש"ע א"ח סי' תמ"ז סע"ט כתב בש"ע פלוגתא אי יבש ביבש בטל וכתב שם ויש מי שאומר דחמץ שוה לשאר אסורין ע"ש

משמע דמותר אפי' באכילה ולא כתב שם הפר"ח כלום גם מ"ש דמיירי דליכא קפילא נראה דדוקא במין בשאינו מיגו דאסור' וליכא קפיל' דמשערין בס' מהני דהא כשמשערין בס' נמי ליכא טעמא אבל כאן אפי' ליכא קפיל' אסו' דכיון דאפשר להכיר האסור ע"י קליפ' בודאי אסור עד שיסיר האסור ואפשר דדבר זה הוא כדבר שיש לו מתירין דאם צריך להוציא הוצאת לא הוי דבר שיש לו מתירין כמ"ש בסי' ק"ב ע"ש ה"ג אם צריך להוציא הוצאת על קפילא א"צ ומ"ש הא כשיאכל יטעום האיסור י"ל דמן הסתם אינו נרגש לבני אדם אלא לקפילא ע"ש בסי' צ"ח סעיף א' שכתב דלא בעינן קפילא:

כא

קדרה שעירו ממנו תבשיל רותח הוי הקדרה עדיין כלי ראשון אם היד סולדת בה כמ"ש בשבת דף מ"א גבי מיחם שפינו ממנו מים לא יתן לתוכו מים מועטים דמבשל כמ"ש בתוס' ד"ה מיחם (ע"ש בר"ן שכת' דכלי שני אינו מבשל) וכמ"ש בש"ע א"ח סי' שי"ח סעיף י"ב ובט"ז שם ס"ק י"ח כתב בהדיא דהוי כ"ר וע"כ כיון דמבשל כ"ש דמבליע ומפליט ומ"ש בט"ז ביורה דיעה סי' צ"ב ס"ק ל' דאפי' בכ"ר ממש שהוס' מן האור ע"ש צ"ל דלא כת' כן אלא לענין להבליע ולהפליט מה שבתוכו דבזה מיירי שם הט"ז דאל"כ סתרי דידיה אדידי' וגם על להבליע ולהפליט מה שבתוכו אין להט"ז ראיה דכיון דהוכחנו דהוי כ"ר אפי' לבשל מנא לי' לחלק וע"ש בלבוש הלכות שבת סי' שי"ח סעיף י"ב וקרובים להתבשל עכ"ל דמשמע דאינו בישול גמור לא ידעתי מי הכריחו לכך היפך הפוסקים והיה אפש' לחלק דמיחם איירי של נחוש' כמ"ש בברטנורא דמשמר חומו טפי כמ"ש רש"י שם גבי מוליאר הגרוף בשם רבותיו וגם רש"י לא פליג במציאות אלא לענין פי' המשנה ע"ש אלא דקשה לחלק בלי ראיה מפורשת ואע"ג דשם מחלקינן בין מים מרובין למועטים דאין מבשל אפשר לענין מבליע ומפליט אין חילוק דיותר בקל מבליע ומפליט מבישול ע"ש בש"ך סי' ק"ה ס"ק ה' ע"ש כמבוא' בפוסקי' וראיה מדין תתאה גבר דמבליע בכולו אע"ג דאין העליון מתבשל ולפ"ז אם עירו מכ"ר לקדרה רקנית שעירו ממנה התבשיל הוי עדיין כ"ר כיון שגם הקדרה הרקני' הוי כלי ראשון וע"ש בש"ך סי' צ"ג ס"ק ו' אעפ"י דהכיסוי הוא ריקן מ"מ חשיב ליה להלחלוחית כ"ר ע"ש ואם לקחו כף מקדרה של איסור שמבשלים בו בשר איסור או שהיא בת יומא והכף ריקנית והניחו הכף בכלי כשר נגוב ונפרש מן הכף לחלוחית על הכלי להש"ך דמחשיב למה שנפרש מן הכיסוי כלי ראשון גבי כסוי הכא נמי אסור כמ"ש לעיל ולהט"ז צ"ע דאפשר דוקא לענין להבליע ולהפליט מה שבתוכו הוי ככלי שני ולא מה שנפרש ממנו דידוע כף במוציאים אותה מקדרה יש בה לחלוחית הרבה עד שמה שנפרש ממנה הוא

ניגר על הכלי אפשר דמודה הט"ז דהוי כ"ר אלא דלכאורה מוכח דגם זה מקרי כלי שני דאל"כ בההיא שתחב הכף שני פעמים בסי' צ"ד סע"ב דאע"ג לאח' שהוציאו בכף הוי כלי שני מ"מ נימא דלאח' שהוציאו הכף מן הקדר ונשאר בה מעט אסיר ונבלע בה הלחלוחית שעל פניה ונאסר מטעם חתיכה נעשה נבילה אלא וודאי דגם הלחלוחיתה הוא כלי שני ונראה דאין להוכיח כן דהא לטעם הראשון שכתב בתרומת הדשן שם דאין אסור בלוע אוסר היתר בלוע משמע דטעם זה מספיק אפילו נימא דלאחר שהוציאו הכף הוי כלי ראשון ואמאי אכתי ניחוש שמא הלחלוחית שעל הכף יבלע בו ויעש' נבילה אלא ודאי דלא חיישי' ללחלוחי' דכל מידי דבעי הדחה מות' בלא הדח' כמ"ש בט"ז ס"ק א' ע"ש במסכת תרומות פרק י"א משנה ח' דאין חוששין ללחלוחית הנשאר הרכינה ומיצה הרי זה תרומה ע"ש ברמב"ם הלכות תרומות פרק י"א הלכה ט' שפסק כן ע"ש הכא נמי לא חיישינן ללחלוחית שעל פני הכף שיבלע בכף ויאסור אבל כשניגר מן הכף על הכלי הכשר יאסור את הכלי אם הוא ככלי ראשון כמ"ש לעיל וצ"ע עוד בזה כי אין הפנאי מסכים:

כב

ואם עירו התבשיל מכ"ר לכ"ש והחזירוהו לכ"ר כתב במ"א סי' רנ"ז ס"ק י"ד דלא הוי כ"ר ולא הביא ראיה ולכאורה לא משמע כן מהרא"ש שם שכתב כלומר הרוצה להטמין את החמין יפנה ממיחם למיחם עכ"ל ע"ש וכיון דהברייתא רוצה לאשמועינן תקנתא להטמין את החמין אמאי לא אשמועינן תקנתא טפי דאפי' במיחם ראשון מותר להחזיר ולהטמין בודאי יהיה חם טפי בשלמא להרמב"ם והר"ן אורחא דמנתא קתני וי"ל דהרא"ש בודאי סבור כרש"י דצריך לגלות דעתו דלאקרורי קבעי דאל"כ למה לי לפר' הברייתי' כך ולדידי' אסור להחזיר דכשמחזיר מגלה דעתו דלחמ' קבעי והמ"א כתב כן להרמב"ם והר"ן אך לפ"ז צ"ע דלא הביאו הטור והב"י דעת הרא"ש בסימן רנז ע"ש גם בר"ן פר' כירה גבי בעי רב אשי פינן ממיחם למיחם בתירוץ שני שכתב א"נ ע"ש לא משמע כהמ"א דאל"כ מאי מתרץ הר"ן במאי שכת' שפינן למיחם ראשון ואם חממו מים בכלי כשר ועירו את המים לכלי אסור גת יומא ותיכף עירו לכלי כשר הראשון והכל היה חם שהיד סולדת בו ע"ש בש"ך סי' ס"ט ס"ק נ"ד ואם עירה תבשיל כשר לתוך קערה אסורה מותר דהא מדינא אינם אסורה אלא כדי קליפה ומאחר דאינו ראוי לקלוף שרי עכ"ל נמצא שלא נאסרו המים ואפי' אם אין הכלי אסור נקי מ"מ לא הוי אלא חם וצונן דתתאי גבר ואינו נאסר אלא כדי קליפה ונראה דאם אין ס' נגד המלוכלך נאסרים המים כמ"ש בט"ז סי' ק"ה ס"ק ד' דאפי' נפל אסור לכ"ש נאסר התבשיל כל שכן כאן דמתחילה

בא ההיתר על האיסור ע"י עירוי ואח"כ נעשה כלי שני דנאסרו המים ומ"ש רש"ל בט"ז סי' צ"ה ס"ק י"ב דאפי' בכ"ש נאסרים הוא חומרא בעלמא למ"ש בט"ז סי' ק"ה ס"ק ד' בשם רש"ל דשני דברים צוננים באים לכלי שני אין נאסרים זה מזה כל שכן שיאסרו את הכלים ואפשר דבס' ק"ה מיירי בשני דברים יבישים ובסי' צ"ה הלכלוך יתמחה בתוך המים והוי כגוף האיסור כמ"ש שם ע"ש וכן כאן נאסרים המים דהלכלוך מתמח' בו ואם נאמר דהכלי הראשון שעירו ממנו ונעשה ריקם נעשה כלי שני כמ"ש בסי' א' ובסי' זה להמ"א א"כ הוי עכשיו עירוי מכלי שני לכלי שני ולא נאסר אבל אם נימא דהכלי הראשון עדיין שם כלי ראשון עליו א"כ כשעירו מכלי שני לתוכו אע"ג דעירוי מכלי שני בודאי אינו אוסר אפי' להאוסרים כלי שני בט"ז סי' ק"ה הנ"ל מ"מ בעירוי דאפי' בכלי ראשון לא הוי ככלי ראשון ממש כל שכן בכ"ש דאינו כלום מ"מ כיון שהכלי שמערים עליו כ"ר הוא תתא' גבר ונאסר וצריך להגעילו ואז יוכשר לאכל בו ע"ש ואפשר דלא קאמר המ"א דהוי כ"ש אלא משום דהתבשיל נצטנן בכלי צונן אבל הקדרה לחודה הוי עדיין כלי ראשון ע"ש:

כג

נר של חלב שנפל על הכלי ודולקת ונטף על הכלי צריך הגעלה דלא נפסק הקילוח וכן כתב בספר כרתי ופלתי סי' צ"ב ס"ק ל"ב ע"ש אבל אין לומר דהחלב שבפי הגר הוי רותח מחמת האור ולא מהני הגעלה דאם היה רותח מחמת האור א"כ בנפלה טפה ממנו היה צריך הגעלה כמ"ש בת"ה דאם נפלה טפה מפי הנר כיון דא"צ להאור הוי רותח מחמת האור לכך אעפ"י שנפלה הטיפה ונפסק הקילוח הוי עדיין שם כלי ראשון עליה ובנר העשוי כעין שעוה כתב דאין צריך אלא גרירה וכתב הטעם שחלב הכרוך סביב הפתילה ברתיחה מועטת נמחה הוא עכ"ל וע"כ צ"ל דגם אצל האור אינה חמה כ"כ דאחר ירידתה אין לחלק בין נר דולק מחלב מהותך או שכרוך סביב הפתילה וא"כ אפי' אם נגע בכלי בחל שבמקו' שהאור דולק א"צ אלא הגעלה אם לא נגע בפתיל' שבאור עצמו ועוד דבנפל על הכלי אפי' נפל דבר שרותח על ידי האו' כיון דתתאה גבר לא הוי אלא ככ"ר וא"צ אלא הגעלה או אפשר דאינו מבליע אלא כדי קליפה כמו כל תתאה גבר אעפ"י שהוא רותח ע"י האור אבל אם נשתהה שם הנר עד שחמם את הכלי אפשר דהוי על ידי האור כיון שהאור עצמו חמם שם ואפי' אינה שוהה הנר שם הרב' לא מהני הגעלה כמ"ש בא"ח סי' תנ"א סעי' י"ט אך אם היד סולדת בכלי שלקחו הנר תיכף ומיד כשנפלה א"צ אלא הגעלה ולכאורה היה מהני כאן הליבון שנזכר שם ברחת בב"י סי'

תנ"א שיחמנו הרבה באור כבלעו כך פולטו ע"ש בב"י סי' תנ"א אלא דגם שם ברחת לא הזכיר הש"ע זה התיקון וכן האחרונים משמע דלא קיילן כן וכן משמע שם בב"י ע"ש:

כד

כף של חלב שהיתה בן יומא מתשמש כלי שני וספק אם היא בן יומא משתמש כלי ראשון ותחבוה לכלי ראשון בשר ולא היה ס' אלא שהיה ספק אם היה יד סולדת בכלי של בשר בעת התחובה מותר מטעם ס"ס שמא לא היתה ב"י מכ"ר ואת"ל היתה ב"י שמא אין היס"ב ואעפ"י שאנו מחמירין בכלי שני כמ"ש הט"ז סי' ק"ה ס"ק ד' ע"ש מ"מ לגבי כלי שני הוי נמי ס"ס ספיקא דפלוגתא דלרמ"א מותר וספק אם היס"ב ואין זה נכון דהא בספק הראשון איכא ס"ס שמא הוא ב"י מכ"ר ואת' אינו ב"י שמא קיילן כהפוסקים דמכ"ש נמי הוי ב"י וא"כ אם באנו לחוש לדברי הפוסקים דכ"ש מבליע ומפליט אסור אלא שיש להתיר מטעם אחר דכתב בהגהת ש"ד סי' מ"ט בשם רש"י על כף שנסתפקו בו אם היא ב"י אי לא ותחבוה לקדרה שאין בה ס' והתיר משים דאעפ"י דאמרו רבנן בכולה מנא משערינן נן מ"מ ודאי הוא שלא יפליט כשיעור כולה ואפי' יפליט כשיעור כולה אפשר שאפילו בפחות מס' אין בו בנ"ט דהא בשר שמן נותן טעם יותר מכחוש ותדע דהא סמכינן אקפילא אי אמר דליכא טעמא אפי' בפחות מס' אלא דשיערו חכמים בס' היכא דליכא קפילא לפי שיש אסורין שנותנין טעם עד ס' אבל יותר לא החמירו דקים להו לרבנן דאין נותן טעם באיסור יותר מבצל וקפלוט וא"כ הוי ס"ס שמא לא נתן טעם ואפי' נ"ט שמא אינו ב"י עכ"ל ע"ש וא"כ ה"נ ספק שמא אין היס"ב וליכא פליטה כלל ואפי' רותח שמא טעם מועט פלט ובטל ועוד דכבר הכריע רמ"א בסי' צ"ד סע"א דמכ"ש לא הוי בן יומו וכן הש"ע בסי' ק"ה סע"ב ע"ש וגם הט"ז סי' ק"ה ס"ק ד' היקל בהפסד מרובה ע"ש:

כה

כתב בש"ע י"ד סי' ס"ח סע"י ולא מקרי עירוי אלא כשלא פסק הקילוח מכלי הראשון כשנגע למטה אבל אם פסק כבר לא מקרי עירוי ואינו אוסר כ"ל הא דלא כתב רמ"א דעכ"פ גרירה בעי דהא אפי' בנר של חלב שנטף ממנה טפה על כלי צריך גרירה כמ"ש בש"ע סי' צ"ב סע"ט ע"ש ולא כתב שם רמ"א כלום משמע דהסכים להש"ע והוא פחות מטפה הנופלת מכלי הראשון כמ"ש בת"ה סי' קע"ו ע"ש וכ"כ בט"ז סי' צ"ב ס"ק ל' בשם תשובת מהר"ם ע"ש ובד"מ סי' ק"ה הביא ההיא דתשוב' מהר"ם ע"ש י"ל דבאמ' רמ"א סבר דעירוי שנפסק הקלוח מבליע כדי קליפה וכאן משום דאינו מפליט ומבליע כאחד כמ"ש בש"ך סי' ק"ה ס"ק ה' ע"ש ולא נזכר כאן בב"י ובד"מ כלים ממה דעירוי

שנפסק הקלוח לא מקרי עירוי ע"ש בסי' ס"ח בב"י ובד"מ דלא הזכירו כלום מזה ע"ש והא דכתב המ"א בסי' צ"ב סעי' ז' אם נפסק הקילוח מן הקדר' רותחת היא ככלי שני ע"ש שם מיירי שנזחל על גבי כירה צוננת ואם נפסק הקילוח בודאי הוי כלי שני כיון דאיכא דפנות המקררות וא"צ אפילו גרירה וכמ"ש בד"מ סי' ק"ה ס"ק ד' ע"ש וההיא דתשובת מהר"מ שהביא הט"ז בסי' צ"ב ס"ק ל' ע"ש שם הטעם משום דטפה אחד כח חמימותה פוסק כמ"ש בד"מ סי' צ"ג ע"ש אבל אם היה הרבה אע"ג דנפסק הקילוח הוי ככלי ראשון וההיא דפסחים דף ע"ו נטף מרוטבו על החרס דהוי עירוי ע"ש אף על גב דנפסק הקילוח ע"ש שם לא מיירי מטפה א' ולפ"ז לא מוכח מ"ש הש"ך סי' ק"ה ס"ק ה' וכדמוכח בפרק כיצד צולין ע"ש או משום דשם בצלי איירי דהוי רותח מחמת האור כמ"ש לקמן בשם הפר"ח ע"ש אפי' בטפה אחת הוי כעירוי כמ"ש בת"ה סי' קע"ו וגבי טפה הנופלת מפי הנר וכמ"ש בש"ע סי' צ"ב סעיף ט' ע"ש וא"כ עירוי שנפסק הקילוח אם נפל הרבה אוסר כדי קליפה ואם נפל טפה אחת צריך גרירה ואם נפל טפה אחת מרותח על ידי האור אפש' דסגי נמי בקליפ' ומ"ש בש"ע סי' צ"ב סע"ט דצריך הגעלה לאו דוקא וכמ"ש בסי' צ"א סע"ה וציר של בשר שאוסר שנפל על כלי צריך הגעלה ע"ש דהיא לאו דוקא כמ"ש בש"ע שם ס"ק י"ח ע"ש ובת"ה כתב דדיינין לה לכל הפחות כעירוי דכלי ראשון כמ"ש בסי' פ"ח ע"ש והפר"ח מקשה עליו מהא דכתב הר"ן בסוף מסכת עכו"ם והתוס' בפרק דם חטאת דהוקשה להם לסברת האומרי' דעירוי אוסר לגמרי מהא דקימל"ן תתאה גבר ותרצו דהתם כגון שנטף מרוטבו על החרס שקלוחו נפסק אבל עירוי דכלי ראשון שאינו נפסק מבשל היא עכ"ל אלמא דאפילו ברותח על ידי האור דומיא דקרבן פסח כיון שפוסק הקילוח לא אסר משום עירוי עכ"ל ולפי מ"ש לא יקשה כלל דהא אפילו למ"ש הר"ן מ"מ מבליע כדי קליפה כדין תתאה גבר ומהרא"י נמי לא אסר אלא משום עירוי ולדידן עירוי לא אסר אלא כדי קליפה ועוד הא אנן קיילי"ן דעירוי לא אסר אלא כדי קליפה וא"כ שם דנפסק הקילוח אמאי אסר ומאי שנא מהא דכתב מהר"ם אלא ע"כ צריך מר דבקרבן פסח הוי רותח מחמת האור וא"כ אדרבה משם הוי סייעתא למהרי"א אלא דו"ל דגבי נטף מרוטבו על החרס לא הוי טפה אחת כמ"ש או אפשר דזה רותח יותר מצלי ושאר הדברים שמקשה שם הפר"ח אינן כדאי לדחות דברי מהרא"י והש"ע שהביאו ובמ"ש מתורץ כל מה שהקש' במנ"י סי' נ"ה ס"ק ט"ו ע"ש ונראה דבטפה שנפלה מרותח על ידי האור נכון להגעיל משום דכת' בת"ה דיינין לה לכל הפחות כעירוי ע"ש משמע דאפשר דהוא יותר מעירוי ע"ש ועוד אפשר דיש חילוק אם עומד הכלי ראשון אצל האש אז העירוי אע"ג שנפסק הקילוח הוי עירוי ובהכי איירי

ההיא דנטף מרוטבו על החרס אבל אם אינו עומד אצל האש לא ומ"ש במנחת יעקב דמוכח מתוספת פרק דם חטאת דף צ"ה והגהת אשרי סוף ע"ד ומרדכי סוף ע"ד והר"ן שם דעירוי אפילו נפסק הקילוח מבליע ע"ש אינו מוכח כ"כ דהם כתבו כן לסברת האומרי' דעירוי שלא נפסק הקילוח מבליע בכולו א"כ ע"כ צ"ל דעירוי שנפסק מבליע עכ"פ כדי קליפה ע"ש אבל לדידן דס"ל דאפי' לא נפסק אינו מבליע אלא כדי קליפה אין צריך לומר כן ואיכא למימר דלדידן גם עירוי שנפסק הקילוח גרע יותר דאינו מבליע כלל וההיא דנטף מרוטבו על החרס הוא כמ"ש לעי' ע"ש ובדבר חריף יש לאסור עירוי לגמרי דהא אפי' בכ"ש פסק רמ"א דאסור ע"ש בסי' ס"ט סע"ט ובש"ך ובט"ז שם:

כו

כתב בש"ע סי' צ"ד סע"ה ונוהגין לאכול המאכל כמין הכלי שהוא בן יומו ולאסור הכלי שאינו בן יומו ע"ש וכתב הש"ך בס"ק י"ח ואולי כאן לא קאמר הרב אלא קצת נוהגין להחמיר והכי דייק לישניה בת"ח שכתב וראיתי מורין לאסור אבל רוב העולם אין נוהגין כן ע"ש באמת כך כתוב בת"ח סי' ל"ז אבל בסי' פ"ה סע"ה כתב דזה גרע מההיא דסמ"ק היינו הא דתחבו בו שני כפות שכתב הש"ע ע"ש וכתב אח"כ מיהו נראה לנהוג כדברי הסמ"ק מאחר שנהגו לאסור הכלי שאינו בן יומו אין לשנות ע"ש וכן לא ידעתי מה דמקשה הש"ך בס"ק כ"א ומ"מ צ"ע ע"ש הא באמת לרמ"א גם שם אינו אלא חומרא בעלמא דהא בת"ח סי' פ"ה מדמה שם שני הדינין ויליף לנהוג כסמ"ק ממה שנוהגין לאסור הכלי שאינו בן יומו ואדרבה משמע שם דכאן חמיר מהא דסמ"ק וכ"כ בט"ז ס"ק ט ע"ש ונראה דמי שחש להמנהג שכתב רמ"א לאסור הכלי שאינו בן יומו אפי' נשתהה הכלי שהוא בן יומו לילה אחת לא סמכינן להקל וכמ"ש בסי' ק"ג סע"ז ע"ש דדוקא דבר שאינו מנהג אלא שאנו מחמירין מצד איזה דין סמכינן אר"א אבל כאן מדינא אפי' לא נשתהה לילה אחת מותר אלא משום המנהג וצריך לידע האיך הוא המנהג וכיון שרמ"א סתם המנהג ולא חולק נראה דאפי' בכה"ג נהגו להחמיר דכל מנהג הוא מחמת איזה גזירה שלא יטעו וכדומה ולא שייך ביה לחלק דאין כל אדם בקי בזה אך אם הכלי בן יומו הוא מתשמיש כלי שני אע"ג דאנו נוהגין להחמיר כמ"ש בט"ז סי' ק"ה ס"ק ד' ע"ש מ"מ בזה נראה להקל דהא רמ"א שמקיים המנהג הזה כתב בסי' צ"ד סע"א דדוקא אם הכני בן יומו מתשמיש כלי ראשון ע"ש ומשמע דקאי על כל הסימן וכיון דלרמ"א גופי' אין נוהגין חומרא זו אלא בבן יומי מכלי ראשון למה לנו להוסיף חומרא על זה כיון דמדינא הכל שרי אין לנו להחמיר במנהג הזה יותר וכתב שם בת"ח סי' פ"ה דאינו אסור אלא לכתחילה לה אבל בדעבד מותר וכן בתחבו בו ב' כפות ע"ש:

כז

כתב בש"ע א"ח סימן שי"ח סעיף י"ג מותר ליתן קיתון של מים או של שאר משקים בכלי שני שיש בו מים חמין אבל בכלי ראשון אסור עכ"ל נראה דאמבטי שכתוב בסעיף י"א אסור ליתן קיתון של מים אע"ג שהוא כלי בני דהא התוספת פירשו בבבת דף מ"ב בתוס' ד"ה אבל באמבטי הטעם דאסור באמבטי אע"ג דהוא כלי שני לפי שחמין הרבה ואיכא למגזר דהרואה אותן חמין כ"כ סבור דכלי ראשון הוא ע"ש וא"כ מאותו טעם נמי איכא למגזר שלא יתן בתוכו קיתון של מים אע"ג דמפסיק כלי ואין לומר א"כ למה להו להתוספת שם לפרש דההיא אמבטי דלעיל גבי ובקשתי להניח לו פך שמן באמבטי דמיירי באמבטי שהוא כלי ראשון ולא הוי דומי דאמבטי דהכא אמאי לא פרשו דגם שם מיירי באמבטי שהוא כלי שני י"ל דע"כ דשם מיירי באמבטי שהוא כל"ר דאי בכלי שני א"כ מנא להגמרא לעיל לומר ש"מ כל"ש אינו מבשל ע"ש בדף מ' הא הוי כלי שלישי כיון דאמבטי הוא כלי שני אלא ודאי דמיירי שם באמבטי שהוא כלי ראשון והגמרא דייק מלשון דקאמר טול בכלי שני כמ"ש בסימן פ"ח ע"ש ועי"ל דדוקא בחמי האור שי"ל דבאמבטי שהוא לרחיצה מחממן הרבה וגזרינן אטו כלי ראשון אבל בחמי טבריא שהן חמין מחמת עצמן אין חילוק לשתיה או לרחיצה וזהו נראה דעת המ"א שכתב בס"ק נ"ג ואפי' בחמי טבריא אסור ליתן צוננין באמבטי שהומשכה מן המעיין לתוכה ע"ש ולכאורה קשה הא כשהומשך מן המעיין לתוכה הוי כלי ראשון כמ"ש בסי' פ"ח ופשיט' דאסו' וה"ל לאשמועינן דאפילו בכלי שני אסור אלא דבחמי טבריא אין שייך זה וכן מוכח בגמרא דקאמר שם בדף מ"ב ודלמא שאני התם דמפסיק כלי ע"ש וא"כ קשה כיון דמיירי ר' חייא דמפסיק כלי אמאי קאמר ספל אפילו באמבטי מותר אלא וודאי דבאמבטי אסור אפילו מפסיק כלי אע"ג דלשאר פוסקים שפירשו הטעם דכיון דהם לרחיצה אדם מחממן הרבה ומתבשלי' הצוננים כמ"ש במ"א ס"ק ל"ד ע"ש היה אפשר לומ' דהיכי דמפסי' כלי מות' מ"מ אין נרא' לחלק וברמב"ם פרק כ"ב כתב בהדיא אמבטי של מרחץ אסור ליתן לתוכה מים צוננין ואסור ליתן לתוכה קיתון של מים ע"ש ומשמע במ"א ס"ק ל"ד דהרמב"ם מיירי באמבטי שהוא כלי שני דלא כהב"י דפי' דהרמב"ם מיירי באמבטי שהוא כלי ראשון ואין לומר אם אסור ליתן קיתון של מים לאמבטי שהוא כלי שני מנא לי' להתרומת הדשן להוכיח דזה הוי כלי ראשון כמ"ש בסי' פ"ח ע"ש הא אפי' הוי אמבטי הזאת כלי שני אסור י"ל דהוכיח הת"ה מרש"י והתוספת שכתבו דאמבטי ההיא הוי כלי רא ראשון וכמו שמוכח מן הגמרא דקאמר ש"מ כלי שני אינו מבשל כמ"ש:

כח

כתב בבית לחם יהודה סי' צ"ג ס"ק ח' בשם המ"ב כיסוי שאינו בן יומו ששמוהו על קדירת בשר בן יומו שבשלו בה מים או ירקות נראה דהכל שרי ואפילו לפי המנהג דאוסרי' אפי' אינן בן יומו דוקא לאיסור ממש ולא לנ"ט בר נ"ט עכ"ל מ"מ לדידן הכיסוי אסור דהא המנהג לאסור אותו שאינו ב"י כמ"ש רמ"א בסי' צ"ד סע"ה ע"ש אבל אי גם הקדר' אינה בן יומא אע"ג דנוהגין לאסור הכלי שאינו בן יומו לא חשבינן כאן הכיסוי לבן יומו לאסו' הקדר' וכן אם היה הקדר' לא של בש' ולא של חלב וכיסוהו בכיסוי שאינו ב"י של בשר מותר לאכול המאכל בחלב כמ"ש בסי' צ"ה אם היה הכלי שנצלו או נתבשלו בו לפגם מותר לאכלו עם המין השני עכ"ל ע"ש דלנ"ט בר נ"ט לא חשבינן הכיסוי לב"י כמ"ש המ"ב:

כט

אם לקחו קישואין שקורין (איגערקעש) עם מי מלח בקערה של בשר והמי מלח מלוחין הרבה ונפל לתוכה גבינה ולא שהה בתוכה כדי שיתנו על האור ויתחיל להרתיח נראה דהקער' מותר' דהא אפי' מקישואין והמי מלח אין בולעין כלום מהגבינה דהוי טהור מליח וטמא טפל כמ"ש בש"ך סי' צ"א ס"ק ט"ז בשם הת"ח דפסק דאם החלב מלוח ונפל לתוכו בשר טפל דהחלב מותר ע"ש ואע"ג דהש"ך הניח שם דין זה בצ"ע ע"ש מ"מ לענין הקערה יש לסמוך על הת"ח ולהתיר דאעפ"י דבלעי המי מלח מהגבינה דלא מבליע בקערה [דבשעה מועטת אין סברא כ"כ שיהא מפליט ומבליע) ומ"מ הקישואים והמי מלח יש לערותן לכלי חלב כיון דלהש"ך בלעי מהגבינה (ואם ישהו בקערה שיעור כבישה יאסור הקערה) ואעפ"י דהקשואים והמי מלח בעי הדחה משום הקערה מ"מ בדיעבד מותר כמ"ש בט"ז סי' צ"א ס"ק ב' ע"ש דהא מהקער' בודאי לא פלטו כלל בשעה מועטת דאפי' בשיעור כבישה שיתן על האור ויתחיל להרתיח כתב הט"ז בסימן ס"ט ס"ק מ"א דאינו מפליט מן הכלי בזמן קצר כזה דזה שייך בבש' שנשרה בתוך הציר משא"כ כאן דהכלי אינו פולט בזמן קצר כזה הכבישה אלא כשיעור סתם כבישה שהוא מעל"ע עכ"ל ואם שהה הגבינה בתוך המי מלח כשיעור שיתנו על האור ויתחיל להרתיח בוודאי המי מלח בלעי מהגבינה ונאסר הקערה דהא בשיעור זה הוי כמבושל ונבלע בקערה נמי אעפ"י שכתב הט"ז דבכלי לא מפליט בזמן קצר היינו להפליט אבל להבליע בתוכו אפילו בזמן קצר משיעור שיתן על האור יכול להבליע דהא דאמרו אין מליחה לכלים היינו להפליט ולא להבליע כמ"ש בט"ז שם ס"ק ל"ט וס"ק מ' ובש"ך ס"ק פ"ח ע"ש ומ"מ אין הקישואין ומי מלח נאסרין כיון דלא בלעי כלום מהקערה אלא יערה אותם לכלי

חלב וגם הגבינה לא נאסרה ואפי' אי נחשוב הגבינה כמו האפוי ומבושל מ"מ אינו אוסר את הלח המלוח דאפוי ומבושל בולע מלח שאצלו ואינו מפליט כמ"ש בת"ח סי' כ"ב סע"ה וכתב באו"ה בשם המרדכי דאפי' לח מליח אפ"ה לא אמרי' דמפלי' היבש אעפ"י שהוא צלוי עכ"ל וע"ש בש"ך סי' צ"א ס"ק כ"ה דלדידיה כ"ש דהלח מליח בולע ע"ש מ"מ אם הגבינה רכה מאוד בודאי שהיא נמחית בתוך המי מלח ויש לערות המי מלח תיכף לתוך כלי חלב אבל מ"מ אפשר דאין הקערה של בשר נאסרה דאין המיחוי של גבינה נעשה חריף בזמן קצר כזה קודם ששהה שיעור כביש' ואם חתכו את הקישואין בסכין של חלב אין הסכין נאסר כיון דלא בלעו הקישואין מן הקערה כלום אפי' שהו שם שיעור כבישה כמ"ש והקישואין אין צריך לערו' לכלי חלב דהקישואין בלעו מסכין אגב דוחקא והקערה אפשר דנאסרת דכיון דנעשו הקישואין חלב הם מבליעין תיכף בקערה כמו כל מליח דמבליע תיכף כדי קליפה ואפשר כיון דאין בקישואין אלא איסור בלוע לא נאסר הקערה דסמכינן על אותה דיעה דאין מפעפע במליחה מחתיכה לחתיכה בלא רוטב כמ"ש סי' ק"ה סע"ט ע"ש ואפש' כיון דאיכא מי מלח הוי כרוטב וע"ש בסי' ק"ה בט"ז ס"ק כ"ב ע"ש וכיון דהוא כמו חומרא יש לצרף לזה דעת מהר"מ דאם אין הסכין בן יומו לא אמרי' דחורפי' משוי לה לשבח והיא דיעה ראשונה בסי' צ"ו סעי' א' ומשמע דדעת הש"ע לפסוק הכי דהביא דיעה השניה בשם י"א ע"ש או שאר קלות יש לצרף שלא לאסור את הקערה וקשה לי על מ"ש השיך בסי' ק"ה ס"ק ג' ונ"מ היכי דנשרו בציר של היתר איסור דרבנן והיתר כחוש ממש דבמליח' אף להרב אינו אוסר רק כדי קליפה ע"ש הא מיירי שם שהאיסור אינו מלוח אלא שהוא כבוש בציר ולרמ"א אפילו הציר אינו נאסר דהוי טהור מליח וטמא טפל כ"ש שדבר ההיתר הנשרה בו אינו נאסר ואי לאו דוקא קאמר הש"ך דנאסר כדי קליפה דכ"ש אם נאמר דמחמת מליחה לא נאסר כלל דיש נ"מ דמחמת כבישה בכדי שיתן על האור נאסר א"כ אפילו בדבר שמן יש נ"מ דמחמת מליחה לא היה נאסר וצ"ל דהש"ך כתב זה לפי סברתו דכתב בסי' צ"א דהלא המלוח נמי נאסר מהטפל היבש:

ל

אם נטף חלב על כף בענין שלא היה צריך אלא גרירה כמ"ש בסי' צ"ב סע"ט ע"ש או שנדבק על ידי כלי שני וכדומה בענין שהיה הכף כשר ואח"כ תחבו הכף לקדרה רותחת בענין שהי' ששים נגד החלב נראה אם היה מעט חלב בענין שתיכף שבא למים נמס החלב מן הכף הכף מותר כמ"ש בסי' ס"ט סע"ט בבשר שנתבשל בלא הדחה אחרונה דהחתיכה גופה מצטרף לס' דאין זה מקרי איסור דבוק לפי שמיד שמשימין הבשר במים

נמס המלח מעל גבי הבשר ובטל בס' ע"ש בש"ך ס"ק ל"ה ע"ש אבל אם יש הרבה חלב שלא נמס תיכף ויכולין להכניס ולהוציא הכף ועדיין חלב על הכף נאסרה הכף דהוי איסור דבוק בין לטעם שאותה החתיכה שהאיסור דבוק בה ממהרת לבלוע האיסור תחילה כמ"ש בש"ך סי' ע"ב ס"ק י"ח ע"ש וכן לטעם שמא הוציאה חוץ לרוטב או שמא נשארה לבסוף נמי נראה דלא פלוג רבנן ולענין אי אמרינן שהכף נעשה נבילה וצריך ששים נגד כל הכף כמו כל איסור דבוק ע"ש בסי' צ"א סע"ה ע"ש ואפשר דאיכא למימר נמי להיפך דאין הכלי נאסרת דלטעם שמא היה פעם אחד חוץ לרוטב או שמא נשאר בסוף העירוי לא אמרו זה אלא באם הוא דבוק כ"כ עד כדי שיכול לשהות כשיעור שנוכל להסתפק אבל בזה שאינו יכול כלל לשהות כשיעור שנבא לידי ספק לא ולטעם שהיא ממהרת לבלוע נמי אפשר דלא שייך הכא דע"כ כיון דלא נפרד החלב מן הכף ע"כ לא עבר החום הגדול בין הכף לחלב ולא עבר החום בכל עובי הכף והחלב דאם היה עובר בודאי היה נמס וע"ש בע"ז בדף ל"ג בתוס' ד"ה קינסא אע"ג דבהגעלה מיד שתחב הכף למים נגעל כל הכף ואמרינן דעבר החום בכל עובי הכף ונפלט מכל הכף וכן לענין איסור מיד שתחב הכף בעינן לשער נגד כל הכף מ"מ כאן שהחלב דבוק לכף הוי כשני כלים (וע"ש בא"ח סי' תנ"א לענין טלאי ע"ש):

לא

עצם שנמצא בתבשיל של חלב ואין בזה מוח רק שיש ספק אימתי נתבשל העצם עם הבשר שעליו שמא נתבשל היום וא"כ העצם בלוע מבשר כמו שאר כלי בן יומו כמ"ש בש"ע סי' צ"ט סעי' ב' ע"ש ולא שייך כאן לומר כמו דאמרינן בכלים סתם כלים אינן בן יומן בין של שלישראל בין של נכרי כמ"ש סי' קכ"ב סע"י וסעיף ו' ע"ש דשם הטעם דהוי ס"ס שמא לא נשתמשו בו היום ואת"ל נשתמשו בו היום שמא נשתמשו בו בדבר שהוא פוגם בעין או דבר שאינו נותן טעם ע"ש בב"י שכתב טעם זה רשם התו' והרא"ש והר"ן והמרדכי ע"ש אבל כאן אי נתבשל היום נתבשל עם בשר ואינו פוגם ונותן טעם ואפשר דגם כאן איכא עוד ספק שמא בשלו את הבשר באיזה תבשיל שנותן טעם לפגם בחלב או שמא נתפרק העצם מעל הבשר חי ואם מצאו העצם בתבשיל של בשר היה עוד ספק שמא דהיתר' הוא ולמ"ש בסי' ט"ז דרש"י התיר כף של איסור שהיה ספק אם היא בן יומו או לא ולא היה ששים נגד הכף מטעם ס"ס שמא לא היה בן יומו ואת"ל היה בן יומו שמא לא נתן טעם בקדרה ע"ש יש להתיר גם כאן שמא לא היה העצם בן יומו ואת"ל שהיה בן יומו שמא לא נתן טעם ואם נפל לדבר חריף אם היה של בשר איכא לספוקי שמא של היתר הוא ואת"ל של איסור שמא נתפרק חי או לא נתן טעם בזה ואם אינו

ניכר שנתבשל מקרוב איכא למימר שמא נתבשל זה זמן רב דודאי לעולם ישאר טעמו בו ובתשובת חכם צבי סי' ע"ה כתב דלאחר י"ב חודש אפילו בדבר הריף מותר ואם נפל לתבשיל של חלב חריף אכתי איכא לספוקי כמ"ש ויש להקל קצת בזה דהא אפי' בספק אח' מותר בדבר חריף כמ"ש בסי' צ"ו סע"ב אם יש ספק אם נחתך בסכין של איסור ע"ש בט"ז ס"ק ח' מטעם כי הרבה טעמים כתב מהר"מ דדוקא קורט של חלתית משוי לשבח ע"ש ובמרדכי פ' כל שעה איכא דיעות דעצם אינו בולע כלל ואם תחבו כף של חלב בן יומו לבשר מותר וכ' שם דעשו כן מעשה אלא דבמסקנא נשאר שם בספק ע"ש ובש"ע בא"ח סי' תנ"א פסק דכלי עצם צריכין הגעלה וכן בי"ד סי' צ"ט מבואר דעצם בולע ע"ש ולדידהו צ"ל ד דאמרו בחולין דף צ"ח למאן דיליף מזרוע בשיל' ס' בשר ועצמות בהדי בשר ועצמו' משערינן ע"ש דמשמע דעצמו' בולעין לסמנא בעלמא כמ"ש בב"י סי' צ"ט להר"ש דסבר דעצמו' דאיסו' מצטרפין להיתר דלסמנא בעלמא נקטינהו:

לב

אם בשלו ירקות בקדרה של חלב שאינו בן יומו ותחבו בה כף של חלב בן יומו ולא היה ששים נגד הכף ואח"כ נתנו בשר באותם קדרה הקדרה אסורה והירק והבשר מותרין ויערם לכלי של בשר דמשום הקדירה אין איסור שאינו בת יומא ומשום הכף כיון דליכא תערובת טעמים דהא לקחו הכף קודם שנתנו הבשר הוי נ"ט בר נ"ט ומותר בדעבד כמ"ש בסי' צ"ה סע"א ע"ש ואם בשלו ירקות בקדרה חדשה ותחבו בה כף של חלב ואח"כ נתנו בשר לקדרה הכל מותר והקערה תהיה של בשר כמ"ש בש"ך סי' צ"ד ס"ק ט"ו דהקדרה אינה נעשית של חלב בשביל הכף דהוי נ' נ"ט החלב אל הכף והכף אל המים והמים אל הקדרה ע"ש והמים אעפ"י שיש בהן ב' נ"ט מ"מ בדיעבד מותר וכתב שם הש"ך ונראה דכ"ש אם בשלו בה בשר בעין אחר שתחבו בה כף חולבת דמותר לבשל בה אח"כ בשר ע"ש:

לג

כלי של בדיל שנפל נר חלב עם אש לתוכו ונשתהה קצת ונטף חלב ממקו' האש על הכלי והאש שורף שם במקום החלב לא מהני הגעלה דהוי בולע על ידי האור כמ"ש בש"ע י"ד סי' קכ"א סעיף ו' ז' גבי סכין שהנכרי מתקן הפתילה ע"ש בבית יוסף ובתוספת וברא"ש ע"ש ובודאי אם עשה כן בכלי של בדיל לתקן הפתילה לא מהני הגעלה אלא שצריך להתיך את הכלי דזה נראה דהוי כליבון וצ"ע ומאי דכתיב בכלי מדי' אך את הזהב ואת הכסף ואת הבדיל כל אשר יבוא באש וכל אשר לא יבא באש דהיינו בדיל ועופרת דלא מחזקינן רעותא שנשתמש בהם על ידי האור כמ"ש רש"י בחולין דף מ"ח

ע"ב בד"ה לחבירו אתמר רעותא דלא חזינן לא מחזקינן ע"ש ועוד דבכל כלי הולכים אחר רוב תשמישו כמ"ש בש"ע א"ח סי' תנ"א ומצינו כיוצא בזה אפי' בכלי עץ בסי' תנ"א סעיף י"ט ע"ש במ"א וט"ז ע"ש בח"י ס"ק נ"ד שאם ימרקנה הרבה על האור כבולעה כך פולטה ולא קיימ"ל כן ע"ש הכא נמי לא מהני אם יחמם את הבדיל הרבה באש וצ"ע ע"ש בתרומת הדשן סוף סי' ק"ל שכתב דבסמ"ק אוסר לקלוף את המדוכה ואחר כך להגעילה אע"ג דבהגמי' ובמרדכי פרק בתרא דע"ז בשם ריב"א חשיב' הכשר זה ליבון ומההיא דסמ"ק אין לקלוף את המדוכה ולהגעילה דכלי זו חשיב על ידי האור וצ"ע בסמ"ג דמתיר השחז' בסכין ומשמע אי לא יגעיל אחר כך עכ"ל וא"כ בנדון דידן בכלי בדיל שכתבתי לא מהני אם יגרר כדי קליפה ויגעי' ואפשר דאם ימרקנה אחר כך באור נמי יש לסמוך ולהקל ומאי שהקשה התה"ד מסכין ע"ש בפר"ח סי' קכ"א ס"ק י"ט דאין ברזל בולע יותר מכדי קליפה ע"ש ומ"ס בש"ע י"ד סי' צ"ב סעיף ט' הגעלה ע"ש לאו דוק' אלא קליפה דהא בתה"ד כת' דיינינן לה דלכל הפחות עדיין הוא רותח כעירוי דכלי ראשון עכ"ל ועירוי אינו אלא כדי קליפה כמ"ש בסי' צ"א סע"ד ע"ש בש"ך סי' ק"ה ס"ק ד' ע"ש בסי' צ"א סוף סע"ו ע"ש אלא משום דכתב לכל הפחות משמע דלא ברירא ליה יש להגעיל לכתחילה אבל אם נשתמש בהם אין צריך לשער ס' אלא כנגד קליפה וצ"ע:

לד

בש"ע י"ד סי' קי"ד סעי' י"ב הרשב"א היה נזהר מכרכום ע"ש וע"ש בש"ך דיבש ביב' שנתבט' ברוב מותר לבטלו אפי' לכתחילה בס' ע"ש וצ"ע דהא זהו דוקא כשנתערב במינו אבל כאן הוי מין שלא במינו דהא בודאי כרכום עם בשר הוי שלא במינו וצריך מדרבנן ס' כמ"ש סי' ק"ט וא"כ כל הכרכום אסור ובודאי דאסור לבשל דהא במינו מותר להוסיף עד ס' משום דכל א' מות' בפני עצמו לא הוי כמבטל איסור כמ"ש סי' ק"ט סעי' ב' ע"ש אבל הכא כל אחד בפני עצמו אסור וכן מ"ש בש"ך וכן ליש פוסקין מותר אפי' בלא ס' ע"ש הא זהו דוקא במין במינו כיון דנעשה היתר גמור אבל שלא במינו אסור כמ"ש סי' ק"ט ע"ש ועוד דהא הרשב"א כתב דבדברים הנלקחין מהנכרים לא הלכו בו אחר הרוב ולכך אוסר חמאה של נכרי כמ"ש בט"ז סי' קט"ו ס"ק ט' ע"ש וע"ש בטור ובב"י ובתה"ה ע"ש ולכך היה נזהר מהכרכום נמי דהא חמאה נמי לא היה בכלל הגזירה אבל אנן קיימ"ל דהחמאה מותר א"כ לא סבירא לן כתירוצו של הראב"ד ומ"ש בש"ך ותו י"ל דהרשב"א לא היה נזהר אלא בכרכום שהוא לח ע"ש זהו לאכול את התבשיל אבל לאכול את הכרכום אינו מועיל דאפי' נפסל מאכילת כלב אסור לאכלו כמ"ש בסי' קל"ד סעיף י"ג ע"ש וע"ש בש"ע א"ח סי' תמ"ב סע"ד ובמ"א שם ס"ק ט"ו ע"ש אלא די"ל

דכיון דיבש הוא והוי כעץ בטל הוא באינו מינו נמי ברוב בעלמא דהא הטעם דבשלא במינו צריך ס' דשמא יבשלם ויתן טעם וכאן ליכא טעמא ע"ש בש"ך סי' ק"ט ס"ק ט' ע"ש ולהאו"ה שכת' הטעם דשלא במינו צריך ס' דאפש' להכיר האיסור ע"ש בש"ך סי' ס"ט ס"ק ל"ז ע"ש שאסור לאכול הכרכום. ומ"ש דאחזוקי אסורא לא מחזקינן צ"ע הא כיון דהבשר יותר בזול מהכרכום בודאי חיישינן שמא עירב כמ"ש שם סע"ד ע"ש וי"ל דדוקא שם חיישינן שמא עירב עד שאין ס' לבטלו כמ"ש שם אבל כאן דהכרכום הוא רוב ומדאורייתא אפי' מין בשאינו מינו בטל ברוב וכאן דיש ספק אם נתערב מותר דהוי ספיקא דרבנן כמ"ש סימן קי"א ע"ש ומ"ש דלא שייך כאן מבטל איסור לכתחילה ע"ש בזהי"ל דאין חשש משום יי"נ נמי דהא עכשיו כשנותנין לתבשיל בודאי יש ששה חלקים בתבשיל נגד היין ע"ש בט"ז סעיף ד' אלא דאין מבטלין איסור לכתחלה וכאן דיש ספק אם יש כאן איסור מותר אבל אין להתיר מטעם דאין כוונתו לבטל האיסור אלא לתקן הכרכום דהא כתב בסי' ק"ה סעיף י"ד מלח הבלוע מדם ע"ש משמע דלכתחילה אסור למלוח בו בשר ולא אמרינן דאין כוונתו לבטל האיסור אלא למלוח הקדרה וכ"כ שם מלח או תבלין שהן בקערה של בשר מות' ליתנן בחלב שאין מליחה לעץ ע"ש:

לה

כתב באו"ה כלל ל"ד כתב הרא"ש פרק כירה היכי דמי יד סולדת בו כל שכריסו של תינוק נכוי' מהן עכ"ל והיינו גם כן שיד כל אדם בינוני נכוי' מהן עכ"ל במסכת שבת דף מ' היכי דמי יד סולדת בו אמר רחבה כל שכריסו של תינוק נכוית ופרש"י סולדת נמשכת לאחוריה מדאגה שלא תכוה היכי דמי סולדת יש שהולד מרתיחה מועטת ויש שאינו סולד עכ"ל לכאורה נראה לפרש דיד של אדם לא הייתה נכוית מהן דכריסו של תינוק נכוה יות' מהר מיד של אדם אלא שהגיע לחמימות שהאד' מפחד שמא תכוה ומקש' ה"ד סולדת ולא אמרי' דמשערינן באדם בינוני כמו כל שעורי חכמים שהפחד משתנה הוא הרבה בבני אדם ואפי' באדם א' אפש' שישתנה לפעמים מפחד ולפעמים אינו מפחד ומשני כל שכריסו של תינוק נכוה ובזה אפשר דכולם שוים או דמשערינן בבינוני ובאו"ה כלל ל"ד כתב כתב הרא"ש פרק כירה היכי דמי יד סולדת בו כל שכריסו של תינוק נכוית מהן עכ"ל והיינו ג"כ שיד כל אדם בינוני נכוית מהן עכ"ל וצ"ע דא"כ למה שיערו בתינוק ולא ביד הל"ל כל שיד אדם בינוני נכוית מהן ואי משום דביד אין כולם שוין וצריך לשער בבינוני וכריסו של תינוק כולם שוים הא כל שיעורי חכמים הם בבינוני בזתים ובאמות ובודאי נראה בכל מקים אם רצו חכמים ליתן שיעור אחר יותר מבורר שלא נצטרך לשער בבינוני היו יכולים ולא מקשה שם הגמ' היכי דמי ואינו

נותן שיעור מבורר גם דוחק שיהיו כל הכריסים שוים שזה משתנה לפי האור ולפי טבע התינוק ולפי דברי הטור והש"ע בא"ח סי' קפ"א סע"ג שכתבו אין נוטלין לידים בחמין שהיד נכוית בהן ע"ש ובגמרא אמרו שם יד סולדת משמע שהם מפרשים כהאו"ה דאי מפרשי כפירוש ראשון א"כ אמאי כתבו שהיד נכוית דמשמע דבפחות מזה נוטלין הא אפי' בפחות מזה אין נוטלין ובמ"א פירש שם דיד סולדת הוא פחות מיד נכוית כפיר' הראשון וכ"כ בתבואת שור בחולין דף ק"ג ע"ש ובטור ובש"ע היה אפש' קצת לומ' דלאו דוקא נקטו נכוית וכוונתם שיד סולדת אבל באו"ה דוחק הוא לפרש כך דהא עיקר כוונתו לפרש בין סולדת לנכוית והאיך כתב שלא בדקדוק ואפש' דט"ס הוא באו"ה וצ"ל סולדת וצ"ע וברש"י בחולין דף ק"ה פרש"י יד סולדת יד נכוית ע"ש ובטור א"ח סי' שי"ח פירש הטור יד סולדת דהיינו כל שכריסו של תינוק נכוה וכ"כ שם בש"ע ודו"ל דיש חילוק בין נט"י לשאר דברים דבנט"י לא משערינן בכריסו של תינוק אלא ביד נכוית דלא קפדינן שם אכריסו של תינוק אם אין ידו נכוית לכך כתב רש"י והטור והש"ע שם יד נכוית אבל בסי' שי"ח דמיירי אי מקרי בשול או לא שיערו בכריסו של תינוק וזה דוחק כיון דבגמרא אמרו בכולהו חד לישנא יד סולדת ופירשו דיד סולד' כל שכריסו של תינוק נכוה מנא להו לחלק ובירושלמי פר' כירה אמרו עד היכן עד שיהא נותן ידו לתוכה והיא נכוית ע"ש ברא"ש בשנתדף מ' שהביאו ואפש' דפליג עם גמר' דידן ובעטרת זקנים סי' ק"ס כתב בשם רש"ל דדוקא ביד נכוית מותר ליטול ולא ביד סולדת ע"ש וצ"ע הא משמע דיד נכוי' הוא יותר חם מיד סולדת כמ"ש או דשוין הן לפי מ"ש האו"ה ורש"י בחולין כמ"ש אבל שיהא סולדת יותר חם מנכוית אי אפשר דהא סולדת הוא מפחד שלא תכוה והיכי יהיה נכוית קל ממנו ועוד דאי סבר הטור כהסמ"ג והסמ"ק דפסקו כלישנא קמא אמאי כתב הטור חמי האור נוטלין מהן לידים אפי' כן חמים שהיד נכוית בהן עכ"ל ואמאי לא כתב אבל אם הן חמין יותר משהיד סולדת בהן אסור כלישנא דגמרא בלישנא קמא ל"ש אלא שאין היד סולדת בכן אבל אם היד סולדת בהן אסור ואדרבה מלשון הטור משמע דלעולם שרי אבל אי נימא דהטור פסק כלישנא בתרא אפי' נימא דיד נכוית הוא יותר חם מיד סולדת לא קשה על הטור אמאי התיר ביד נכוית דכלישנא בתרא באמת מים ראשונים מותר אפילו הן יותר חמים מיד סולדת ועוד קשה אי פוסק הטור כלישנא קמא דאמרו שם לא שנו אלא שאין היד סולדת בהן אבל היד סולדת בהן אסור מכלל דאחרונים אפי' אין היד סולדת בהן אסור עכ"ל א"כ אמאי כא' בסי' קפ"א גבי מים אחרונים ודוקא חמין שהיד נכוית בהן אבל פושרין שפיר דמי עכ"ל מנא ליה דבפושרין מיתר כיון דבגמרא אמרו סתם אפי' אין היד סולדת בהן

אסור ולא נתנו שיעור לדב' משמ' דבכל חמין אסור ובמ"א סי' ק"ס ס"ק ח' כתב ורש"ל אוסר ביד סולדת בו ובסי' קפ"א ס"ק ג' כתב ורש"ל פסק דווקא בצוננין ע"ש והיינו משום דרש"ל פסק כלישנא קמא ומשמע מזה דללישנא קמא צריך למים אחרונים דוקא צוננים ומה שכת' העטרת זקנים לכוין זה בלשון הטור צ"ע. ונראה דמשערינן בתינוק בן יומו מדאמרו בגמרא סתם כל שכריסו של תינוק ואם היה שיעור לדבר בן חמש או בן שש בוודאי היה הגמרא מפרש ובפרט רחבה דאמורא הוא ואמורא צריך לפרש דבריו ועוד אפילו נימא דספק הוא באיזה תינוק מיירי בגמרא צריך לילך לחומרא ועוד דאם כן מאי מהני רחבה בפירושו דהא בגמר' אמרו היכי דמי יד סולד' ופרש"י שיש שנכוה מרתיחה מועטת ואינו שיעור מבורר ובא רחבה לברר השיעור ולא פירש באיזה תינוק וזה ישער בתינוק בין חצי שנה או שלש וארבע שנים א"כ הדבר ספק כבתחילה אלא ודאי כוונתו לתינוק אפילו בן יומו כל זמן שנקרא תינוק וכריסו נכוית מהן הוי השעור ואם נאמר דכל התינוקות שיעורן שוה א"כ פשיטא אין הפס' לשער בתינוק בן יומו רמז לדבר כמ"ש רש"י בחומש גבי פלג לא בא הכתוב אלא לפרש או בתחילת ימיו או בסוף אבל באמצע אין זה פירוש כי רגים הם אמצע שניו ע"ש הכא נמי באמצע כמה שנים הוא נקרא תינוק ואין זה פירש ובסוף מי יודע סוף הזמן שאינו נקרא עוד משם ולהלן תינוק אלא ודאי בתחילת שניו דהיינו תיכף משנולד דאם אתה מרחיקו משעת לידתו אינו ידוע כלל הזמן דאפשר בימים ובשבועות כל שמדקן יותר נעשה עורו עב יותר ואינו נכוה מהר:

לו

בש"ע י"ד סי' קכ"ב סעיף ז' כתב כך סתם כלי ישראל אינם בני יומן ע"ש הטעם ע"ש בש"ך ס"ק ד' ע"ש וע"ש במנחת יעקב סי' נ"ט ס"ק ה' בשם הרא"ש והש"ך סי' ק"י בדיני ס"ס דהספק לא הוי אלא שמא נשתמשו בו דבר הפוגם בתבשיל זה ע"ש במ"א סי' תמ"ז ס"ק ס"ג ולכאורה אם היה נמצא לפעמים שמבשלים בקדרה איזה תבשיל ואמרי' שהוא פוגם בתבשיל השני או פוגם בפני עצמו או אנ"ט וכיוצא בו שפיר הוי לן למימר שמא נתבשל בו תבשיל כזה אבל באמת לא ראינו ולא שמענו שנתיר קדרה בת יומא משום תבשיל שבעולם א"כ היכי נאמר כאן ס"ס שמא אינה בת יומא ושמא נתבשל בה תבשיל הפוגם או אינו נ"ט או פוגם בתבשיל זה הא על כל התבשילים שבעולם אין אומרים כן ובכלי של נכרי אפשר קצת לומר כן שאין אנו יודעים תבשיליהם אפשר אם היינו יודעים אותו התבשיל היינו אומרים שהוא לפגם אבל תבשילים של ישראל שאנו יודעים כולם ושמותיהם ועינייניהם וטבעם ולעולם אין אנו מתירין בידוע ועכשיו אנו עושים ספק

מזה יהיה איזה תבשיל שיהיה אינו לפגם ואפשר דבאמת יש הרבה תבשילין שפוגמים אחד בחבירו כגון אחד מתוק ואחד חמוץ או חריף וכדומה אלא שאין בקיאים לכך אנו אוסרים מספק דספק חסרון ידיע' אינו ספק אבל כשאינו ידוע איזה תבשיל בשלו בו אין זה ספק חסרון ידיעה דהא אפי' חכם גדול הבקי בתבשילים אינו יודע זה כיון דאינו יודע א איזה תבשיל בשלו בו וע"ש בספר פרי מגדים סי' נ"ג בס"ד ס"ק ט"ו ע"ש ואין זה דבר ברור כל כך וצ"ע ועוד יש לומר דדווקא לספק אחד מזיק חסרון ידיעה ולא לס"ס כמ"ש בש"ך סי' נ"ג ס"ק ט"ו ע"ש ולפי מ"ש במ"א שם דהספק השני שמא נשתמשו בדבר המותר וחשיב זה לס"ס ניחא ע"ש ומ"ש שמא אינו נותן טעם אפשר שכיוונו למ"ש בהגהת ש"ד סימן מ"ט במעשה דרש"י דכל נותני טעמים שיערו בבצל וקפלוט אבל באמת אין נותנים טעם כל כך ע"ש היטיב ופעם אחת נשפך חלב על קדרת בשר בתבשיל חמוץ בי"ט אחר יציאת בה"כ והיה לספק הרבה אם היה ס' והתרתי ספק שמא אינו מפעפע לפנים ושמא אינו נותן טעם כמעשה דרש"י ושמא כיון שהם שני הפכים נטל"פ שמא היה ס' אע"ג דאינן ספיקו' גמורות כל כך הא כתב במנח' יעקב שם דסתם כלים אינם בני יומן נמי אינם ספיקות גמורות אלא כיון שיש הרבה ספיקות מקילינן ע"ש במבוא שערים בסי' ראשון בהגה המתחלת חכמים שיערו כל דבר בס' משום בצל וקפלוט שנותנים טעם בס' לפי שהם חריפין על כן שיערו כל דבר בס' עכ"ל משמע דשאר דברים אין נותנים טעם כל כך ומ"מ אין ללמוד מזה קולא גמורה דבצל וקפלוט ירקות הם ואי לאו חורפייהו לא הוי נותנים טעם כל כך אבל בשר וחלב שיש בהם שמנוני' כמ"ש בש"ך סי' צ"ב ס"ק ג' שאני שהרי במעשה דרש"י גופי' כתב הרי אנו רואים דבשר שמן נותן יותר טעם מבשר כחוש ורש"י לא התיר אנא בטעם התולע שהוא כחוש ע"ש אע"ג דכ' רש"י שם וקים להו לרבנן דאין לך נותן טעם באסורים יותר מבצל וקפליט לכך שיערו בבצל וקפלוט עכ"ל מ"מ עד ס' ממש יש הרבה שנותנים טעם ע"ש בחולין דף צ"ז ע"ב בתוספת ד"ה כל אסורים שבתורה ע"ש ועוד דאיכא דיעות דמשערינן בקדרה או במאי דבלעה קדרה ע"ש בחולין דף צ"ז ע"ב בתוספת ד"ה איכא דאמרי ובשאר פוסקים מ"מ לספק יש לצרף דדלמא מצרפינן מאי דבלעה קדרה ואיכא ס' אבל הקדרה גופיה בוודאי לא מצרפינן להתוספת דכאן הוי כאלו נפלה לתבשיל ממש ע"ש במ"א שכתבתי עוד צדדי התרים דהחלב לח הוא ואין צריך ס' נגד כולו ועוד דמעורב בו מימי חלב:

הלכות כלי ראשון

א

בש"ע י"ד סי' צ"ב סעיף ז' בהגה ואם לא נפסק הוי כעירוי ע"ש בתרומת הדשן סי' קפ"א הביא ראיה לדין זה מהא דאמרו בשבת פרק כירה אמר לו טול בכלי שני ותן ופרש"י בד"ה וכו' ע"ש כל הענין הא קמן דהני חמי טבריא היו נמשכים דרך קרקע חשיבי עדיין ככלי ראשון ואם תאמר שאני חמי טבריא שאין בטבע שלהם שקרקע מקררתן שכל רתיחתן עולה ונובע מן הקרקע ולא דמי לחמי האור אין לומר כן דהא אמרו שם המבשל בחמי טבריא חייב שהרי מעשה דרבי לאחר גזירה הוי ואמר טול בכלי שני ותן ע"ש משמע דאי הוי קודם גזירה הוי ניחא בחמי האור ועל כרחך לא נרתחו באמבטי אלא נמשכו לתוכה מן היורה על גבי הקרקע כי כן דרך האמבטי להיות כדמוכח מתוך פרש"י דמי הזקיקו לפרש שנמשכו מים מן המעיין לאמבטי נימא דאמבטי היתה ממש על נקבי הנביעה של חמי טבריא מתוקני' כמו בריכה אלא ודאי דאמבטי לא נקרא אלא מה שנמשך לה ממקום אחר שהוחמו שם א"כ חזינן אפילו כדבעי לאוקמי בחמי האור אפי' הכי מקרי אמבטי כלי ראשון דהא קאמר ליה טול בכלי שני ותן אף שהראיה קצת דחוקה מ"מ הדעת נוטה כל טיפה וטיפה מחזקת את הראשונה ואינה מניחה להתקרר כיון שהקלוח זוחל מהרתיחה שאצל האש עכ"ל וכ"כ בשאלה שם דמיירי שהקדרה עומד אצל האש ובדברי רמ"א לא נזכר אצל האש ותמה בספר פרי מגדים סי' צ"ה בשפתי דעת ס"ק י"ח על זה ע"ש וצריך לומר כשרצה להניח הפך באמבטי עדיין היו נמשכים המים מן המעיין לתוך האאבטי דאי הופסקו הוי כלי שני והא דלא אמר לו הנותן עד שיפסק דאפש' תמיד היו נמשכי' ובני אד' לוקחין תמיד מן האמבטי וכן למאי דמוקי לה בחמי האור לפי מאי שמפרש התרומת הדשן נמי צריך לומר דאז היו נמשכים המים מן היורה לאמבטי ולפ"ז צריך לומ' דהיורה לא היתה עומדת על האש אלא הוחמה מערב שבת דאי עומדת על האש א"כ הוי חמין שהוחמו בשבת ואפי' קודם גזירה אסור כמ"ש שם דף מ' ע"א מתחילה היו רוחצי' בחמין שהוחמו מע"ש התחילו הבלני' וכו' ע"ש משמע דגם מתחילה לא הותר אלא בחמי' שהוחמו מע"ש וע"ש ע"ב ברש"י ד"ה דהא מעשה דרבי לאחר גזירה הוי דרבי יהושע בן לוי בימי רבי היה ע"ש וכל שכן לפי מ"ש הת"ה דכל טיפה וטיפה מחזקת החום כיון שהרתיח' מכח האש באה א"כ תמיד כח האש באמבטי אלא ודאי דמיירי שאין היורה על האש עכשיו ואפילו הכי הוכיח הת"ה מהראיה דיש עליה שם כלי ראשון א"כ שפי' עשה רמ"א שלא הזכיר שהקדרה עומדת דוקא על האש אעפ"י שהת"ה מזכירו לאו בדוקא הוא אע"ג שהת"ה לא סמך

עצמו על הראיה שכתב דהראיה דחיקה אלא על הסברא א"כ איכא למימר דהסברא אינה אלא דוקא כשעומדת אצל האש לרמ"א דלמה יהיה חזרה בדברי הת"ה דכיון דלפי הראיה על כרחך מוכח אפי' אינו עומד אצל האש הוא הדין לפי הסברא גם צירוף לזה חכמתו הרמה נמי ויישב להראיה שאינה דוחק ע"ש ולפי דברי תה"ד המערה מהקדרה אל הקערה ותחב כף של אסור בקערה בעוד הקלוח יורד לקערה אפילו לא תחב במקום העירוי אלא במקום אחר אסור דיש על כל הרוטב דין כלי ראשון כמו שיש שם על כל אמבטי דין כלי ראשון דודאי נמי אין קלוח היורד אל אמבטי מחזיק כל רוחב אמבטי ואפילו אם היה רוצה להניח במקום הקילוח היה לו לומר שיניח במקו' אחר ולמה לי כלי שני אלא ודאי דכל האמבטי בגדלה נחשבת לכלי ראשון ומ"מ פירושו צ"ע דוחק חדא דנימא דתמי' הולך אל האמבטי עד שלא היה יכול להמתין שיפסק הקילוח ועוד פרש"י שם בדף מ' ע"ב בד"ה בכלי שני דהך אמבטי שהחמין נמשכין לה מן המעיין חשיב לה ככלי ראשון שנרתחו בו שאעפ"י שהעבירו מעל האור מבש' כדתנן לקמן האלפס ע"ש ולפי הת"ה הרי לא העבירו מעל האור שתמיד כח הכלי ראשון בו דהא המים יוצאין מן המעיין שהוא כמו אצל האש ואינו שוה כלל לשם דשם כלי ראשון הוא שעמד אצל האש אלא שעכשיו אינו אצל האש וכאן אפכא דהך אמבטי שהוא כלי שני בודאי לא הייתה אצל האש אלא שיש לה כח מכלי ראשון העומד אצל האש ודוחק לומר ומדרך הדמיון כת' רש"י כן כמו בכלי ראשון שהעבירהו מעל האור יש לו דין כלי ראשון הכא נמי בזה דמי שקלם בפלס ומאזנים דשוים הם ועוד דהט"ז בסימן צ"ג אות ל' דקדק מדלא אמר בקיצור טול בכלי ותן שמע מיני' אם היה שואב בכלי מן האמבטי עדיין היה על הכלי שם כלי ראשון ע"ש היטיב ולפי דברי הת"ה בודאי היה על הכלי שם כלי שני כיון שהופסק הקילוח דהא אפילו אמבטי גופה אם נפסק הקילוח תהי' כלי שני דהא באמת אמבטי כלי שני היא אלא משום שכל טיפה וטיפה אחרונה מחזקת את הראשונה ואם נפסק הקילוח הוי כלי שני כמו כל עירוי שמערים מן הקדרה שיש על הערוי חומרא יותר מכלי שני ותיכף שנפסק הקילוח נעש' כל הרוט' כלי שני וא"כ ישאר דקדוק של הט"ז אמאי לא אמר רבי סתם טול בכלי ותן ע"ש ואפשר דכלי זה ששהה בתוך אמבטי בעוד שהיה יורד קילוח של כלי ראשון לתוכה עדיפא מאמבטי גופה שלא נתחממו דופנותיה ותיכף שנפסק הקילוח נעשית כלי שני. אלא העיקר נראה כמו שדחה הת"ה דחמי טבריא אין מצטננים מן הקרקע וסברתו דלכך אין מצטננים שכל רתיחתן עולה מן הקרקע אם קבלה היא נקבל אבל בלאו הכי מאי סברא היא זו וכי הקרקע מרתיחתן בודאי עולים ממקום מרותח מגיהנם וכיוצא בו שנשאר ממי המבול

כמ"ש במדרש שג' נשתיירו מהם לצורך העולם ואין לקרקע שייכות עמכם כלל כמו כלי אלא שעולים דרך הקרקע אלא הטעם נראה שהולכים תמיד על מקום אחד ימים ושנים נעשה גם המקום חם מהם והטעם של כלי שני שדופנותיה צוננים כמ"ש שם בתוס' ד"ה ושמע מיניה כלי שני אינו מבשל ע"ש וכן האמבטי לכך הוא כלי ראשון מפני שתמיד יורדים לתוכה מים רותחים נעשו דופנותיה חמים כמ"ש בט"ז בי"ד סימן צ"ה ס"ק י"ב בד"ה כתב או"ה דעל ידי עיראות הרבה בלע בכולו כמו כלי ראשון ע"ש ואפשר דאפילו למאי דסבר דקודם גזירה ובחמי האור מיירי נמי (טעמי) [טעמא] משום הכי הוא שתמיד מחממים מים ביורה והולך תמי' לאמבטי דופנותי' חמים ולפ"ז שפיר מיירי אפי' נפסק הקילוח יש על אמבטי דין כלי ראשון כיון שאין כאן דפנות המצננות ושפיר מדמי לה רש"י לכלי ראשון שהעבירו מעל האור דודאי לא עדיפ' הך אמבטי מכלי ראשון גופי' שהעבירהו מעל האור וגם דברי הט"ז נכונים עוד י"ל דהני חמי טברי' הוי רותחים על ידי האור עצמו דודאי לא בכלי נרתחו במקום שנרתחו אלא ע"י האור עצמו לכך אעפ"י שהולכים ע"ג קרקע ובאו לאמבטי הוי על כל פנים כלי ראשון כמ"ש בט"ז בי"ד סי' צ"ב ס"ק ל' דאעפ"י שטפה אחת שנפסק הקילוח הבאה מכלי ראשון אין עלי' דין כלי ראשון מ"מ אם באה הטפה ממה שנרתח על ידי האור עצמו הוי על כל פנים כלי ראשון ע"ש בת"ה סי' קע"ו שביאר טעמו כן ואם כך בטפה אחת כ"ש במים שהולכים בשפע רב דאעפ"י שהולכים למקום רחוק אינם מתקררים מלקרו' על כל פנים כלי ראשון ובאמת שדברי רש"י אינם מיושבים בכך שדימוהו לכלי ראשון שהעבירו מעל האור ולדידן אכתי דומים לכלי ראשון שעומד על האור כיון שמתחילה היו על ידי האור עצמו ובאמת לפי מאי דבעי לאוקמי קודם גזירה ובחמי האור מיירי שבאמבטי גופיה הורתחו המים ומ"ש הת"ה דאי קודם גזירה ובחמי האור מיירי שהוחמו באמבטי א"כ מי הזקיקו לרש"י לפרש דאמבטי לא הייתה עומדת על נקבי הנביעה ממש ע"ש לא ידעתי כוונתו דלמה לרש"י לפרש דאמבטי עומדת על נקבי הנביעה כיון דאפילו אם אינה עומדת הוי כלי ראשון דחמי טבריא אינם מצטננים על גבי הקרקע א"כ למה ליה לפרש דלא כהלכתא בחנם גם אפשר דקצת דוחק הוא לפרש שהיה אמבטי עומד על נקבי הנביעה ובחנם למה לי זה אבל אי מיירי בחמי האור על כרחך צריך לפרש כן ואפשר שכוונתו דמנאי לרש"י דחמי טבריא אינם מתקררים על הקרקע ואמבטי לא היתה עומדת על נקבי הנביעה דלמא מתקררים ואמבטי היתה עומדת על נקבי הנביעה והא דלא אמרו שמע מיני' ד' דזה מקרי כלי ראשון דהא חידוש דין הוא דהת"ה עצמו נדחק בזה יש לומר דהא דחמי טבריא אינם מתקררים על גבי קרקע פשוט היה להם

ודינו של הת"ה אינו מוכח אלא מהא דבעא רבינא לאוקמי בחמי האור גם הת"ה בעצמו כתב דמהגמרא אינו מוכח זה כל כך אלא מסברא ע"ש עוד הוי מצי למימר שמע מיניה המבשל בחמי טברי' חייב ולאפרושי מאסורא מותר במרחץ ומדאמר טול בכלי שני ולא אמר בקיצור טול בכלי שמע מיניה שאם יטול בכלי עדיין הוא כלי ראשון כמ"ש בט"ז סי' צ"ג ס"ק ל' ע"ש ולדידי נראה לחלק דאם שאב מכלי ראשון שעומד אצל האש אפש' שיש על הכלי ששואב בו נמי דין כלי ראשון כיון שהיה אצל האור אבל אם העבירו הכלי ראשון מהאור ושאבינהו דכ"ר הוא אין בו כח לעשות את הכלי ששואב בו כלי ראשון דהוא היה בעצמו אצל האור אבל כלי ששאב בו לא היה לעול' וצ"ע ולפי מ"ש בט"ז בש"ע א"ח סי' שי"ח ס"ק י"ח דט"ס הוא במ"מ וצריך להיות כלי שני ואפי' הכי כת' הרמב"ם שם ולא יתן לתוכה שמן מפני שהוא כמבשל דזהו דינו של רבי כמ"ש במגיד משנה שם ע"ש והטעם מפני שהוא לרחיצה מחממים אותה הרבה וכ"כ במ"א ס"ק ל"ד ע"ש א"כ אין דינו של הת"ה מוכח כלל מהגמ' והא דאמרו ש"מ כלי שני אינו מבשל אע"ג דגם האמבטי כלי שני הוא מפני שהוא מחומם הרבה קרי לה כלי ראשון וצ"ע אמאי לא אמרו ש"מ ד' דאמבטי אעפ"י שהוא כלי שני מפני שהוא מחומם הרבה הוי כלי ראשון דהא חידוש דין הוא דפליגי הפוסקים בזה ע"ש ואפשר שכן הוא דעת רש"י בדף מ' ע"ב בד"ה בכ"ש דלכך הוי ככלי ראשון משו' שהוא לרחיצה ומחמם הרבה וכן כתב רש"י סברא זו בדף מ"ב ע"א בד"ה בכוס ובד"ה ספל ע"ש אלא דהספל דמעט מים בו לא מהני סברא זו והת"ה נראה דסבירא ליה כמ"ש התוספת בדף מ"ב ע"א אבל באמבטי דרבי כלי ראשון הוא ואינה אותה אמבטי דלשם דלא כהרמב"ם שכתב שניהם על אמבטי אחת ולפי דברי הת"ה אפילו מקום רחוק הוי נמי כלי ראשון כל זמן שהיד סולדת דלכאורה נקבי המעיין של חמי טבריא לא היה במרחץ דאם לא היה אלא חצי אמה וכדומה מן המעיין בודאי דהכל נקרא מעיין דכך דרך המעיין דהנקבים הם דקים כחוט השערה ואין רואה אותם כלל ולמעלה מתאספים המים כמו אמה ויותר ואח"כ יורדים משם ולמטה ואפשר דחמי טבריא אין בטבעם להתקרר כלל אפי' יתנו אותם במאה כלים זה אחר זה דדוקא מים שהחמימות בהם מחודש יכול הוא לחזור לטבעים אבל אלו שטבעם חם אינם יכולין להצטנן כמו מים המלוחים להמתק ואין חילוק בין מקום הנביעה לאלף פרסאות וצריך לשאול ליודעים ומלשון רש"י לא משמע כך שכ' בד"ה כלי שני הנ"ל דהך אמבטי שהחמין נמשכין לה מן המעיין וחשיב לה ככלי ראשון שהרתיחו בו שאעפ"י שהעבירו מעל האור מבשל ע"ש משמע שמה שהעבירם מעל המעיין הוי כמו שהעבירו מעל האור וצ"ע ולפי שאין לדין זה שורש כל כך מהגמ' יש להקל בו במקום קצת ספק

כגון שהוא רחוק עד שאינו ודאי שהיה היד סולד' בקילו' אשר נגע בקדרה אחרת או אם היה כלי שמשתמשין בו בספ' ע"ש בש"ע י"ד סי' צ"ט סע"ז ע"ש בפר"ח סי' צ"ב ס"ק י"ט שסמך נמי להקל בטפת חלב שנפל על הקדר' אם הוא כלי שמשתמשי' בו בשופע אע"ג דאיהו לא סבירא לי' דאם לא כן בלאו הכי מותר ע"ש בפר"ח סי' קכ"ב ס"ק ג' ע"ש וכ"ש אם בא על הקדרה צוננת מבחוץ דלא נאסר מן הקדר' אלא כדי קליפה מבחוץ וכן אם יש ספק אם נפסק הקילוח או לא כמו שהוא דרך העולם שתחת הכירה עומדים הכלים וכשהקדרה על הכירם נרתחת ויוצא לחוץ נשפך עליהם והמקום רחוק ויש חלל בין הכירה לכלים ועל פי הרוב יש ספק אם נפסק הקילוח כי כדי שירד בלא הפסק ועל מקום החלב צריך הרבה רוטב ואין דרך מה שיוצא מהרתיחה כ"כ. נראה שיפה עשה רמ"א שלא העתיק אצל האש דוקא אעפ"י שבת"ה הזכירו בשאלה שכת' שפותה אצל האש ומחמת הרתיחה יוצא החלב למעלה מאוגני הכלי והיה נזחל והילך על הכירה עכ"ל וידוע דלאו מעשה שהיה כך היה שהוא בעצמו עשה השאלות וכן דקדק שם בסוף התשובה הואיל והיה הקילוח נחל והולך מתוך הרתיחה העומדת אצל האש עכ"ל כיון שכ' דמחמת הרתיחה יצא למעלה מאוגני הכלי וזה בודאי לאו דוקא דמאי חילוק יש בזה ועוד דלפי הראי' שהביא מחמי טבריא או מחמי האור אין זכר לזה דלאו מחמת רתיחה יצאו אלא דלאו דוקא ה"ה אצל האש לאו דוקא אלא אורחא דמלתא קאמר דאין חילוק בכלי ראשון בין עומד אצל האש או לא דכיון שכתב הת"ה דמחמת הרתיחה יצאו לאורחא דמלתא או לאיזה כוונה הוצרך להזכיר אצל האש נמי דאין דרך לצאת מחמת הרתיחה אלא כשעומד אצל האש ופשוט הוא ע"ש בט"ז סי' צ"ג ס"ק ל' ועוד ראי' מפ' כירה ע"ש נרא' דאפי' שם כפשוטו שיטול מים בכלי ויתן הפך לתוכו אין ראיה דשאני התם דמפסיד כלי כמ"ש דף מ"ב סוף ע"א בתוס' ד"ה שאני התם ע"ש דודאי סברא נכונה היא דהא לכך הכלי ששואב בה הוי כל"ר משום שאין שם דפנות המקררות שהוחמו בהיותם בכלי ראשון אבל כשמניח בתוכו כלי קר בודאי לא יהיה על השמן שבתוך הכלי שם כלי ראשון ע"ש דא"כ היה לו לומר טול בכלי ותן ע"ש י"ל שלא ישה' הכלי בתוך האמבטי כדי שיהיו המים חמים יותר ויופשר היטב השמן דבזה יהיה הכלי כלי ראשון לכך אמר לו שיהי' כלי שני ע"ש בס' פר"מ סי' צ"ה בש"ד ס"ק י"ח בד"ה ומה אעשה לכאורה כוונתו על מעשה דרבי ושם הניח הפך לתוך אמבטי ומאי עירוי הוא כלי ראשון ממש אלא דהת"ה הוכיח מזה דאם נשפך מהאמבטי על דבר אחר הוי עירוי ע"ש ע"ש בד"ה סוף דבר וגו' ואם נזחל מכל"ר על כיר' צוננת שלא בהפס' ומשם ניתז צרורות על כלי קר הוי נמי עירוי ואוסר כדי קליפה כדין חם לתוך צונן ונהי שאינו מבשל כהאי

גוונא מבליע ומפליט מיהא וכל זמן שלא נפסק הקילוח הוי עירוי אף שנח על גבי כלי קר אלא א"כ נפסק ונח על גבי כלי קר ומשם לכלי אחר אין אוסר עכ"ל משמע מדבריו דאם נח תחילה ואח"כ נפסק הוי כל"ר דכיון דמתחילת הנחה על הכלי היה כלי ראשון מכח שכל טיפה אחרונה מחזקת את הראשונה נשאר עליה שם כלי ראשון לעולם לכך אסור אם ניתזו צרורות משם על כלי אחר ודבר תמוה הוא שהרי בהדיא כתב רמ"א בסי' צ"ב סע"ז אם נפסק הקילוח מן הקדרה רותחת קודם שהגיע אל הצונן הוי נמי ככלי שני ע"ש משמע דאפי' לאחר שנח על הכירה תיכף שנפסק הקילוח נעשה הכל כלי שני וכן מבוא' בת"ה סי' קפ"ה בשאלה שכתב והיה נזחל ונמשך בקילוח בלי הפסק דרך דופני הקדרה על גבי הכירה עד שהגיע אצל בשר שהיה גם כן טל גבי כירה עכ"ל מבואר שלא נפסק הקילוח עד שהגיע אל הקדרה הצוננת דכן משמע לשון עד דאין לומר דלא נפסק עד שהגיע על הכירה ואחר כך נפסק היה לו לומר והגיע וכן משמע מהסברא שכת' שם בסוף התשובה הואיל והיה הקלוח נוזל והולך מתוך הרתיחה העומדת אצל האש כל טפה וטפה אחרונה אינה מנחת את הראשונה שלפניה להתקרר דהא פרשו התוס' פרק כירה דף מ' ע"ב בד"ה וש"מ דהא דיד סולדת בו בכלי שני אינו מבשל היינו משום דאינו עומד אצל האש אינו מחזיק חומו והולך ומתקר' משמע דאם עוד היה כח האש שולט שם אינו מתקרר עכ"ל הרי דתיכף כשנפסק מתקרר דאין כח האש שולט שם ועוד דאם לא כן נמצא לעולם קערה כל"ש שהרי מערים מן הקדרה לתוכה עירוי בלא הפסק ובודאי בשעה שמערים הכל נקרא כל"ר אפי' שלא במקום העירוי כמ"ש לעיל מ"מ כשנפסק העירוי כל מה שבקערה הוי כלי שני כן הוא מוסכם בכל הפוסקים ע"ש במ"א סי' תנ"א ס"ק י"ג (וסי' תמ"ז ס"ק ט') לכן אעפ"י שהראיה שכתבתי מדברי רמ"א יש לדחות דשם צריך שלא יפסיק הקילוח עד שיגיע לבשר דאם נפסק קודם צריך עוד לילך דרך הכירה הצוננת עד שיגיע לבשר והוי ליה נפסק ואחר כך נח אבל כשלא הלך למקום אחר אחר שנפסק י"ל כיון דמעיקרא קודם שנפסק היה כל"ר לא נתבטל בהפסק ואם נתזו ממנו נתוזו הוי כמו מכל"ר ממש מ"מ מהראיה שהבאתי מקערה ומסבר' מהרא"י מוכח דגם זה מקרי כל"ש אבל אם נתזו צרורות מהקילוח ההוא קודם שנפסק הקילוח מכלי ראשון לכאורה הוי כמו מכלי ראשון ממש אבל נראה כיון דאפי' בכלי ראשון ממש יש פלוגתא בזה אם עירוי שנפסק הקילוח הוי ככל"ר או לא ע"ש בט"ז סי' צ"ב ס"ק ל' דלא צריך אלא גרירה וכ"כ שם בש"ך ס"ק ל"ח ע"ש ומ"ש הש"ך שם וכדלעיל ס"ז ע"ש באמת שנרשם שם כך בשערים בשם תשובת מהר"מ והיא אותה תשובה שכתב בתורת חטאת כלל נ"ה נ"ו דין ו' ע"ש אבל באמת נרא' דאין צורך לזה דאפי' אותם דסברי עירוי

שנפסק הקילוח הוי עירוי מודים שם דהא נשפך על כירה צוננת וכוי כלי שני אלא משום שטפה אחרונה מחזקת את הראשונה אבל כשנפסק ליכא זה ולא פליגי בעירוי שנפסק הקילוח אלא כשהוא באויר דליכא דפנות המצננות וע"ש במנ"י ס"ק ט"ו שהקשה דברי ש"ך מסי' צ"ב ס"ק ל"ח שכ' דעירוי שנפסק הקילוח סגי בגרירה ובסימן ק"ה סק"ה כתב דהוי עירוי ממש וחילוק בין מאכל וכלי חרס דבולע ולא כלי מתכות ע"ש בפר"מ סי' צ"ב ס"ק ל"ח בש"ד שהביא דברי המנח' יעקב ואפש' שיש חילוק בין טפה אחת ליותר ובפסחים ובתוספ' דזבחים ושאר פוסקים שכתבו דהוי עירוי מירי ביותר מעפה וכ"כ בש"ך סי' צ"ג דלא דמי לעירוי דטפה אחת כח חמימותם פוסק ואינו ככלי ראשון עכ"ל משמע דמחלק בין הרבה או עפה אחת אלא שכתב דדי כשמקנחה או מדיחה ולא הצריך אפילו גרירה על זה השיג הש"ך דגרירה ונעיצה הוי כקליפה פי' מעכב עשייתה ולא מהני הדחה וקינוח במקום דצריך גרירה או נעיצה כמו בקליפה ואין כוונת הש"ך דגרירה ונעיצה הוי ממש כקליפה ומהני במקום דצריך קליפה ולא כמו שהבין במנ"י סי' נ"ה ס"ק ע"ז דכוונת הש"ך כקליפה והקשה מדברי הש"ך דסי' צ"ב ס"ק ל"ח שכתב די בגרירה דלא הוי עירוי ע"ש ובעירוי סגי בקליפה שמע מינה דגרירה פחות מקליפה ע"ש ומ"ש מהר"ם והא דאמרי' עירוי ככלי ראשון כשנפל בקילוח אבל בכהאי גוונא לא ע"ש בתורת חטאת בקילוח פירוש בשפע ולא מיירי אם נפסק הקילוח או לא ע"ש וההיא דסי' ס"ח סע"י אעפ"י שהוא הרבה משום דאינו מפליט ומבליע כאחת כמ"ש בש"ך סי' ק"ה סק"ה אך במנ"י הנ"ל כתב דההיא דס"ח נמי מתשובת מהר"ם היא ולא ידעתי כי בש"ע שם נרשם ר"ן ושאר פוסקים ע"ש בסי' ס"ח ס"ק י' בהגה מ"מ בההיא מעשה שכתבתי לעיל שהכלים עומדים תחת הכירה ויש ספק אם נפסק הקילוח כמ"ש לעיל כיון שאין דינו של הח"ס מוכרח מן הגמ' אפש' שיש לסמוך על הפוסקים דעירוי שנפסק הקילוח סגי בגרירה ואפי' בכלי חרס יכולים לגרור מעט מן החרס אעפ"י שכתב במנ"י שם שהוא נגד הגמרא מסתמא אינהו הוי ידעי ליישב לשין הגמרא לדעתם ועוד כיון דגוררים אעפ"י שקליפה הוא מעט יותר שצריך שינטל כולו כאחת כמ"ש בש"ך סי' צ"ו ס"ק כ"א ע"ש בין גרירה לקליפה לא נשאר אלא מעט מזעיר עד שאין לך שום כלי שלא והא נקרא משתמש בשפע לגבי מיעוט הזה וכל שכן אם ישהנו עד שלא יהא בן יומו ואפשר שאפילו בעירוי שנפסק הקילוח מכלי ראשון ממש בטפה אחת וטל ידי גרירה משים שא"א לצמצם בכלי חרס שיגרור עד שיעור כדי קליפה ולאחר מעל"ע יש להתיר וצ"ע ע"ש במ"א שדברתי דברי' נכבדים בענין זה בעזהי"ת ע"ש בתפארת למשה ס' צ"ה שהקשה על מ"ש שם הש"ך דאין עירוי אלא בכלי ראשון שבא עליו העירוי הא

הש"ך פסק בסי' ק"ה ס"ק ה' דעירוי שנפסק הקילוח מבליע ע"ש ולא ידעתי מאי ענין זה לזה דכאן הוי ככלי שני כיון שבא על הכלי נצטנן מדופני הכלי כמו בא לתוך הכלי ושם באויר מיירי דליכא דפנות המצננו' ע"ש. ע"ש בפר"ח סי' ס"ח ס"ק י"ח דף נ"ג ע"א שהקשה על אותם הסוברים דעירוי שנפסק הקילוח אינו עירוי כלל מההיא דנטף מרוטבו על החרס וחזר עליו ע"ש בש"ך סי' ק"ה ס"ק ד' שכתב נמי זה וכך וכדמוכח בכיצד צולין דף מ"י עכ"ל ולא ידעתי כוונתו הא הפר"ח גופא כתב בסי' צ"ב ס"ק ל"ז דההיא דכיצד הוא רותח על ידי האור ממש ע"ש וא"כ אינהו לשיטייתהו אזלי דפסקי דרותח על ידי האור אפי' נפסק הקילוח הוי כעירוי שלא נפסק בסי' צ"ב סע"ט אלא דהתוס' והרא"ש מתרצים אליבא אותו הפוסקים דסברי עירוי אוסר כולו סברי דוקא עירוי שלא נפסק הקילוח אבל נפסק אפילו על ידי האור אינו מבליע אלא כדי קליפה אבל אנן לא סבירא לן אלא אפילו עירוי שלא נפסק הקילוח אינו מבליע אלא כדי קליפה אף על גב דא"כ לינחית דרגא לדידן נמי בעירוי שנפסק הקילוח מחמת האור אפשר דאנן פלגינן עלייהו בהך סברא דאין צורך למינח' דרגא דשוים הם עירוי שלא נפסק הקילוח מכל"ר או נפסק מעל ידי האור או אפשר דוקא לאסור כולו יש חילוק אבל כדי קליפה הסברא נותנת שגם נפסק על ידי האור יכול להבליע כ"כ בפר"ח ס"ק ז' ע"ש:

ב

אם נמצא קערה חולבת בין כלי בשר אפילו היא בת יומא ודרך להדיח באותו בית בכלי ראשון מותר דאמרו בפ' קמא דנדה אין מחזקינן טומאה ממקום למקו' ע"ש בדף ד' ע"א כמו כן אין מחזיקים אסור ממקו' למקו' כלומ' לא אמרי' כמו שהם עתה ביחד כן היו ביחד בשעת הדחה אלא אמרי' עתה באת' ומאי שנמצא עתה ביניהם זה לא מקרי רעותא דהא עדיין י"ל שלא הודחו עמהם ע"ש וכל שכן אם לא נמצא גם עתה ביניהם דלא מחזקי' רעותא שמא הודחה עמהם אעפ"י שספק ולא ידוע להם אם הדיחו אותה עמהם או לא ולא דמי למי שאינו יודע הלכו' שחיטה דחיישי' שמא שהה או דרס אע"ג דליכא עכשיו שום רעותא המורה על חששא זו שאני התם דודאי שהה או דרס דכן דרך החתיכה למי שאינו יודע הדין כמ"ש בט"ז סי' ט"ז ס"ק י"ג ואע"ג דבט"ז סי' צ"ה ס"ק י"ד לא העתיק טעם זה אלא משום ס"ס שמא לא הודחה ושרא לא היתה בת יומא ע"ש משמע בהיתה בת יומא אסורה ע"ש י"ל משום דנמצא עתה ביניהם אבל אם לא נמצא ביניהם בודאי גם הט"ז מודה דלא חיישי' וע"ש במנ"י כלל נ"ז נ"ח ס"ק כ"ט שהביאו ופסק כן וכת' דהא דהחמיר בצ"צ בספק נמלח עם בשר שהיה שם עוד צדדים להחמיר

גם המעשה דצ"צ היה שנמצאו אחר כך כולם ביחד ע"ש בפר"מ סי' ס"ט בשפתי דעת ס"ק י"ג שהביאו ע"ש:

ג

בש"ע י"ד סי' צ"ב סע"ט צריך הגעלה בתרומת הדשן סי' קע"ו כתב אלא דייניגן לה דלכל הפחות עדיין הוא רותח כעירוי דמכלי ראשון דבעי הנעלה עכ"ל א"כ הוי סגי בקליפה כדין עירוי והא דכתב הגעלה אפש' משום כלי חרס וכדומה נקט הגעלה ע"ש לעיל סי' צ"א סע"ה סוף הג"ה שלישית ע"ש בש"ך ס"ק י"ח ובפר"מ כאן בשפתי דעת ס"ק ל"ה כתב דמהרא"י סבר דעירוי מבליע בכל הכלי ע"ש ממילא לדידן סגי בקליפה ואפשר משום דלא ברירא ליה למהרא"י שלא יהיה אלא כעירוי דהא כתב לכל הפחות לכן אין להקל בלא הגעלה וצ"ע:

ד

כתב בש"ע י"ד סי' צ"ה בט"ז ס"ק י"ב כתוב באיסור והיתר הארוך א"כ על ידי עיראות הרבה ע"ש לכאורה נראה דוקא שהיו עיראות הרבה תכופים זה אחר זה דכיון דבא עירוי השני בעוד הקערה חמה מעירוי הראשון לא שייך כל כך תתאה גבר ומצנן את העליון אלא אינו מצננן כ"כ ומבליע יותר וכן בעירוי השלישי והרביעי מבליע עוד יותר אבל אם נצטננה מעירוי הראשון למה לא נימא תתאה גבר בעירוי השני גם כן ומצננן התחתון את העליון אין לזה לא טעם ולא ריח ואין לומר כיון דיש כאן בליעה בכדי קליפת הקערה אינו יכול ליבלע בליעה של עכשיו אם לא תלך יותר מה לי אם לא תלך לא תבלע כלים ועוד דהא עירוי מפליט ומבליע כדי קליפה ולאלו שני הטעמים אם היו עיראות הרבה של היתר ואחר כך היה עירוי של איסור לטעם הראשון כבר נתחממה על ידי עיראות של היתר מ"מ בעירוי אחד של איסור אינו מבליע בכולו וכן לטעם השני ובאסור והיתר הארוך כלל ליד דין ט"ו כתב ואם בקערה צריך ס' נגד כולה לפי שמערי' עליה כמה פעמי' ונשאר בה הבליעה כל פעם והולך ובולע מידי יום ויום בכול' עכ"ל משמע אפי' כבר נצטננה מדכת' יום יום משמע דמיירי מדרך העולם שאוכלים בה בכל יום גם משמע דמיירי אפילו היא אינה בת יומא מעיראות הראשונות דהא כתב יום יום ובספר פר"מ סי' צ"ה במשבצות זהב ס"ק י"ב נסתפק בזה ומדכתב או"ה יום יום לא תהא בת יומא חלא משני עיראות בבוקר ובערב ואפשר דסבירא ליה דבשני עיראות סגי או דהעירוי האחרון גורם ליבלע בכולו ולפ"ז אפי' היו עיראות הראשונות של היתר אבל לומר דבעיראות של אסור אפי' לא היו הראשונות בני יומם ועיראות של היתר לא מהני צ"ע ואפשר כיון דבכל פעם בא בליעה חדשה אינו מניח את הראשון ליפגם ותמיד

הוא לשבח ע"ש בפר"ח סי' צ"ד ס"ק כ' ובספר פר"מ סי' צ"ד בשפתי דעת ס"ק כ"ב ע"ש ומ"מ משמע מאו"ה דדוקא עיראות של כל יום ויום מהני לזה אבל מאי שמערים קערה מלאה לא אמרינן דזה גופה מקרי עיראות הרבה דא"כ למה לצרף של כל יום ויום אע"ג דגם בעירוי אחד נוגע כל מאי שמערה בשולי הקערה דדרך העירוי הוא כן לדחות מאי שיש בקערה ולבא כל קילוח לשולי הקערה אפילו הכי לא מהני זה ע"ש במנ"י סי' י"א י"ב ס"ק י' שכתב נמי דבעירוי נוגע הכל בקערה ע"ש מ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ג בש"ך ס"ק ד' ובט"ז ס"ק ב' בשם רש"ל הטעם דאי אפשר לקנחם יפה ע"ש רש"ל אזיל לשיטתו ע"ש בש"ך סי' ק"ג ס"ק ט"ז בשם רש"ל דכשיש בעין לא נפגם מה שמבליע ע"ש לכך לא מהני כאן ס' נגד מה שבעין דלכאורה אין קדרה שמכסים אותה שלא יהא ס' נגד מה שבעין בכיסוי למעלה במקום שאין יכולים לקנח ע"ש אבל לדידן דלא קיימל"ן כרש"ל כמ"ש בש"ך סי' ק"ג ע"ש אין קפידא בזה לפעמי' הקדרה עם תבשיל או מים אצל האש וסמוך לאש המים רותחים ורחוק מהאש אין היד סולדת בו לכן אם ניתן בו דבר אסור אי אפשר לשטר בס' כי אין ידוע כמה כם הרותחין ולפי הנראה בודאי ליכא ס' כי מעט הם ואפילו נטלו האסור או לא נטלו והמים כולם נעשו רותחין מכל מקום מעט המים אשר בתחילה נעשו נבילה וצריך לשער נגד כולם אלא דבלח בלח לא אמרינן חנ"נ בהפסד מרובה ע"ש בש"ע י"ד סי' צ"ב סעיף ד' בהגה ע"ש בט"ז ס"ק י"ד ט"ו ובלא נודע האיסור לא אמרינן חנ"נ ע"ש בסי' צ"ט בהגה ובש"ך שם ס"ק ט"ו ובמין במינו היה אפשר לומר כיין דלא ידעינן כמה היו רותחים שמא היו ס' כמו בנשפך בסי' צ"ח סעיף ב' אלא דלפי הנראה בודאי אין כאן ס' ובמקום אחר הארכתי כתב בס' פר"מ בסי' ל"ט ס"ק א' בשם תשובת הב"ח סי' קכ"ז אם נמצא מכה ישינה בצלעות שנסרכה הריאה אף קודם ג' ימים החלב אסור והכלים אין לאסור מקודם ג' ימים דנ"ט לפגם מדרבנן עכ"ל וחלק עליו בהיתר הכלים כיון דהספק בדאורייתא ומצד אחר בא לו שהוא מדרבנן ע"ש בש"ך סי' ק"י בדיני ס"ס ס"ק י"ט ובבל"י בדיני ס"ס ס"ק כ"ד התיר בהפסד מרובה ע"ש בפר"ח ושאר אחרונים והנה בלאו הכי צע"ג על הב"ח כיון שלא התיר החלב מקודם ג' ימים ולא מוקמי' לה אחזקה לומר השתא קודם ג' ימים נטרפה כמו דמוקמינן במכה שאינה ישינה ש"מ דודאי מקודם ג' ימים נעשה כמ"ש בתשובת הב"ח שם דאפי' להמכשירים בהוגלד פי המכה קודם ג' ימים דוקא התם דאפשר דהוגלד תוך ג' ימים אבל ריעותא גדולה בצלעות בודאי מכה ישינה היא ע"ש א"כ מאיזה טעם נתיר הכלים אחר מעל"ע דהא לאיסור דרבנן ספיקא עכ"פ בעינן ע"ש בש"ך סי' ק"י בדיני ס"ס ס"ק כ' וס"ק ל"ד דמה דלא מקרי ספק לענין דאורייתא לא מקרי ספק לענין דרבנן אלא ודאי דסבר

הב"ח דמדינא ספק גמור הוא דאפילו מכה ישינה אפשר להתהוות בתוך ג' ימים באיזה ענין המקולקל מאוד אלא דלענין לאכול החלב בעצמו דאסור דאורייתא הוא החמיר ולענין הכל ם שאינם בני יומם דרבנן מוקמינן אדינא לומר דספיקא הוא ומוקמינן לה אחזקה לומר השתא קודם ג' ימים נטרפה סמוך לג' ימים ולא קודם לכך הכלים כשרים כיון דמוקמינן לה אחזקה כמו שמכה שאינה ישינה דמותרים הכלים מקודם ג' ימים דמוקמינן אחזקה ואמרינן השתא סמוך לקודם ג' ימים נטרפה ולא מאז ומקדם אע"ג דלא אמרו אלא הוגלד פי המכה או כרכה בודאי ג' ימים אבל אינו בודאי שלא יהיה מקודם ג' ימים הרבה אלא ספק הוא על מקודם ג' ימים הרבה ומוקמינן לה אחזקה הכא נמי מוקמינן אחזקה ומתורץ בזה מה שהקשה הפר"מ עליו הא מצד אחר בא לו שהוא מדרבנן דזהו בספק דלא מוקמינן ליה אחזקתו להכשירו לגמרי ע"ש בסי' נ' בש"ך ס"ק ג' ע"ש אבל הכא לענין הכלים כוי הדין כמו במכה שאינה ישינה דאפי' החלב מותר ע"ש בש"ך סי' ס"ו ס"ק י' ובט"ז ס"ק ה' בכיוצא בזה בדבר שהספק הוא בדאוריית' ומצד אחר בא לו שהוא מדרבנן דבלא תערובת שהוא דאורייתא חיישינן לאותם הסוברים דם ביצים מדאוריית' ובתערובת שהוא מדרבנן סמכינן על אותם הפוסקי' דסברי דם ביצים מדרבנן ע"ש הכא נמי דכוותיה ובודאי דקושיא גדולה היא על הב"ח דודאי גם בדרבנן בעינן ספק גמור ספק שקול ולא שיהא נוטה יותר לאסורא מלהתירא כמ"ש בש"ך בדיני ס"ס ס"ק נ"ג לא מקרי ספק או ס"ס אלא כשהאסור וההיתר שוים אבל אם יש לתלות יותר באסור או שהאיסור יותר שכיח אין זה ספק כלל ע"ש ובודאי ספק לדרבנן וס"ס לדאוריי' וכן מדסיים אין זה ספק כלל א"כ בודאי אפי' לדרבנן לא מהני ודבריו מיוסדים על אדני הפוסקים ולא יחלוק הב"ח עליהם כי דברים פשוטים ואמתיים הם וא"כ יקשה על הב"ח כיון שאסר את החלב מקודם ג' ימים הרבה ולא אמרינן נוקמי אחזקה ותיכף לג' ימים נטרפה כמו במכה שאינה ישינה על כרחך צריך לומר על כל פנים דכאן שכיח לאסורא טפי מלהתירא א"כ אמאי מתיר הכלים אחר מעת לעת הא אפי' לדרבנן לא הוי ספק כמ"ש ואפשר דסבר הב"ח דלא אסרינן אסור דרבנן אלא היכי דנודע לנו שנולד צד אסור בהיתר זה כגון שנפל דם מבושל או חלב שחוטה או שאר אסור דרבנן או ביצת נבילה וכדומה דידענו הולדת האיסור וכן מ"ש אם הספק מדאורייתא ומצד אחד בא לו שהוא דרבנן כגון ספק דרוסה שנתערבה דמדאורייתא חד בתרי בטל אלא דבעלי חיים חשיבי ולא בטלי על כל פנים נולד הספק דרוסה באיזה עת שהיתה ביער וכדומה אפי' לא נודע לנו הספק עד אחר שנתערבה או ספק אסור שנתבשל בכלי ושהו מעל"ע דידענו שנולד ספק אסור בבשר זה אבל כאן ששחטו הפרה ומצאו בה מכה ישינה מקודם ג'

ימים לא היה שום זמן שנא' באותו זמן נולד הספק לכך אעפ"י דשכיח לאסורא יות' מלהתירא מ"מ אסור דרבנן אינו חל אלא בדבר הברור ולא בזה דכל שיש לומר שאין כאן אסור ולא נולד לנו בשום זמן שום רעותא לא יחול אסיר דרבנן וכן משמע לשון תשובת הב"ח שכתב מאחר שאסור נ"ט לפגם מדרבנן אין לאסור אלא באיסור שהיא ברור כמו בטרפות שהוא מן הבטן בכהאי גוונא עכ"ל וצ"ע ולענין דינא במכה ישנה אם נשתמשו מן החלב כמו ד' וה' שבועות מקודם דלפי אמדן דעתינו נראה דיכול להתהוות מכה כזה בתוך אותו הזמן יש להכשיר אפילו החלב דמקודם כיון דלא נזכר בגמר ובפוסקים הראשונים והאחרונים (אדרבה מדנתנו גבול הוגלד פי המכה בידוע שג' ימים מקודם והמקח בטל ולא אמרו דאם הוא יותר מגלו דאפי' מקודם המקח בטל עד י"ב חודש שמע מיניה דאין חילוק וליתא לדבר זה ע"ש במקום אחר שהארכתי בעזהשי"ת בדבר זה הרבה) וכיון שיש לספק שמא לא נעשה אלא בד' וה' שבועות מוקמינן להבהמה על חזקת כשרות עד אותו הזמן כמו במכה שאינה ישינה בג' ימים ולא אמרינן דספק חסרון ידיעה הוא דים היינו בקיאים היינו יודעים דמקודם נתהוה המכה כיון דכל עיקר טרפות זה אינו נזכר בגמרא ובפוסקים אלא מאומדן דעתינו דלא יתכן שיתהווה מכה כזה בימים מועטים כל שאומדן דעתינו נוטה להיפך סגי בכך והרוצה להחמיר בחלב מ"מ בכלים אחר מעל"ע בודאי מותר כיון דהב"ח דהמציא חומרא זו התיר גם כן הכלים אחר מעל"ע אע"ג דדבריו מגומגמים כמ"ש לעיל מ"מ אין לנו להחמיר יותר מדבריו כיון דהוא המציא חומרא זו בודאי ידע מאי דקאמר אלא שלשונו מגומגם ובכלים שהם בתוך ד' וה' שבועות שלפי אומדן דעתינו בודאי הייתה טרפה דהחלב בודאי אסור והכלים אחר מעל"ע דינם כך שכל כלי שאין בו שום צד להתירא דליכא שום פוסק לסמוך עליו להתיר כגון קדרות שבישלו בהם החלב דלכולי עלמא אסורים יש לאסור אפילו אחר מעת לעת דדברי הב"ח מגומגמים במה שהתיר אחר מעל"ע כמ"ש לעיל ע"ש אבל הכלים שיש פוסקים המתירים אותם כגון כלי שני כמ"ש בט"ז סי' ק"ה ס"ק ד' פלוגתא בזה ע"ש ואפי' בדבר גוש כיון דרמ"א פליג על רש"ל סבר דאפי' בדבר גוש יש להקל בכלי שני ע"ש בש"ך סי' ק"ה ס"ק ח' ובט"ז סי' צ"ד ס"ק י"ד נמי מתיר בלא דוחקא דסכינא לכן בסכין שחתכו הבש' יש להחמיר יותר ויגעילנו אבל בטעלי"ר אין להחמיר בפרט אם הוא של חרס דאי אפשר בהגעלה ותערובת כלים בכלים ע"ש בסי' ק"ב אימתי יש לו צד היתר לאיזה פוסקים ומותר כאן וכן בכל כלי שיש בו צד היתר לאיזה פוסק מפורסם יש להקל כאן ע"ש בש"ע י"ד סי' צ"ב בש"ך ס"ק ל"ב קדרה צוננת ע"ש ואפי' מה שנשפך נמי צונן אותו מקום החם עושה את הרוטב רותח עד שהוא נבלע בקדרה

וראיה לזה מ"ש בפסחים דף ע"ו ע"א דאזיל רוטב מרתח ליה לחרס והדר מרתח ליה לרוטב ע"ש בתוספת ד"ה בשלמא ע"ש הרי דמרתח ליה כל כך עד שיכול לרתח לאחרים למאן דאמר עלאה גבר הכי נמי לדידן למאן דאמר תתאה גבר ומדכתב רמ"א דאפילו בקדרה חמה התבשיל מותר מוכח דלא כמ"ש במנ"י כלל וסי' נ' נ"א ס"ק א' דאף דעירוי אינו אוסר אלא כדי קליפה היינו דוקא על דבר צונן אבל אם התחתון כלי שני כולו אסור ע"ש בכלל וסי' נ"ה נ"ו ס"ק כ"א שכתב נמי כן ע"ש דמשמע תמגר דדעת רמ"א כן ואינו כן כמ"ש:

ה

פעם אחת לקחו כף של אסיר בת יומא ולקחו הזוהמא מעל הקדרה ולא ידעו כמה תחבו אם היה ס' נגד מה שתחבו נראה דמותר שמא במהירות שלקחו הזוהמא לא פלטה ובפרט שלא תחבו לתוך הקדרה כלל אלא לקחו השוים מעל הקדרה מבחוץ ע"ש בטור א"ח סי' תנ"ב אם צריך להשהות הכלי ביורה בהגעלה ע"ש בפר"ח סי' תנ"ב סוף סע"ו דהעולם נוהגים להוציאם ולהכניסם מיד ומנהגם של ישראל תורה היא וכ"ש לחומרא ועוד אפילו למאן דסבר דצריך להשהות היינו דלמא לא פלט כולו אבל מעט פולט ולא ידעינן כמה אלא דאיכא עוד ספק שמא לא תחב אלא מעט והיה ס' ואפילו לא היה ס' שמא לא נתן טעם בקדרה כמ"ש בהגהת ש"ד סימן מ"ט בשם רש"י בכף שהיתה ספק בן יומא ולא היה ס' כשר שמא לפגם ושמא לא נתן טעם דחכמים שיעורו ס' משום בצל וקפלוט שנותן טעם ביותר וספק זה דלא היה ס' שמא נתן טעם צ"ע דא"כ כל אחד ישער לפי מה שירצה כמ"ש בש"ך סי' צ"ח ס"ק ט' ע"ש בט"ז ס"ק ו' שהקשה מס"ס אספק אחד ובס"ס אינו מזיק חסרון ידיעה כמ"ש בש"ך סי' נ"ג ס"ק ט"ו ע"ש בש"ך בדיני ס"ס סעיף ל"ד ל"ה והחילוק דחסרון חכמה שהדבר לפניו ואיני יודע לשער וכיוצא בו זה לא הוי ספק כלל אבל דבר שצריך בדיקה מהני בס"ס לכך בסרכות דיש להם בדיקה מהני בס"ס אבל בכתב ובסי' צ"ח שהוא לפנינו ואינו יודע לא הוי ספק אפי' לס"ס וכ"ש דמיירי בספק אחד דאפי' ספק דבדיקה לא מהני בספק אחד ובנידון דידן אע"ג דלכאורה הכל ספק אחד שמא נתן טעם או לא מכל מקום צדדין הרבה הם לקולא ע"ש במנ"י בתורת השלמים בדיני ס"ס ס"ק כ' דהוי ס"ס ע"ש היטב דגם כאן מתחילה צריך להתחיל אם היה אסור הרבה בתוך הקדרה שמא לא נתחב רק מעט עד שהיה ס' ואפילו תחב הרבה שמא לא נתן טעם ואפשר דספק שכל אחד ישער כפי מה שירצה מגרע בס"ס נמי וצ"ע מכל מקום כאן שלא תחבו תוך הקדרה אלא מלמעלה בודאי איכא ספק לא פלט לתוך הקדרה כלום או מעט (ועוד נראה דאלו הספיקות אינם ספק א' דספק אם יש

ס' אכתי יש פוסקים דאפי' בס' צריך קפילא כמ"ש בבית יוסף ריש סי' צ"ח ע"ש אבל כשאנו אומרים שמא לא נתן טעם בספק אין צריך לכלום:

1

ע"ש בש"ך בי"ד סי' צ"ב ס"ק ל"ג וביש"ש שם כתב שהקדרה עומדת אצל האש וא"כ מאחר שהיא מרותחת מחמת חום האש שאצלה שאי אפשר לומר תתאה גבר כי חום העליון שבקדרה מרתחת התחתון מלהתקרר ובולע שפיר וכן נראה עיקר היכי שהקדרה מורתחת דבעינן ס' נגד החלב אפילו הוא למטה מן הקדרה וכן מצאתי בא"ו בשם ר"י מפרי"ז עכ"ל משמע דוקא אם עומדת אצל האש וכן העתיק במנ"י כלל וסי' נ"ה נ"ו ס"ק כ"א את דברי מהרש"ל אך אם הקדרה עומד אצל האש שאז אינו מתקרר ובולע שפיר עכ"ל וכ"כ בפר"מ שם דברי הש"ך דאם הקדרה אצל האש ע"ש ומיירי שהמקום תחת הקדרה עדיין צונן היא וכן הסברא נותנת דהאש מחמם את הקדרה ואינו מניחה מלהתקרר מחמת התחתון דהא תמיד ניתוסף בה חום מהאש שאצלה ואדרבה היא מחממת את התחתון דומה לזה כתב בתרומת הדשן סי' קכ"א בהאי דינא שכתב רמ"א אחר כך וקילוח מן הקדרה רותחת וכו' שכל טיפה אחרונה אינה מניחה את הראשונה מלהתקרר עכ"ל וכ"כ בט"ז שם ס"ק כ"ה שהקדרה עומד אצל האש שחום האש שבקדירה מרתיח התחתון מלהתקרר ובולע שפיר וכן נראה עיקר עכ"ל הרי שהעתיק דברי מהרש"ל בקיצור והעתיק עיקר הדברים דבעינן שהקדרה עומד אצל האש דוקא א"כ משמע דדוקא הוא ע"ש אבל לא משמע כן בדברי המ"כ בשם ר"י מפריש שהעתיק מהרש"ל תחילה שכתב שם בזה"ל ואם נפל על הכירה חלב והקרקע לחה והושם עליה קדרה של בשר רותחת צריך ס' ממה שהיה בעין תחת הקדרה מרוטב של חלב עכ"ל הנה לא הוזכר בכאן אש שהוא עיקר האסור אבל רותח נזכר שם ברש"ל ועוד לשון והושם עליה משמע שתחילה היה הרוטב ואחר כך הושם עליה הקדרה ואי מיירי אצל האש צריך לומר שנשתהה עד שנכנס חום האש בקדרה וזה לא משמע אלא תיכף שהושם הקדרה על החלב נאסרה הקדרה ועוד דלא שכיח שתהא הקדרה עומדת אצל האש ותחתי' קר ובאו"ה כלל ל"א דין ו' כתב דין זה אם חלב נפל לארץ וכו' ע"ש ובוודאי דוחק הוא שהיו מבשלים על הארץ דלמה לו לצייר כן אלא נראה דכל שהקדרה מרותחת מחמת האש שתיכף כשנטלו אותה מעל האש הושמה על החלב הני בהכי ולכאורה נראה דוקא שהיה מעט תחת הקדרה דאין אותו המעט יכול לצנן את הקדרה אלא אדרבה הקדרה מחממתה אעפ"י דתתאה גבר אבל אם יש הרבה בודאי דאין הקדרה יכולה לחמם את כולם אלא דמ"מ אפשר דמחמם את עלומם עד שאין ס' נגד המחמם

דהא בפחות מס' יכול הוא לחמם כמ"ש אומדים מה שהוא בעין תחת הקדרה ואם הוא בפחות מס' אסור אלמא דכל כך הרבה יכול הוא לחמם ואפשר דכיון שיש צונן הרבה אין הצונן התחתון מניח את העליון להתחמם כל כך וצ"ע בזה אך צע"ג על דין זה ע"ש בפסחים דף ע"ו ע"א תנן סכו בשמן של תרומה וכו' בשלמא לרב דאמר עילאה גבר ע"ש והרי שם מיירי שהפסח בתוך התנור אצל האש ואפי' הכי למאן דאמר עילאה גבר סגי בקליפה ולא אמרי' דהפסח מחמם את השמן הוא הדין לדידן למאן דאמר תתאה גבר דשוין הם לגמרי וצריך לומר דמיירי בהוציאו מן התנור ולמ"ש דאפי' אינו אצל האש כל שהוא תיכף להוצאתו מן האש מחמם צריך לומר דמיירי שנשתהה קצת עד שלא נשאר בו רתיחת האש אך צ"ע לפי זה מאי מקשה לשמואל הא איכא לאוקמי שנשתהה עד שאינו רותח כלל ואפי' הכי בעי קליפה כמ"ש שם ברש"י ד"ה צונן הוא דאפילו צונן גמור ע"ש בשלמא אם נימא דהמשנה מיירי כפשטה שהפסח בתוך התנור כמו גווני דרישא במתניתין שם נגע בחרסו של תנור וכו' ע"ש שפיר מקשה דלא בעי לאוקמי שהוציאו את הפסח מן התנור ונצטנן אבל אם אפי' לרב צריך לאוקמי בגוונא דלא כתיבא במתני' ולא הוי דומיא דרישא א"כ גם לשמואל יש לומר דמיירי שנצטנן דהא לרב צריך לאוקמי שהוציאוהו מן התנור ונצטנן מרתיחתו אלא שהיד סולדת בו ולשמואל נוקמי שאין היד סולדת ואין בין זה לזה כלום ושם נמי הפסח הוא גדול והסיכה מעט דאפי' למאי דלא ידע המקשן מהתירוץ שאני סיכה דמשהו בעלמא ידע דסיכה אינו מרובה אלא דלא ידע הסברא ע"ש בט"ז סי' צ"ד ס"ק י"ג ובש"ך ס"ק כ"ח ע"ש ואפי' להט"ז לא ידע שהסיכה הוא מועט כל כך שיש ס' נגדה אבל בוודאי ידע דדבר מועט הוא דכי לא ידע מה סיכה ועניינה זה בודאי אינו וצריך לומר דר"י מפריש סבר דצלי צונן אין צורך אפילו לקליפה ע"ש בסי' צ"א סע"ז מחלוקת הפוסקים ולכך מקשה שפיר על שמואל וע"ש בדף ע"ה ע"ב בתוספת ד"ה ואם צלי בכל עניין מיירי וכו' ע"ש היטיב לפ"ז י"ל דלכך מקשה משום דמשמע ליה בכל עניין מיירי אפי' רותח ודוחק דדוקא על צונן יש הכרח דומיא דחי אבל על רותח ליכא הכרח ומ"ש בש"ך סי' צ"א ס"ק כ"א באמת דעת רש"י ע"ש היינו דבצלי רותח סגי בקליפה ואין צורך לרש"י בזה דבגמרא מבואר למאן דאמר עילאה גבר דמיירי שהפסח רותח והוא הדין לדידן אם תתאה גבר אבל בצונן דעת רש"י דצריך נמי קליפה ע"ש ולא ידעתי כעת כי אין הפנאי מסכים לעיין בזה ע"ש וע"ש בדף ע"ו ע"א בתוספת ד"ה משים הכי וכו' ולא נשתהה בתנור אחר סיכה כלל שאם לא כן על ידי רתיחת התנור היה נבלע אפי' למאן דאמר עילאה גבר עכ"ל משמע קצת שסכו בתנור ולמ"ש לעיל דבעינן דוקא שעומד אצל האש יש ליישב כל שלא נשתהה כלל לא מהני

חום האש וצ"ע גם על זה אבל למ"ש לעיל דאפילו הסירו מעל האש ע"ש מאי מהני שלא נשתהה בתנור הא לאחר הוצאתו מן התנור רותח מחמת האש הוא וצ"ע ולפי דברי מהרש"ל והש"ך אפילו הנשפך צונן כל שהקדרה מרותחת מחמת האש אבל קדרה חמה אפילו הנשפך כלי שני הקדרה אסורה והתבשיל מותר כמ"ש ברמ"א בהדיא ומ"ש הש"ך דמשמע מדברי מהרש"ל דאפילו הנשפך צונן אע"ג דכתב שם מהרש"ל על ההיא דר"י מפריש ז"ל ולא נראה לי האי פסקא כלל מאחר שהחלב נעשה כלי שני א"כ אינו אוסר כמ"ש מהר"מ לעיל ע"ש א"כ משמע דמוקי להההיא דר"י מפריש שהיה הנשפך חם אין בזה קפידא דכלי שני וצונן שוים הם לדידהו דלא זכרו לסברת המנ"י שאכתוב לקמן ובאמת לא נזכר בדברי ר"י מפריש כלל שהחלב היה רותח לא במהרש"ל ולא באו"ם אלא מיירי אפי' בצונן ומהרש"ל לחזוקי קושייתי כתב כן דאפי' תוקמה בכלי שני אינו מתורץ וכן במסקנת רש"ל שתירץ להההיא דר"י מפריש משום שהקדרה עומד אצל האש לא זכר כלל לצרופי לזה מה שהחלב הוא חם ג"כ ש"מ דמהניא ליה סברתו דקדרה מחממת אפי' הנשפך הוא צונן אבל בספר מנ"י כלל וסי' נ"ה נ"ו ס"ק כ"א תפס לו דרך אחרת דאם הנשפך כלי שני אפי' אין הקדרה מרותחת מחמת האש התבשיל אסור וכ"כ בכלל נ"א ס"ק א' דאפי' מכלי ראשון על כלי שני אוסר כולו אע"ג דאין עירוי אוסר אלא כדי קליפה מ"מ בכלי שני אוסר ואם הנשפך הוא צונן אפילו הקדר' מרותחת מחמת האש לא נזכר בשום פוסק שיאסר התבשיל לדידיה אע"ג דיש לומר דבמלתא דסברא נא פליג על מהרש"ל מ"מ אין הכרח לומר כן גם פירושו דחוק קצת משום דלא נזכר בדברי ר"י מפריש דהחלב היה חם כיון דבזה תלוי עיקר האסור לא היה לו להשמיטו ולענין דינא כיון דדברי ר"י מפריש לא נזכר בגמרא ולא בשום פוסק אחר ודבריו מפוקפקים בעיני גדולי האחרונים שלא בהפסד מרוב' יש להחמיר כאחר מן הפירושי' אם הקדר' רותחת מחמת האש אפילו אינה אצל האש ממש והנשפך היא צונן או אפי' חמה שהיד סולד והנשפך כלי שני כדעת המנ"י ולכבוד שבת או בהפסד מרובה אין להחמיר אלא א"כ כל הפירושים יסכימו להחמיר כיון דבלאו הכי איכא ספק טפת חלב שנפל על הקדרה אם מפעפע לפנים כלל כמ"ש בסי' צ"ב סע"ה וכאן יש ספק בפירושים הוי כעין ס"ס שמא אינו מפעפע ושמא אין הפירוש כן ומ"מ אם הקדרה עומד אצל האש אפי' הנשפך צונן יש להחמיר כיון שרש"ל פסק כן מסברא דנפשיה שכתב שם וכן נראה עיקר היכי דהקדר' מרותחת בעינן ס' נגד החלב שתחתי' עכ"ל והש"ך מביאו לפסק הלכה גם רמ"א אפשר דאינו חולק עליו שרתב קדרה חמה אבל מרותחת אצל האש לא מיירי מינה גם המנ"י אפשר דלא נחלק עליו כמ"ש לעיל אבל במה שהחמיר המנ"י אפי' הקדר' אינה

מרותחת אם מה שתתתיו כלי שני אוסר התבשיל הלא רמ"א פליג עליו בהדיא בסע"ז ע"ש בתחילת ההג"ה ואם נשפך וכו' וע"ש בפ"מ שכתב נמי דרמ"א פליג וכן רש"ל פליג עליו בהדיא שהקשה על ר"י מפריש אפי' הנשפך כלי שני לא יאסור אלא כדי קליפה והקדרה היא הקליפה כמ"ש לעיל וכן הש"ך תפס כדברי מהרש"ל וע"ש בש"ך סי' ק"ז ס"ק א' שכתב למה לי ס' הא קיימ"ל דעירוי אינו מבליע אלא כדי קליפה ע"ש מוכח ג"כ דלא סבר כהמנ"י לכן כיון דרוב הפוסקים חולקים עליו אין להחמיר כל כך לכבוד שבת ויו"ט או הפסד מרובה וכדומה וצ"ע וע"ש בתורת חטאת כלל כ"ג דין ד' שכתב בשם רש"ל בשם הר"ן פר' כל הבשר ז"ל וכל זה לא מיירי אלא שניטלה מן האש דאלו עדיין על האש בין האסור בין ההיתר הוי כרם לתוך חם אלא מיירי שנטלו מן האש ועדיין חם עכ"ל וכן נראה שאין להחמיר אלא בעומדת אצל ראש ולא כמ"ש לעיל ומ"מ שלא בהפסד יש להחמיר כמ"ש לעיל ומכ"ש אם מה שתחת הקדרה הוא מעט ומשקה דבקל נרתח ונבלע כל המשקה בעצמו בקדר' כידוע ממשקה שנפל על הקדרה רותחת שנבלע המשקה גופה בקדרה אבל באוכל שצריך להפליט טעם ממני אין להחמיר כל כך ופעם אחת לקחו קדרה מעל האש ושמהו על בשר טרפה והיה קצת הפסד ואסרתי הקדר' והתרתי התבשיל ואפשר דבמשקה נמי אין המשקה נבלע בקדרה אלא שחום הקדרה שורף את המשקה כמו שדרך האש לשרוף את המשקים ושניהם כלין האש והמשקה כמ"ש בספרים ע"ש ודוחק דודאי נראה דנבלע בקדרה. ע"ש בט"ז בי"ד סי' צ"ב ס"ק כ"ה ומהר"מ דמתיר ע"ש מעשה דמהר"מ היה בקרקע כמ"ש בכל המקומות שהעתיק מעשה דמהר"ם וכן משמע מסוף לשונו שסיים וכל שכן הכא שנבלע רוב הרוטב בקרקע ע"ש ובכירה אין דרך לבלוע כי ככלי חרס הוא מחמת האש אך צע"ג דהרי באו"ה כלל ל"א דין ו' העתיק דברי ר"י מפריש נמי בקרקע שכתב שם שנשפך על הארץ והקרקע לחה ולא יתכן שיהא הארץ חמה ע"ש עוד אם מיירי שהכירה חמה והוי כלי ראשון אמאי נא בעינן אלא כנגד מה שיש בעין תחת הקדרה ולא כנגד מה שנבלע בכירה נמי הלא אפי' אם היו מבשלים מים בקדרה של חלב בן יומא ותחבו לתוכה קדרה עם בשר בודאי נאסר הבשר כיון דספק הוא אם מפעפע לפנים הוי כאילו נתנו הבשר לקדרה של חלב בלא קדרה של בשר כלל גם במנ"י סי' נ"ה נ"ו ס"ק כ"א הקשה על הט"ז דא"כ למה לי קדרה רותח ואפי' לענין נ"ט בר נ"ט אם בשלו חלב בקדרה ושמו לתוכה ירקות והיה בירקות ס' נגד החלב ולא וגד מה שנבלע בקדרה אפשר כיון דאין הטעם הנבלע בקדרה יכול לבא לירקות אלא בא תחילה לחלב שכמותו אפשר דלא הוי נ"ט בר נ"ט ולא דמי

למ"ש בסי' צ"ה סע"א דאם יש ס' נגד מה שדבוק ע"ש דשם יכול הטעם לבא בלא הדביק לתוך הדגים ע"ש:

ז

כף כשר שנתנוהו על קדרה של אסור רותחת אם לקחו הכף תיכף עד שבודאי לא נתלחלח עדיין הכף מהזיעה כשר כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ג סע"א בהג"ה אם התחיל להזיע תחת הכיסוי ע"ש בדרכי משה ס"ק ב' ובאו"ה כלל נ"א דין י"ט דאם הכיסוי יבש מותר ע"ש ולא אמרינן דההבל כרוטב הוא ונבלע תיכף ומשמע ברמ"א דבשניהם חמים נאסר תיכף דהא בשניהם חמים לא כתב והתחיל להזיע ובבית לחם יהודא ס"ק ו' כתב דין זה על שניהם חמים דאם זכר והסירה מיד והיא יבישה עדיין מבפנים הכל מותר אפי' הסיר מקדרה רותחת רק שבדק שהיתה יבישה ונקייה עכ"ל ואינו נכון דבשניהם חמים לא בעינן זה כמ"ש ע"ש בש"ך סי' צ"ב ס"ק ג' ובפר"ח שם שמדברי' בענין ההבל הזה שבקדרה ע"ש וצ"ע עוד בדין זה של הכף שהונח על הקדרה כי אין הפנאי מסכים כעת לעיין כל הצורך:

ח

בש"ע י"ד סי' צ"ב סע"ז בהגה וקילוח מן הקדרה רותחת ע"ש בט"ז ס"ק כ"ז ע"ש לכאורה נראה דאפי' בא הקילוח תחת הצוננת לא אסר אלא את הקדרה ולא אמרינן תתאה גבר דהא התתאה הוא הכירה הצוננת והוא גובר על הקילוח שלא יחשב כלי ראשון ודיינו אם לא נחשבנו כלי שני לגמרי אלא כמו עירוי משום שכל טפה וטפה אחרונה מחזקת את הראשונה אבל להחשיבו ככלי ראשון אין לנו דוגמא לזה כתוב בסע"ט דאם נטף ממקום שהאור דולק הוגרע כוחו שלא להחשב מחמת האור ולא תהני הגעלה ומ"מ עדיף מעירוי שנפסק הקילוח ע"ש בתרומת הדשן סי' קע"ו שעשה כעין פשרה הכא נמי ובפרט דראיות הת"ה שבכאן אינם מוכרחות כמ"ש הוא בעצמו אלא שמצד הסברא כתב כן גם בתרומת הדשן כתב שהיא דוקא אצל האש ומרותחת ומחמת הרתיחה יצא למעלה אבל בכלי ראשון שאינו אצל האש אפשר לא ע"ש בפ"מ סי' צ"ה בש"ד ס"ק י"ח שתמה על זה וגם ספק הוא אם מפעפע לפנים כמ"ש סי' צ"ב סע"ה ע"ש לכן היה נרא' להקל בזה ועדיין צ"ע למעשה ובהצטרף לזה אם נשפך דבר אסור חתיכה נעשה נבילה וחתיכה נעשה נבילה בשאר אסורים כמה פוסקים מתירים ואפילו לו להאוסרים לא הוי אלא מדרבנן כמ"ש בש"ך סי' צ"ב ס"ק י"ב או שעבר לילה אחת על הקדרה האסורה דאיכא פוסקים דלינת לילה פוגמת יש להקל וצ"ע ובחתיכה נעשה נבילה בשאר אסורים אפשר שיש להקל בפשיטות דכיון דחנ"נ בשאר אסורים וספק אם מפעפע לפנים ספיקא

דרבנן לקולא ועוד דאיכא כמה פוסקים דלא אמרינן חתיכה נעשה נבילה בשאר אסירים א"כ ס"ס שמא לא אמרינן חתיכה נעשה נבילה בשאר אסורים ושמא לא מפעפע לפנים והארכתי בזה במקום אחר ע"ש ע"ש בש"ע י"ד סי' צ"ד סע"ה ובש"ך ס"ק ט"ו אם הכף אינה ב"י מותר לקבוע הקדרה להפכה נמי דהא כתב רמ"א בסי' צ"ה סע"ב דאם הכלי אינה ב"י נוהגים היתר לכתחילה לאכלה עם המין השני כל שכן בזה דאיכא כמה נותני טעמים כמ"ש בש"ך וכן אם בישלו ירקות בקדרה של בשר שאינה ב"י ונזחל על הכירה עד שבא לקדרה חדשה ואפילו נשפך להדיא על הקדרה מותר לקבוע הקדרה להפכו במכל שכן מהמאכל שמותר לאכול עם הפכו ובגי' נ"ט מקילים יותר אפילו לכתחילה ע"ש במ"א סי' תנ"ב ס"ק א' ואפי' נשפך מקורה ב"י ונזחל על הכירה צוננת לקדרה חדשה וצריך לקבוע בה הפכו אפשר שיש להקל על פי התנאים שכתבתי לעיל:

הלכות תערובות - ב

א

בש"ך סי' צ"ה ס"ק א' רחוצה יפה לאו למימרא דכל שנתבשל בה בסתמא מחזקינן לה שהיה שם שומן דבוק ע"ש נראה דלאו דוקא נתבשל משום דאין דרך לבשל בכלי שאינו נקי אלא אפי' כל תשמישין שנשתמש בכלי אמרינן מסתמא היה נקי דהא הש"ך מביא ראיה מהת"ח סי' י"ד ושם מיירי שנתן מלח לקערה חולבת יבישה ע"ש ואפ"ה אמרינן בה דמסתמא היה נקי לפי מה שהבין הש"ך בדברי הת"ח וע"ש במ"י. ועוד נראה דאפי' נשתמש בכלי בדבר שאין דרך להקפיד כלל אם הוא נקי אפ"ה אמרינן מסתמא היה נקי וכן מוכח במ"י סי' נ"ז סעיף י' שהקשה על מ"ש בת"ח כי מן הסתם הקערות והמחבת אינן מנוקין מן השומן וכתב הוא דמשמע מדברי הרא"ש דדוקא בקערה אמרינן דאינו נקי משום דרוצה עכשיו להדיח אבל המחבת דאינו רוצה להדיח אמרינן ביה דמסתמא נקי הוא ע"ש ואע"ג דבמחבת דרוצין להדיח בו כלים אין מקפידים כלל אם הוא נקי אפ"ה אמרינן דמסתמא נקי הוא וכן מוכח מדברי הש"ך דהא הש"ך מיירי אם בישל בקדרה ולא רחץ תחילה ואינו יודע אם היה נקי על זה כתב הש"ך דאמרינן מסתמא היה נקי ובזה לא שייך לומר דאין דרך לבשל בכלי שאינו נקי דהא הוא לא רחץ תחילה. וא"כ מ"ש בש"ע סע"ב ביצה שנתבשלה במים בקדרה חולבת ע"ש אע"ג דאין דרך להקפיד כלל לבשל בצים בכלי נקי אפ"ה אמרי' מסתמא היה נקי ולכאורה צ"ע דמאי נ"מ כתב הש"ך דאמרינן מסתמא היו נקיים הא כתב במ"י סי' נ"ח בשם או"ה דמסתמא בכל קדרה יש ס' בתבשיל נגד השומן וא"כ אפי' אינן נקיים נמי ואפשר דנ"מ אם עלו בכלי של בשר

דבזה לא מהני ס' דהא אינו בולע אלא כדי קליפה כמ"ש במ"י שם או בכלי שהוא רחב אפשר דאין ס' דהשומן מה שהוא דבוק הוי כקליפה כמ"ש בפר"מ ע"ש או שלא נשתמש בכל הכלי דכיון דאין התבשיל אלא חצי הכלי ובודאי נוגע התבשיל לכל השומן הדבוק דעל ידי רתיחה ועל ידי עירוי ליכא ס' דהוי כמו הדחה דליכא ס' כתב בש"ע י"ד סי' ק"ה סע"ג נפל איסור חם לתוך היתר חם דכלי ראשון או אפי' איסור צונן לתוך היתר חם הכל אסור ע"ש נראה דאינו נאסר תיכף אם סילק תיכף ומיד אלא א"כ שהה קצת כמ"ש בסי' צ"ב סע"ב אם ניער וכיסה מיד מותר ע"ש אע"ג דנפלה הטפה על החתיכה ע"ש ומה לי ניער וכיסה או שסילק את האיסור וע"ש:

ב

בש"ע י"ד סי' צ"ד דסגי בפעם אחד ס' וכן נוהגים ע"ש כש"ך ובאמת אין הטעם משום דאין אסור בלוע אוסר היתר בלוע ולא משום דאין על הכף שם כל"ר כמ"ש בתרומת הדשן ע"ש דהא גבי אסור שנפל כמה טעמים לקדר' נמי אמרי' הכי אע"ג דדבר גוש לעולם הוא כלי ראשון כמ"ש בש"ך שם ע"ש. וע"ש בספר פרי מגדים אלא הטעם כמ"ש באו"ה ואפי' אם אסור החתיכה מגופה אין צריך לבטלה אלא פעם אחת ולא אמרינן שחוזר כל פעם ובולע היתר אחר ואותו היתר נעשה אסור ונצטרך ששים נגד כל נפילה ותחיבה שלא יהא המיחוי שיצא ממנו חמור מן האסור עצמו שסגי לו בששים בקדרה אחת ע"ש ואם לקח בכל פעם מעט תבשיל בכף והחזיר לקדרה כדרך שעושין כשהקדרה רותחת צ"ע אם זה דומה לנפל האסור עצמו כמה פעמים דהא גם כאן אין כאן אנא פליטה ממה שבלוע בכף כמה פעמים שנפלט בכל פעם מעט לתבשיל ונעשה נבילה ולא מחמרינן בזה כמו דל מחמרינן בנפל האסור עצמו כמה פעמים דלכאורה הס' שוין דשם האיסור הוא בעין ומה שנעשה נבילה אינו אלא בליעה ופליטה וכאן הוא להיפך דמה שנעשה נבילה הוא בעין והאיסור בעצמו הוא בליעה ופליטה א"כ הן שוין ובש"ך סי' ק"ז כתב אם הוא יות' מן האסור דנעשה נבילה וצריך עיון הא אפילו אינו יותר מן האסור יש נפקא מינ' דצריך עכשיו ששים נגד האסור ונגד הרוטב כמ"ש באו"ה כלל כ"ד ואפי' אם יפול חתיכת אסור הראשין עצמה עם חתיכת התבשיל שנאסרה ממנה לתוך התבשיל האחר צריך ששים נגד שתיהן ולא סגי בס' נגד האסור עצמו דאף התבשיל עצמו נאסר כבר וחשוב כולו כמו חתיכת האסור עצמו כדאיתא לעיל ואפשר דהש"ך מיירי שלא החזיר האסור לקדרה דלא שייך שיחזיר האסור לקדרה דהא בכיון לקחו מן הקדרה בכף לכך אם לא היה הרוטב יותר מן האסור אין נפקא מיניה דהיה בטל באופן ס' עצמן שבטלו בהן האסור ולא אמרינן דעכשיו ניתוסף בקדרה אסור דהא מתחילה היה אסור

בקדרה ועכשיו הרוטב. ולכך אם תחב כף של אסור לקדרה והוציא ממנה מעט רוטב והחזיר הרוטב לקדרה בטל באותן ס' עצמן שבטל בהן הרוטב אם אין הרוטב יותר מן הכף ודוחק לומר דבההיא דהש"ך לכך בטל באותן ס' משום דנודע בינתים דהא ידע שיש אסור בקדרה ולקחו בכף דהא אין חילוק בין נודע או לא כמ"ש בסי' צ"ט ועוד דלא נזכר טעם זה בש"ך כלל ומ"מ בבשר וחלב כיון דנעשה נבילה מן התורה א"כ כל פעם נעשה החלב נבילה והוי נתוסף האסור ואפשר כיון דמן התורה ברובא בטל דהא הוי מין במינו כמ"ש בחולין בפרק כל הבשר גבי חלב נבילה הוא ע"ש לא מחמרינן בזה דהא אם נפל כזית בשר לתוך קדרה של חלב ונח מרתיחתו דודאי בלע ופלט כמ"ש בגמרא שם ע"ש אפ"ה סגי בפעם אחד ששים דלא נזכר זה בכל הפוסקים שיהא צריך בשום אסור שבעולם שני פעמים ששים ע"ש. א"כ ה"ה אם נפל כזית בשר לקדרה של חלב והוציאו ונפל פעם אחרת נמי אין צריך אלא פעם אחד ס' כמ"ש רמ"א בסי' צ"ח אסור שנפל לקדרה ע"ש ולא חלק בין בשר בחלב לשאר אסורין וכן משמע בש"ך סי' צ"ח שהביא ראיה לתחב הכף ב' פעמים דאין צריך אלא פעם אחד ס' דהא משום דאפי' באסור עצמו שנפל ב' פעמים לקדרה אין צריך אלא פעם א' ס' ע"ש ואם נאמר דזהו דוקא בשאר אסורין ולא בבשר בחלב א"כ מאי ראיה היא זו ומשם יש באמת ראי' למ"ש באו"ה דאם נפל האסור ב' פעמים אין צריך אלא פעם א' ס' משום דבגמרא לא מקשה אלא לרב דסבר מין במינו אסור חלב נבילה הוא ע"ש משום דלדידן אין נפקא מינה בין בשר בחלב לשאר אסורין ואם נימא דגם לדידן בעינן בבשר בחלב ב' פעמי' ס' בודאי הוי ליה למגמר' לפר' זה וכן בכל הפוסקים לא נזכר זה כלל כמ"ש לעיל ע"ש ובשאר אסורים כתב שם בתוספת בהדיא שבטל באותן ס' עצמו שהיה בטל בהן האסור ע"ש וסבר האו"ה שאין חילוק בין שהה בקדרה עד שנח מרתיחתו או הוציאו וחזר והכניסו ע"ש והטעם דלא מחמרינן בזה בבשר בחלב אע"ג דנעשה נבילה מן התורה משום דמתחלה היה בשר אסור ועכשיו חלב אסור והוי כשני מיני אסורין דמבטלין זה את זה דהא טעמן חלוק אבל על רב מקשה הגמרא שפיר דסבר מין במינו אינו בטל כלל ע"ש אלא דלפ"ז לא היה לנו להקל בבשר בחלב אלא אם הוציא והכניס פעם א' אבל אם הוציא והכניס כמה פעמים לא היה לנו להקל דבכל פעם נעשה החלב נבילה כמ"ש בפר"ח בסי' צ"ד ע"ש וא"כ הוי ניתוסף האסור דאסור אפי' במינו כמ"ש רמ"א בסי' צ"ט ע"ש. וע"ש בספר פר"מ בסי' צ"ד שכתב דבשר בחלב הוי שם א' דכולהו משום בשר בחלב אסירי ע"ש אלא הטעם משום דמין במינו מן התורה ברובא בטל לכך לא מחמרינן בזה אבל על רב מקשה הגמ' שפיר דסבר מין במינו מדאוריי' לא בטיל ע"ש ולפ"ז אם הוציא והכניס כמה פעמים

מותר אפי' בבשר בחלב ולפ"ז היה אפשר לומר דאפי' בבשר בחלב אם הוציא מעט רוטב בכף וחזר והכניס את הרוטב אפי' עשה כן כמה פעמים מותר דמאי שנא כמ"ש לעיל ע"ש ומ"מ יש להחמיר קצת בזה דאפי' רמ"א לא התיר בתחיבת כף ובאסור שנפל אלא ב' פעמים ומטעם דהוי ב' מיני אסורין וטעמן חלוק כמ"ש בש"ך בספר הארוך ע"ש אבל בנפל כמה פעמי' דאיכא חלב אסור הרבה אפש' דאמרי' דחוזר וניעור דאפי' במינו אמרינן דחוזר וניעור כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ט ברמ"א ע"ש אבל בתרומת הדשן בסי' קפ"ג מוכח דאפי' תחב הכף כמה פעמים מותר דאי אסור הוי להו לרבנן לשאל שמא תחב הכף ג' פעמים ויותר ע"ש וכ"כ באו"ה סי' כ"ד וכן בתחיבת כף של איסור בהרבה קדרות אבל בתבשיל אחת כמה פעמים אעפ"י שהוא בהעלם אחד ואפי' אם אסור החתיכה מגופה אין צריך לבטלה אלא פעם אחת ולא אמרי' שחוזר כ פעם ובולע היתר אחר ואותו היתר נעשה אסור ונצטרך ששים נגד כל נפילה ותחיבה שלא יהא המיחוי שיצא ממנו חמור מן האסור עצמו שסגי לו בס' בקדרה אחת ע"ש והוכחת האו"ה הוא דהא באסור ששהה בקדרה הרבה נמי איכא למימר שמא בלע ופלט הרבה פעמים ואפ"ה סגי בפעם א' ס' כמ"ש בפר"ח בסי' צ"ב ס"ק א' ע"ש וא"כ ה"ה אם הוציא בכף של אסור רוטב כמה פעמים והחזיר הרוטב לקדרה נמי אין צריך אלא פעם א' ס' ואפי' בבשר וחלב נמי דינא הכי דהא ההיא דהפר"ח בסי' צ"ב ס"ק א' מיירי בבשר בחלב ע"ש ואין לומר דשם הטעם משום דיש ספק אי בלע ופלט בכל פעם או לא דהא גם בכאן יש ספק שמא פלט הכף כל האיסור בקדרה בפעם ראשון ואפילו נימא שנשאר בכף מ"מ שמא לא פלט עכשיו לתוך הרוטב כלום ומ"מ בבשר בחלב יש להחמיר קצת הואיל ובכל פעם נעשה נבילה מן התורה אע"ג דעכשיו הוא מין במינו עם החלב שבקדרה מ"מ כיון שנתוסף בכל פעם האסור ולא נודע בינתיים יש להחמיר קצת ואם יש שום ספק בדבר אזלינן לקולא כמו בנשפך במין במינו כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ח ע"ש אבל אם לא נטל אלא פעם אחד חלב בכף והחזיר החלב לקדרה ולא הכף אין צריך אלא פעם א' ששים אם אין החלב יותר מן הכף דסמכינן בזה על מ"ש בש"ך בספר הארוך דהוי כשני מיני אסורין ע"ש ולכך אפשר דליכא ראיה כ"כ ממ"ש הש"ך בסי' ק"ז כמ"ש לעיל ע"ש דשם לא הוי אלא שני פעמי' ויש טעמי' חלוקים והוי כשני מיני אסורין שמבטלין זה את זה ובשאר אסורין אפי' נטל הרבה פעמים הרוטב והחזיר לקדרה יש להקל קצת הואיל ובשאר אסורין בלאו הכי חתיכה נעשה נבילה לא הוי אלא מדרבנן יש לסמוך בזה על הני פוסקים דסברי דלעולם אמרינן ראשון ראשון בטל בין במינו בין שלא במינו בין נודע בנתיים או לא נודע בנתיים כמ"ש בש"ך סי' צ"ט ס"ק כ"א ע"ש ועוד יש לסמוך בזה על

הני פוסקין דסברי דבלא נודע לא אמרי' חתיכה נעשה נבילה כמ"ש בש"ך שם ס"ק ט"ו ע"ש וגם איכא פוסקין דסברי דבלח לא אמרינן חתיכה נעשה נבילה כמ"ש רמ"א סי' צ"ב ע"ש שפסק כן בהפסד מרובה בשאר אסורין ע"ש וגם בזה איכא קצת ספק אי הכף ככלי ראשון לאחר שהוציאהו מן הקדרה עם רוטב כמ"ש בט"ז סי' צ"ג ועוד יש לצרף לזה מ"ש הב"ח דלכך לא בעינן בתחיבת כף שני פעמי' ס' משום דבתחיבה ראשונה נעשה הגעלה לכף ע"ש ואעפ"י שי"ל שמתחילה לא תחב כל הכף לקדרה ונמצא שלא נגעה כולו מ"מ מה שלא נתחב לקדרה בודאי לא הוי אלא כלי שני דדווקא מה שנתחב לקדרה והוציאוהו עכשיו מכלי ראשון יש קצת ספק שמא הוי ככלי ראשון כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ג ועוד דאפשי' דאפילו אותן הפוסקים דסברי דאפי' בלח בלח אמרינן חתיכה נעשה נבילה אע"ג דאין שם חשיבות ואינו ניכר ומובדל האסור בפני עצמו מ"מ אפשר דדוקא כשנעשה כל הלח נבילה תחילה ונפל אח"כ כל האסור לקדרה בעינן ס' כנגד כולו אבל כאן שלא נעשה כל הלח נבילה בפעם א' אלא בכל פעם מעט וכשנעשה מעט השני נבילה אין לראשון בעולם כלל כי כבר נתבטל אפשר דכולי עלמא מורים בזה דלא אמרי' חתיכה נעשה נבילה כי אין כאן שום חשיבות בעולם כלל ובספר פר"מ בסי' צ"ד כתב אם לקחו בכף של בשר בן יומו חלב רותח ונתנו לקדרה של חלב אחרת כמה פעמים צריך ס' נגד כל הפעמים כולו ובשאר אסורין יש להקל בהפסד מרובה משום דבשאר אסורין בלח לא אמרי' חתיכה נעשה נבילה בהפסד מרוב' ע"ש ואפשר משום שנתן לקדרה אחרת לכך החמיר יותר דבקדרה אחרת חמור יותר כמו באסור עצמו שנפל לקדרה אחרת צריך ס' אחרת ע"ש. ואם נתן החלב לתבשיל אחר שאינו של חלב יש להחמיר יותר דהוי שלא במינו ובחולין פרק כל הבשר אמרו לעולם קסבר רב אפשר לסוחטו אסור ע"ש וע"ש ברש"י שכתב גדי אסרה תורה ולא חלב ואפי' חלב מותר ואפי' היה בבשר שעור גדול לתת טעם בשר בכל החלב סבירא ליה נמי לרב דחלב מותר ע"ש וצריך עיון דמ"מ ליתסר משום פעם בשר שבתוך החלב כמ"ש בתוספת ודוחק לומר דגזירת הכתיב הוא דחלב מותר דהא ליכא קרא ע"ז דחלב מותר דהא לא כתיב אלא דגדי אסור ועוד דא"כ אמאי אסר רב כזית בשר שנפל לתוך יורה של חלב כמ"ש בתוספת ע"ש וצ"ל דכוונת רש"י הוא שאין החלב נאסר מחמת עצמו כמו הבשר אלא נאסר הוא מחמת טעם הבשר ועוד יש לומ' דרש"י לשטתו דסבר טעם כעיקר דרבנן כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ח ע"ש בב"י והכא מדאורייתא קא מיירי לכך כתב רש"י שהחלב מותר דהיינו מדאורייתא ולכך קאמר רב לתוך יורה של חלב דאי הוי מעט חלב אסור מדרבנן ועי' שם בתוס' שכתבו אמאי מותר חלב נבילי' הוא ע"ש ולכאור' י"ל קושית התוספת דהא

דאמרו בשאר אסורין חתיכה נעשה נבילה הוא מדרבנן ומשום גזירה דבשר בחלב כמ"ש בפר"מ סי' צ"ב בשם הר"ן ע"ש וא"כ דוקא לפי האמת דאסרה תורה הגדי והחלב וא"כ בשר בחלב דומה לשאר אסורים דבבשר נבלע איסור שהו' החלב אלא שיש בו מעלה יתירה שגם הבשר עצמו נעשה אסו' גמור וכן בחלב יש בו אסור שהוא הבשר אלא שיש בו מעלה יתירה דגם החלב עצמו נעשה אסור גמור לכך גזרו בשאר אסורין משום בשר בחלב דאם נימא בשאר אסורין אין משערין אלא כנגד האסור יאמרו גם בבשר וחלב כן אבל לפי מאי דסבר גדי אסרה תורה ולא חל' א"כ בשר בחל' אינו דומה כלל לשא' אסורין דבבש' לא נבלע אשור כלל דהא החלב לא נאסר כלל אלא דגזירת הכתוב הוא דהבשר נאסר ובחלב באמת לא נימא חתיכה נעשה נבילה כמו בשאר אסורין דלא נימא חתיכה נעשה נבילה כיון דלא דמי לבשר בחלב ועוד דהא דחתיכה נעשה נבילה בשאר אסורין כתב בפר"ח שם בשם הר"ן דהוא פלוגתא בירושלמי דרבי סבר חתיכה נעשה נבילה בשאר אסורין ור' יוסי בר יהודא סבר דלא אמרינן חתיכה נעשה נבילה בשאר אסורין ע"ש א"כ שפיר משני לעולם קסבר רב אפשר לסחטו אסור דאפשר דרב סבר כר' יוסי בר יהודא דלא אמרינן חתיכה נעשה נבילה בשאר אסורין וע"ש בפ' גיד הנשה שדקדק רבינו אפרים מהא דאמר רב כיון שנתן טעם בחתיכה חתיכה נעשה נבילה ואוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה דלא אמרינן חתיכה נעשה נבילה בשאר אסורין ע"ש וא"כ בודאי לא מצי הגמרא להקשות כאן כלום על מאי דמשני גדי אסרה תורה ולא חלב דאפש' דבאמת סבר רב דלא אמרינן חתיכה נעשה נבילה בשאר איסורין ולפי האמת איכא למימר דבאמת רב סבר דלא אמרינן חתיכה נעשה נבילה בשאר אסורין כמ"ש רבינו אפרים ע"ש אלא דאנן פסקינן כרבי משום דהלכה כרבי מחבירו כמ"ש בפר"ח שם בשם הר"ן ע"ש או דאפילו רב סבר דאמרי' חתיכה נעשה נבילה בשאר אסורין ע"ש:

ג

כתב בש"ע י"ד ס' קכ"ב אעפ"כ אסור לומר לעכו"ם ע"ש ובדעבד אם אמר לעכו"ם אסור למי שאמר כן ולמי שנעשה בשבילו כמ"ש בספר תורת הבית הארוך בית ד' שער רביעי ע"ש והביאו בב"י בי"ד סי' קע"ב ע"ש וכ"ש אם בטל בעצמו במזיד בקדרת אסור שאינו בת יומא שאסור אפי' בדעבד וכ"כ ברא"ש בעבודה זרה בפרק שני נותן טעם לפגם מותר והא דאמרו פרק קמא דחולין השוחט בסכין של נכרים מיירי בידוע שהוא בן יומו או בשוחט לכתחילה על מנת להדיח או לקלוף דדוקא בדעבד התירו נותן טעם לפג' ע"ש וכ"כ בד"מ סי' י' בשם הגהת אשרי בפרק קמא דחולין אבל בשוחט במזיד אפי' אינו בן יומו צריך קליפה ע"ש ומ"מ נראה דכיון דהרשב"א מדמי לה למבטל אסור דאינו אסור

אלא למי שעשה או למי שנעשה בשבילו א"כ אינו אוסר אלא מטעם קנס כמו במבטל אסור לכתחילה כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ט ע"ש וא"כ נראה דאם בשל לצורך נכרי בקדרה שאינה בת יומא ולא היתה כוונתו כלל לצורך עצמו והותיר מותרת לישראל דלא שייך בזה קנס כיון שלא רצה לעשות אסור כלל וכן המבשל לחולה שיש בו סכנה או אפי' אין בו סכנה אפשר דמותר לבשל לו בקדרה שאינה בת יומא כמו שמותר בבשולי נכרים כמ"ש בש"ע א"ח סי' שכ"ח ע"ש וכמו דמותר לעבור על שבות דרבנן בשבילו כמ"ש בש"ע א"ח סי' שכ"ח ע"ש ולא גזרינן שמא ירבה בשבילו כמו דגזרינן במבשל ע"י א"י בשבת לחולה שיש בו סכנה כמ"ש בש"ע א"ח סי' שי"ח דלא גזרינן זה אלא במקום שאסור לבשל בפ"ע כגון בשבת או ביו"ט כמ"ש בש"ע א"ח סי' תקי"ב אבל כאן יכול לבשל בקדרה כשרה בפ"ע ובשביל הנאה מועטת דהוי טרחא או חסרון עצים לא גזרינן דאי גזרינן א"כ אמאי אם בשל ע"י איי בשבת לחולה שאין בו סכנה מותר לברי במוצ"ש ולא חיישינן שמא ירבה ע"ש ובספר פר"מ ס צ"ט כתב זה מסברא דנפשיה דהמבשל בקדרה אסור אינו בן יומו אסור אפילו בדיעבד ע"ש:

ד

כתב בש"ע י"ד סי' קכ"ב סע"ז בהגה אבל אם חמם מים בכלי של עכו"ם ע"ש ונראה דהוא הדין אם בשלו מים בקדר' כשר' ותחבו בה כף של אסור שאינו בת יומא אעפ"י שהקדרה מותרת מ"מ המים אסורין וצ"ע אי אסרינן נמי בהא אפי' הוחמו לשתים כמו דאסרינן אם בשלו בקדר' של בש' ותחבו בה כף של חלב כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ה סע"ג בהגה ע"ש בש"ך ס"ק י"ד ובש"ע י"ד סי' צ"ד ע"ש בש"ך ס"ק י"ט ע"ש בתורת חטאת כלל וסי' נ"ט במנ"י ס"ק ב' ע"ש בספר פר"מ סי' צ"ד בשפתי דעת ס"ק י"ט שכתב הטעם משום דשל ישראל שכיחא לכך גזרו אפי' הוחמו לשתים ע"ש שכתב דבמ"ש של שלרנ"ש על שערי דורא משמע דאפילו כלי אסור של ישראל שאינו בן יומו אם החמו לשתים מותרין המים ע"ש ונראין דברי הר"ש דכלי אסור של ישראל נמי לא שכיחא דדוקא כלי חלב לבש' או אפכא שכיחא אבל כלי אסור של ישראל לא שכיחא ע"ש:

ה

כתב בש"ע י"ד סי' צ"ד קדרה שבשלו בה ירקות או מים ותחבו בה כף בן יומו והקדרה אינה בת יומא או להיפך או שיש במאכל ס' הכל שרי ע"ש מדכתב סתם הכל שרי משמע דאפי' הכף מותר אע"ג דבאחד מהן אינו בן יומו אסרינן להכלי שהוא אין בן יומו משום שבלע מכלי שהוא בן יומו וא"כ בשניהן בני יומן ויש במאכל ס' נמי אמאי הכף מותר הא בלע מכלי שהוא בן יומו ומאי מהני לדידיה מאי דאיכא ס' בקדרה נראה

דדוקא שם מחמרינן כמ"ש בט"ז בסי' צ"ה משום שמערין המאכל לתוך הכלי שהוא כמין הכלי שהוא ב"י ע"ש והיינו משום דשם לפעמים הכף ב"י והקדרה אינה ב"י וצריך לערו' המאכל לכלי שהוא ממין הכף לכן צריך לאסור הקדרה דכיון דהמאכל נהפך למין הכף אין סברא שישאר הקדרה בחזקתו אבל כאן דהמאכל נשאר לעולם במין הקדר' אין צריך לאסור הכף. ודו"ל דמ"ש רמ"א הכל שרי קאי על המאכל והקדרה ולא על הכף דהא כתב לשון א' על כל ג' חלוקים שהזכיר לעיל ובב' חלוקים ראשוני' ודאי כוונת רמ"א עכשיו דגם הכף מותר עד לאח"כ שכ' המנהג ע"ש גם כשכ' המנהג לא הזכיר אלא לאסור הכף שאינו ב"י אבל כשיש ס' לא הזכיר דבר מהמנהג ע"ש וכ"כ באו"ה כלל ל"ז דין ה' סע"ט דאי איכא ס' גם הכף מותר ע"ש אלא דאיכא למימר דכ"ז הוא מצד הדין אבל לפי המנהג שכתב רמ"א לאסור הכלי שאינו ב"י אפשר דכ"ש שיש לאסור אם יש במאכל ס' דמאי מהני ס' לכף מ"מ הוא בולע מכלי שהוא ב"י וכ"ש כשיש במאכל ס' יש בלוע יותר והכף כשהוא בן יומו לא שייך בו כ"כ נותן טעם בר נותן והכף כמו אם לא היה בן יומו ובאו"ה לא זכר כלל המנהג שיש לאסור הכלי שאינו בן יומו ע"ש דלא סבירא ליה מנהג בזה לכך כתב בזה דיש במאכל ס' נמי סתם דמותר ע"ש וצ"ע על או"ה דלעיל בכלל ל"ד דין ט"ו גבי הדחת כלים כתב דאפי' יש במים ס' נגד הכף אפי' הכף אסור וכלים של בשר מותרין ע"ש וע"ש בש"ך סי' צ"ד ובט"ז סי' צ"ה דגבי הדחת כלים מקלינן יותר ע"ש והנה בטעם המנהג כתב בתורה חטאת כלל וסי' פ"ה דין ה' דלא עדיף מאלו תחבו ב' כפות שהן בני יומן וזהו הדין שנזכר בש"ע סי' צ"ד סע"ה ע"ש ולטעם זה כ"ש אם יש במאכל ס' דהכף אסיר דמה שבלע תחילה מן הממש הוי ככף אחד ועכשיו בולע מן הקדרה דהא לא מהני לדידיה מה שיש במאכל ס' כמ"ש לעיל אלא דכל זה אינו מצד הדין אלא מצד המנהג וחומרא בעלמא כמ"ש במנ"י דאם היה מצד הדין אמאי גבי הדחה מותר כשאחד מהן אינו בן יומו וע"ש במנ"י כלל וסי' נ"ז נ"ח דלכך גבי הדחה מותר כשאחד מהן אינו בן יומו כיון דה דהמנהג זה הוא חומרא בלא טעם הבו דלא לוסיף עלה ע"ש וא"כ לפי"ז י"ל נמי כששניהן בני יומן ויש ס' במאכל שניהן מותרין אע"ג דאין טעם לחלק מ"מ הבו דלא לוסיף עלה ואינו נראה דהא בת"ח כלל וסי' פ"ה דין ה' כתב מיהו נראה לנהוג כדברי סמ"ק מאחר שנתפשט המנהג לאסור אותו שאינו בן יומו אין לשנות ע"ש ואם נאמר דאין ללמוד זה מזה אפילו ליכא טעם לחלק היכי יליף לה אלא ודאי דצריך דוקא טעם לחלק ובט"ז סי' צ"ה כתב הטעם לפי שמערין המאכל לתוך הכלי שהוא כמין שהוא ב"י משום הכי יש לאסור הכלי שאינו בן יומו ע"ש וגבי תחבו בו שני כפות נמי צר ך לומר אם היה מאכל צריך למין שהוא

הכף השני דיש בו נותן טעם יותר דבכף נבלע בו מן הממש ובקדרה מן הכף הראשין לכן צריך לאסור הקדרה ואע"ג דבמים לא שייך כן דהא המים אסורין לגמרי כמו גבי הדחה ע"ש מ"מ כיון דאירע ע"י בישולא שייך לחלק בין מים לתבשיל דלפעמים מבשלין בו תבשיל אבל הדחה לעולם הוא במים. ונראה דלטעם הט"ז ביש במאכל ס' מותרין שניהן דדוקא היכי דלפעמי' צריך המאכל מהקדרה למין שהוא הכף שייך לומר שנאסר הקדרה דהמאכל מערין אותו למין שהוא הכף והקדרה תהיה מותרת אע"ג דאם הקדרה בת יומא והכף אינו בן יומו אין בו שנוי ולא שייך לאסור הכף מ"מ לא מחלקינן ואסרינן לעכו"ם שאינו בן יומו אבל כשיש במאכל ס' לעולם נשאר המאכל בקדרה אין צריך לגזור כלום ובש"ך סי' צ"ד מחלק בין הדחה לבשול וכתב ועל הקושיא השניה י"ל כיון דאירע ע"י בשול נוהגין להחמיר טפי ולא כתב טעם כלל וא"כ אפשר שאפי' יש במאכל ס' נמי הכף אסור לך לעיל כתב בש"ך על מ"ש רמ"א ונוהגין להחמיר לאכול המאכל כמין השני שהוא בן יומו כת' בש"ך על זה ונוהגין להחמיר כו' קאי אחלוקה ראשונה ולא קאי על יש במאכל ס' וק"ל ע"ש וצ"ע אי כוונתו דכל המנהג לא קאי על חלוקה ראשונ' או אפשר דדין הראשון בלבד לא קאי על חלוקה ראשונה דלא שייך שם כלל דהא שניהן בני יומן ויש במאכל ס' ובודאי דצריך לשער בקדרה ע"ש. ע"ש בש"ך ס"ק ח' הכף אסור ע"ש וצ"ע דלא נזכר מזה דבר בסי' צ"ה סע"ג ביש ס' שיהיה בזה פלוגתא בין רמ"א והש"ע ע"ש דשם מיירי באין ס' וביש ס' כתב רמ"א בסי' צ"ד סע"ה דהכל מותר ע"ש ואפי' נימא דמצד המנהג הרף אסור כמ"ש לעיל ע"ש מ"מ כוונת הש"ך נרא' כאן דמדינא קאמ' ולא מצד המנהג ועוד דאפי' המחבר מודה דמצד המנהג אסור דהא בת"ח מדמה מנהג זה לב' כפות ובשני כפות גם הש"ע מודה דאסור אלא דמדברי הש"ך לקמן בס"ק כ"א משמע דהאי דשני כפות מדינא אסור ע"ש שמחלק בין ההיא דשני כפות ובין המנהג הזה ולדבריו אפש' לומ' דהמחב' אע"ג דאוסר בשני כפות מ"מ אינו סבר המנהג הזה מ"מ אינו מוכרח שיחלוק על המנהג הזה ועוד דצ"ע שם על הש"ך דבת"ח כלל וסי' פ"ה מדמה בהדיא המנהג הזה להיא דשני כפות ע"ש אלא נראה דט"ס הוא בש"ך וצריך להיות הכל אסור וכן לקמן בש"ך שם צריך להיות הכל אסור ע"ש והיינו באין ס' דזה כתב בהדיא בסי' צ"ג סע"ג פלוגתא בין רמ"א והש"ע ע"ש אלא משום דשם יש ציון בש"ך ב' פעמים על ד"א והוקשה להם להמעתיקים לציין ב' פעמים על דבר א' לכך העתיקו ס"ק זה לעיל וגרסו הכף אסור אבל באמת איכא כה"ג טובא לציין ב' פעמים על דבר א' ע"ש במ"א וכן משמע להדיא בש"ך שם ס"ק י"ח שכ' שם כמ"ש בס"ק ח' ע"ש ואי ההיא דס"ק ח' מיירי ביש ס' ומצד המנהג הכף אסור א"כ למה נגזור באינו בן

יומו אטו בן יומו הא בן יומו גופה אינו אלא מנהג בעלמא ואדרבה לישתרו שניהן ועוד דלא דמי כלל דבס"ק ח' מיירי ביש ס' ואינו אסור אלא הכף אבל המאכל מות' לגמרי ובס"ק כ"א מיירי באין ס' ולענין המאכל ולא דמי כלל להדדי ועוד דלמה נגזור בהיא דס"ק כ"א לענין המאכל משום ההיא דס"ק ח' כיון דבההיא דס"ק ח' גופה המאכל מותר לגמרי כמ"ש לעיל ע"ש ובמ"א סי' תנ"ב כתב ביחד פירוש שתוחב אותן בפעם א' ביורה ואין ס' ביורה נגד שום אחד מהן ע"ש משמע דאם יש ס' נגד א' מותרין שניהן משמע דליכא בזה אפילו מנהג לאסור ואפשר דלא מיירי מבשול והוי כהדחה ובהדחה אין מנהג אפי' בא' מהן אינו בן יומו כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ד ע"ש בש"ך ובט"ז סי' צ"ה ע"ש ונראה דגבי הנעלה אפי' הגעיל כלים של חלב בני יומן ביורה של בשר בן יומו ואין ס' במים נגד הכלים אם לא הניח הכלים תיכף אלא לאחר שהרתיחו המים ועלתה הגעלה ליורה נמצא שפלט היורה בליעתו קודם ובא לתוך המים ונעשו המים נותן טעם בר נותן טעם דהיתרא ואח"כ הניח הכלים לתוכה מותרין הכל דליכא כאן תערובת טעמים דהא בודאי לא נתערבו הטעמים אהדדי בלא תערובת מים דהא טעם שני שביורה נתערב תחיל' במים וגם שני שביורה שבא אל המים עמד תחילה בהיתר ולא נאסר תיכף ע"ש בש"ך סי' צ"ה והא דאסרינן בש"ע י"ד סי' צ"ה קערות של בשר שהודחו ביורה של חלב ע"ש משו' דכל שלא נתכוין להגעלה אינו כלום כמ"ש בב"י סי' צ"ד ע"ש שכתב הרבה טעמים על זה שמא לא הורתחו המים כראוי תחילה ושמא לא היתה היור' מלא' תחיל' וכשהניח הכלים לתוכה נתמלאה ובאו שני הטעמים ביחד ולכאורה צ"ע כיון דמתערבין הפליטות יחד א"כ מאי מהני שיש ס' במים כיון דאין ס' בפליטת היורה נגד פליטת הכף נאסרה פליטת היורה ונעשה נבילה ובעינן ס' נגד פליטת היורה וליכא למימר דפליטת הכף נתבטל בכף קודם שבא אל פליטת היורה דע"כ צ"ל דההחששא היא שמא יתערבו שני הפליטות תיכף דאם יבא אל המים תחילה יהיה תיכף נ"ט בר נ"ט דהיתרא וצ"ל אעפ"י שמתערבים שני הפליטו' יחד מ"מ כל פליטה נותן טעם בכל מה שביור' ולא בפליט' שניה דוקא וא"כ פליטת הכף בא אל פליטת היורה לפי ערך בכל מה שיש ביורה ובטל בס' ולכך נראה דאפי' תחבו ביורה כמה כפות של בשר בני יומן בזה אחר זה מותר אע"ג דאמרי' דהאסור חוזר ונעור כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ט ע"ש מ"מ כאן כיון דמתחילה נתבטל טעם הכף בפליטת היורה בס' כמ"ש לעיל ע"ש א"כ נעשו כל המים נותן טעם בר נותן טעם דהיתרא ממין היורה וא"כ אעפ"י שתחב אח"כ כף אחר של בשר וגם בא אח"כ גם כן פליטת היורה מחדש כגון בקדרה של חרס דפולט תדיר בטל נמי פליטת הכף של עכשיו בפליטת היורה ובמים בכל א' לפי ערך כמ"ש לעיל ע"ש ועוד דעיקר החשש

הוא שלא יתערבו שני הפליטות ביחד תיכף קודם שיתערבו במים אבל כל שנתערב במים תחילה אין חשש שוב ולכך אין מצטרפין פליטת הכף הראשון שבא תחילה אל המים ונעשה נ"ט בר נ"ט אל פליטת הכף השני ואפי' בשלו מים בקדרה חדשה ותחבו בה כף של בשר בן יומא ולא היה ס' במים נגד הכף ואח"כ תחבו בה שני כפות בנ"י אחד של בשר וא' של חלב ולא היה ס' נגד הכף של חלב והיה ס' נגד הכף של בשר לא מצטרפין פליטת הכף הראשון של בשר כיון שבא תחילה אל המים ונעשו המים נותן טעם בר נותן טעם דהיתרא ומותר לאוכלו עם בשר וכ"ש לשומו בכלי של א' מהם דהא לכך כשתחב שני הכפות בזה אחר זה אין לחוש כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ה ע"ש ברמ"א שכתב ודוקא שהודחו ביחד ובכלי ראשון ע"ש והטעם שפליטה ראשונ' נתערבה במים ונעשו המים נ"ט בר נ"ט דהיתרא ואקלש הטעם ואין ראוי לחול עליו שם חדש מבשר בחלב ע"ש ואע"פ דשני הטעמים אוסרין זה על זה וכ"ש אלו שני הכפות ששניהן מין אחד דהיתרא דאין מצטרפן וכיון שפליטת הכף הראשון בא תחילה אל המים ולא היה בו כח לאסור שהיה במים ס' נגדו ונתערבו כל הפליטות במים ונקלש הטעם אינו ראוין עוד להצטרף אל הטעם החדש שבא עכשיו מהכף השני וכן לטעם השני שכתב הר"ן ועוד דמאי דשרינן נותן טעם בר נותן טעם ע"ש בש"ע י"ד סי' צ"ה בש"ך ס"ק ה' א"כ כאן נמי הפליטה של הכף הראשון עמד תחילה בהיתר והוי נותן טעם בר נותן טע' ולא מצרפינן ליה וע"ש בחידושי אנשי שם דמפרש טעם השני של הר"ן מפני שהיה למים שעת הכושר וכאן היה למים שעת הכושר מפליטה של הכף הראשון אבל מ"ש שם עוד בחידושי אנשי שם ומיהו בל הכי לא דמי לדגים שעלו בקערה ע"ש משמע מדבריו דאפי' הדיחו הכלים בזה אחר זה אסור דבמים לא שייך כלל נותן טעם בר נותן טעם דמים לא בלעי הטעם אלא הטעם בעין במים דהא כתב ולא דמי לדגים שעלו בקערה ע"ש משמע דאפי' באותו ענין דדגים שעלו בקערה שהוא בזה אחר זה לא דמי מים ע"ש אין כן דעת כל הפוסקים אלא דבמים שייך נמי נותן טעם בר נותן טעם ולכך אם הודחו בזא"ז מותר כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ה ע"ש ברמ"א:

1

כתב בש"ע י"ד סי' צ"ב סע"ח מחבת של חלב ע"ש אפשר דמיירי שלא היתה המחבת בת יומא דאי היתה בת יומא צריך ס' נגד טעם הנחלט מהמחבת לתוך החלב דאפש' דלא שייך בזה נותן טעם בר נותן טעם דבמינו מתחזק הטעם ואינו נקלש כמה שכתוב בש"ע י"ד סי' ק"ב ע"ש בטורי זהב ס"ק ה' עי' שם בשולחן ערוך י"ד סי' צ"ג בש"ך ס"ק א' מבואר דאינו כן וכ"כ בחולין בפ' כל הבשר בתוספת ד"ה והלכתא דגים שעלו בקערה ולרמ"א

שכתב בסי' צ"ה סע"ג ואם עירה מכלי ראשון על כלי חלב דינו ככלי ראשון ואיסר אם היה בן יומו אפי' היה מים במחבת והיתה המחבת ב"י צריך ס' נגד כל המחבת ע"ש וגם מיירי שהוא בקרוב כל כך ומיירי שהיתה הקדרה צוננת אבל אם היתה הקדרה רותחת בודאי אסור כמ"ש בב"י שם בשם פסקי מהראיה ע"ש:

ז

כתב בש"ע י"ד סי' ק"ה סע"ג נפל איסור חם לתוך היתר חם דכלי ראשון או אפי' איסור צונן לתוך היתר חם הכל אסו' ע"ש נרא' דאינו נאסר תיכף אם סלק תיכף ומיד אלא א"כ שהה קצת כמ"ש בסי' צ"ב סע"ב אם ניער וכסה מיד מותר ע"ש אע"ג דנפל' הטפה על החתיכ' ע"ש ומה לי נער וכיסה או שסילק את האסור וע"ש:

ח

בש"ך סי' ק"ב ס"ק ח' וגם נ"ל שצריך לשהות הכלים עד שלא יהיו בני יומן ע"ש לפ"ז בכל מקום דמתירין כלי ע"י ס"ס צריך לשהות עד שלא יהיו בני יומן דהא י"א דאין מתירין ס"ס בדבר שיש לו מתירין ע"ש בס' ק"י סע"ח ובש"ך שם ס"ק נ"ו דדוקא בב' תערובת אין מתירין ע"ש וע"ש בט"ז ס"ק י"א ומ"מ בההיא שכתב בט"ז סי' צ"ה ס"ק י"ד גבי קערה חולבת בין כלי של בשר ע"ש יש להתיר מיד דכתב במנ"י סי' נ"ז ס"ק כ"ט התירים אחרים דלא מחזקינן איסור ואמרינן שלא הודח כלל יחד או משום דסתם כלים אינן בני יומן ע"ש ולכאורה היה נראה לומר דלא הוי דבר שיש לו מתירין כיון שאין לו מתירין לדבר חריף דהא דבר חריף אפי' אינו ב"י אסור וכמ"ש סי' ק"ב סע"ד אבל אם נשאר לאחד לעולם אסור לא הוי דשל"מ ע"ש ואפי' נימא דדבר חריף נמי מדינא מותר וחומרא בעלמא כמ"ש בט"ז סי' צ"ו ס"ק ח' מ"מ אם יבשל דבר חריף כמו קורט של חלתית בודאי אסור וא לומר דיש איזה חלוק בין בני אדם לשאר דברים דהא בתרומת הדשן סי' ק"ע למד לבשר ששהה ג' ימים בלא מליחה דלא הוי דבר שיש לו מתירין מהא דיבמות דף פ"ב דתרומה לא הוי דבר שיש לו מתירין דממ"נ אי לכהן משרי שרי אי לישראל מיסר אסר וכתב על זה אע"ג דיש לחלק מ"מ נראה דכיון דטעמא משום דבר שיש לו מתירין וההיא אינו אלא מדרבנן לא דייקינן כולו האי להחמיר עכ"ל וההיא דסע"ד דאם נשאר לאחד לעולם אסור לא הוי דבר שיש לו מתירין נמי למד מההיא דיבמות ע"ש בב"י א"כ בודאי גם כאן אמרינן כן דכיון דנשאר לדבר אחד לעולם אסור לא הוי דבר שיש לו מתירין ולפי מ"ש במ"א סימן שי"ח ס"ק ב' דההיא דסע"ד מיירי דוקא שנתערב אחר השבת אבל אם נתערב בשבת אסור אפי' למבשל הואיל וחל עליו איסור משום דבר שיש לו מתירין א"כ גם כאן בנתערבו כלים נמי לדבר חריף אסור אפי'

בו ביום הואיל והוי דבר שיש לו מתירין לגבי שאר דברי' וכן בההיא דסי' קכ"ב סע"ט אם נשתהה ביד נכרי לא מהני כיון דהוי דבר שיש לו מתירין דהא יכול לשהות אצלו מעת לעת:

ט

כתב בט"ז סי' צ"ה אבל אם זה הכלי שהוא מערה עליו אינו בן יומו לא נאסר דלא גרע מההיא שכתב בסמוך דהכלים מותרים אם אחד אינו בן יומו ע"ש ולפ"ז אם יש ס' נגד הכלי שהוא מערה עליו גמי מותר דלא גרע מתחבו לתוכו דכשר כמ"ש בסי' צ"ד קדר' שבשלו בה ירקות או מים ע"ש וצ"ע א"כ למה אסור בעירוי הא עירוי אינו מבליע אלא כדי קליפה א"כ בודאי דלא אמרי' דהוי כאלו תחבו לתוכו אלא כדי קליפה דהשאר הוי ככלי אחר כיון שלא נבלע בו כלל ונגד כדי קליפ' יהיה ס' ודו"ל דמיירי שהיא על כלים הרבה בענין שאין ס' נגד הקליפה ואפשר דעל ידי שהוא מערה הרבה הוי עיראות הרבה ומבליע בכולו וכמ"ש בט"ז שם ודוחק דא"כ אם עירה פטם אחד יהיה מותר ורמ"א לא חילק ואפשר דאעפ"י שלא נבלע אלא כדי קליפה מ"מ חשבינן כמו נתחב כל הכלי ומ"מ נראה דאם לא עירה אלא על מקצת הכלי ויש ס' נגד כל המקצת שעירה שם כשר ולא חשבינן כמו נתחב כל הכלי:

י

ע"ש בש"ע י"ד סי' ע' בט"ז ס"ק ג' דאין סכנה במליחה כמ"ש בסי' קנ"ו סע"ג ע"ש מהש"ע אין ראיה דהא דקאמר כשמבשלים ביחד לאפוקי זה אחר זה אבל לא בא למעט מליחה דלא איירי ביה כלל מיהו מדכתב באו"ה דריחא לא הוי סכנתא דלא הוי סכנה רק דרך בישול משמע אע"ג דקיבל טעם בשעת מליחה ואח"כ יבשלו נרא' דבעינן בשעת בישול שיהא ממש בשר ולא טעם לבד דהא אין נזהרים לבשל אפי' בקדרה בן יומו אפילו טגנו בשר באותה קדרה כל זמן שהיא נקי' ע"ש באו"ה כלל ל"ט דין כ"ו ומ"ש הטורי זהב שם בענין אם בטל בס' ע"ש בפר"ח שפסק דבטל ובודאי דאם אין ס' מותר להוסיף עד ס' ולאכול דאין כאן מבטל איסור אלא מכשיר דבר המר למחוק וע"ש בש"ע א"ח סי' קע"ג במגן אברהם ס"ק א' דאפשר בזמן הזה אין סכנה דנשתנו הטבעים ע"ש:

יא

ע"ש בש"ע א"ח סי' תס"ה במ"א ס"ק ד' ובש"ע י"ד סי' צ"א בט"ז ס"ק י"ב ע"ש מזה התרתי עוף לאחר ההבהוב שנפל למים עם חלב וחמאה צוננים על ידי הדחה היטב אע"ג דאית ביה פרצי כמ"ש בט"ז בא"ח שם ס"ק ב' ע"ש:

הא"ק מעס"ר שחותכין בו בשר ועיסה של חלב נכון להיות לחלב בפ"ע דשמא ישכח להדיחו אחר הבשר ולעשותו נקי גמור ע"ש בש"ע י"ד סי' צ"א סע"ב בט"ז ובש"ך שם ובסי' צ"ה סע"ז ובסי' ק"ה סעיף י"ב י"ג ע"ש בש"ע א"ח סי' ת"נ במ"א ס"ק י"ב ע"ש וחלב הבא מפר' עם דם אסור לבשל החלב כמ"ש בש"ע י"ד סי' פ"ז בש"ך ס"ק ג' דודאי יש לה איזו מכה דמשם בא הדם ע"ש בנחלת שבעה ובמ"א הארכתי

יב

לכאורה נראה דמותר לבשל בשר בכלי חלב שאינו בן יומו להאכיל לא"י ולא גזרי' בבישול והנאה שאינו בן יומו אטו בן יומו כמו דלא גזרו בבשר חיה ועוף אלא באכילה אטו בשר בהמה ולא בישול והנאה אעפ"י שגם הם דאורייתא והטע' דבאכילה היצר הרע מתאוה גם הוא דבר הצריך לאדם הרבה גזרו אטו בהמה אבל בישול אין בו תאוה וכן הנאה אין בו תאוה כל כך כאכיל' א"כ איכא למימר נמי כשגזרו על קדרה שאינה בת יומא אטו בת יומא לא גזרו אלא על האכילה שלא יבשלו לאכול בקדרה שאינה ב"י שמא יבשלו לאכול בקדר' ב"י אבל משום אסור בשול והנאה לא גזרו ע"ש ברמב"ם הלכות מאכלות אסורות פר' ט' הלכ' ד' ע"ש שכ' דאסרו בשר חיה ועוף שלא יבואו לאכול בשר בהמה ע"ש בש"ע י"ד סי' פ"ז סע"א בהגה וסע"ג ובסי' צ"א סעיף ח' ע"ש בסי' פ"ו סעיף ו' בהגה יש אומרים דאסור לחתות אש תחת קדרה של א"י אע"ג דסתם כלי של א"י אינם בני' ואפי' מבשל עכשיו בשר אינו בן יומו מתבשל החלב או שמבשל עכשיו שאר דברים אינו בן יומו מבשר בחלב אפי' הכי יש ליזהר מיהו הש"ך כתב שם ס"ק נ"ח דאין העולם נזהרין ואפשר דוקא שם דאינו ידוע שבישל בו הנכרי בשר או חלב דבר האוסר ומ"ש שם הש"ך הוא הדין שאר דברים דזיל בתר טעמא אפשר שאין מחמירין אלא כשא' מהם בעין אבל בשביל שבלוע בקדרה בשר וחלב ושניהם אינם בני יומם דהא כל קדרה של א"י בחזקה שאינה בת יומא מחזקינן לה מטעם ס"ס ועכשיו נותנים שניה' טעם לפגום בתבשיל הזה אפשר דלא נהגו להחמיר וראיה לזה דהא רמ"א כתב כאן דברי יש אומרים ובס' צ"ג סעי' א' כתב אבל שאר דברים מותר לבשל אפי' לאכול והא דאסור שם לבשל בשר או חלב היינו כדי לאכול אבל מאסור בישול לא מיירי שם ואפי' מאי דכתב הש"ך שם ס"ק ג' דדעת רמ"א דממנהג אסור לבשל אפילו שאר דברים אפשר היינו לאוכלה ולא בשביל אסור בישול ומ"ש בסימן צ"ה סעיף ג' בהג"ה והמים נוהגים בהם אסור לכתחילה אפש' דוקא לאכילה אבל להנאה אפי' לכתחילה לא מחמרי' אם נימא דמותר לבשל לכתחילה בקדרה של בשר שאינו בן יומא חלב ש"מ דלענין בישול אפי' לכתחלה לא מחמרינן והנאה כבישול הוא דהא בהני דמותר בישול

בחיה ועוף גם הנאה מותרת ושם מותר בבישול אפי' לכתחילה בלא שום דוחק דהא סתם מותר אמרו ע"ש:
ואם הקדרה בת יומא מבשר לבשל בה חלב או אפכא או שהיא בת יומא מבשר בחלב לבשל בה שאר דברים אם נימא טעם כעיקר דאורייתא אסור מדאורייתא לבשל אפי' כדי להאכיל לנכרים אבל אם נימא טעם כעיקר דרבנן דלא גזרו אלא באכילה כמ"ש לעיל מותר אלא דנראה דבבשר בחלב לכולי עלמא טעם כעיקר דאורייתא כמ"ש בחולין דף ק"ח ע"א אמר אביי ש"מ טעמו ולא ממשו בעלמא דאורייתא דאי סלקא דעתך דרבנן מבשר בחלב מאי טעמא לא גמרינן דחידוש הוא ע"ש כל הענין דמבואר דבבשר בחלב לכולי עלמא דאורייתא ע"ש:

יג

פעם אחת נשפך מקדרה של בשר עד סמוך לקדרה של חלב ויש ספק אם בא תחתיו יש אומרי' דלא הוי ספק כיון שהיה קרוב כל כך יותר מצוי שבא תחתיו וליתא דהא בודאי צריך להיות מקום שנפסק הקילוח כאן או כאן ומה לי סמוך לקדרה או רחוק ממנו ומה שחלק הפר"ח על הט"ז בסי' פ"ד ס"ק ט"ז דאין סברא שבשעה קטנה יתהו' המילבין אע"ג דבודאי יש זמן שמתהווים המילבין וקודם לא יהיו ושמא עכשיו היא הזמן אפשר שבזמן החום הגדול אין סברא לומר כן אלא מדמצאו עכשיו מילבין גם מקודם היו וא"כ יש להתיר גם הקדרה דלא מחזקינן רעותא לומר דבא תחת הקדרה כמ"ש רש"י בחולין דף מ"ח ע"ב בד"ה לחבירו אתמר ע"ש ועוד דאיכא ס"ס שמא לא בא תחתיו ואפי' בא שמא יש ס' בקדרה לגד מה שבא תחתיו וכשיש ס' חומרא בעלמא הוא לאסור הקדרה כמ"ש בט"ז סי' צ"ב ס"ק י"ט ובמנ"י כלל וסי' נ"ה נ"ו ס"ק ב' ואע"ג דמחומרא אסור הקדרה נגד החומרא סגי בספק אחד שמא לא בא תחת הקדרה כלל וא"כ כיון שיש כאן מה שמדינא אסור באין ס' ומה שמחומרא אסור אפילו ביש ס' ויש ס"ס נגד הדין וספק אחד נגד החומרא הוי כמו ס"ס נגד דאורייתא וספק א' נגד דרבנן דמותר כמ"ש בש"ך סי' ס"ו ס"ק י' ע"ש והמאכל בודאי מותר דיש ג' ספיקות שמא לא בא תחת הקדרה ושמא לא פעפע דספק הוא אם מפעפע לפנים כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ב סע"ה ע"ש בטור ובית יוסף ושמא היה ס' ומותר ע"ש בפר"ח סי' נ"ב ס"ק י"ט אם כלי זה שנפלה עליו הטפה הוא כלי שמשתמשים בו בשפע ואי אפשר לבא לידי נתינת טעם מותר להשתמש בקדרה לכתחילה כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ט סעיף ז' וסימן קכ"ב סעיף ה' ע"ש:

יד

פעם אחת לקחו כיסוי של בשר שאינו בן יומו וכיסוי קדרה של חלב שבשלו בה ירקות בת יומא ואין ס' נגד הכיסוי דאסור לאכול עם חלב כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ד בש"ך ס"ק י"ח ובט"ז ס"ק ח' לכאורה נראה דלפי מ"ש שם סע"א דאפי' בכלי מתכות שהם מקצתו חם כולו אין צריך לשער אלא כנגד מה שנתחב ע"ס הכא נמי אע"פ שנרתח הכיסוי על הקדרה אין צריך לשער ס' אלא כנגד מה שנתחב מן הכסוי בתבשיל ולא כנגד כל הכיסוי דמאי שנא כיסוי מכף ונגד זה יהיה ס' ומותר לאכול עם חלב דהא לא חלקו בכף אפי' שהה הרבה בקדרה ונתחמם הרבה והפוסקים למדו זה מהא דאמרו בישל במקצת כלי צריך הגעלה בכל הכלי דוקא בקדשים מגזירת הכתוב ולא בשאר אסורים אלמא דאינו מוליך בליעתו בכולו ע"ש אלמא דאפי' בבישול שנתחמם הכלי אצל האש לא אמרינן שמוליך בליעתו בכולו אלא דא"כ אמאי צריך לשער נגד כל הקדרה כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ג סע"א ע"ש בש"ך ס"ק א"ב ומשמע דאין חילוק בין אם הקדרה עבה הרבה או דקה צריך לשער נגד כילה דהא סתם כתבו דצריך לשער נגד כולה ואמאי לא נבעי לשער אלא נגד מה שנתלחלח מן הקדרה בתבשיל כמ"ש גבי כיסוי דמאי שנא כיסוי או קדרה שניהם מסבבים את התבשיל וצריך עיון בזה הרבה ע"ש בפרי מגדים שם סימן צ"ג:

טו

כתב בש"ע י"ד סי' פ"ט והמנהג הפשוט במדינות אלו ע"ש ומי שאינו מברך ברכת המזון כגון נדה ויולדת כמ"ש בש"ע א"ח סי' פ"ח ע"ש ואע"ג שכתב במ"א שם שתברך בלחש מ"מ פעמים ביולדת אין מקומה נקי וכדומה או מי שאכל פחות מכשיעור אין צריך לברך ברכה אחרונ' כמ"ש במ"א סי' ר"י ע"ש נראה דהסלוק הוי לפי הענין כל שנראה שסלק עצמו מסעודה ראשונ' מותר לאכול חלב דהא בתוספ' בחולין בפר' כל הבשר כתבו אלא אפי' לאלתר אם סלק השולחן וברך מותר דלא פליג רבנן ע"ש והפוסקים לא הזכירו סלק את השולחן משום דדוקא בזמניהן שהיו נוהגי' כן כמ"ש במ"א סי' קע"ז היה קפידא בדבר זה אבל לדידן בברכת המזון לחוד הוי סעודה אחרת א"כ ה"ה מי שאינו מברך ברכת המזון הוי בדבר אחר סי' לסעודה אחרת ואפשר דגם בזמניהן היה ברהמ"ז לחוד סימן לסעודה אחרת והתוספ' שהזכירו סלק את השולחן אורחא דמלתא קאמר ודוחק ועוד דא"כ מי שאינו מברך ברכת המזון לעולם יהיה אסו' לאכול חלב דהא כת' בש"ך שם וכתב מהרש"ל שם דלכולי עלמא אם לא סלק וברך אפי' כל היום כולו אסיר ע"ש ונראה דמי שנוהג להחמיר על עצמו כמו אביו של מר עוקבא שלא לאכול בשר עד למחר כי השתא ע"ש בגמרא צריך להמתין כ"ד שעות שלימות כמ"ש בגמרא

עד למחר כי השתא ע"ש ואפילו למ"ש ביש"ש דטעמו היה דגם הוא סבר דבאותו סעודה אסור ובסעודה אחרת מותר אלא דסבר דמ"מ דמסעודה לסעודה הוי כ"ד שעות כמו דרך השרים והאסטניס שאוכלין פעם אחת במעל"ע ע"ש וא"כ לכאור' דאין צריך להמתין כ"ד שעו' בצמצום דודאי אותן הנוהגין לאכול פעם אחת במעל"ע אין מדקדקין כ"כ שלא לאכול עד נ"ד שטות שלימות מ"מ נראה להחמיר דהא למר עוקבא נמי צריך להמתין מסעודה לסעודה דהיינו כמו דרך כל אדם שאוכלין פעם אחד בבוקר ופעם א' בערב ובודאי דגם אותן בני אדם אין מדקדקין כ"כ להמתין דוקא ו' שעות שלמו' ואפ"ה כת' הרמב"ם דבעינן ו' שעו' ע"ש וכ"כ בש"ע ונא חלקו אם אוכל פעם אחד בבוקר ופעם ח' בערב או שאוכל שני פעמים ביום אלא לעולם צריך להמתין ששה שעות והטעם דאם נימא כמו שדרך בני אדם לאכול בבוקר ובערב א"כ נתת דברך לשיעורין דלפעמים יאכל בערב קודם ששה שעות ולפעמים אחר ו' שעות וכן יש בני אדם שממהרין לאכול בערב ויש בני אדם מאחרין ועוד דאם יאכל ביום שני פעמים כיצד ישער לכך קבעו זמן קביע לעולם ששה שעות וא"כ הכא נמי במי שמחמיר לשהות מעת לעת צריך להמתין כ"ד שעות שלימות:

טז

כתב בש"ע י"ד סי' ק"ה סע"א וספק כבוש אסיר מלבד בבשר בחלב דאזלינן לקולא דמן התור אינו אסור רק בבישול ממש ע"ש ונראה דאם ספק אם נכבש חלב בקדרה של בשר אסור לבשל בי בשר דכשיבשל בו יהיה דאורייתא ומ"מ נראה דמותר להשהות הקדרה שלא יהא בן יומו ואח"כ מותר לבשל בו בשר דהא כשאינו בן יומו אינו אלא ספק דרבנן ואע"ג דכתב בפר"ח סי' ק"י בכללי דיני כ"ס דאם בשלו ספק טרפה בקדרה לא מהני להשהות הקדרה מעל"ע כיון דמצד האיסור עצמו הוא ספק דאורייתא ומצד אחר בא לי שהוא מדרבנן אבל כאן דמתחיל' נמי לא היה אלא מדרבנן מות' להשהות דלעולם לא היה כאן איסור דאורייתא וע"ש בבלי בכללי דיני ס"ס שכתיב דבכלי חרס יש להקל אפי' נתבשל בו ספק טרפה ע"ש ואם בשלו בקדרה דבר שיש בו פלוגתא נראה דמהני שהיה מעל"ע אע"ג דהספק הראשון היה מן התורה כמ"ש בסי' ס"ו גבי דם בצים דאע"ג דהספק הראשון היה מן התורה מ"מ מהני אם נתערב אח"כ דם דסמכינן על אותו מ"ד דדם ביצים מדרבנן ע"ש בט"ז וע"ש בש"ך ע"ש:

יז

אם בשלו ירקות בקדרה ונפל טפת חלב על הקדרה מבחוץ ואין ס' נגד הטפה לא אמרי' ד' ירקות הוי נ"ט בר נ"ט אלא אמרי' שמא פעפע הטפה לפנים והוי כאלו נפלה לתוך

התבשיל ממש ואסור אפי' דעבד אם נתנו לתוך הבשר ע"ש בסי' צ"ב סע"ה דהא כתב בש"ך סי' צ"ז ס"ק ב' דאפי' אינו זב תחת הפת אסור שמא פעפע בכולו ע"ש והיינו אותו ספק עצמו שכתב בש"ע סי' צ"ב סע"ה ואי אמרי' דלא הוי על הפת אלא נותן טעם בר נותן טעם אמאי יהיה הפת אסור אפי' דעבד הא אם נתן הפת לבשר ממש מותר בדעבד כמ"ש סי' צ"ה סע"א כ"ש דלא לאסור אותו דעבד שמא יאכלנו עם בשר ואפי' אם נפל נגד הריקן מ"מ שמא מפעפע בכולו וע"ש בש"ך סי' צ"ב ס"ק י"ח שכ' דהוי כאלו נפלה בתבשיל ומ"מ א"צ אלא ס' נגד הטיפה דכולו הית' הוא ולא שייך לומ' חתיכה נעש' נבילה:

יח

כתב בטור י"ד סי' צ"ז אין לשין העיסה בחלב ואם לש כל העיסה אסור ואי עבדינהו כעין תורא שרי פרש"י שלא לש אלא דבר מועט עוגה קטנה ורב אלפס פי' שעשה בהן שינוי פירוש צורות כעין השור וכיוצא בו שמתוך כך יזכור שיש בה חלב ע"ש מזה נראה דה"ה אחר האפיה אם עשה שינוי או חקק תיבת חלב סביב הלחם בענין שאע"פ שיאכלו ממנו ישאר השינוי לעולם מותר דמאי שנא שעשה שינוי בעיסה או אח"כ ולכאורה קשה דא"כ אמאי אמרו לש כל הפת אסור אמאי אמר אסור כיון דאית' ליה תקנתא וכן בפסחי' דף נ' אסרה רבא בר אהילאי למכלא לרפתא אפי' במלחא דילמא אתי למכלי בכותחא משמע שאסרו לעולם אין זה ראיה דהכי אמרו בכריתות דף כ"א אמר רב דם דגים שכנסו בכלי אסור מתיבי דם דגים וחגבים מותר ומשני דלית בהו קשקשים לכך אמר רב אסור ע"ש אע"פ דיש תקנה דיניח בהם קשקשים ויהיו מותרים וצ"ע דבאו"ה כלל וסי' ל"ט כתב והא דשרינן פת שנאפה עם הפשטיד' היינו דוקא שנאפה הפשטידא במחבת אבל אם הפשטידא בלא מחבת הפת אסור בדעבד עם בשר וכתב האו"ה דצריך לחותכו ולמכרו לנכרים ע"ש משמע דלא מהני שום תקנתא:

יט

כתב בש"ע י"ד סי' צ"ג טיפת חלב שנפלה על הקדרה ע"ש ונראה בקדרת איסור שאינו בן יומו ובשלו בה דבר חריף ונפלה טפה על הקדרה יש להתיר הקדרה אם יש ס' נגד הטפה דהא ספק אם מפעפע לפנים ע"ש בט"ז דמן הדין הקדרה מותרת אלא חומרא בעלמא הוא ואפילו אין ס' יש להתיר הקדרה. והתבשיל כיון דספק הוא אם מפעפע ובספק מותר כמ"ש סי' צ"א אם יש ספק אם נחתך בסכין של איסור אזלינן לקולא וכתב שם בש"ד הטעם כי סברות והוכחות גדולות כתב מהר"מ דדוקא בקורט של חלתית אמרי' חורפי משוי' לה לשבח ע"ש:

כ

בש"ע י"ד סי' צ"ג וצריך לשער נגד כל הקדרה לאו דוקא דהא בשלו עם מים ואין צריך לשער אלא לפי ערך כמ"ש בט"ז סי' צ"ב אלא דלמא אתי לאשמעי' דלא סמכינן אטעימה או בקדרה של מתכת לא משערינן במאי דנפקא מיניה אלא צריך לשער בכל הקדרה ואח"כ משערינן לפי ערך ובזה מתורץ מה שכתב הש"ך ואע"ג דמשמע בכמה דוכתי דאין במה שבתוך הכלי ס' נגד כל הכלי ע"ש דבאמת אין צריך לשער אלא לפי ערך בש"ע י"ד סי' צ"ג אבל שאר דברים מותר לבשל בה ע"ש הטעם דהבלוע לא נעשה נבילה מעולם ואף שנותן טעם לפגם אסור לכתחילה מ"מ הבלוע לא נאסר מעולם ע"ש ולפ"ז אסור לבשל בה דבר חריף דעכשיו יהיו טעם בשר וטעם חלב לשבח ונעשה עכשיו נבילה ואם בשלו בה דבר חריף אסור לבשל באותו קדרה אפי' שאר דברים לעולם אפי' אינו בן יומו דהא היה בה פעם אחר איסור לשבח:

כא

אם שרו בשר במים מעל"ע ואח"כ נתנו חלב לתוך המים נראה דהבשר נאסר תיכף אע"פ שלא נשרה בחלב מעל"ע כמ"ש בראש"ש בע"ז פרק השוכר את הפועלים יש רוצים להתיר להגעיל אפי' כלי בן יומו אע"פ שאין ס' במים ובלבד שישים הכלי במים בשעה שהן רותחין ומביאין ראיה מפרק כל הבשר כזית בשר שנפל לתוך יורה של חלב בשר אסור וחלב מותר משום דמבלע בש' מפלט לא פליט בש' את החל' שבלע עד דנח מרתיחתו א"כ ה"נ מבלע בלע המים את פליטת הכלי מפלט לא פלטו לתוך הכלי ולאו כלום הוא לא שייך לומר בשמנונית המתערב עם המים דודאי בכל מקום שהמים נבלעים השמנונית נבלע עמהם דדבר לח המתערב אינו נפרד זה מזה ע"ש ולכאור' לא משמע קצת הכי גבי קערות שהודחו ביורה חולבת שכתב הר"ן דמאן לימא לן שלא יתערבו פליטת הבשר ופליטת החלב בלי אמצעית המים הלכך לא הוי נותן טעם בר נותן טעם ע"ש ולהר"ן ספיקא הוא לכך יש להחמיר כאן דשמא אינן נפרדים זה מזה ואפשר שיש לומר כשנתנו החלב לתוך המים המים מתקררים ואינן נבלעים וצ"ע:

כב

בש"ע י"ד סי' ק"ה וכל זה בשני חתיכות ע"ש ואם יבשו מלח בכלי חולבת במקום חם ואח"כ מלחי באותו מלח בשר נראה דהבשר מותר דהא לא נבלע במלח אלא כדי קליפה כמ"ש בש"ך ע"ש וא"כ אותו מלח שהיה אצל הכלי שנאסר בטל אח"כ ברוב המלח שבאמצע דמותר ועוד כשמלחו באותו מלח בשר אותו מעט הבשר שנמלח באותו מלח הנאסר ונאסר מאותו בשר כדי קליפה אותו מעט בשר הנאסר בטל ברוב בשאר הבשר

וכמ"ש בספר פר"מ סי' ק"ה אם נגע כחוש בהיתר ואינו יודע באיזה מקום אם יש רוב בקליפת היתר כנגד מעט הקליפ' שנאסר דבטל ברוב ובלבד שירבה עד ס' ע"ש וכאן בודאי איכא ס' בבשר נגד המלח שנאסר דהא איכא בבשר ל' נגד כל המלח כמ"ש בסי' ס"ט ע"ש וא"כ אפי' למאי דמשערינן במליחה בס' מותר דודאי איכא ס' בבשר נגד המלח וצריך שלא יאכל אדם א' את כולן כמ"ש בסי' ק"ט ע"ש וכן אם דכו את המלח אח"כ וטחנו אותו כמו קמח דהוי עכשיו לח בלח מותר דודאי איכא ס' במלח עצמו כנגד כדי קליפה שנאסר דהא כתב בש"ך סי' ס"ט דסתם כלי יש במה שבתוכו ס' כנגד קליפת הכלי ע"ש וכ"ש שיש ס' כנגד קליפ' מן המלח שנאסר כמ"ש במנ"י סי' י"א ע"ש וכן אפילו לא מלחו עדיין באותו מלח בשר אם לא טחנו את המלח בטל ברוב ואם טחנו בטל בס' וכן אם יבשו את המלח בכלי של איסור נמי המלח מותר כמ"ש:

כג

כתב בש"ע י"ד סי' קירא אם אפה פת עם בשר ואסור לאכלו בחלב אם יש לו פת אחר ע"ש וע"ש בט"ז שכתב דזה מקרי לענין זה דעבד כתב בת"ח כלל ל"ה ומ"מ המנהג להקל לקנות מן הנכרי ע"ש ובמנ"י תירץ משום דעל הלחם יחיה האדם עשו הרחקה טפי ע"ש ואינו נרא' דהא בפת של עכו"ם נמי איכא נותן טעם לפגם כמ"ש בב"י סי' קי"ב ע"ש ואפ"ה יש מתירין אפי' במקום שפת ישראל מצוי כמ"ש בסי' קי"ב ע"ש ואפי' האוסרין לא אסרו אלא משום חתנות ע"ש אלא נראה דאין הדינין דומים זה לזה אלא דכאן חמיר טפי דהא יש אוסרין ריחא אפי' בדיעבד ע"ש לכך חמיר כאן טפי ולפי דברי המנ"י אם נצלה דבר אחר עם הצלי אצל נכרי מותר לקנותו לכתחילה אם אן בו משום בישולי נכרים וצ"ע אם קנה פת מן הנכרי שנאפה עם הצלי מפני שלא היה לו פת אחר אם מותר לאכול אותו הפת עם חלב מי נימא דדוקא איסור טרפות הותר לו מפני שלא היה לו פת אחר אבל אסור בשר בחלב למה נתיר לו כיון דאפשר לו לאכלו בלא חלב או נימא כיון דיש בפת זה אסור טרפות ואפ"ה מותר לו לאכול א"כ ע"כ צריך לומר דאמרי' ריחא לאו מילתא א"כ מותר לו לאכול בחלב נמי דהוי תרתי דסתרי אהדדי דיאכל הפת ואינו חושש משום אסור טרפות ואינו אוכל בחלב והוי מילתא דרבנן כחוכא ואטלולא וביבמות דף ה' אמרו הואיל והותר לצרעתו הותר לקריו ע"ש וע"ש דבעינן נשא מת ומת ואח"כ נשא חי דבעינן שיהא ניתר האסור הראשון קודם וכאן באו שניהן בבת אחת אפשר דלא מהני ואפשר דשם מיירי במיירי דאורייתא אבל כאן דאינו אלא חומרא בעלמא לכתחילה כל היכי דנוכל למעט באסור טפי עדיף ועוד דכאן לא הותר אלא מפני הדחק א"כ דוקא לאכול בפני עצמו דאיכא דחק מותר אבל לאכול עם חלב דליכא

דחק אסור ואפשר דזה דמי לחולה שיש בו סכנה דמחללין עליו את השבת דכל היכי דנוכל למעט באסור ממעטינן כמ"ש בסי' שכ"ח אמדוהו לשתי גרוגרת ע"ש וכן בחולה שמאכילין אותו ביוה"כ דמאכילין אותו הקל כמ"ש בסי' תרי"ח ע"ש דודאי אם יש דבר אחד ביש בו שני אסורין ודבר אחד שיש בו אסור אחד דודאי אין מאכילין אותו אלא דבר שיש אסור אחד וע"ש בזבחים דף ל"ב דאמרו שם אמר ליה רבא אדרבה אפכא מסתברא מצורע התירא היא להא אשתראי ולהא לא אשתראי טומאה דחויה הוא מה לי חד דיחוי מה לי שתי דחיות ע"ש ומשמע מדברי רמ"א דאם אין לו פת אחר מותר לאכלו בחלב דזה נמי דוחק הוא לאכול פת חריבה ואם קנה פת מן הנכרי ואין לו פת אחר צ"ע אם מותר לאכלו בחלב דאפשר דלא התירו מפני הדחק אלא איסור אחד אבל שני אסורין אפשר דלא התירו כמ"ש בסי' קצ"ט דתרי קולא לא מקלינן בשעת הדחק ע"ש ואפש' דדוקא שם דאיכא תרי אסורי אבל כאן אין כאן אלא איסור אחד משום ריחא:

כד

בש"ע י"ד סי' צ"ט סע"ו בהג"ה כזית חלב שנפל למים ע"ש ואם גרדו תמכא על מורג חרוץ של חלב שגרדו עליו גבינה דבודאי נתערבו פרורי הגבינה עם התמכא אם נגרר דק כמו קמח הוי לח בלח ובטל בס' ומותר לאוכלו עם בשר כמ"ש במ"א סי' ת"ל אבל אם לא נגרר דק דק ויש לחוש לפרור של גבינה דהוי יבש ביבש נמי נראה דמותר לאוכלו עם בשר כמ"ש בש"ע י"ד סי' רצ"ט סע"א גבי צמר גמלים וצמר רחלים שטרפן זה עם זה אם רוב מן הגמלים מותר להביא פשתן לשם והביאו הפר"ח למ"ש רמ"א סי' צ"ט סע"ו בהג"ה כזית חלב שנפל למים ע"ש אחר זה מצאתי כן להדיא באסור והיתר הארוך כלל וסי' כ"ד וז"ל אבל התיר יבש ביבש בטל כמו כן ברוב בעלמא כמו באסור ומותר לערב בו הפוכו אפי' לכתחילה מההוא דתנן צמר גמלים ורחלים שטרפן יחד אם הרוב של גמלים מותר להביא פשתן לשם ע"ש אך י"ל דהאסור והיתר הארוך לטעמיה דפסק בכלל כ"ג דין ט' כהרא"ש דיבש ביבש שנתערב נעשה היתר גמור ומותר לבשלן יחד ע"ש בש"ע י"ד סי' ק"ט סע"ב בהג"ה ע"ש אבל אנן דחיישי' לסברת הרשב"א דלא נעשה היתר גמור אפש' כמו דאסור לבשלו ולאכלו אדם אחד כאחת ע"ש סע"א הכא נמי אסור לערבו בחלב או בבשר ע"ש במ"א סי' תמ"ז ס"ק י"א שכ' ונראה לי אע"ג דלח בלח ע"ש והוא הדין הכא נמי שייך האי פלוגתא דמה לי שבא פסח על התערובת או בשר על חלב או אפכא וע"ש באיסור והיתר הארוך כלל וסי' כ"ג דין י"א שכתב דטוב להשליך אחד מן התערובת ע"ש הכא נמי אם רוצה לערבו בהפוכו ישליך א' מהן דאל"כ יאכל בודאי איסור או אפש' דטוב שלא לערבו כלל בהפוכו כיון דהוא לכתחילה אלא דצ"ע דא"כ

תהיה אותה מתני' דצמר גמלים תיובתא דהרשב"א דאיהו מדינא איסר לבשלם ולאוכלם כולן כאחת ואלו התם מותר לכתחילה לאדם א' ללבוש את הבגד שיש בו כלאים וכל שכן לפי מ"ש דדבר זה לערבו בהפוכו להרשב"א אסור ושם מתיר לכתחילה גם הראש שהרבה להביא ראיות בפרק גיד הנשה ולא הביא ראיה ממשנה מפורשת הזאת אלא ודאי דמכלאים אין ראיה כלל דהתם הוי לח בלח דצמר גמלים וצמר רחלים מתערב יפה יפה והן דקים והוי כמו קמח בקמח וא"כ אפי' כשמערבין עם הפשתן בכל מקום שהן הצמר גמלים רבה עליהן ומבטלן וסלק הפשתן כמי שאינו וצמר גמלים רבה עליו ומבטלו כמ"ש סלק את שאינו מינו כאלו אינו ע"ש בש"ע י"ד סי' צ"ח סע"ב ואם נתערב במינו ושאינו מינו ע"ש בבכורות ד' כ"ג ע"א בתוס' ד"ה נבלה גבי נהי דבמגע לא מטמא שהקשו כמו כן אמאי מטמא במשא ולענין אסורים בטל ע"ש שתרצו כמו כן דבאסורי' לעול בטל הוא ברוב ע"ש ועוד אפשר דאין ללמוד אסורי' מכלאים דאין כל העניינים דומי' זה לזה והרמב"ם כתב גבי כלאים שהרי צורת הכל כצמר גפן ע"ש בש"ע י"ד סי' רצ"ט סע"א ע"ש ולמה לו למתלי בצורה אלא כיון שצורתו כצמר גפן אין זה כלאים וצריך עיון ואין לומר אם צמר גמלים וצמר רחלים מקרי לח בלח אמאי לא בעינן ס' דלא נזכר ס' אלא לענין נותני טעם דעד ס' יהיב טעמא אבל בדבר שאינו תלוי בטעם אין חלוק בין לח ליבש בין במינו בין בשאינו מינו לעולם בטל ברוב אלא דדוחק הוא לומר דשם מקרי לח בלח גם אחר זה ראיתי בתורת חטאת כלל וסי' פ"ה דין י"א שכתב בשם הסמ"ג שהביא ראיה לדין זה לכזית חלב שנפל למים ונתבטל בס' מותר לתנו עם בשר מההיא דצמר גמלים וצמר רחלים ע"ש ש"מ דהעניינים דומים זה לזה לכן נראה לומר דאפי' הרשב"א מודה דמותר לערבו עם הפכו אע"ג דסבר דיבש ביבש שנתערב לא נעשה היתר גמור וצ"ע לחלק בין זה לבישול או להשהותו בפסח גם בההיא דצמר גמלים אדם א' לובש את כולם כמ"ש לעיל ע"ש והרשב"א אוסר לאדם א' לאכלם כולם ביחד והסמ"ג דהביא מכאן ראיה לכזית חלב שנפל למים ש"מ דסבר דהענייניו דומים זה לזה ושם סבר דאד' א' אסור לאוכלם אפי' בזה אחר זה וצע"ג לחלק ביניהם ע"ש בטור י"ד סי' ק"ט בב"י מ"ש בשם הסמ"ג דאדם א' אסור לאוכלם אפי' בזה אחר זה בשם התוס' מסתמא סבר כוותייהו דלא הביא דהסמ"ג חולק על זה ע"ש בש"ך סי' צ"ח ס"ק כ"ב ולא ידעתי למה כת' כן הא בסי' רצ"ט סע"א מבואר דצמר גמלים וצמר רחלים דומיא דמים עם חלב דהכא בטל ודוקא צמר עם פשתן אינו בטל ובבשר עם חלב בטל ע"ש בש"ך סי' רצ"א סק"א בסופו דלשונו מגומגם שם הרבה ע"ש ומזה לא מיירי כאן אלא בחלב עם מים ע"ש:

כה

אם לקחו בכף של בשר בן יומו דבר גוש שנתבשל בקדרה של בשר בת יומא והניחו הכף עם המאכל לתוך חלב צונן יש להתיר דהא משום המאכל אין אסור דנותן טעם בר נותן טעם מותר בדעבד כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ה סע"ב בהג"ה ע"ש ואפשר דכאן גרע מנ"ט בר נותן טעם דעלמא שאין שני הטעמים באים כאחד שכבר קבלו הדגים מהקערה ואח"כ באים לכותח אבל כאן אפי' בתוך החלב שמקבל המאכל טעם מהחלב כדי קליפה כדין חם לתוך צונן נותן הכף ג"כ בו טעם וא"כ טעם של הכף בא תיכף אל תוך האיסור ע"ש בש"ך סי' צ"ה ס"ק ה' מ"ש בשם הר"ן דטעם שני לא עמד בהיתר דהא הכף כשהוציאו מכלי ראשון עם מאכל יש לו דין כלי ראשון לחומרא כמ"ש בטורי זהב סי' צ"ג ס"ק ל' כתב מהרי"ל ע"ש וא"כ מבליע הוא לכל הדב' הגוש ההוא ובאת הפליטה ההיא אל תוך כדי קליפה שבולע הדבר הגוש ההוא מהחל' וא"כ יש שם פליטת בשר בחלב בבת אחת בתוך כדי קליפת המאכל ההוא וכשנתמחה כדי קליפה ההוא אל תוך החלב אוסר אותי עד ס' וכדומה ע"ש ואין לומר שנצטנן הכף עם המאכל כשבאו לתוך חלב צונן י"ל דהא לכך אמרינן דבלע כדי קליפה אדמיקר ליה בלע וא"כ אדמיקר ליה יכול הכף נמי להבליע במאכל. וע"ש בש"ך סי' כ"ב ס"ק י' אם אמרינן חתיכה נעשה נבילה בכדי קליפה ונראה דזהו בשאר אסורים דהוי דרבנן דדוקא כשעומדת בפני עצמה והוי חשובה אמרינן כשנאסרה פעם אחת נעשה נבילה אבל בבשר בחלב דהוא דאורייתא כיון שנתערבו יחד נעשו כחתיכה אסור מה לי אם הוא חשוב או לא ועוד דלא ידעינן כמה חלב נבלע בכדי קליפה ההיא וכל החלב שנבלע בכדי קליפה נעשה נבילה ומשום הכף לא היה אסור כל כך אע"פ שגם בכלי אמרינן תתאה גבר כמ"ש בש"ע י"ד סי' ק"ה סע"ג בהג"ה ע"ש בש"ך ס"ק י' דעת מהרש"ל וא"כ נאסר החלב מהכף כדי קליפה מ"מ כשהקליפה פה מתערבת אין צריך אפי' ס' כנגדה כמ"ש בש"ך סי' צ"א ס"ק ח' ואפילו להט"ז דמחמיר שם בס"ק ד' מ"מ אפשר יהיה בחלב ס' נגד הקליפה ההיא ע"ש בש"ך סימן ס"ט ס"ק ס"ה ולא בעינן ששים כאן אלא כנגד צד החיצון של הכף הנוגע בחלב דצד הפנימי של הכף נוגע במאכל ומבליע במאכל ולא בחלב והטעם היוצא מן המאכל לחלב הוי נותן טעם בר נותן טעם אע"ג דהמאכל נוגע בכן כמ"ש בטורי זהב בי"ד סי' צ"ד ס"ק ז' וסי' צ"ה ס"ק ח' ובמ"א סי' תנ"ב ס"ק א' ע"ש ועוד דהא אנן מחמרינן אם עירה מכלי ראשון של בשר על כלי של חלב ושניהם בני' כמ"ש בש"ע י"ד סימן צ"ה סע"ג בהג"ה ע"ש ומכ"ש עם חלב גופיה ואפשר דהוא הדין כשנתן הכלי ראשון לתוך המאכל כמו הכא אע"ג שיש לחלק דבעירוי נשאר הכלי העליון בחמימותו אבל כאן

נתקרר בתחתון אפשר דאין לחלק בכך כיון דאינו ידוע טעמו של רמ"א במאי דאסר העינוי כמ"ש בש"ך שם ס"ק ה' ולפי טעמו של הט"ז שם ס"ק י"ג אפשר דכל שכן דשייך כאן ששלשתן הם במקום א' הכלי והמאכל והחלב. וצריך להתיישב בדין זה מאוד דאם היה מעט חל' ודבר גוש לעולם הוא כאל"ר כמ"ש בש"ך סי' ק"ה ס"ק ה' א"כ מחמם את החלב והוי על כל פנים ככלי שני ואנן אסרינן אפילו כלי שני אם לא בהפסד מרובה או לכבוד שבת כמ"ש בט"ז סי' ק"ה ס"ק ד' ע"ש:

כו

בש"ע י"ד סי' ק"ד סע"א בהג"ה ודוקא שרץ יש לחוש ע"ש אם חתכו עיסה שקורין (פרעי"ל) בסכין שאינו נקי מבשר ואפשר שהיה מעט בשר על (ההקתעס"ר) ונכנס לעיסה ובשלו בחלב מות' דבטל הוא ואפי' נימא שאותו עיגול שיש בו מעט הבשר נעשה נבילה מטעם אשור דבוק כמ"ש בט"ז סי' צ"ב ס"ק י"ב ע"ש הלא העיגול קטן הוא מאד ונטל במינו בעיגולים אחרי' ביות' מאלף ואפי' נכנס הבשר לשלש או ארבע עגולים בטלים הם ויש כנגד כל העיגולים שנכנס בהם הבשר ס' ויש להשליך מעט מן העגולים לחוץ כמ"ש סי' ק"ט סעיף א' בהגה שניה ע"ש כמו כל מין במינו דצריך להשליך א' מהם ע"ש וקודם שבישלו אותם בחלב אם מהני להשליך מעט ולבשלם בחלב דכיון שנתערב ובטל מדאורייתא דאע"פ שהבשר שאינו מינו עם העיסה בטל ברוב ומדרבנן בעי ס' כמ"ש בסי' ק"ט ע"ש בבית יוסף דכל יבש ביבש מדאורייתא בטל ברוב ע"ש בטור סי' ק"ט שכתב פלוגתא ביה אי בעינן ס באינו מינו ע"ש להרא"ש דסבירא לי' דכל שנתבטל ברוב נעשה היתר גמור ע"ש בסי' ק"ט סע"ב בהג"ה ובטור ובית יוסף שם הכא נמי נעשה היתר גמור דהיתר בהיתר נמי שייך ביטול ברוב כמ"ש בסי' שצ"ט סע"א אע"ג דצמר גמלים וצמר רחלים שניהם היתר הם. וע"ש בש"ך ס"ק א' שכתב היתר בהיתר לא שייך ביטול היכא דעכשיו נעשים גוף א' של איסור אבל כשלא נעשים גוף א' של אסור מותר ואין לומר דמבטול אסור לכתחיל' כשמבשל בחלב דהא כזית חלב שנפל למים מותר ליתנו לבשר ע"ש בסי' צ"ט סע"ו בהג"ה ע"ש בש"ך ס"ק כ"ב מ"ש לכתחילה מותר ליתנו והיתר בהיתר שייך ביטול ואין לומר משום דשם נתבטל בס' וכמי שאינו לאסור דמי הא חלב לבשר אסור ליתנו אפי' לאלף אלא ודאי משום דכבר נתבטל א"כ הכא נמי ואפש' דמ"מ יש לחלק בין לח שנתבטל בס' דכמי שאינו דמי אבל יבש הרי הוא בעינו ואסור ליתנו לחלב ע"ש במ"א סי' תמ"ז ס"ק י"א דיבש ביבש עכ"פ החמץ בביתו ולהרא"ש מותר ע"ש גם כאן להרא"ש אין זה מבטל אסור כיון שנעשה היתר ואפש' שאין כוונתו לבטל החיסור אלא לבשל העיגולים ובפרט שהשליך מעט מהם וא"כ שמא

אין כאן איסור כלל ע"ש בש"ך סי' קט"ו ס"ק כ"ח אלא דאיתה השלכה אינה מועלת יפה דאם נכנס הבשר בג' או ד' עיגולים אין סברא לומר שכשהשליך מעט דוקא אותם שנכנס בהם הבשר השליך אדרבה בודאי לא השליך עולם ע"ש במ"א בסי' הס"ז ס"ק ד' בד"ה כת' הב"ח דמהני השלכת הדגן אף על שקטנים הם ומתערבים וע"ש בפר"ח סי' תס"ז סע"ב בד"ה ומ"ש אסור ולא מהני ס"ס וכו' דפליג על זה וכתב דדבר רחוק לומר שאכלו כל המבוקעים ע"ש וכן משמע בסי' רצ"ט סע"א דכשנתערב צמר גמלים עם צמר רחלים והרוב צמר גמלים מות' לערבו עם הפשתן ע"ש היטב ולא אמרי' דהוי מבטל איסור לכתחיל' וע"ש בט"ז ס"ק א' דלא קשה לי' להדריש' אלא בסיפא אם נתערב צמר עם פשתן דמביא מין אחר ומבטלו דשם כיון שיש כאן איסור דהא נתערב צמר עם פשתן שייך לומ' אין מבטלין איסו' לכתחיל' אבל כשנתערב תחילה היתר בהיתר ונתבטלו ונעשה כולו צמר גמלים לא שייך אין מבטלים אסור כשמערב עם הפשתן וע"ש בתורת חטאת כלל וסי' פ"ה דין י"א שהביא ג"כ ראיה ליתן המים שנתבטל בו החלב בס' בבשר מההיא דסי' רצ"ט שמותר לערבו עם פשתן ובש"ך סי' צ"ט ס"ק כ"ב הקשה מאי קא משמע לן ואפש' דקא משמע לן דאין זה מבטל אסור ואפש' דקשה על לשון הש"ע דכתב דעבד ובת"ח כתב בשם או"ה דאינו חוזר וניעור והביא ראיה מחמץ שנתבטל קודם פסח דאינו חוזר וניעור ומסי' רצ"ט דמותר לערבו עם הפשתן ואינו חוזר וניעור ע"ש וצ"ע דהא חלב במים מתערב יפה וכל מה שנפל מן המים לבשר יש במים עכשיו נמי ס' נגד החלב לפי ערך ומאי חוזר וניעור איכא הכא וכ"ש שעכשיו נמי נתרבה הבשר המותר ואפי' אם יחזיר וניעור יתבטל ג"כ עכשיו בשלמא חמץ בפסח אם ניער לא יתבטל עכשיו דבמשהו וכן בסי' רצ"ט לא שייך ביטול דהא גם עכשיו יכול הוא להתבטל דמי שנתערב לו צמר עם פשתן מביא מין אחר ומערבו עמהם ומבטלו ע"ש בסי' רצ"ט סע"א וכן לשון רמ"א צ"ע שכתב אעפ"י שאין בבשר ס' נגד החלב שהרי נתבטל במים ע"ש היכי משכחת לה שלא יהא עכשיו ס' נגד החלב דהא במים שנתערבו יש ס' וכ"ש בהצטרף הבשר כמ"ש ועדיפא היה לי' למכתב אפי' לא היה ס' במים נגד החלב אם יש עכשיו בהצטרף הבש' מות' דבהיתרא לא אמרי' חתיכ' נעשה נבילה אלא גם ההיתר הראשון מצטרף עם השני ע"ש בסי' צ"ט בט"ז ס"ק ב' ובש"ך ס"ק ה' ע"ש:

כז

אם מלחו בשר כמה שבועות בכלי ועמד ריקם כמה שבועות ואח"כ כבשו בתוכו (אוגערקעס) ב' שבועות ולקחו המים המלוחים ולשו לחם בודאי דאסור לאכלו בחלב אך נראה דאפי' עם בשר אסיר אעפ"י שתחיל' הבליעה היתה שלא על ידי בשול דאינו

אסור אלא מדרבנן ואיכא למימר דלא גזרי' שמא יבא לאכלו בחלב דהוי גזירה לגזירה נרא' דגזרינן דהא בפסחים דף נ' סוף ע"א אחרו דלמא אתי למכלי בכותחא ולא אמרו לבשלו ולמיכלי ליכא אלא אסור דרבנן וכ"כ הט"ז בסי' צ"ז גבי מדוכה אע"ג דתחילת הבליעה דרבנן ואעפ"י שיש לחלק דבפסחים תחילת הבליעה דאורייתא ובמדוכה הסוף דאורייתא דבודאי ישימו הבשמים לתבשיל רותח אבל כאן שניהם דרבנן ולא שכיח כ"כ לבשל הלחם אין לחלק מ"מ נראה כיון דאיכא דיעות דבאינו בן יומו לא משוי נשבח ע"ש בסי' צ"ו סע"א ובסי' ק"ג סע"ו ובסי' קכ"ב סע"ג בהגה וע"ש בש"ך סי' ס"ט ס"ק ס"ח דמשמע דלא חש ע"י כבישה לומר חורפי מחליא ליה ומשוי לה לשבח ע"ש במנ"י ולא שייך כאן מ"ש בחק יעקב סי' תמ"ז ס"ק מ"ג דבשעה אחת או פחות נימס המלח ונעשה דבר חריף ועוד דהא מדינא מותר ע"י טעימה כמ"ש בש"ך סי' צ"ו ס"ק ה' והרי אנו טועמים ואין במים המלוחים טעם בשר כלל ונראה דאין לסמוך בזה דאין אנו בקיאים בזה כלל ועכ"פ מידי ספיקא לא נפקא שמא אין בו טעם ואפי' יש כו טעם נתבטל טעמו בלחם שנתערב עם קמח הרבה ובפר' אם לא נתנו אלא מעט מים אעפ"י שאין ס' בלחם נגד המים מ"מ שמא לא נבלע אלא מעט טעם במים המלוחי' עד שיש בלחם ס' נגד הטע' דבדבר היתר לא אמרי' חתיכה נעשה נבילה ובודאי לא נבלע בו טעם כדי שיעור כל המים ובמקום אחר כתבתי בשם הגה"ת ש"ד מעשה דרש"י דאפי' בפחות מס' יש לצרף הספק שמא לא נתן טעם דחכמים לא שיערו ס' אלא משום בצל וקפלוט שנותנים טעם ביותר ועוד דמתחילה לא נבלע בכל הכלי אלא במקו' שהיה בו ציר דכבוש כמבושל אבל במקום יבש לא נבלע מהבשר בתוך הכלי כי אם כדי קליפה כמ"ש בספ' פר"מ סי' צ"א בשפתי דעת ס"ק י"ח דאפי' בדבר שמן אינו נבלע בכלי יותר מכדי קליפה ונתבטל במים המלוחים לחוד וכ"ש בכל הלחם דלא אמרינן חתיכה נעשה נבילה בדבר היתר כמ"ש לעיל ומ"מ צויתי לכתוב תיבת בשר על כל הלחם שלא יטעו לאכול בחלב דזה הוי קצת כמו עושה סימן: כ

כח

פעם אחת נמצא מעט שומן חי בתבשיל של חלב דבודאי היה יותר אלא שנימוח בתוך התבשיל רדרך שומן חי כשנתבשל נחסר הרבה ואעפ"י שעכשיו יש ס' שמא מתחילה לא היה והשומן שנימוח נשאר בתוך התבשיל ולא שייך כאן לומר אטו דאסורא נצטמק דהיתרא לא נצטמק דהשומן נשאר בעין בקדרה ולא שייך לומר לא מחזקינן אסורא לומר שהיה יותר כמ"ש רש"י בחולין דף מ"ח ע"ב בד"ה לחבירו איתמר ע"ש דכאן ודאי היה יותר ע"ש בספר תורת השלמים בשאלה ט"ז בעצם חלול ש מצא בתבשיל של חלב

חיישינן שמא היה בו מוח ונימוח בתוך התבשיל ע"ש כ"ש בנידון דידן לכן יש לצון את התבשיל וליקח מלמעלה השומן ולשער אם יש בו ס' דהא בלאו הכי צריך לצנן כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ח סע"ד ברמ"א ע"ש גם כיון דנוכל לעמוד על הדבר אם יש ס' או לא סמכינן על סברא דלא מחזקינן אסורא אלא דאפי' יהיה ס' ל לאחר שנקלט השומן מהתבשיל צונן קשה הדבר להקל דשמא היה עוד יותר ונתערב בתבשיל דאינו מוכרח שיקרש כל השומן ויהיה צף למעלה צ"ע אם יש לסמוך שכל השומן נקרש וצף למעלה ונשער בס' וצ"ע:

כט

עכבר שנמצא במים אין צריך לשער ס' נגד עורו דגבי אלו שעורותיהן כבשרם לא חשיב עכבר ע"ש בחולין דף קל"ב ע"א וברמב"ם שם הלכו' שאר אבות הטומאה פר' א' הלכה ט' רק אפשר דעור הפרסות ושאר עורות שמנו חכמים שם שהם כבשר גם בעכבר הוא כבש' וצ"ע ואם בשלו במים ערב שבת ועשו כל השבת ולמחרת נמצא עכבר בכלי ולא היה ס' במים יש להתיר מס"ס שמא עתה נפל ואם תמצי לומר קידם הבישול שמא לא נכבש יום שלם וכ"כ במ"א סי' תס"ז ס"ק כ"ה אם בשלו מהמים ואח"כ נמצא חטה מותר התבשיל שמא עתה נפלה ואת"ל קודם שמא לא נתרככה עד עתה ע"ש פירוש שמא נפלה סמוך לבישול שלא היה שהות להתרכך עד הבישול וע"ש בש"ך ס"ק ד' שסיים בצ"ע וע"ש בש"ך סי' נ"ג ס"ק ט"ו דבהפסד מרובה אינו מזיק חסרון ידיעה וצ"ע:

ל

פעם אחת אכלה החתול נר של חלב ונפלו הפרורים לתוך שאור שעושי' (לבייגי"ל) והשאור הי' כמה (טע"פ) ונתערבו הפרורי' ואי אפש' לבררם ע"ש בסי' ק"ד סע"א בש"ך וט"ז ס"ק א' ע"ש ועוד כשאופים יבטל הפרור בס' בכל (בייגי"ל) דחל' שמן הוא ומפעפע בכולו ואין זה מבטל אסור דאין כוונתו אלא לאפות הפת כמ"ש בט"ז סי' פ"ד ס"ק י"ט וע"ש בסי' ק"ה סע"ה בש"ך ס"ק ט"ו ובט"ז ס"ק י"א ע"ש ועוד אפי' יאסרו כמה (בייגי"ל) בטלי' הם ברוב היתר שאופים מהם הרבה מאות ואין אדם א' אוכלם גם מוכרים הרבה לנכרים ע"ש בסי' ק"ט סע"א ע"ש דאין שם פרורים כל כך שיאסרו הרוב שבהם:

לא

אם לקחו בקדרה קטנה תבשיל מקדרה גדולה ונמצא שממית בקדרה קטנה אע"ג דלענין אסורא אמרי' כאן נמצא כאן היה כמ"ש בש"ע א"ח סי' תס"ז סע"א בהג"ה ע"ש במ"א ס"ק ט"ז ע"ש דחמירא סכנתא מאסורא כמ"ש בחולין דף י' ריש ע"א ע"ש ברש"י ד"ה ואין דרכה לכסות דאפי' במקום דאיכא למיזל בתר רובא דבאסורא מותר ובסכנתא אסור

ורובא דאורייתא והיתר טפי מכאן נמצא כאן היה ואין הולכים בפיקוח נפש אחר הרוב כמ"ש בש"ע א"ח סי' שכ"ט סע"ב וכן בסי' תרי"ח סע"ד אע"ג דבשא' אומדנא אזלי' בתר רוב דיעות בפיקוח נפש אין הולכים אחר הרוב והא דא' אומר צריך ושנים אומרים אין צריך אין מאכילים אותו משום דא' במקום שנים אפי' לענין עדות דלא אזלינן בתר רובא לאו כלום הוא ומ"מ צ"ע דהא דא' לא כלו' הוא דוקא בעדות דגזירת הכתוב הוא על פי שנים יקום דבר אבל באומדנא או ברופאים דתליא מלתא בסברא לכאורה נראה דיותר אין לילך אחר הרוב בא' עם שנים משנים עם מאה אלפים ועוד דהא אם אחד מופלג בחכמה מאכילין אותו אפילו כנגד שנים כמ"ש בט"ז שם ס"ק ה' ש"מ דלא דמי לעדות דאפי' צדיק גדול אינו נאמן נגד שנים א"כ אמאי אזלינן בתר רובא באחד נגד שנים בשוים ואפי' אם חכם יותר מהשנים רק שאינו מופלג משמע דשנים עדיפי ואין הפנאי מסכים כעת לעיין בזה כל הצורך לכך צ"ע עוד בזה וכן בש"ע א"ח סי' שכ"ח סע"י דוקא באחד נגד אחד הא נגד שנים לא ואמאי בפיקוח נפש הוי למיזל לקולא ע"ש:

לב

אם בשלו בשר הריאה בקדרה או ירקות וכדומה והוא צף למעלה מן המים ולקחו כף טרפה ודחפו למים לא אמרי' דנאסר תיכף כמו חתיכה מקצתה ברוטב בסי' צ"ב סע"ב לרש"י ולר"י ע"ש בסי' ק"ה סע"ז בהג"ה דכלי אוסר אפי' בלא רוטב ע"ש בש"ך ס"ק כ"ג דכאן הוי כמו ניער וכיסה דבא תיכף לקדרה וכל הקדרה מצטרף כמ"ש סימן צ"ב סעיף ג' הנ"ל:

לג

אם היה מונח קדרה צוננת על השולחן ותחתי' היה חלב מנוטף צונן על השולחן ועירוי תבשיל רותח לקדרה וניתך כל החלב שתחת הקדרה אם נאסר הקדרה או התבשיל ג"כ אם אין בו ס' נגד החלב הנה לרמ"א בסי' צ"ה סע"ג בהג"ה ואם עירו מים רותחין שאינו של בשר ולא של חלב וכו' אפי' היה החלב מבפנים ועירה מים רותחים לתוכו לא נאסר הקדרה כמו דאין הכפות נאסרים זה מזה אעפ"י שהכפות נוגעים זה בזה והכף של חלב נוגע בשומן של כף של בשר כמ"ש רמ"א שם על כפות של בשר ושל חלב ביחד ולא התנה שידוע לו בודאי שלא נגע הכף של חלב בשומן דאי אפשר לידע זה דהא לא במתכוין קא מיירי אלא בסתם הדחה כתב רמ"א דין שלו גם אין הכלי התחתון נאסר אעפ"י שהוא בודאי או של בשר או של חלב ואפי' להחולקים על רמ"א שם ע"ש בש"ך ס"ק כ' ובפר"ח ובשאר אחרונים היינו מבפנים ולא מבחוץ דהא אפילו עירה חלב רותח לקדרה של בשר לא נאסר מן הקדרה אלא כדי קליפה דעירוי אינו מבליע ומפליט אלא כדי קליפה כ"ש

שלא יוכל העירוי שמבפנים להבליע החלב שמבחוץ שאינו בתוך כדי קליפה ודז"ל כיון דמערה התבשיל עד שנתמלא הקדרה מקרי עיראות הרבה ובולע בכולו כמ"ש בט"ז ס"ק י"ב דא"כ לא משכחת עירוי שיאסר כדי קליפה אלא בקילוח ראשון וכל הפוסקי' לא חלקו אלא ודאי דוקא (בטעלי"ר) כת' הט"ז כן דמערי' עליהם בכל יום כמה פעמים וגם זה דוחק דמאי מהני עירוי הראשין לשני שיבליע השני בכולו כיון שנצטנן בינתיים גם לכאורה אם אינו בן יומו מעיראות הראשונו' מותר ואין כאן מקומו וע"ש בש"ך סי' ס"ט ס"ק ס"ד ע"ש במנ"י הטעם דכל פעם שמערה לקערה הקילוח דוחה התחתון ונוגע א"כ כל התבשיל הוי כדי קליפה עכ"ל אבל שיאסר בשביל זה בכולו בשביל שמערה כמה פעמים אין לנו ולאחר שנפסק העירוי הוי כלי שני וכתב בט"ז סימן צ"ה ס"ק י"ב דבכלי שני אין שיורי מאכל אוסרים אפילו מבפנים כ"ש מבחוץ וע"ש בסי' צ"ב סע"ז בהג"ה ואם נשפך חלב או שאר אסור רותח וכו' ובסי' ס"ח סעיף ט"ו ע"ש בט"ז ובש"ך ואע"ג שהחלב שתחת הקדרה נמס אין ראיה דבמעט חמימות הוא ניתך כמ"ש בתרומת הדשן גבי טפה שנטף מנר של חלב ע"ש בסי' צ"ב סע"ט ובדרכי משה שם ע"ש בתרומת הדשן סי' קע"ו ע"ש שכתב ברתיחה מועטת החלב נמחה:

לד

בנדון הדגים מלוחים שמוכרים בני עם אחר שמא נמלחו בכלים מיוחדים או שאינן טרפים אלא היה בהם כבשים וכדומה ואם מוכר דג אחד שמא לא היה בתוך הציר ואין מליחה לכלים אלא א"כ כבוש בציר כמ"ש בש"ע י"ד סי' ס"ט בט"ז ס"ק מ"א ע"ש בש"ך ס"ק ס"ח דאפילו אחר מעל"ע ע"ש וקשה על דבריו הא בדבר חריף לא שייך נותן טעם לפגם ע"ש ושמא לא שהה בו מעל"ע דמותר להט"ז וע"ש במג"א סי' תמ"ז סוף ס"ק ט"ז דאוסר ע"ש ואפי' מוכר כלי גדול עם כל הדגים דודאי יש ציר למטה יש להחמיר קצת באותם ששרויים בציר אבל אותם שלמעלה מותרים ואם נתערבו בטלים ברוב דה אין אסורים מחמת עצמם ולא היה חתיכה הראויה להתכבד כמ"ש בש"ע י"ד סי' צ"ו סע"ד גבי (לימוני"ש) ע"ש ועוד הא סתם כלי א"י אינן בני יומן ואפי' היו בני יומם לא שכיח כ"כ שימלחו בהם הדגים תיכף בנטילי' האיסור מהם ע"ש במג"א הנ"ל ובש"ך הנ"ל ובט"ז סי' ק"ה ס"ק א' וליכא אסורא אלא משום דבדבר חריף אפי' נותן טעם לפגם אסור כמ"ש וכיון שיש ספק שמא הכלי כשר הוא מותר כמ"ש בט"ז סי' צ"ו ס"ק ח' וכמ"ש רמ"א דבספק יש להקל ע"ש בש"ך ס"ק י"ב והרי הש"ע בכל המקומות בסי' צ"ו ובסי' ק"ג וקכ"ב כתב דיעה הראשונה בסתם דבאינה ב"י מותר ויש אומרים דאסור ובכל מקום הלכה כדיעה הראשונה כמ"ש בש"ך סי' רמ"ב בכללי הפוסקים ע"ש:

לה

איסור שנשרה בהיתר מעל"ע והיה ס' בהיתר נגד האיסור ואחר מעל"ע לקחו מן ההיתר עד שלא היה ס' נראה דנאסר תיכף אעפ"י שלא שהה מעל"ע אחר שלקחו דהא הבליעה היא אחר מעל"ע וכל אחר מעל"ע בולע תמיד וע"ש בא"ח סי' תס"ז במעשה משרת שהביא דבש ונמצא בו חטה ובספר חמד משה שם ע"ש. ובספר צמח צדק כ' שנכבש יותר מעל"ע הוי כשלוק וכבד אסו' בשלוק ע"ש משמע דכל שנכבש יותר פולט יותר וה"ה לענין יי"נ אם נכבש יין כשר בכלי כשר או עם דבר כשר ואחר מעל"ע נגע בו נכרי נאסר הכלי או ההיתר תיכף וה"ה לענין חמץ בפסח אם נכבש קודם פסח והגיע פסח אע"פ שלא שהה נכבש בפסח נאסר תיכף:

לו

אם אפו לחם במחבת ונשפך אסור על המחבת מבחוץ לכאור' נראה כיון דהכלי עם הלח' הוא חם בחם בלא רוטב ומהכלי אינו נאסר אלא כדי קליפה כמ"ש בש"ע י"ד סי' ק"ה סע"ז בהג"ה ע"ש בש"ך ס"ק כ"ג ואף על פי שהש"ך מסופק בדבר שמן שמא מבליע בכולו ע"ש בפ"מ שכת' בשם הפר"ח דאפי' בשמן אינו אוסר אלא כדי קליפה או נטילה וע"ש בפ"מ לענין אם ההיתר שמן ויש לו רטיבות קצת ע"ש ונראה דזה לאו כלום הוא דדוקא אם בלעה הכלי תחילה אסור ואח"כ נגעה בדבר חם יבש אינו אוסר אלא כדי קליפה אבל זה שנפל בעוד שהמאכל בתוכו י"ל דהוי כמו אם נפל לתוך התבשיל ממש כמ"ש בט"ז סי' צ"ב ס"ק י"ט והנה לפי זה הקדרה גם כן מותרת דאם מפעפעת לפנים הוי כנפלה לתוך התבשיל ממש ואז גם הקדרה מותרת וכו' ע"ש וכ"כ במנ"י כלל נ"ה ס"ק ב' דהוי כנפלה לתוך התבשיל ממש ע"ש וכ"כ בט"ז שם ס"ק כ"ד לפי שיעור המדומע במים ע"ש משמע דהוי כנפלה למים ממש והקדרה הוי חלק המים כמ"ש בט"ז שם ס"ק י"ט ע"ש דהא אם בלעה הקדרה אסור תחילה ובשלו בה מים וחזרו ובשלו עוד פעם אחרת אפילו קדרה חדשה שנבלע בה אסור דאין צריך אלא כנגד האיסור או קדרה של חלב שאיני בן יומו שנבלע חלב עכשיו דלא בעינן ס' כנגד כל הקדר' אלא כנגד הבלוע בודאי צריך ס' בפע' ב' כמו בראשונ' אפי' לא נימ' שנעש' עכשיו כל הבלוע בקדר' נבי' אלא משו' דלא ידעי' אם פלטה תחילה כל הבלוע בה בקדר' או לא ולא אמרי' ממ"נ כמו שאמרו כאן משו' דפולט מעט מעט דלכך כלי חרס לא מהני להו הגעל' דפולט מעט מעט והכא אמרי' ממ"נ זה ש"מ דהוי כאילו נפל לתוך התבשיל ממש ולומ' דדוק' בתבשיל שיש בו רוט' הוי כאילו נפל' לתוך התבשיל ולא בדב' יבש מנ"ל לומר כן בלא ראי':

לז

בש"ע יד סי' פ"א גבינות שנעשו מחלב בהמה ונמצא טרפה ע"ש נראה דהני ג' ימים משערינן להו מעל"ע כגון אם נשחטה תחילת ליל ג' אם נחלבה בתחילת ליל שבת כחלב אסור ואם נשחטה בתוך יום ג' אם נחלבה בתוך ג' מעל"ע אסור ואם נחלבה קודם ג' מעל"ע החלב מותר דהגלד נעשה באריכות הזמן וא"כ בודאי במל"ע תליא ולא בימים דלא שייך כלל לומר דאם נשחטה בתחילת ליל ג' יהיה החלב שנחלב תחילת ליל שבת אסור ואם נחלבה בסיף יום ג' יהיה נמי החלב שנחלב תחיל' ליל שבת אסור ועוד דא"כ אמאי אמרו ג' ימים קודם שחיטה הא אם נשחטה בסוף יום ג' הוי ד' ימים קודם שחיטה ונראה דהני שלשה ימים בלא יום השחיטה הוי כמ"ש בגמ' בידוע שג' ימים קודם השחיטה ע"ש וכ"כ בסמ"ע סי' רכ"ד והוא ששחטה בתוך ג' ימים ע"ש וכ"כ שם אח"כ החלוק בין ששחטה תוך ג' ימים או אחר ג' ימים וכ"כ בש"ע סי' רנ"ב אם קנאה תוך ג' הוי מקח טעות ע"ש משמע דבעינן ו' ימים קודם שחיטה ובמסכת עבודה זרה אמרו אבעיא להו שלשה ימים הן ואידיהן או דלמא הן בלא אידיהן אמר רב אשי ת"ש לפני אידיהן של עובדי כוכבים שלשה ימים ואי ס"ד הן ואידיהן ליתני אידיהן של נכרים שלשה ימים וכי תימא האי דקתני לפני אידיהן למעוטי לאחר אידיהן ליתני אידיהן של עובדי כוכבי' שלש' ימים לפניהן אלא שמע מיניה הן בלא אידיהן ע"ש נראה דדוקא שם מבעיא ליה משום דיום אידיהן הוא יום שלם ושייך לומר דגם יום אידיהן בכלל הג' ימים הן אבל השחיטה שהוא ברגע לא שייך למחשב יום השחיטה ועוד לפי מ"ש דחשבינן מעל"ע א"כ לא שייך למחשב כלל יום השחיטה אלא ג' מעל"ע קודם והשחיטה היא מתחילת מעל"ע הרביעי ולעולם השחיטה בתחילת מעל"ע היא וא"כ היכי שייך למחשבינהו ועוד לפי מ"ש בגמ' שם דפשיט שם דבלא אידיהן קאמ' ע"ש ה"נ איכא למימ' הכי דאי עם יום השחיטה קאמר ליתנו בידוע ששלשה ימים היא טרפה ולמה ליה למימר קודם השחיטה וכאן ליכא למטעי דלמא אחר שחיטה דאחר שחיטה אינה יכולה לעשות טרפה יעוד כמ"ש בתוס' שם תימא אמאי לא קאמר מתני' נמי דיקא ע"ש וה"נ איכא למימ' דאי עם יום השחיטה קאמ' ליתני ב' ימים ואי ה"א עם יום השחיטה קאמר א"כ ליתני יום אחד ואי ה"א דיום השחיטה גופה קאמר ליכא למימר הכי דהא קאמר יום אחד קודם השחיטה וא"ל דאיכא למימר כגון שנשחטה בסיף היום דאיכא למימר דיום השחיטה קאמר הא ע"כ צ"ל דמעת לעת קאמר כמ"ש:

הפעם נודה את ה' שהחיינו וקיימנו וזכנו להשלים הדפסת זה ספר ואנחנו עפר ואפר. נחלה מאת השי"ת חסדו מאתנו לא יפר. ויטהר לבנו לעבדו באמת ליל וצכר:

בנלכולאעי

שירה מענין הספר ושמו רשום בראשו ובסופו

חמדה גנוזה דורשיה מעליזה. בבא ובזה. באהבה עזה ולהם נצמד. כיהונתן ודוד.

מ ב' איסורים יצא למלוח. מבשר ודם אם לא הודח עדן' עולם אשר מלה" לא יכון כי אין לו תיקון

וחמאת בקר וחלב צאן עם עתו"דים לאוס' הזה לא נצמדים. הוו לאחדים. לא באכילה ולא בבשול מכלי

דרך הערבה. היתר ותועבה. מימה ונגבה. בס' או ברובא כאשר יורו המורים מאי היי עלה היי עובדא

יורה ומחבת כד וצפחת כלים מכלים שונים אין זכרון לראשונים עם אחרונים באש נשפט מבשל וזה מגועל

נגמר ונשלם לפרט דאימנו לי' מאדר ומלך בן מלח" ממון חסר דינרין זהב וגם ערב רב עלה אתם יצא עתק מפיכם לפ"ק